ג' אייר תשמ"ה, 24.4.1985 מיספר 2486 שנה 49 המחיר 1250 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

בהלת האונס בצפון תל־אביב

סיפורה של אחת הנאנסות:

„החלטתי להילחם!"

תמונת שיחזור של האונס ברח' מאפו

עלית מציגה: מבצע השנה לאוהבי זיפ, מוסיקה וסרטים.

זהו זיפ-זהו בידור!

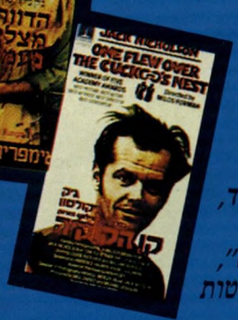
לאוהבי המוסיקה, קסטות ותקליטים מעל 40% הנחה!

למשוגעים על סרטים 4 סרטי וידאו לצפייה חינם!

לבחירתך:

אתה יכול לבחור תקליט אחד או כמה תקליטים מתוך רשימה של עשרות תקליטים: דייר סטריטס, סטיבי וונדר, ליונל ריצ'י, עפרה חזה, הגבעתרון ועוד.

בחר לך תקליט אחד משׁשׁת התקליטים המשׁגעים שׁהכינה עלית בשׁבילך או את כולם בהנחה פנטסטית:

1. פינוקיו, הדבורה מאיה וקטקטים – „שׁירים וסיפורים".
2. „חאפלה ישׂראלית" להיטים ישׂראלים מזרח תיכוניים.
3. „מקסימום 4" להיטים עבריים.
4. „מקסימום 5" – להיטים בינלאומיים.
5. „דמדומי ערב" הנעימות היפות ביותר.
6. „מסיבת ריקודים במתח גבוה" HI-NRG.

לבחירתך:

בחר לך 4 קסטות לצפיה חינם בביתך מתוך המבחר העצום של „אימפריה של קולנוע": „לעולם אל תאמר לא" - ג'יימס בונד, „עד כלות הנשימה", „הדוור מצלצל פעמיים", „קן הקוקיה" ועוד. (קסטות VHS ו־BETA).

כל מה שׁנותר לך לעשׂות הוא להפקיד שׁיק ביטחון על סך 100,000 ש' שׁיוחזר לך עם החזרת הקסטות.

כיצד זוכים?

מביאים 5 שׁקיות זיפ ריקות או כפית זיפ מתוך קופסת זיפ עלית לאחת מנקודות „אימפריה של קולנוע" (ברשׁימה למטה), בוחרים תקליט או 4 סרטים וזה הכל!

שׁים לב: מספר התקליטים שׁאפשׁר לרכוש אינו מוגבל וכל פעם שׁמביאים 5 שׁקיות זיפ או כפית, אפשׁר לרכוש תקליט נוסף, או לקבל סרטי וידאו לצפיה חינם.

המבצע עד סוף מאי.

מחיר מבצע 3,290 ש'
במקום ~~5,600~~ ש'

עלית

אימפריה של קולנוע

ספריות „אימפריה של קולנוע" ברחבי הארץ: תל־אביב: בית סאניו, פרישמן 50; כל־בו שלום, אחד העם 9; הרצליה: סוקולוב 32; הוד השרון: הבנים 12; אילת: הוכמן, מרכז מסחרי; רחובות: בנימין 4; לוד: עקיבא 9; ירושלים: בית סאניו, לונץ 10; עפרה: מרכז מסחרי 7; נתיבות: מרכז מסחרי; קרית מלאכי: רש"י 12; באר־שבע: החלוץ 114; חיפה: מפרץ, ההסתדרות 17; ארלוזרוב 9; קרית־ים: שד' ירושלים 31; טירת הכרמל: פוטו דוד, מרכז מסחרי; עכו: וייצמן 14; נהריה: הרצל 65; כרמיאל: מרכז מסחרי, שוק.

ספריות „אימפריה של קולנוע" בשקם. תל־אביב, אבן גבירול 124; גבעתיים, רח' מודיעין 182; פתח־תקוה, רח' אורלוב 92; נתניה, רח' אחד העם 16; חדרה, רח' הרברט סמואל 91א'; יפו, שד' ירושלים 8; קרית שמונה, שד' תל־חי; בית שאן, שאול המלך 58; קרית מוצקין, שד' בן־גוריון 84; עפולה, רח' ירושלים 4; חיפה, רח' י.ל. פרץ 32; טבריה, רח' הופין מרכז מסחרי חדש; צפת, רח' העליה ב' 4; ראשל"צ; ירושלים, רח' יפו 234; אשקלון, המרכז הנפתי; קרית־גת, רח' הרימון 49; באר־שבע, רח' בן־צבי; דימונה, שד' גולדה מאיר; מצפה רמון, מרכז מסחרי.

ספריות „אימפריה של קולנוע" בקו־אופ. תל־אביב: אבן גבירול 24; לה גרדיה 78; פנקס 46–50; גיבורי ישׂראל 53; אחימאיר 35; ברודצקי 43; אופנהיימר 13; תלמוד בבלי 15; גבעתיים: וייצמן 20; כורזין 1; רמת־גן: רמה, ביאליק 97; כת־ים: שד' העצמאות 65; נתניה: לב נתניה, הרב קוק; רמלה: שד' הרצל 45; אופקים: רח' הרצל; קיראון; לוי אשכול 56; חדרה: לב השומרון; באר־שבע: לב הנגב; כפר־סבא: וייצמן 78; אשדוד: נוה אשדוד; ראשון־לציון: ברניצקי 15.

מכתבים

תורה לקרוש־ברוך־הוא

שר־החינוך לשעבר, זבולון המר, נהג בשטחים הכבושים (העולם הזה 3.4) **אחת בפה ואחת ביד.**

כמנהל בית־ספר תיכון רתי באשדוד, אני מבקש להתייחס לזבולון המר והמתנחלים, יען כי הדברים קשורים לתחום עיסוקי, החינוך:

המתנחל שאול יהלום (שכתב בשיבחי המר בביטאון המתנחלים נקודה) אינו אלא מי שהיה עוזר שר־החינוך לשעבר, זבולון המר. הוא היה מנושאי־כליו של המר וממנהיגי צעירי מפד"ל.

ואם כי, תמיד, היתה בפי המר רוממות האינטגרציה, הוא העדיף לטפח את החינוך העליתיסטי — ישיבות ואולפנות — ועל־כן אין פלא שבין מוסדות־החינוך התיכוניים שהוקמו בשטחים הכבושים אין אף בית־ספר תיכון רתי אינטגרטיבי.

צדקה עשה עימנו הקדוש־ברוך־הוא ששיחרר את המר מתפקידו כשר־החינוך ואיפשר ליצחק נבון לבוא תחתיו, ולדאוג לצרכים החינוכיים של עם ישראל, על כל שבטיו ורבדיו ולא רק לקבוצה עליתיסטית, סנובית ומובחרת.

בצלאל שפרן, אשדוד

● ● ●

אל־אל בראלן

נא לא להיטפל לסרטים הערביים של יום השישי (העולם הזה 17.4). **זאת היא בקשתו של הקורא מזר, הרואה בסרטים אלה דווקא נקודת־אור שהביא מנהל הטלוויזיה, יוסף בראל למירקע.**

הקורא איתן אולי איננו יפה־נפש, אבל שיסלח לי, הוא קצת רפה־טעם. אם יש נקודת־אור בשיעמום ובבינוניות של שידורי הטלוויזיה, הרי זה הסרט הערבי של יום השישי.

לפחות יש שם חתיכות, שאפשר לשטוף בהן את העיניים וזה, תאמינו לי, עושה לי, ואני בטוח גם לרבבות צופים אחרים, טוב על הלב. זה בוודאי מקל לשאת את הקיטורים של האורחים בסאלון, כליל שבת, אחרי שידורי הטלוויזיה.

אני מבקש לומר ליוסף בראל, מנהל הטל־וויזיה, אל־אל בראל! **דב מזר**, חולון

● ● ●

פולחן הנעורים

מדוע מבקש יצחק רבין בן ה־63 לרענן את צמרת צה"ל (העולם הזה 10.4) **על־ידי ניפוי האלופים שהגיעו לגיל 145**

מה יש לו, ליצחק רבין? אפשר לחשוב שהוא עצמו ילד. מדוע צריך לסלק מן הצבא אלוף שעבר את ה־45? מה שטוב לרוסים (ששמה בכירי הגנרלים הם בני 60 ו־70 פלוס) או לאמריקאים, או לאנגלים, כבר לא טוב בשבילו.

הלא רק הנסיון, הידע והתיחכום שצבר אלוף בעשרות שנות שירות, שקולים כנגד הרבה יתרונות (אם יש כאלה) שיש לצעירים. ובכלל, אלוף של המטה הכללי, או של פיקוד, או של חייל, מה הוא צריך לעשות במילוי תפקידו? לכדרר כדורים לסל? לרוץ ריצות־מרתון? לחצות את הכינרת בשחיה? לא. הוא צריך, בסך הכל, להפעיל את המוח שלו. והאמינו לי, מתוך נסיון אישי — אני בן 64 — המוח בגיל 45 פלוס פועל יופי! **מאיר קורן**, תל־אביב

● *גם מוחו של תת־אלוף דוד לסקוב, הנמצא עדיין בשירות פעיל, למרות 82 שנותיו.*

● ● ●

נא לפרגן לבן־אדם

דודו טופז (העולם הזה 3.4) **האמיתי: רציני, רגיש, איכפתי.**

אחרי שקראתי את הכתבה על דודו טופז החלטתי להגיב: האומנם כל־כך קשה לפרגן לבן־אדם, או שיש משהו אישי נגדו?

הלכו והפכו בחור רציני, רגיש, איכפתי, בעל כישרון מישחק, כתיבה, הומור, מעז, מצליח, אהוד, בעל הצגת־יחיד נפלאה, כינור דויד וכו'... לזין מהלך. בצניעות, בלא חוכמה ובלא הומור.

צר לי. אלה פרידמן, תל־אביב

● ● ●

מישפחה מפא"ניקית

שרגא נצר, המפא"ניק האחרון, הלך לעולמו (העולם הזה 17.4). **אבל הוא הותיר מישפחה מפוארת.**

מי היה מאמין שהעולם הזה יפרסם כתבה אוהדת לזיכרו של איש הגוש שרגא נצר? חבל רק שלא הרחבתם את הדיבור על המישפחה שלו, ואז

הטימטום הבא

תחת להסתלק מלבנון, מתכוונת עכשיו הממשלה להקים בה „רצועת ביטחון". רכבת ההתעברות עיברית עכשיו מן הפסים של בגין־שרון לפסים של רבין־פרס, ומבטיחה עוד מעשי־טבח, דוגמת צברה ושאתילא, עוד פיגועי־תופת, עוד נקם ועוד דם.

6

דני במקום רוני

האיש בעל העצבים החזקים ביותר במחנהו של יצחק שמיר הוא דן **מרידור**, התופס בהדרגה את מקומו של **רוני מילוא**. שר בכיר במיפלגת העבודה הודה כי אוזני **חיים ברעם**, כי גם במיפ־לגתו רוחשים למרידור כבוד.

38

ממעוף הציפורי

מרדכי ציפורי התיישב השבוע במו־שב חדש, בתחומי הקו הירוק. הוא מספר **לשרית ישי** על כאבו הגדול בעיקבות בגידתם של חבריו, על ועדת־כהן, על אריק שרון, יצחק שמיר ושימעון פרס, ועל מישרתו החדשה בעיריית הרצליה – ממנה הוא מבטיח להמריא שוב ולחזור לפוליטיקה.

12

ח"כ בלי תחתונים

אחרי שפיתה את הצעירה בטענות־שווא לבוא לחדרו במלון, נעל הח"כ את הדלת, נכנס ל־שרותים וחזר כשהוא עירום לחלוטין. **דפנה ברק** ממשיכה את גילוייה על הווי הח"כים.

18

ישיבות העונשין

רצועה, ולפעמים מקל – אלה האבזרים הפדגוגיים המומלצים לשימושם של המורים בבתי־הספר החרדיים. ההסבר הרבני המוסמך לשימוש בעונשי־הגוף האכזריים: „אין לפתח בתלמיד עצ־מאות – אלא הכנעה!"

16

בראש מורכן

תלתלים וקארה, בלונד ושחור, ראי־שים של נשים ו־גברים – כולם פרי יצירתו של הספר מואיש חן – באו לחגוג במסיבה שלו. אפילו הזמרת אסתר שמיר (בתמונה – תלתל שאטני) הרכינה ראש.

42

כתבת השער הקדמי:

סבין על הצוואד

דורית, שנפלה קורבן לאונס, מוכנה לחשוף את זהותה ולספר על הטראומה, כדי לדרבן את הנשים להתגייס למישמר־הנשים החדש, במאמץ ללכוד את האנס. „העולם הזה" חוקר את העניין מכל הזוויות: מהו קלסתרו הנפשי המשוער של הפושע, מה מרגישה אשה בודדה בתל־אביב וכיצד פלשו הכתבים הפליליים לפרטיותן של הקורבנות, בניגוד לרצונן.

8 9 10

כתבת השער האחורי:

מכות וסלים

התקרית על המיגרש ב„היכל הספורט" קדמה לניצחון של מכבי, זו הפעם ה־16. אך הפעם העניין היה קשה הרבה יותר מבעבר. „העולם הזה" היה שם ועקב אחר הדראמה.

35

סימני חיים במפז"ל

מכל הכיסאות הרבים נותרו למפד"ל רק ספסל אחד צר ועליו קומץ עסקנים – רוב המצביעים ברחו כבר מזמן. אך התכנים נמשכים כמימים ימימה, כפי שגילתה השבוע ועדת־חקירה פנימית. כעת מנסה זבולון המר לחזק את יריבו המושבע יוסף בורג, כדי לחסום את חברו אברהם מלמד.

17

באמצע הדרך

במשך 37 שנות קיומה של המדינה עברנו את מחצית הדרך מלונדון ליוהנסבורג — כותב **אורי אבנרי** במדור הנדון. הבריחה עכשיו היא: שיבה לגבולות המדינה או הידרדרות סופית לקראת מדינת אפרטהייד.

5

רוצח לכל עת?

התביעה המנסה להוכיח כי **שלמה חליווה** רצח את החיילת **אורלי דובי**, גילתה כי הוא שיחזר גם את הרצח של **ליאונור בן־לולו**. האם ייתכן כי חלי־ווה הוא רוצח לכל עת?

44

בפוזה של שוטר (מיל')

„המון לוינגרים קטנים מתרוצצים שם ואני צריך לשמור עליהם, כמו שוטר," מתלונן **יקי הלפרין**, צלם־אופנה שחור משרות מילואים בחברון. לסרב פקודה הוא אינו מוכן, אך להיות כובש זה לא נעים — וכך נהרס לו כל הכיף של המילואים.

28

האסיר/ה

כשנדונה **זלמן־שושי וידר**, קוקסינל, למאסר, לא נמצא עבורה כלא מתאים — בין הגברים היא תהיה מטרה להתעללות, בין הנשים אין רוצים לקבל אותה. האם הגיע הזמן להקים כלא מיוחד לקוקסינלים?

33

רחל המרחלת מדווחת:

מירי אלוני ושמואל אומני חזרים לשאלה ★ דודו הלוי בהתנזרות חסידית ★ משה שניצר צועק על המזר־כירה ★ קינאתן של הרקדניות

46

האמזונות

תריסר מופלאות רוכבות על סוסים, מכות ומביסות כל גבר — כן, זאת תמונה מסרט. הוא עדיין בשלהי הפקה, אי־שם בפתח־תיקווה, והשחקניות עסוקות באימונים. אלא שהמפיק הקציב להן רק שישה אוכפים.

21

המדורים הקבועים:

מיבתבים – מיכתב מן הכלא ומיכתב מלישכת המפקד 3
קורא יקר – כולנו אשמים? 4
הנדון – המדינה לפי בן־גוריון 5
במדינה – היכן נולד הדגל 7
תשקיף – יעקב מרידור טרם נואש 11
יומן אישי – ההווי בין הפאב לקלאב 15
הורוסקופ – אשת השטן בולעת את האור 22
גם זה וגם זה – תכשיטי־קיץ. מרק־קיץ. מראה־קיץ ומתנת־קיץ 27
מה הם אומרים – העולם מלא אידיוטים – ולא כולם שחקנים! 30
תשבץ – הצוק שבמכונית (4 אותיות) 32
שידור – תחימות על ביצה ומישחק־גמר בשבת 34
ספורט – הדרבי 35
תמרורים – מבית־המירקחת לבית־העיריה 38
קולנוע – בסיס צבאי תמורת כדור בישבן 39
אנשים – הביזנס של הגשש והתיאבון של חברי־הכנסת 40
לילות ישראל – נשים מפנקות גברים 42
רחל המרחלת – ממשולש יוצא אחד 46

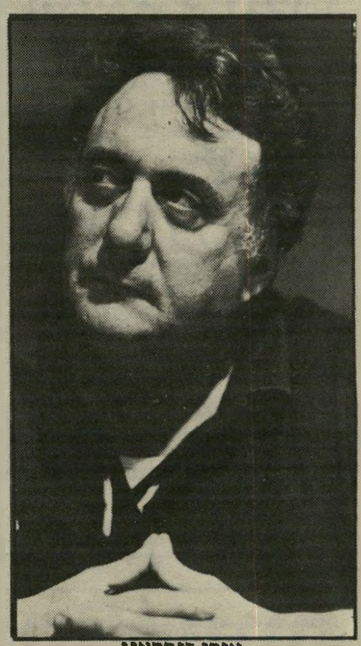
קול קורא

אחרי מילחמת יום־הכיפורים הרגיז הנשיא אפרים קציר את הציבור כולו בהתבטאות אומללה. הוא אמר ש„כולנו אשמים".

הציבור התקומם נגד אמירה זו, למרות שהיתה בה, אולי, אמת פילוסופית. אחרי הכל, הציבור בחר בגולדה מאיר. במשה דיין ובחבר המרעים, שטיפשותם הביאה למילחמה וגם למחדל המפורסם.

אך למחדלים הצבאיים והפוליטיים היו אשמים מסויימים — מדינאים ואלופים. הציבור רצה בהענשתם, והוא צדק. האשמים נענשו: גולדה ודיין נאלצו להתפטר, הרמטכ"ל הודח.

השבוע בא „מתאם הפעולות של ישראל

איריס לובראני
לקרוא את המפה

בלבנון", אורי לובראני, אדם הגורר אחריו שובל ארוך של אסונות (איראן), והשמיע התבטאות חדשה מאותו הסוג.

כה אמר לובראני: „היה חטא לאומי שלא קראנו טוב את מפת־לבנון"

חטא לאומי? חטא לאומי הוא חטא של האומה. כלומר: האומה כולה חטאה.

אני מוחה בתוקף על אמירה זו.

נכון, האומה אשמה בכך שהיא בחרה ב־1981 במנחם בגין ובאריאל שרון, למרות שזהרנו את הציבור במפורש שהצבעה בעד הליכוד היא הצבעה בעד מילחמה. האומה אשמה גם בכך שתמכה בהקמת ממשלת־אחדות־לאומית בשנה שעברה, שוב חרף כל האזהרות.

אבל מכאן ועד לקביעתו של לובראני המרחק עצום.

העם לא נשאל לגבי מפת־הלבנון, וגם לא היה מסוגל להשיב תשובה. אילו נשאל. מה יכולים מיליוני אזרחי־ישראל לדעת על לבנון? מדוע הם היו צריכים לדעת? הרי לשם כך נבחרים נצי־גי־ציבור. מתמנים פקידים ואלופים. תפקידם הוא לדעת.

נכון — מישהם לא „קראו טוב" את מפת־לבנון. מישהם. שתפקידם היה לדעת את המפה. מעלו בתפקידם. וקיבלו בבורות נוראה החלטות שעבורן שילמו יותר מ־650 מישפחות ישראליות את המחיר היקר מכל.

איש מן האחראים למחדל זה — אשר לובראני, ולפניו יצחק רבין, הודו בו בפה מלא — לא בא על עונשו.

מלבד מנחם בגין, שהעניש את עצמו. נשארו כל שאר האחראים על כנם. מלבד אותם שתפ־קידם הסתיים בדרך שיגרתית (כמו רפאל איתן, שעלה לדרגת ח"כ ומנהיג־מיפלגה, ושבמקומו בא סגנו מימי־המילחמה). שרון מכהן בממשלה. שני ראשי מיפלגת־העבודה, שימעון פרס ויצחק רבין, שתמכו במילחמה ואישרו אותה, מנהלים את המדינה ואת מערכת־הביטחון. עשרות קצינים ופקידים, שהיו אמורים „לקרוא את המפה טוב", ממשיכים למלא את תפקידיהם.

אילו היה נערך מישפט לאומי לכל האנשים האלה, הייתי מביא כמוצג־התביעה את עשרות הכתבות והמאמרים שהופיעו בהעולם הזה, מאז 1975 ועד יוני 1982, שבהם שידלנו מפה מדוייקת של לבנון, על עדותיה וכוחותיה הפו־ליטיים השונים, בתוספת אזהרה מפני ההסתבכות הגוברת של ישראל בביצה זו.

מקבלי־ההחלטות — בממשלה, במנגנון־ המדינה ובמערכת־הביטחון — לא זה בלבד ש„לא קראו טוב את מפת־לבנון". הם התעלמו מן המפות הנכונות והטובות. שהיו קיימות — ושרבים מהם אמנם קראו אותן בעמודי העולם הזה.

חטא לאומי? אכן — יהיה זה חטא. אם הציבור הישראלי לא יעמוד על כך שהדברים ייחקרו עד תום, שהאחריות תיקבע בבירור ובדי־קנות. ושהאחראים יסולקו מכל עמדה של השפעה. לפני שהם יסבכו אותנו בפרשה הבאה בלבנון (ראה עמוד 6).

איפה המסקנות?

טחנות־הצדק טוחנות לאט. אם בכלל.

עברה יותר משנה מאז נרצחו שני שבויים — חוטפי האוטובוס בקו 300 — אחרי שצולמו על־ידי כמה צלמים, וביניהם צלמת העולם הזה.

אחרי שורה ארוכה של התחמקויות, הכחשות־ שקר וניסיונות־טישטוש, שלא הצליחו, נפתחה חקירה ו־שמית. היא הועברה לידי יונה בלטמן, פרקליט המדינה.

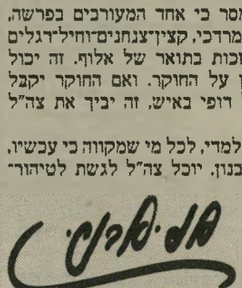
אחרי שנשמעו מחאות רמות על אי־סיומה של החקירה, נאות מישרד־המישפטים להודיע שהיא תיגמר תוך חודשיים. חודשיים אלה הסתיימו ביום הראשון השבוע. אך ביום הראשון לא פורסמו המסקנות.

העולם הזה התקשר עם בלטמן, ושאל אותו על כך. הוא השיב כי הכוונה לא היתה לחודשיים ברזיק, אלא רק בערך. המסקנות עדיין אינן מוכנות.

„מעליי אין עורך־עיתון," העיר באירוניה דקה, „המטיל על עובדיו להגיש כתבות במועד מדוייק."

וחבל. כי בינתיים נוצר מצב בלתי־נסבל. מחוגי צה"ל נמסר כי אחד המעורבים בפרשה, תת־אלוף יצחק מרדכי, קצין־צנחנים־וחיל־דגלים ראשי, עומד לזכות בתואר של אלוף. זה יכול להתפרש כלחץ על החוקר. ואם החוקר יקבל החלטה שתטיל רופי באיש, זה יביך את צה"ל מאוד.

המצב מביש למדי, לכל מי שמקווה כי עכשיו, עם היציאה מלבנון, יוכל צה"ל לגשת לטיהור־ עצמי יסודי.

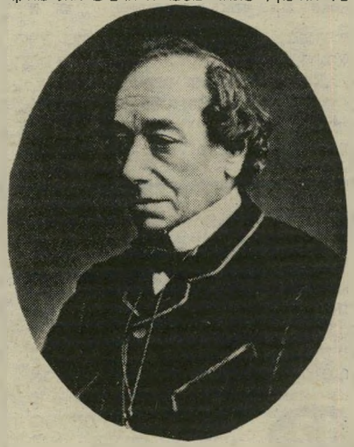

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

היו הקוראים מבינים מדוע טוענים רבים וטובים שמפא"י היא שבנתה את המדינה הזאת.

אשתו של שרגא, דבורה, שהיתה במשך שנים מנהלת בית־ספר, שימשה כחברת־כנסת בשלוש כנסות ותרמה רבות לחיים הפרלמנטאריים: בנו, משה, כיום יו"ר מיפעל ההנצחה יד לבנים. היה איש־ביטחון משחר נעוריו (וגם מפקד הנח"ל); בתו, רינה (שפירא), היא פרופסור לסוציולוגיה של החינוך, שאחר מספריה הרבים הוא מחקר

ד'ישראלי
מדוע העריצו חרקים

מעמיק ורב־עניין על בוגרי תנועות הנוער — חולצה כחולה וצווארון לבן.

מאשה ירוסלבסקי, תל־אביב

● ● ●

לאן הוא רץ?

לא יעזור כלום. הגויים אינם מבינים את היהודים. אחרת כיצד אפשר להסביר את כוונתו של נשיא אר־צות־הברית, רונלד רגן, לבקר בבית־ קברות של אנשי ס"ס נאציים?

רבותיי, לא יעזור כלום. אנחנו — אנחנו, והם — הם. תראו את החרפה הזאת שרגן עומד לבצע. הוא יגיע לגרמניה ליום השנה ה־40 לתבוסתה ויבקר בבית־קברות של נאצים, שאותם הוא מתאר, לא פחות ולא יותר, כ„קורבנות של הנאצים".

וזה מה שתמיד חשבתי. הגויים פשוט אינם מבינים את השואה. או, אולי, מפני שהם גויים, שישה מיליון זה לא עושה רושם עליהם. אצלם שחיטות יותר גרולות עברו כמעט בלא שישאירו רושם. הלא באירוע כמעט צדדי בראשית המאה, הלכו 14 מיליון מרעב. מחלות ומילחמת־אזרחים. זה היה ברוסיה, כאשר 300 אלף חיילים אמריקאים, צרפתיים, אנגליים, איטלקיים, יפאניים ויווניים, פלשו אליה ב־1918, בנסיון להחניק את המהפכה באיבה.

ברוך קרול, חיפה

● ● ●

חוכמה יהודית

דפנה ברק כתבה על הכנסת מאחורי הקלעים (העולם הזה 13.4) **והקורא שפירא מבקש להתייחס לכנסת שלפני הקלעים.**

הכתבות על הכנסת, היו"ר שלה והח"כים, הביאו אותי לדפדף באחד הספרים שבסיפרייתי, ושם מצאתי שתי ציטטות מפיו של יהודי חכם וגדול, אשר חי במאה שעברה (1804–1881), ושאף היה ראש ממשלת בריטניה, הלא הוא בנימין ד'ישראלי.

וכך הוא אמר, פעם, על דובר־הבית (התפקיד המקביל ליו"ר־הכנסת בפרלמנט הבריטי): „אילו היו אומרים לאורח בארצנו, כי איש כזה הוא דובר־הבית, היה מתחיל להבין מדוע המצרים הקדמוניים העריצו את החרקים!"

ובנימה יותר רצינית והרבה יותר לעניין שלנו — ד'ישראלי גם אמר פעם: „אין ממשלה יכולה לעמוד לאורך ימים, ללא אופוזיציה רצינית!"

רם שפירא, תל־אביב

● ● ●

קריאה מן הכלא

דרכי־חייו של הקורא אריכא המרו לו והוא מבקש את דרכו.

אני, שמואל אריכא, נמצא ברגע זה בכלא באמסטרדם, אחר שנתפסתי על איזו עבירה. אני מבקש לייעץ לי מה לעשות בחיים שלי, כשאש־ תחרר מן הכלא.

החיים שלי, בקיצור: אני היום בן 39 שנים ואין לי לא בית ולא אשה ולא שום דבר בחיים. מגיל 9 אני נמצא מחוץ לבית, אם זה במוסדות ואם זה בבתי־סוהר, וכל זה בגלל שטויות בגיל קטן: גנבתי כל מיני דברים, ממכולות, ממוניות, מחנות־ירקות.

עכשיו, הדרכון שלי היה נמצא בפאריס בבית־המישפט וביקשתי אותו כמה פעמים ולא רצו להעביר לי אותו. דיברתי עם הקונסוליה הישראלית וגם הם לא יכלו לעזור לי. לא היתה לי ברירה, לקחתי דרכון מזוייף ואמרתי: עם זה אני אשתמש. השתמשתי, עד שהגעתי לכלא בהולנד.

היום, אני מחכה למישפט ואני מקווה שזה לא

רגן
לא השאירו רושם

יהיה מאסר גדול, ואז אני חושב להגיע לארץ. אבל גם בארץ אין לי מה לעשות.

אני מקווה שהמדינה תעזור לי בהתחלה, בכדי שאני אוכל לעמוד על הרגליים.

שמואל אריכא, אמסטרדם

● ● ●

חוויה צה"לית

זימון מיקרי של איש־מילואים ללישכת־המפקד פתח את עיניו של האיש לאפשרויות השלום האמי־ תיות.

לפני כמה שבועות זומנתי ללישכתו של מפקד בצה"ל לצרכים שונים. הדבר היה כרוך, כרגיל, בהמתנה ארוכה במישרדה של פקידת המפקד. היא ישבה מאחורי מיכתבתה והמתינה, כנראה, לזימוזם האינטרקום של המפקד, כדי להיכנס לחדרו אפוף־העשן ולפנות בתום הישיבה הארוכה את כוסות הקפה הריקות, או את המאפרות המלאות.

הזמן חלף ואחר שגמרתי לסקור את פניה של הפקידה, עברתי לקירות. ומה אני רואה? עיניים ואוזניים תצילנה: בכתב ענול ונקי על הקיר, חרוזים מעוררי־מחשבה ביותר. בבקשה, הבית הפותח:

שלח את הגדודים/ שלח את הגדודים
למיטתה./ שם הם יראו את גבורתם./ שלח את הגדודים למיטתה/ ויהיה שלום בעולם!

אהרון יפה, ירושלים

הוועד למען החייט

מדור־קבע **בהעולם הזה** לפני 25 שנה. היה המדור הקל **העולם הבא**. שבו הרבו להש־ תתף גם הקוראים. על דו־שיח בין שני תל־אביבים. סיפר קורא בגליון **העולם הזה**, שהופיע השבוע לפני 25 שנה.

— מאיפה יש לך, פיתאום, מכונית חדשה?

— **מההגרלה של הוועד למען החייט!**

— באמת? לא שמעתי שזכית בהגי־ רלה.

— לא זכיתי בהגרלה. אירגנתי אותה.

הנדון:

בפרוס השנה ה־38 לקיום המדינה עומדת לפנינו —

הברירה הטבעית

כאשר קמה מדינת־ישראל עמדה לפניה הברירה בין שתי אפשרויות, שנגעו לכל תחומי־החיים של המדינה החדשה ולעצם מהותה.

האפשרות הראשונה היתה להקים מדינה „יהודית" — כלומר, מדינה שתהיה נחלתם הבלעדית של היהודים. מדינה כזאת היתה מוכרחה להיות קטנה. האפשרות השניה היתה להקים מדינה השייכת לאזרחים בני עמים ו/או דתות שונים. מדינה כזאת יכלה להיות גדולה יותר.

ברירה זו לא היתה מוסתרת ובלתי־מודעת. היו בין אבות־המדינה מי שראו אותה בבירור.

■ ■ ■

ה איש בעל המבט הבהיר ביותר היה, בלי ספק, דויד בן־גוריון. בניגוד לכל יורשיו, עד עצם היום הזה, היתה לבן־גוריון תפיסה ברורה, שהיתה עשויה מיקשה אחת. מותר לקרוא לו בשם „אדריכל המדינה", מפני שהוא החזיק בראשו תוכנית מגובשת של הבניין העומד לקום.

בן־גוריון דגל בצורה חד־משמעית במדינה „יהודית". מדינה ליהודים, וליהודים בלבד. מדינה הומוגנית.

לכן לא היה לבן־גוריון שום קושי בבואו להסכים למדינה יהודית קטנה מאוד, זו שנקבעה על־ידי האו"ם בהחלטה ההיסטורית של ה־29 בנובמבר 1947.

אומנם, בן־גוריון סירב לקבוע כחוק את גבולות המדינה, והיה מוכן בהחלט להרחיב אותם לעת מצוא. אך התנאי שלו היה שבשטח הנוסף לא יהיו בני־אדם, שיהיה זה שטח ריק. על פי הנחיה זו הוא ניהל את מילחמת־העצמאות, בייחוד מחודש מאי 1948 והלאה. הוא כבש שטחים וגירש מהם את תושביהם הערביים (או, לפי התפיסה הנעימה יותר, הם „ברחו" משם.)

אם בכלל נשארו ערבים במדינת־ישראל בתום המילחמה, הרי היה זה כמעט בטעות. מח"ט הגון, ממוצא יהודי־קנדי, סירב לבצע את ההוראה לגרש את תושבי נצרת. אחרי שצה"ל התחייב בהסכם־הכניעה שלא לגעת בהם לרעה. ואילו כפרי־המשולש לא נכבשו כלל, ולכן גם אי־אפשר היה לגרש את תושביהם. הם סופחו לישראל על־פי הסכם עם המלך עבדאללה, בתנאי מפורש שתושביהם יישארו במקומם.

אין ספק שבן־גוריון הגשים את המגמה המרכזית של התנועה הציונית. תנועה זו נולדה בפזורה היהודית. מנהיגיה וחבריה שאפו להקמת מדינה, שבה יוכלו היהודים להרגיש בבית, שבה יהיו אדונים לגורלם, ושבה הם יהיו ל ב ד ם. נמאס להם לחיות בין הגויים ולצד הגויים. הם רצו לחיות סוף־סוף בבית משלהם, בחברת בני־המישפחה בלבד.

זה היה רעיון המדינה ההומוגנית, שבן־גוריון היה חסידו הנלהב ושימש לו גם כמיסיונר, למשל באוזני המארונים בלבנון והמתנחלים הצרפתיים באלג'יריה. הוא האמין שמתכונת זו טובה לכל העמים.

■ ■ ■

מ יל תפיסה זו עמדו קבוצות שונות בתפיסות אחרות. הן היו כולן בבחינת מיעוט זעיר, אך הן היו קיימות וראשיהן השמיעו את דיבריהן בכתב ובעל־פה.

אחד הבולטים שבהם היה יונתן רטוש. אבי התנועה ה„כנענית". רטוש הציע לסלק את הדת היהודית ואת המסורת היהודית, להינתק מן העם היהודי (הוא ראה בו „עדה" בלבד) ולהקים אומה „עברית" גדולה ומתפשטת.

רטוש טען שאין אומה ערבית בנמצא, וגם לא אומות ערביות. הערבים לא היו בעיניו אלא אוסף של בני־אדם. שאפשר היה לקלוט ולהטמיע אותם באומה העברית החדשה.

הוא רצה ליצור אומה גדולה, פתוחה וקולטת, בעלת עשרות מיליוני בני־אדם, שתקים אימפריה מחוץ לים־התיכון ועד לנהר־פרת והלאה.

היו קולות שהציעו שהמדינה החדשה תהיה חילונית ודמוקרטית (לפני שאש"ף אימץ לעצמו זמנית מושג זה) — מדינה שהרוב בה יהיה אומנם ממוצא יהודי, אך שבה יגורו בני עמים שונים ודתות שונות, בשיוויון מוחלט, כשמאחדת אותם הנאמנות למדינה.

בעלי דיעות אלה יכלו להסתמך על התקדים האמריקאי. בארצות־הברית אין חשיבות למוצאו של אדם ולדתו. ולהלכה גם לא לצבעו־עורו. חשובה אך ורק האזרחות האמריקאית. הנאמנות לדגל של ארצות־הברית ולחוקיה.

כל אזרחי ארצית־הברית מהווים את „האומה" האמריקאית. בארצות־הברית, לאומיות ואזרחות אחת הן.

הקומוניסטים יכלו להסתמך על התקדים הסובייטי. בברית־המועצות חיים ביחד בני אומות רבות. ולפחות להלכה מובטח שיוויון לבני כל האומות, בשכל אחת מהן זכאית לאוטונומיה תרבותית ולשונית. (התפיסה הזאת מבוססת על ההנחה שכל אומה יושבת בטריטוריה מסויימת. ומכאן מצבם החריג של היהודים. הגורם לצרות כה רבות ליהודים ולקו"ב.)

אף אחת מן הקבוצות האלה לא יכלה להשפיע, מפני שגישתן נגדה לחלוטין את הכיוון הרציני של היישוב והתנועה הציונית. בן־גוריון ניצח בלי מאבק. הוא ביטא את רוח התנועה.

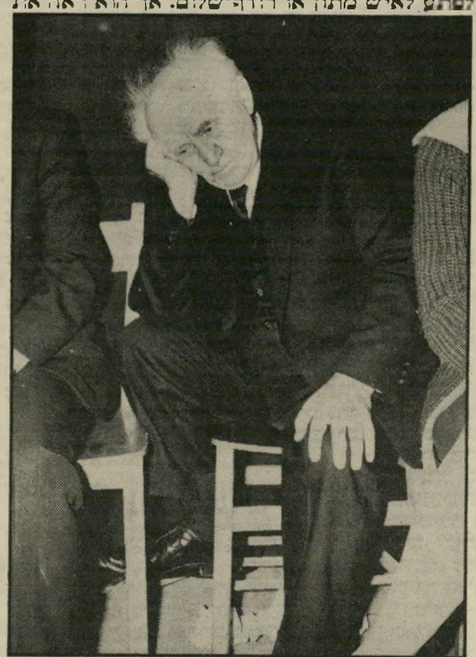
■ ■ ■

ב משך 19 שנים גוריליות, שבהן התגבשו כל דפוסי החיים במדינה, היא התנהלה על פי התפיסה הבן־גוריונית.

ישראל היתה מדינה יהודית בלעדית. המיעוט הערבי הקטן הוחזק במישטר נוקשה של מימשל צבאי, שלא היה אלא מיסגרת של טרור מאורגן. בחסות המימשל הופקעו מידיו שטחים אדירים. הפליטים של 1948 לא הוחזרו. כמובן. העליה היהודית הגדולה של השנים הראשונות מילאה את המדינה ברוב יהודי מאסיבי.

במציאות זו נולדה השאלה „מיהו יהודי?" — שאלה שנודף ממנה ריח של ימי־הביניים — ונפלו בגללה ממשלות. איש לא חשב על הרחבת הגבולות. גם כאשר הכריז בן־גוריון, ברגע של שיכרון, בתום מילחמת־סיני, על „מלכות ישראל השלישית", שאמורה היתה להשתרע מ„דן ועד יותבת" (האי טיראן), הוא חשב על סיפוח מידבר־סיני הריק.

מכאן גם ה„יוניות" המפתיעה של בן־גוריון אחרי מילחמת ששת־הימים. הוא תבע להחזיר את כל השטחים שנכבשו, מלבד ירושלים. הוא לא ראה את

דויד בן־גוריון: להיות סוף־סוף בלי גויים

הסכנה הטמונה במציאות החדשה לעקרון שבו ראה הערובה לקיום המדינה: אופיה היהודי ההומוגני.

■ ■ ■

מ ילחמת־ששת־הימים יצרה מציאות חדשה לגמרי. לידי ישראל נפלו שטחים כבירים. ובהם אוכלוסיה גדולה, בעלת ישות לאומית מוגדרת.

לפחות בתיאוריה, עמדו לפני המדינה שוב שתי אפשרויות:

הראשונה: להחזיק בכל השטחים הכבושים אי בחלק מהם, להפוך את תושביהם לאזרחים מלאים במדינת־ישראל המורחבת ולהפכם שותפים מלאים במדינה.

השניה: להחזיר במהירות האפשרית את כל השטחים שנכבשו, כדי שהמדינה היהודית הקטנה תישאר הומוגנית. בכוונם מיוחד ניתן היה להשיג תמורת החזרת השטחים גם שלום. שהיה מהווה מנוף כביר להתפתחות המדינה וישיגשוגה.

האסון של 1967 היה שלא עמד בראש המדינה אדם בעל תפיסה ברורה ונוקבת כמו דויד בן־גוריון. לוי אשכול לא היה אלא עסקן שיגרתי וסותר שכוחו היה בניהול־עסקים „פרגמטי". אחריו באה גולדה מאיר המטופשת והנוקשה.

התוצאה לא היתה שהתקבלה החלטה רעה. התוצאה היתה שלא התקבלה החלטה בכלל — וכך נוצרה והתבססה מציאות שכל־כולה התחמקות מהכרעות.

המדינה לא בחרה באחת משתי האפשרויות, וכך התגשמה אפשרות שלישית, גרועה משתיהן.

המדינה החזיקה בכל השטחים שכבשה (ורק מידבר־סיני, השטח היחידי שהיה כמעט ריק מאדם, הוחזר לבעליו). היא לא קלטה אף אחד מתושביהם. גם תושבי ירושלים המיזרחית, שסופחה רישמית למדינה, לא הפכו לאזרחי־ישראל. ונישארו בגדר אזרחי מדינה אוייבת. וכך, כמובן, גם הדרוזים ברמת־הגולן.

כך התגבשה ישראל כמדינה דו־לאומית, מין דרום־אפריקה של דרום־מערב־אסיה, ובה שלושה וחצי מיליון יהודים הרודים בשני מיליון ערבים, שאין להם „חלק ברויד ולא נחלה בבן־ישי."

■ ■ ■

ה אמת הפשוטה היא שכל הברירות שהוזכרו לא היו קיימות אלא בתיאוריה. ההיסטוריון יקבע כי מעולם לא היו קיימות במציאות.

כי במציאות פועלים בני־אדם. השקפת־עולמם המודעת או הבלתי־מודעת, תפיסותיהם ואמונותיהם הן המעצבות את מהלך הדברים.

היישוב היהודי החדש בארץ, מאז ראשית העליה הציונית ועד היום, פשוט אינו מסוגל לקלוט שום אדם שאינו יהודי.

אפשר להתווכח „מיהו יהודי". יש מתחים בין אשכנזים ומיזרחיים, מאבקים בין חילוניים ודתיים, לאומנים והומאניסטים — אך המכנה המשותף של כולם הוא רצונם במדינה שבה יחיו היהודים לבדם, או כמעט לבדם.

עולם ומלואו מפריד בין מאיר כהנא ואנשי שלום עכשיו. ויש פער כלשהו גם בין גאולה כהן ועמוס עוז. כהנא רוצה לגרש את כל הערבים ממרחב־השליטה היהודי, ואנשי שלום עכשיו רוצים להחזיר את השטחים הכבושים, ובינתיים אינם מקבלים חברים ערביים לתנועתם.

אך מאחדת את כולם ההכרה שאין להפיך את ישראל למדינה דו־לאומית או רב־לאומית או סלוד־ליסטית, שהיא צריכה להיות מדינה יהודית הו־מוגנית.

■ ■ ■

מ בחינה זו קיים קונסנזוס לאומי אמיתי, כמעט מקיר אל קיר. אין ספק שמקורו בחוויה ההיסטורית היהודית בפזורה, בשינאה העמוקה לגויים שהתפתחה במשך הדורות, ושהתחזקה שיבעתיים בעיקבות השואה.

אם יש עם אחר בעולם שאינו מסוגל בשום פנים ואופן לקלוט זרים, לקיים חברה דו־לאומית ורב־דתית פתוחה, הרי זה העם היהודי.

יתכן מאוד ששורשי התודעה הלאומית הזאת נעוצים בעבר הרחוק של העם, בזיכרונות היסטוריים של ימי־קדם. „עם לבדד ישכון". הדת היהודית היא מכשיר כביר למניעת כל מיסגרת אמיתית לחיים־בצוותא עם לא־יהודים — הן בשל הפולחן שלה, שנוצר לצורך זה, הן בשל המיתוס ההיסטורי של כתבי־הקודש.

בן־גוריון הבין זאת, והסיק את המסקנה.

■ ■ ■

ך הו הרקע האמיתי להכרעה ההיסטורית של „שטחים תמורת שלום". מי שרוצה להחזיק בשטחים שכבשנו, מוכרח לבחור בין שתי אפשרויות: גירוש טוטאלי (עם או בלי רצח־עם) בנוסח מאיר כהנא, או קיום מישטר דרום־אפריקאי, מן הסוג המתגבש והולך במציאות הישראלית. מישטר של אפארטהייד, „פועלים מן השטחים", ציד־אדם, טרור וטרור־נגדי.

מי שרוצה לשמור על מדינה „מתוקנת", דמוקראטית והומאנית, מוכרח להחזיר את השטחים ואת תושביהם. הוא מוכרח גם ללמוד לחיות בתנאים של שוויון של ממש עם המיעוט הערבי בישראל עצמה, שנוכחותו סותרת את ה„חזון" של מדינה יהודית־הומוגנית.

זוהי הברירה — ולמעשה זוהי הברירה האמיתית היחידה.

יש גורמים במדינה המנסים להשתמט מן הברירה הזאת. בראשם עומדת מיפלגת־העבודה, ויש גם חוגים רבים אחרים.

אולם בהיסטוריה אין אי־בחירה. אי־הבחירה גם היא בחירה. ניתן לומר שזוהי בחירתם של פחדנים.

ההימנעות מן הבחירה היא בחירה בהמשך הסטאטוס קוו — כלומר, ברדום־אפריקניזציה של המדינה בכל מערכות החיים — הרוחנית, החומרית, הכלכלית והחינוכית, החברתית והצבאית.

אנחנו שוקעים במציאות זו, יותר ויותר מדי יום ביומו. אנחנו כל־כך שקועים בה, עד כי כלל איננו מרגישים בכך. רק מדי פעם, כאשר ידיעה מחרידה במיוחד זועקת אלינו ממירקע הטלוויזיה או מדף העיתון, אנחנו מזדעקים לרגע, ואז אנחנו ממשיכים לשקוע בציצה החמימה והנעימה.

עברנו מזמן את מחצית הדרך בין לונדון ליוהאנסבורג. אנחנו קרובים מאוד־מאוד ליעד זה. הרבה יותר קרובים מכפי שנדמה לרבים.

■ ■ ■

ף ש המאמינים — או המתיימרים להאמין — כי אפשר לשנות את המצב על־ידי הענקת זכויות־אזרח לתושבי השטחים הכבושים, והפיכתם שותפים מלאים במדינת־ישראל המורחבת.

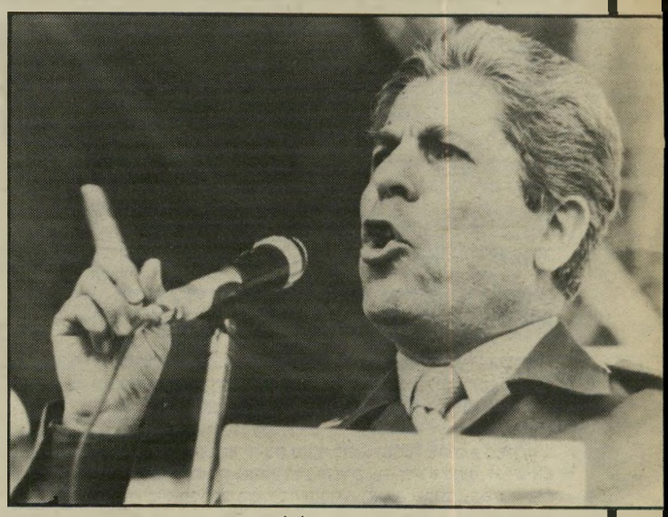
זוהי שטות גמורה — אם לא גרוע מזה.

גם אילו היו תושבי השטחים הכבושים מוכנים לכך — ואין כל אפשרות כזאת; — הרי הדבר היה נתקל בהתנגדות הנחרצת של הרוב העצום של היהודים בישראל, לא רק כציבור מאורגן, אלא גם כמיליוני פרטים. כי הדבר נוגד לחלוטין את הרצון הלאומי. זה היה מחייב מהפכה אמיתית — מהפיכה בכל המושגים ודפוסי־החיים, שאינה אפשרית ללא תמורה רוחנית. מן הסוג שרק גדולי הנביאים והמהפכנים בהיסטוריה היו מסוגלים לחוללה.

הברירה האחת שנותרה היא פשוטה בתכלית: שיבה לגבולות המדינה, במיסגרת של שלום ודו־קיום, או הידרדרות סופית וחסרת־תקנה למדינה דרום־אפריקאית השוכנת לחוף הים התיכון.

אזהרה: הטימטום הבא בשרשרת טימטומי לבנון

רצועת אי-הביטחון

גנרל לאחד
גיוס של ימי־הביניים

שר־הביטחון יצחק רבין, ושהתקבלה על־ידי ראש־הממשלה שימעון פרס והממשלה כולה.

הסיבה האמיתית היתה פוליטית: הליכוד לא הסכים לנסיגה מהירה, מזורזת, מסודרת ומכובדת, במהלך אחד.

שיטת השלבים היתה הזמנה לפיגועים. היא גרמה להרג חסר־כל־צורך של חיילים. היא חייבה מיבצעים מחרידים של הרג־אוכלוסיה, ושיטות נלוזות של כיבוש, שנקראו בשם „היד החזקה". היא הקימה אוייב, העלול לרדוף אחרינו גם אם ננטוש את לבנון כליל. היא זרעה תאוות־נקם נוראה ברבבות לבבות.

זהו פרק שחור בתולדות צה"ל, ההולך ונשלם. עכשיו כדאי לחשוב על הפרק הבא — לפני שיהיה זה מאוחר מדי.

כי יתכן מאוד שהפרק הבא יעמיד בטימטומו בצל גם את הטימטומים של השלישה, של הכיבוש ושל הנסיגה.

● טרור ואדמה חרוכה

דוגמה תובנית של ממשלת־ישראל לשלב הבא, הולכת ומתבהרת. לא בריבורים של השרים, הממשיכים לשקר בחצאי־אמיתות, אלא במעשים בשטח.

הכוונה היא להשאיר „רצועת ביטחון" רחבה, שבה ישלוט הגוף הקרוי „צבא דרום־לבנון". מדי פעם יחצו כוחות צה"ל את הגבול, כדי לעזור לצד"ל במשימותיו.

ברצועה זו שוכנים נוצרים, שיעים ודרוזים. השיעים שונאים עתה את ישראל, הדרוזים נמצאים על הגבול בין שינאה וניטראליות. הנוצרים אמורים להיות אוהדים, אך גם זה מוטל בספק.

אם אוכלוסיה זו תקבל על עצמה את עולו של צד"ל, כבא־כוח של צה"ל, יונח להם. תפקידה יהיה למנוע, בכוחות עצמם ובכוחו של צד"ל, פיגועים בישראל. אם לא תרצה, או לא תוכל האוכלוסיה למלא משימה זו — להגן על מדינה שנואה (או בלתי־אהודה) מפני בני־ארצם ובני־עדותיהם — יופעל כלפיה טרור צבאי, עד כדי גירוש האוכלוסיה כולה והשמדת הכפרים („אדמה חרוכה"). יש המדברים על גירוש האוכלוסיה ומסירת השטח להתנחלות מארונית.

הריני מבקש בזה לקבוע, בעוד מועד, כי תוכנית זו כולה מטורפת. אפשר לומר, תוך התנצלות כלפי קלאוזביץ: זהו המשך הטימטום באמצעים אחרים.

● נחש בערש התינוק

קודם כל, הבה ונסתכל בגוף הזה הקרוי צד"ל — צבא־דרום־לבנון, בפיקודו של הגרל אנטואן לאחד, יורשו של רב־סרן סעד חדאד.

זהו צבא־שכירים, הממומן והמצוייד כולו על־ידי ישראל, והאמור לסור למרות ישראל. משכורת חייליו עולה בהרבה על השכר הממוצע במשק הישראלי. אופיו, כמכשיר ישראלי, ידוע כיום לכל, וישראל אף אינה טורחת עוד להכחיש זאת. יש בו „חונכים" ישראליים, בדומה ל„יועצים" האמריקאיים שהיו בצבא דרום וייט־נאם. יש בו גם שכירי־חרב גרמניים ואחרים.

בימים האחרונים התגלה כי הגיוס לכוח זה — או לכוחות המסונפים לו, בעלי שמות שונים כגון „מישמר אזרחי" — נעשה בדרך של כפיה, כפי שהיה מקובל באירופה של ימי־הביניים. הוטל על כל כפר לגייס „מיכסה" מסויימת מצעיריו. משסירבו הכפרים הדרוזיים בגיזרה המיזרחית, הוטל עליהם „סגר" וננקטו נגדם פעולות־עונשין שונות, באמצעות צד"ל ובחסות צה"ל.

מה טיבם של מגוייסים כאלה?

האם הם יילחמו בלוחמים עזי־נפש? האם יחרפו את נפשם? מהי המוטיוויציה שלהם?

מובן מאליו שערכו הצבאי של כוח כזה שואף לאפס — ונרמה שאין איש בצמרת צה"ל החושב אחרת.

אבל כוח כזה, יכול לפעול ככוח־טרור — כלומר, כחבורה המטילה את אימתה על הכפרים, על־ידי ביצוע מעשי־זוועה, אשר צה"ל עצמו אינו רוצה ואינו מסוגל לבצעם.

ברור יותר ויותר שזוהי המטרה האמיתית.

צד"ל כבר ביצע טבח בכפר סוחמור, למרות הפיקוח הצמוד של צה"ל עליו באותה עת. בשבוע האחרון בוצע טבח מזוויע בכפר יחמור, מדרום לאגם־קרעון, וכל העולם וכל הלבנונים מאמינים כי בוצע על־ידי צד"ל.

מאת
אורי אבנרי

בפקודת צה"ל. הכחשות דובר צה"ל הועילו כמו כוסות־רוח למת. (בכפר נשחטו נשותיהם וילדיהם של חברי המיפלגה הסורית הלאומית־חברתית, שמתוכה באו המתאבר של שער־עגל והמתאבדת בסוודר האדום).

זהו אות לבאות. אפשר לומר: זוהי כתובת־הדם על הקיר.

באשר כוח זה יישאר לבדו מצפון לגבול, יוסרו המיסרות. אנשיו יקראו דרור ליצריהם. כלבנונים אמיתיים, כל מעשה־זוועה ייראה להם כנורמלי. במצבי־סכנה ייתקפו בפאניקה, ואז יהיו מסוגלים לזוועות נוראות עוד יותר.

כל מי שראה אנשים אלה בשטח, יודע שזהו המצב.

מכיוון שהם אנשי הדרום, יהיו לאנשי צד"ל גם חשבונות אישיים ועדתיים. החיילים המארוניים בצד"ל עלולים לעשות שפטים בשיעים ובדרוזים, הדרוזים בשיעים ובמארונים, השיעים בכל.

וזהו העיקר: כל מעשי־הזוועה שיבוצעו, יירשמו על חשבון ישראל.

לא יהיה אדם אחד בעולם שלא יטיל על ישראל את מלוא האחריות לזוועות שיבוצעו על־ידי אנשי הכוח הזה, שהוא בגלוי ולעיני־כול, כוח שכיר של ישראל.

שום הכחשה לא תעזור כאן, כפי ששום הכחשה לא עזרה אחרי צברה ושאתילא — ובצדק.

כפי שאמרתי או א ח ר י מעשה, אני מוכן לומר עכשיו ל פ נ י מעשה: מי שמכניס נחש ארסי לערש של תינוק, לא יוכל לטעון „לא אני הרגתי את הילד!"

● השרוניזציה של רבין

לגבי האוכלוסיה בדרום־לבנון, ובעיקר האוכלוסיה השיעית, יהיה צד"ל צבא־כיבוש, פשוטו כמשמעו, בדיוק כמו צה"ל. גרוע מזה, כי צה"ל היה כוח זר, ואילו צד"ל הוא כוח מקומי, שיהיה מטבע הדברים שנוא שבעתיים.

קיומו של כוח זה ב„רצועת הביטחון" יהווה גירוי מתמיד. הוא ימשוך אליו פיגועים, כמו שנייר־זבובים מושך אליו את הזבובים. הוא לא י מ נ ע פיגועים. הוא י ג ר ו ם להם.

יתכן שיש בישראל מישהו האומר לעצמו: „או קיי, שיפגעו בצד"ל! העיקר הוא שלא ייפגעו ביישובים שלנו!"

זוהי אשליה. כאשר צד"ל יותקף, הוא יבצע מעשי־נקם. מעשי־הנקם ישלהבו שיבעתיים את השינאה לישראל, ויגררו אחריהם בהכרח לפיגועים בישראל עצמה.

אם ייכשל צד"ל במשימתו ויימצא במצוקה, יצטרך צה"ל לשעוט צפונה כדי להצילו — וכך תחזור כל הפרשה על עצמה.

קאריקטורה של מושיק ב„דבר"

מעגל־הקסמים של טרור־וטרור נגדי, סיפוע־ענש־נקמה, לא ייבלם. הוא רק ילבש צורה חדשה.

אם יממש שר־הביטחון את איומו מקפיא־הדם ויגרש את אוכלוסיית „רצועת־הביטחון" בדם ואש, הוא יחזיר את ישראל למצב הפוליטי־הסברתי שבו היתה נתונה בעת המצור על ביירות.

היא תחזור ותהיה המצורעת של העולם. תהליכי־השלום יי־עצרו אוטומטית. שום ערבי לא יוכל לתת לה יד. יוזמת־מי־בארב תהיה כלא־היתה.

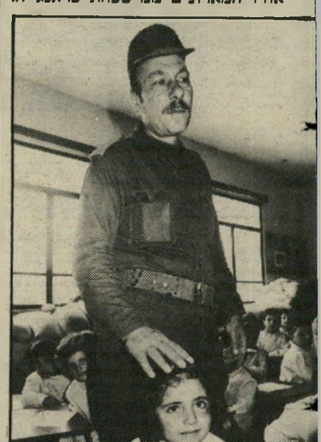
השרוניזציה של רבין תהיה מוש־למת.

● איש לא השתנה

ג'ם מבחינה אחרת משלים רבין את חזונו של שרון.

אחת המטרות העיקריות של מילחמת־הלבנון היתה ליצור רצף טריטוריאלי בין צה"ל ובין „הכוחות הלבנוניים" — הצבא הסרטי של בשיר אל־ג'מייל.

בשיר מת, אך את מקומו תפס בינתיים בן־חסות אחר של ממשלת־ישראל, סמיר ג'ע'ג'ע, רב־הטבחים של אחיו המארונים ממישפחת פראנג'יה.

רב־סרן חדאד

סוחמור, יוחמור – ומה הלאה?

לידו מכהן אלי חבייקה, רב־הטבחים של צברה ושאתילא.

נמסר כי הגנרל לאחד, ראש צה"ל, מבקש להחזיק עתה באיזור ג'זין, שמחוץ ל„איזור־הביטחון" המתוכנן, כדי לשמור על רצף טריטוריאלי עם כוחותיו של ג'ע'ג'ע, הנמצאים בצפון. מדובר גם על „השאלת" כוחות של ג'ע'ג'ע ללאחד, ואף על החלפת לאחד עצמו בקצין המקובל יותר על ג'ע'ג'ע.

בישראל נרמז כי צה"ל אומנם לא ישגר כוחות להגשמת תוכנית זו, אך שהממשלה לא תתנגד אם לאחד וג'ע'ג'ע יגשימו אותה לבדם. מכיוון ששני האדונים האלה הם בני־חסותה של ישראל, וממומנים ומצויידים על־ידה, לא יהיו רבים בעולם שיתייחסו לגירסה זו ברצינות.

התוצאה תהיה רצף טריטוריאלי בין צה"ל ו„הכוחות הלבנוניים", באמצעות צד"ל.

ברור כי מהלך כזה הוא התערבות גסה בענייניה הפנימיים של לבנון, בעל משמעות רבה לגבי המאבק הפנימי בארץ האומללה. בתור שכזה, הוא ימשוך אליו תגובות שונות, צבאיות ופוליטיות, מצד כל שאר הכוחות הפועלים בלבנון, המקומיים והזרים.

תגובות אלה יכולות לגרום לתהליכים שונים, שיביאו את ישראל בעתיד למילחמה חד־שה שם.

בקיצור: ההתערבות הישראלית בל־בנון אינה עומדת להסתיים. כלל וכלל לא.

רכבת ההתערבות רק תע־בור מן הסמים של בגין־שרון לסמים הקודמים של רבין־פרס. כבי שהיו קיימים מאז 1976. אף אחד לא השתנה.

במדינה

העם שלושים ושבע

זוהי משמעות העצמאות: אי־אפשר להאשים את הזולת בכל הרע, וניתן לתקן את הכל לטובה

השנה ה־37 של מדינת־ישראל אינה מסתיימת באווירה עליזה.

הנסיגה מלבנון, המלווה בפיגועים הגוברים והולכים מדי יום, מעוררת שאלות חמורות לגבי כושר־השיפוט של המוסדות האזרחיים והצבאיים כא־חד (ראה עמוד 6).

בשטח הכלכלי, המצב חמור לא פחות. הריבורים המבולבלים של שר־האוצר ההפכפך, גורמים לפאניקה לב־קרים, ואיש אינו יודע מה יילד יום — פחות מכל, האחראים עצמם.

אנס אלמוני הטיל את חיתתו על צפון תל־אביב וגורם לפחד המוני בק־רב הנשים (ראה עמודים 8-10). בעוד ששודדים רצחניים בכל רחבי הארץ מטילים את מוראם על זקנים וזקנות. ההתקפה על חייל בעזה, הריגת ילד בן 15 במחנה־פליטים סמוך, ורצח של נהג־מונית ליד ירושלים, הוסיפו להר־גשה כי האלימות גוברת בכל רחבי הארץ ובכל המישורים.

בנסיבות אלה, שימחת יום־העצ־מאות עלולה להיות במיקצת מאולצת. יהיה זה חבל — כי עצם קיומה של מדינת־ישראל, כמדינה דמוקרטית, טומן בחובו את האפשרות לתיקון.

זהו הסיכוי הגדול הכרוך בעצמאות לאומית, לטובה או לרעה: אי־אפשר עוד להאשים את הזולת ברע, ויש אפשרות להשיג את הטוב.

הכל תלוי באזרחי־ישראל עצמם.

מדיניות ביטבורג איבר אלס

הבית הלבן של רגן הוא לבן, נוצרי וגברי, ואין בו אף יהודי אחד

אין זה סתם מישגה בשיקול. מישגה כזה מעיד על דברים עמוקים יותר.

החלטת הנשיא רונלד רגן להניח זר על קיברות החיילים בבית־העלמין הצבאי של ביטבורג במערב גרמניה שבו קבורים גם אנשי הס"ס, יכולה להדהים, גם אחרי שהנשיא ביטל את כוונתו המקורית שלא לבקר במחנה־ריכוז נאצי.

לקבלת ההחלטה הזאת יש סיבה פשוטה: אין בבית הלבן אף יהודי אחד בעמדה בכירה. הבית הלבן של רגן, שלא כמו הבית הלבן בימי הנשיאים הקודמים, הוא לבן, גברי ונוצרי.

ליהודים אין בניסה. יהודי אר־צות־הברית היו הליברלים באמריקה, כמו באירופה, נגד האנטי־שמיות וה־גיזענות, בעד שיוויון ליהודים, בעד הציונות ובעד ישראל.

ואילו הימין האמריקאי, כמו האי־רופי, היה תמיד אנטי־שמי מטיבעו. הוא היה מקורב לתורות־הגזע למיניהן, לרעיון העליונות הלבנה והנוצרית.

האנטי־שמיות של הימין „השמרני", שמתוכו צמח גם רונלד רגן עצמו, לא התבטאה בצעקנות וולגארית, כזו של הניו־נאצים והקו־קלוקס־קלאן. אלא בבוז אלגנטי ליהודים. במועדונים וב„קאנטרי־קלאבס" של חוגים אלה לא ניתנה דריסת־רגל ליהודים. רק השינאה לכושים גברה על הבוז ליהודים.

כל האנשים המקיפים את רגן באים מן החוגים האלה. הם אנשי המעמד הגבוה בעל זכויות־היתר. הם יודעים שצריכים לגנות את השואה, ולהתחשב בקול היהודי. הם גם יודעים שצריכים לתמוך בישראל, בגלל סיבות פולי־טיות־פנימיות ואסטראטגיות־חיצו־ניות. אין זה קשה, מכיוון שהם מבחינים היטב בין הישראלים, שהם „אנשים משלנו" וחיילים טובים, ובין היהודים.

ס"ם מסוג אחר. על רקע פסי־מני סירב לשקם את שמו של הס"ס הקרבי. התעקשותו של רונלד רגן לעשות זאת, מעידה לא רק על טיפשות מקבלי־ההחלטה האמריק־איים, המעוררת ספק גם לגבי הח־לטותיהם בשטחים אחרים. היא מוכי־חה, מעל לכל, שמשהו לקוי ברגישות שלהם לגבי כל פרשת השואה.

לכאורה אין לזה קשר למדיניות — אך לריגשותיהם של שוכני הבית הלבן עשויה להיות השפעה רבה גם על מהלכים מדיניים.

ביטחון הוויכוח שלא היה

אפשר להתווכח בארץ על הכל — חוץ מאשר הענייו האחד הנוגע לחייו של כל גבר, אשה וילד

לשום כלי־תיקשורת ישראלי אין האפשרות לאשר או להפריך את קבי־עתו של המלומד האמריקאי פיטר פרי, שלישראל יש 41 פצצות גרעיניות. פרי, מרצה ידוע בארצות־הברית, מכהן כפרופסור ללימודים אסטראטגיים באוניברסיטת דרום־קליפורניה. בסיפ־רו החדש, המחסן הגרעיני הישראלי, טוען פרי, שהכור בדימונה ייצר 31 פצצות פלוטוניום ו־10 פצצות אורנ־יום. לדבריו, אמצעי־השיגור בידי ישראל, מכסים לא רק את מדינות־ערב ואיראן, אלא אף את ברית־המועצות, לרבות מוסקווה ולנינגראד.

אין כל אפשרות לדון בידיעה הזאת ברצינות.

מכל מקום, הידיעה הזאת מדגימה פעם נוספת את היחסיות של הדמו־קרטיה הישראלית. בנושא כזה שהוא שאלה של חיים ומוות לכל גבר, אשה וילד במדינה, אין לאזרחים כל זכות, או סיכוי, לחוות דעה, לתמוך או להתנגד.

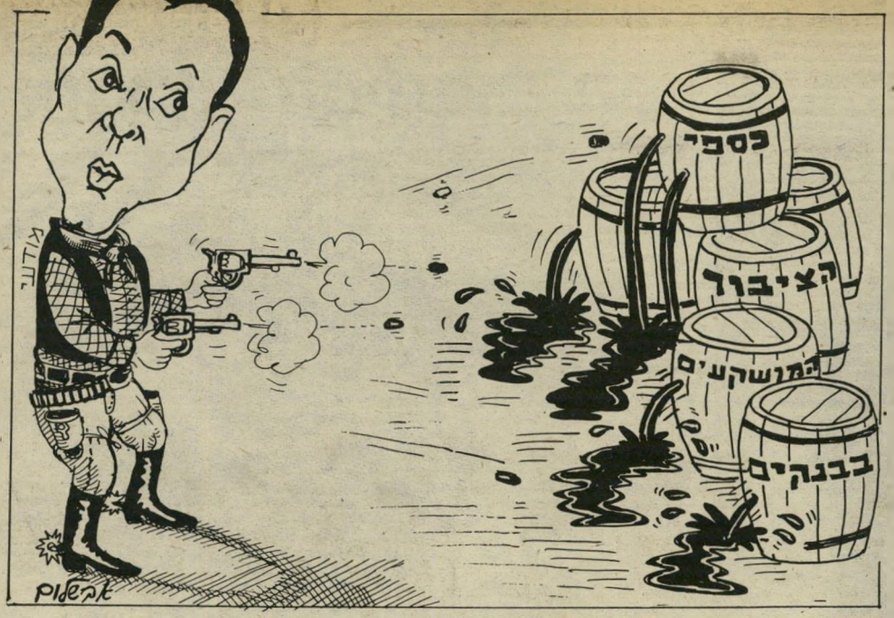
במליאת הכנסת לא ניתן לדון על הנושא. דיוני ועדת־החוץ־והביטחון (שהם שיטחיים „ומרוחים" בדרך־כלל) חסויים בפני הציבור.

אם העובדות של פרופסור פרי הן פחות או יותר נכונות (יש להניח שאיש לא אישר לו לספור את הפצצות), הרי שישראל מהווה איום על ביטחונה של ברית־המועצות. האם מוכנים אזרחי המדינה לסכן את חייהם במישחק הגלובלי הזה?

האם הם מבינים את ההשלכות של עובדה זאת — בהנחה שהיא נכונה — על המדיניות הסובייטית כלפי ישראל, בעתות שלום, ובעיקר בזמן משבר בינלאומי חמור?

האם ניתן להם לשקול את ההוצאות הכספיות הכרוכות בהרפתקה גרעינית, לעומת הרווח בתחום הטכנולוגי, אם קיים רווח כזה?

הדיון הוא מחוץ לתחום. עם זאת, מכיוון שמותר לפרסם את השערותיו של פיטר פרי, יתכן שכדאי לבסס עליהן את הדיון הציבורי, שהגיע הזמן לערוך אותו במלוא ההיקף, התנופה והעומק.

מודעי רוכב שוב

מפקד הס"ס הימלר (יורה) יהודים לחוד

פשעים

נהג מונית

נראה שהיה זה שור פשוט ונתעב — אך העיתונים הסכוהו לאירוע פוליטי

המיקצוע של נהג־מונית הפך מסוכן בארצות רבות, שבהן גואה הפשיעה האלימה. כי נהג־המונית הוא מטרה נוחה לשוד רצחני. לפי כללי מיקצועו, הוא נאלץ לנסוע לכל מקום שנקבע על־ידי הנוסע. אם הנוסע הוא שודר, הוא יכול לכוונו למקום הנוח ביותר לביצוע זממו.

בארצות־הברית, בצרפת, בגרמניה ובארצות רבות אחרות נעשו נסיונות להגן על נהגי־המונית מפני סוג זה של פשע. הותקנו שמשות מזויינות בין הנהג ונוסעיו. ניתן לנהגים נשק, ועור. כל אלה עזרו רק במעט.

שסתומי השינאה. בישראל מקבלת פשיעה זו צביון מיוחד, על רקע האווירה הכללית בארץ.

כאשר נרצחים וקנים יהודיים בידי שודדים יהודיים, זה מעורר סלידה. כאשר נופל ערבי קורבן לפושע ערבי, זה מעורר רק תגובה אדישה. אך כאשר יהודי נופל קורבן לפושע ערבי, נפת־חים כל שסתומי השינאה הלאומנית.

כך קרה השבוע. כאשר התגלתה המונית המגואלת־בדם של הנהג דויד כספי (33) בשכונה ערבית מצפון לירושלים. עוד לפני שנודע דבר על מבצעי־הפשע, נפתח מסע־הסתה בכל עיתוני ישראל. העיתון החרש חדשות („אש"ף: אנחנו רצחנו את הנהג") התחרה עם עמיתיו הוותיקים יותר. במשך 24 שעות הוצף הציבור בידי־עות. שמגמתן היתה אחת: להוכיח כי הרצח הנתעב בוצע על־ידי „מחבלים". שרצו לרצוח יהודים. נוצרה אווירה של פוגרום.

וכאשר נמצאה, כעבור יומיים, גופתו של נהג מונית ערבי בסביבות ירושלים, ייתכן מאוד שהוא היה קרבן של אווירה זאת.

השודד נורה. שלא כמו במיק־רים אחרים, נתפסו החשודים־ברצח כמעט מייד.

גרם לכך המיקרה: לפני שנהרג, הצליח כספי להיאבק, ובמהלך המאבק פגע אחד הכדורים מאקדח־הרצח בא־חד הפושעים. האיש, צעיר בן 17, הוכנס על־ידי מישפחתו לבית־חולים ערבי, וזה הודיע על כך למישטרה. תוך דקות הורה החשוד בפשע, והביא גם לתפיסת שני חבריו.

חקירת המישטרה יצרה תמונה חדשה. המסתבר לחוקרים כי השלושה ביקשו, כנראה, לבצע שוד רגיל. ונזקקו לכלי־רכב. משהתנגד הנהג לניסיונם לחטוף את המונית, נורה ונר־צח. הפושעים ברחו בבהלה, והשאירו את אנקו המלא של הנהג במקום.

(המשך בעמוד 10)

סבין של הצוואר

ה צעירה מרחוב מאפו בתל־אביב כמעט נאנסה שנית, כמה שעות אחרי שהאנס האכזר ביצע בה את זממו. הפעם היה היתה צפויה לאונס בעזרת המישטרה והכתבים הפליליים, שהוזמנו למקום על־ידי המישטרה.

מאז החל גל מיקרי האונס בתל־אביב, מתלבטים גם במישטרה וגם בעיתונים השונים כיצד לנהוג בתופעה זו.

לאנשי מישטרת תל־אביב ברור, שחלק מהנאנסות לא פנו עד היום למישטרה ולא הודיעו על המיקרה הפרטי שלהן. יש לכך כמה סיבות: ההלם, הבושה, חוסר־הרצון לשחזר את האירוע הטראומטי. אך יותר מכל — החשש שזהותה של המתלוננת תיחשף בפומבי.

המישטרה, לעומת זאת, מנסה מזה כמה שבועות למנוע פירסום מיידי של מיקרה־אונס, כדי שלא לפגוע במהלך החקירה הנפתחת אחרי הודעת הנאנסת.

כמקובל מעדכן הדובר את הכתבים הפליליים מייד אחרי שאנשי־המישטרה יוצאים לשטח.

המשבר הראשון ביחסים בין המישטרה והכתבים התרחש לפני שבועיים. הדובר, עדי גונן, שבינתיים עבר למטה הארצי, הודיע על מיקרה הנאנסת ברחוב סוקולוב בתל־אביב, וביקש מהכתבים להשהות את הפירסום בכמה שעות.

לפתע נודע שכתב פלילי של הצהרון „הנפוץ ביותר במדינה" עומד לפרסם את הידיעה, לדבריו, בגלל לחצם של העורכים.

עובדה זו הכניסה את כל עמיתיו לתחרות, ובסופו של דבר, בניגוד להבטחה שנתנו לדובר, פירסמו הכתבים את הידיעה, כדי שלא לפגר אחריו ולהותיר בידיו את הבלעדיות.

הפירסום הבלתי־צפוי הרתיח את דמה של צמרת מישטרת תל־אביב, והוציא מכליו את מפקד המרחב הטרי,

אונס בסרט*
המישטרה נגד הכתבים

* *עירית פרנק בסרט „עדות מאונס".*

ד"ר רודי:
פסיכוגרם של אנס

• הד"ר דויד רודי ניאות להציג לפני העולם הזה, בקווים כלליים, את אישיותו של האנס, המטיל את אימתו על כל העיר.

לדעת רודי, האנס המשתולל הוא מתוחכם, אינטליגנטי, ובעיקר – שיטתי. הוא חולה רק בתחום זה, והרקע האישי שלו הוא שינאת־אשה עמוקה ביותר, שהתגלתה, כך מניח רודי, בגיל מאוד מאוחר בחייו.

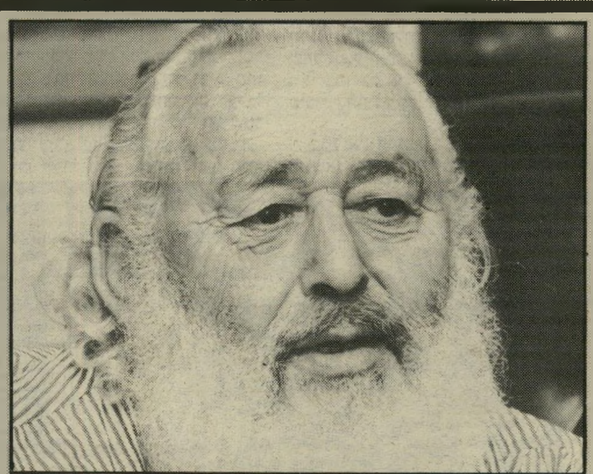
להערכתו, האנס אינו צעיר, בוודאי בן יותר מ־40. לא מן הנמנע שהוא נשוי ואב לילדים, חי חיים רגילים, ואיש מהמקורבים אליו אינו מעלה בדעתו שהוא־הוא האנס.

האיש נוהג באופן רציונאלי, למרות שיש לו דחף מסויים, בלתי־רציונאלי. הוא אינו מטפס לקומה השלישית, או משתלשל מהגג, כי הוא רוצה להבטיח לעצמו דרכי־נסיגה בטוחות. אילו היה חיה טורפת, חסר מחשבה, אין ספק שהיה נתפס כבר מזמן.

מדוע הוא גונב תכשיטים מגופן של הנאנסות? לדעת רודי, הוא עושה זאת כדי ליצור בילבול ומ־בוכה אצל החוקרים. הוא אינו גנב.

רודי מציע לשים לב לכך, שה־איש לא ישוב לאשה שאותה תקף כבר פעם. הוא גם לא מעוניין בשום משא־ומתן איתה או בקשר נוסף. הוא לומד את קורבנו, לומד לזהות את הליכותיה. סביר שהוא מעוות את קולו כשהוא מאיים עליה וממשש את הפנטזיה שלו בכוח. אם הנאנסת ישנה, הוא אינו נותן לה צ'אנס להתעורר ולהבין במה מדובר.

רודי מצא דימוי סיפרותי למצבו הנפשי הרעוע של האיש: לדעתו, הוא נושא את מחלתו הנפשית כפי שנשא ישוע הנוצרי את הצלב על גבו.

ד"ר רודי
מעל לגיל 40

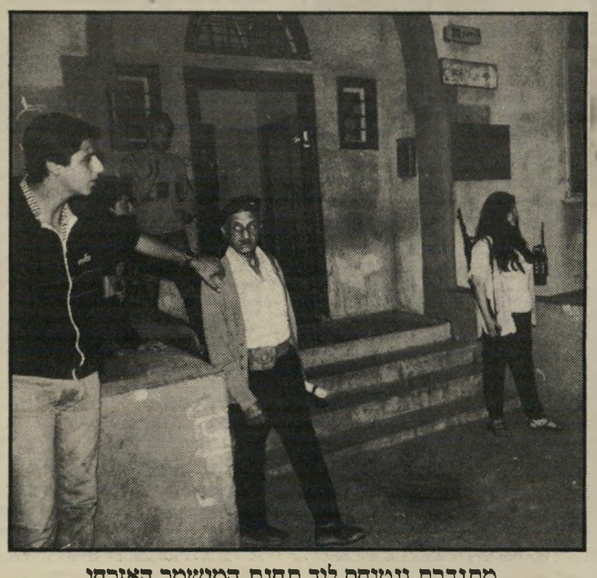
תמונת אונס מסרט
שינאה עמוקה לאשה

סיפורה של קורבן־אונס:

„הוא היה כחוש ונמוך...“

קורבן ונטוחם (בחולצת התנועה הפמיניסטית)
„החלטתי להשיב מילחמה!“

מתנדבת ונטוחם ליד תחנת המישמר האזרחי
רובה ומכשיר־קשר

„לי שהגעתי לחורשה, שמעתי קול של צעדים מאחוריי“, סיפרה השבוע דורית ונטוחס, שנפלה קורבן לאונס, ולאחר מעשה החליטה לעשות הכל כדי לתפוס את התוקף. הדבר קרה בשעת־לילה, כאשר חזרה דורית מהרצאה במיצפה־הכוכבים בגיבעתיים. היא נסעה לביתה בחולון באוטובוס ופנתה לכיוון ביתה. בדרך היה עליה לעבור בחורשה חשוכה.

בתחילה היא לא ייחסה כל משמעות לצעדים שמאחוריה, כי היא נוהגת לעבור במקום, ומעולם איש לא הטריד אותה.

סיפרה דורית ל„העולם הזה“:

ליד החורשה פנה אליי קול של גבר שהלך מאחוריי, ואמר לי: „בואי רגע, אני רוצה להראות לך משהו.“ לא עניתי והמשכתי ללכת בקצב מהיר יותר. גם הוא האיץ את צעדיו.

לפתע הרגשתי את ידו על כתפי. הוא תפס בחולצה שלבשתי והתחיל לגרור אותי לכיוון החורשה.

צעקתי שיעזוב אותי, אבל הוא נהיה תוקפני ואיים עלי שאפסיק לצעוק, ולא — הוא יחנוק אותי.

הייתי מאוכנת כולי ורעדתי. הוא משך אותי לתוך החורשה, הפיל אותי ארצה והתחיל להוריד את בגדיי בכוח.

פרצתי בבכי וביקשתי שיעזוב אותי וירחם עליי, אמרתי שיש לי שתי בנות בבית. הוא לא ענה ונהיה פראי מרגע לרגע.

הכוח האדיר שהוא הפעיל נגדי לא התאים כלל לצורה של אותו גבר, שהיה כחוש ונמוך.

נאבקתי עימו, קמתי. הוא הפיל אותי שוב. הוא קרע את חגורת־הבטן שלי וניסה לסתום בה את הפה שלי.

הוא ניסה לסובב אותי, כדי שאשכב על הגב. כשלא הצליח, ויתר על הניסיון, ואנס אותי כך, כמו שהייתי.

כשסיים, הוא הרים את מיכנסיו, שהיו מופשלות, וברח.

סבלתי כאבים איומים. הייתי מושפלת ומיואשת. במשך שעה נשארתי לשכב בחורשה, הרגשתי ריפיון־חושים. לא הייתי מסוגלת לקום או אפילו לחשוב על מה שקרה לי. זה היה סיוט איום.

אני לא מסוגלת להיזכר היום על מה בדיוק חשבתי, ולהסביר לעצמי מדוע הלכתי הביתה ולא פניתי למישטרה.

היתה לי הרגשה של טינופת ועַמדתי באמבטיה יותר משעה. הזרמתי על עצמי מים קרים, כדי להוריד מעצמי את הרגשת הזוהמה.

למחרת בבוקר לא הייתי מסוגלת ללכת לעבודה. שוב שקלתי להגיש תלונה במישטרה, אך לא עשיתי זאת.

נזכרתי בנשים הרבות שנאנסו, שאותן פגשתי במיסגרת המרכז לסיוע לקורבנות אונס. שבו אני פעילה. נזכרתי איך סיפרו לנו על החקירות המביכות והארוכות שעברו במישטרה, על התמונות של הגברים שהראו להן, וכיצד היה קשה להן לזהות בתמונות את האנס.

בקושי זכרתי את דמותו של האנס, פרט לעובדה שהיה רזה ונמוך. חשבתי אז שהמישטרה לא תוכל לעזור לי, אחרי הסיוט שעברתי, וזכרתי גם שהתוקפים בכל מיקרי־האונס שבהם טיפלנו לא נתפסו.

נתקפתי בפחדים. הסתגרתי בבית שבועיים. את הבנות שלחתי לבית־הספר.

עד היום, כשאני נזכרת באותו לילה שנאנסתי, אני נתקפת חלחלה. את ההרגשה שלי מאז אותו מיקרה ועד היום אפשר להגדיר במילה אחת: טראומה.

אחרי שהתאוששתי, שלחתי את שתי בנותיי, בנות 12, לקורס קראטה בבית התקנתי מנעול חדש והכנסתי שלושה כלבים. מאז אני לא יוצאת מהבית לבדי, ועדיין אני סובלת מפחדים — למרות שאני יודעת שזה בכלל לא רציונאלי.

פיתחתי סלידה עמוקה מגברים, ואני נמצאת בטיפול אצל פסיכולוגית, המנסה לעזור לי. היא יעצה לי לפעול באופן אקטיבי, ולכן הצטרפתי למישמר־הנשים.

כל־כך חשוב לי שאותו אנס ייתפס ויבוא על עונשו, שאני מרוכזת רק בעניין הזה. אני מקווה שנצליח ללכוד אותו.

עד כאן דבריה של דורית.

היום חברה דורית בקבוצת־נשים לוחמת, חדורת הרגשת שליחות, שהחליטה לסלק את האימה מן הרחובות. הן משוכנעות כי פעולתו של מישמר־הנשים לא רק עשויה להקשות על האנסים, ואולי להביא ללכידתם, אלא גם תחזיר לכל הנשים — כאלה שנפלו קורבן לאונס וכאלה שנפלו קורבן לאווירת הטרור — את הרגשת כבודן העצמי.

הפתעה מרה

מישמרות־האונס, שאליהן הצטרפה דורית, התחילו לפעול השבוע, בסיוע המישטרה. רוב המתגייסות למישמרות אינן מוכנות להדהות בשמן, מנימוקים שונים.

המבוגרת מבין המתגייסות, אשה בת 70, סיפרה כי אינה מוכנה לחשוף את זהותה, כדי שבניה ונכדיה לא ינסו להפעיל עליה לחץ שתפסיק לפעול לפי צו־מצפונה. היא שירתה בימי חייה באיי־טי־אס הבריטי במילחמת־העולם השניה, אחר־כך היתה בהגנה ובפלמ"ח. כעת נטלה לידיה שוב כלי־נשק — הפעם זהו רובה קרבין — והיא נחושה להגן ברחובות על גופן של חברותיה.

מארגנות המישמר גם אינן מוכנות לגלות פרטים על דרכי הפעולה שלו, „כי גם האנס קורא עיתונים, ואם הוא יידע הכל — לא נוכל להפתיע אותו: כי אנחנו מכינות לו הפתעה מרה.“

הנשים הנחושות האלה הצליחו לשכנע בעמדתן גם את מפקדי המישטרה. איציק לישיץ, מפקד המישמר האזרחי בתל־אביב, סירב בתוקף להסיר את האיפול, ורק ניאות לומר כי מתנדבות המישמר נבחרות לפי אותם הקריטריונים החלים על מתנדבי המישמר האזרחי. המישטרה תשמור איתם על קשר ותצייד בנשק רק את המתנדבות שעברו אימון.

היוזמות של המישמר החדש הן פעילות באירגונים פמיניסטיים שונים.

„לפני חמש שנים קראתי מודעה בעיתון, שסיפרה על קבוצת פמיניסטיות שהקימה מועדון בשם צאנה וראינה,“ נזכרת דורית. „דעותיי היו פמיניסטיות כבר לפני כן, לכן הצטרפתי לאותה קבוצה.“ היו שם נשים שפעלו בתחומים שונים, כגון עבודה סוציאלית, חינוך של נשים ומאבק נגד פירסומות מעליבות ומשפילות.

„למשל,“ מסבירה דורית, „היה בנק אחד שהציב תצלומים של דוגמן בפוזה גברית, במדים, ולידו, הרבה יותר נמוך ממנו, דוגמנית בלבוש בלה, בהבעה כנועה ומעריצה. המשמעות של הפירסומת הזאת הרגיזה אותנו, כי היא רמזה על עליונותו של הגבר, וכי מקומה של האשה בבית. נלחמנו נגד פירסומות שניסו לקדם מכירות של מוצרים בעזרת צילומי עירום, או תמונות שהציגו את הנשים כבעלות גוף בלבד, חסרות אישיות, ופירסומות שבהן נרמז כי האשה מזמינה שיעשו בה מעשים מיניים.

„חברת וידיאו שיצאה במסע פירסום תחת הכותרת מכשיר לגברים בלבד, נבהלה מהמחאות שלנו והחליפה את הסיסמה.“

אך הפעילות העיקרית של הנשים הפמיניסטיות בשנים האחרונות הוא במרכז הסיוע לקורבנות אונס. במיסגרת זאת הן מגישות לקורבנות עזרה ראשונה, נפשית ומעשית. הן מלוות את הנאנסת למישטרה, אם היא מחליטה להגיש תלונה רישמית. הן מסיעות אותה לבית־החולים, לבדיקות, ויש להן צוות שהוכשר לשוחח עם הנפגעות בשעות הראשונות אחרי הטראומה. לעיתים הן גם מלינות את הנאנסות בבתיהן, עד שייירגעו.

■ **נעמי אדווה**

ניצב גבי עמיר. סגנו, ארמנד לוי, היה כעוס פי כמה.

בשלב זה היה מי שהציע ברצינות שהמישטרה תבקש צווי איסור־פירסום בבית־המישפט בכל מיקרה אונס. מבחינת המישטרה, נועד איסור־הפירסום למטרה אחת בלבד: למנוע פגיעה במהלך־החקירה.

כתבים מול קורבן

ביום השישי האחרון התברר שהנאנסת, אשר גילתה אחריות אזרחית והתלוננה במישטרה, הצטערה על כך מאוד. ולא בגלל טיפול המישטרה אלא בגלל כמה כתבים פליליים.

באותו יום, לפני הצהריים, כינסו מפקד המרחב וסגנו את הכתבים. גבי עמיר התחיל למסור להם מידע על המיקרה ועל חקירת המישטרה. ארמנד לוי קטע את דבריו פעם אחר פעם, וביקש שלא לפרסם פרט זה או אחר, בטענה שכך תיפגע החקירה.

אחד הכתבים, צעיר ווריר, המסקר מטעם צהרון צעיר וציבעוני, התפרץ וטען שלמעשה המישטרה מונעת מהעיתונאים לדווח לציבור על האירוע.

בחילופי הדברים הקשים שוב הועלה הרעיון, שהמישטרה תבקש מבית־המישפט לאסור את פירסום שם הנאנסת וכל פרטים מזהים. לבסוף סוכם בין המישטרה והעיתונאים נוסח מקובל, יבש ובלתי־מפורט.

בתום הישיבה יצאו חלק מהכתבים לזירת־העבירה. מתוך נאמנות למיקצועם, הם ביקשו לערוך חקירה פרטית ושיחזור משלהם של מה שאירע שם בדיוק, כדי להביא לקוראים דיווח מהיימן, עם מירב הפרטים.

וזה בדיוק מה שהנאנסת לא רצתה שיקרה.

התקלה הראשונה היתה במקום־עבודתה, סמוך למקום מגוריה. המעביד עמד על כך — לטובת הנאנסת ושלומה הנפשי — שלא ייציינו היכן היא עובדת, כדי שאיש לא יוכל לזהות אותה בעתיד. אי־ההבנה שהתגלעה בינו ובין אחד הכתבים והצלמים, נסתיימה בתחנת־המישטרה של מרחב הירקון, שם נחקר הכתב על הסגת גבול פלילית.

הנאנסת עצמה עזבה את המקום. היא חששה משיחזור נוסף של המיקרה, ומהאפשרות שהפחידה אותה יותר מכל: שזהותה תיחשף קבל כל קוראי העיתונים.

בשבת ערכו הכתבים הפליליים ביניהם סבב־טלפונים. האשה שביניהם, כתבת פלילית ידועה, דיברה על ליבם של הגברים שבחבורה והפצירה בהם שלא יפרסמו פרטים, שיהרסו את חיי הצעירה.

ביום הראשון היא נשמה לרווחה, כמו הנאנסת, שנמצאה הרחק הרחק מביתה, ועדיין התקשתה לעכל מה עבר עליה. זהותה של הקורבן לא נחשפה וכן לא פורסמו פרטים שאינם נדרשים מעבר לדיווח עיתונאי מקובל, מלבד תצלום־תקריב של חלון דירתה, שהקרינה הטלוויזיה.

אין מושג קלוש

איך תצליח המישטרה לתפוס את האנס? השבוע נשפכו תילי־תילים של מילים בעניין זה.

אבל קצינים בכירים במחוז העלו את החשש שהאנס לא ייתפס, משום שנאנסות עלולות לחדול מלדווח על מיקרי־האונס, בגלל גל־הפירסום המתלווה לכל תלונה.

הסיכוי לתפוס אותו גדל רק אם הנפגעות ישתפו פעולה: רק כך ניתן יהיה להציב בלשים באזרחית באיזורים רגישים ומועדים לפורענות. רק כך ניתן יהיה להרכיב קלסתרון, ולו חלקי, של המטורף. כיום אין למישטרה מושג קלוש על זהותו, כי הוא פועל בחשיכה ובמהירות.

המישטרה מתכוונת להעביר מסר לאירגוני הנשים, שגם הן מתרעמות על דרך הטיפול במיקרי־האונס, כי בקרוב מאוד לא יותר פירסום כלשהו העלול לפגוע — לא רק בחקירה, אלא גם בפרטיותה של הנאנסת.

הכתבים הפליליים בתל־אביב שוחחו השבוע בקול רם על השאלה מהי זכות הציבור לדעת, ועד להיכן מגיעה זכות זאת.

קצין בכיר במדים העז לשאול השבוע, אחרי ששמע על הפרשה, מדוע לא נאבקו הכתבים בלהיטות כה רבה על זכות הציבור למידע, כאשר היה מדובר בחשיפת שחיתויות בצמרת־המישטרה.

סיוטי צעירה המתגוררת לבדה

חרי שנודע על האונס השמיני ברחוב מאפו, התקשרה אמא שלי ושאלה בדאגה אם אני סוגרת כבר את כל התריסים בבית. היא יודעת שאצלי הכל תמיד פתוח, בקיץ, כמובן. הרגעתי אותה.

אבל אני בכלל לא רגועה.

אני בת 30, גרה לבד כבר כמה שנים, אי־שם בצפון תל־אביב. לעיתים קרובות קורה שאני חוזרת הביתה בשעות מאוחרות של הלילה. מעולם לא פחדתי. להיפך — תמיד התגאיתי שאני אמיצה ו„מאום לא יפחידני". עד שהתחילה הסידרה הראשונה של מעשי־האונס.

על האונס הראשון קראתי בעיון בעיתונות, כמו כל אדם אחר — ובעיקר, אשה אחרת — בארץ. אחרי האונס השלישי התחילו לדבר בכות־רות מפוצצות על „מגיפה", על חולה־רוח מטורף, על גבר אלים, המבצע את גדולות. הסרתי את השם־הפרטי, השארתי רק את שם־המישפחה. זו היתה אחת העצות שנתנו כל מיני קציני־מישטרה בעיתונות — לא להשאיר סימן שיוכיח כי בדירה מתגוררת אשה לבדה.

אחרי האונס החמישי כבר היו לי סיוטים בלילות. קורה לא פעם שאני מתעוררת מרחש בלתי־מזוהה, הנשימה נעתקת ואיני יודעת מה לעשות. לעיתים אני מפעילה את הרדיו, אחר־כך מכבה אותו, מדליקה את האור ומכבה אותו. קמה מהמיטה, עושה סיור בבית, מגלה שאין כלום וחוזרת לישון, מתוך תיקווה שלא יקרה כלום.

ואז העזתי לפתוח את ליבי לפני חברותיי, אותן שגרות לבדן, וגיליתי שאיני היחידה הנכנסת לפאניקה מסיפורי האונס מסמרי־השיער.

חברה אחת סיפרה לי שהיא התחילה לישון כשסכין־מיטבח מונחת ליד המיטה, שהיא סוגרת בלילה את כל התריסים והחלונות, גם בימי חמסין, ושהיא משאירה מנורה אחת דולקת כל הזמן. ולמרות כל אמצעי המיגננה האלה, היא אינה מרגישה בטוחה, ומת־עוררת לכל רעש ורחש בבניין.

חברה אחרת סיפרה שהיא הניחה מאפרה גדולה וכבדה בהישג־יד, לה־כות בה בראשו של האיש שיעז, חלילה, לחדור לביתה.

בקיצור, כשגיליתי שכולן מבוה־לות, לא נרגעתי. הפחד והחששות רק גברו. אבל אני לא כל־כך יודעת מה עושים, ואין מי שיודע, בעצם.

חבר אחד שלי אמר לי לגשת מייד ולקנות אקדח, ברישיון כמובן. אני לא חושבת שאדע ושאוכל להשתמש בו נגד אדם אחר, אם ואכאשר אזדקק לו. חבר אחר הציע לי ללכת לקורס להגנה עצמית. „שתדעי לפחות," אמר לי, „איך להפעיל כוח ולא תעשי תנועות מיותרות וחסרות־תועלת."

חבר שלישי ניסה להרגיע אותי מכיוון אחר, וטען שאפילו במיקרה הגרוע ביותר, אני צריכה לחשוב שזה פחות נורא מאיבוד יד או איבר אחר בגוף. המחשבה הזאת לא מרגיעה אותי.

סכין־מיטבח ואור דולק

חרי האונס הרביעי החלפתי את השלט על תיבת־הדואר. עד אז התנוסס שם שמי בגאווה, באותיות בבגדים בלתי־נשיים, מרימה את ש־ערותיי למעלה, משתדלת להפגין צללית של חזות גברית, או לפחות לא להראות חזות נשית מדי.

תפסתי שכאשר אני צועדת לכיוון חדר־המדרגות, אני מפסיקה לנשום עד שאני נכנסת הביתה; שאני עולה את המדרגות בריצה מטורפת; כשאני נכנסת הביתה אני מדליקה אור בכל החדרים, בודקת היטב אם איש אינו מסתתר מתחת למיטה. רק אז אני מצליחה להירגע.

אמצעי הגנה מימין לשמאל: סכין־מיטבח – כאמצעי־הגנה מצוי. מיכל־גאז. המרסס גאז־מדמיע – כדי לרכשו דרוש רשיון־נשק, שאותו אפשר לקבל במישרד־הפנים; אקדח רגיל. הדורש רשיון־נשק; ואקדח־עט. היורה כדור אחד. ושגם לאחזקתו דרוש רשיון נשק.

זממו בחושך, כך שאי־אפשר לזהותו.

אז התחלתי לחשוש, אבל לא העזתי לבטא את חששותי בקול רם.

חשבתי שלא נאה לאדם בגילי להתחיל לפחוד. המשכתי לחזור הביתה בשעות מאוחרות, מבלי לחשוב על הסכנה. המשכתי לישון לבד, כשהחלון והתריסים פתוחים בימים חמים. המשכתי לחיות את חיי כרגיל, בלי להקדיש יותר מדי מחשבה לאנס המסוכן.

אט־אט תפסתי את עצמי עושה דברים שלא עשיתי קודם. אט־אט קלטתי שכאשר אני חוזרת לבד בלילה, אני מעיפה מדי פעם מבטים לאחור. פיתאום שמתי לב שכל צל בלתי־מזוהה ברחוב, לאור של פנס, גורם לכך שליבי יחסיר פעימה אחת, או, לסירוגין, יגביר את הקצב.

ועדיין לא העזתי לדבר על זה עם מישהו. רוב הצללים הבלתי־מזוהים בלילות התגלו, כאשר התקרבתי אליהם, כשכנים המורידים את כלביהם לסיבוב־פיפי, אחרי שמסתיימים שי־דורי הטלוויזיה.

אבל אני שיניתי ממינהגי. כשהייתי יוצאת בלילות הכחתי שאני מתלבשת

במדינה

(המשך מעמוד 7)

השוטרים נטו להאמין לגירסה זו, מכיוון שאין זה מקובל שמכצעי פי־גועים „לאומיים" יתחזו כשודדים. בדרך־כלל קורה ההיפך. ביצוע פיגוע על רקע לאומי מכובד יותר מאשר ביצוע אותו פיגוע על רקע פלילי.

הודעה דמיונית. אך בינתיים כבר נשטפה דעת הציבור על־ידי הגל הראשון של ידיעות חסרות־שחר. עזר להן דובר אש"ף בתוניס, שפירסם הודעה דמיונית על כוח מיוחד, שהרג כביכול ישראלי, כגמול על תפיסת כמה אישים בכירים של אש"ף בלב־ים, על־ידי ספינה של צה"ל שעצרה אוניה בדרך מלבנון לקפריסין.

כל מומחה יודע כי הודעות מסוג זה הן בעלות אמינות נמוכה, ביחוד כשהן מתפרסמות מטעם אש"ף, שאין לו כוחות מזיינים משלו, ולא על־ידי אחד מאירגוני הפידאיון. כלי־התיקשורת הישראליים רגילים לבטל הודעות כאלה במשיכות־קולמוס — אלא רק כשזה נוח להם. במיקרה זה זכתה ההודעה המופרכת באמונה שלמה, ונוצלה כדי למלא את החלל בין ביצוע הרצח ובין תפיסת החשודים.

שטחים כבושים להביא את לבנון

האם מבשרת הריגת הנער בן ה־15 עידן חדש באיון?

רצף האירועים הפך כמעט שיגרתי: חייל ישראלי נורה ונפצע בלב עזה על־ידי צעיר ערבי שפעל לבדו. חברו הדרוזי של החייל ירה בו־במקום צרור־כדורים במבצע הפיגוע. (כל כלי־התיקשורת ציטטו בגאווה את החייל הדרוזי, שאמר „תפרתי אותו". הכוונה היתה לצרור־כדורים שפגע באיש לכל אורך הגוף, בצורת תפר.) אחר־כך, כשנפל, ירה כדור בראשו והרגו.

צה"ל הרס מייד בית חדש, שהיה שייך למישפחתו של מבצע־הפיגוע, במחנה־הפליטים אל־בורייג' ברצועה. תושבי־המחנה ערכו הפגנת־מחאה סוערת נגד ההריסה. חוליה של אנשי מישמר־הגבול פתחה באש, הרגה נער בן 15 ופצעה ילד שני.

תוך כמה שעות פורסמה הודעה רישמית שקבעה, כי המיקרה נבדק וכי אנשי מישמר־הגבול „פעלו על־פי ההוראות" — דבר שהוא בלתי־סביר בעליל. ברור, כי לא נערכה חקירה רצינית, ושגם לא תיערך.

„בל מה שזז". האם זהו המשך שיגרתי של המצב — או אות לבאות בשטחים הכבושים?

אחרי הנסיגה מלבנון, מצפים כמה מומחים להתחלת פרק חדש בשרשרת האלימות. יש לכך שתי סיבות:

● מילחמת־הגרילה של תושבי דרום־לבנון נחלה הצלחה בולטת. כתו־צאה ממנה זורזה הנסיגה של צהל, עד שדמתה למנוסה. תחת לסגת לפני שנה־שנתיים בצורה מסודרת ומכובדת, נדחתה הנסיגה עד לרגע האחרון, וכך ניתנה לאנשי־הגרילה ההזדמנות לג־רום למצב זה.

התוצאה יכולה להתבטא בעידוד הכוחות בגדה וברצועה, המאמינים כי מילחמת־גרילה בשטחים הכבושים, ובעיקר הריגת חיילים, תישא פרי רומה.

● בתגובה על הגרילה, למדו חיילי צה"ל בדרום־לבנון להתעלם מכל הכללים המקובלים לפתיחה באש לעבר אוכלוסיה אזרחית. בלבנון „יר־רים בכל מה שזז". השיטה של אזה־רה־יריה־באוויר־יריה־ברגליים נשכחה בלבנון. החיילים מאמינים כי מי שיורה ראשון, ניצל, ומתהלכים כאשר האצבע על ההדק. בלבנון נורו למוות בדרך זו כמה וכמה ילדים.

לא קל לשרש מינהגים כאלה ויש סכנה שהם יועברו עתה לשטחים הכבושים, וגם לישראל עצמה. ההתנ־הגות של אנשי מישמר־הגבול בעזה מחזקת חשש זה, וכך גם הסלחנות של הממונים עליהם.

אם כן, עלולים הדברים בארץ להשתנות עד ללא־הכר. תחת לסגת מלבנון, עלול צה"ל להביא את לבנון עימו ארצה.

תולדות

דגל נולד בבוסטון

טלית אמריקאית וספוקים תנ"כיים הם סמלי הריבונות

דגל־הלאום של מדינת ישראל הוא יליד ארצות־הברית. היה זה בעת כינוס הקיץ 1891 של האגודה הבוסטונית לחינוך בני־ציון. כאשר הוצג לרא־שונה מה שהיה עתיד להיות דגל ישראל.

עסקני הקהילה הבוסטונית ביקשו לחנוך את אולם־ההרצאות החדש של־הם, אולם ציון במחווה סימלית. הם בחרו בצבע הלבן של הטלית המסור־תית, על פסיה הכחולים, הציבו במרכז מגן־דויד והכריזו על דגל זה כעל הדגל היהודי.

שש שנים לאחר מכן הציג אייזיק האריס, הציר מבוסטון לקונגרס הציוני הראשון בבאזל, את הדגל לפני עמיתיו, וכך נקבע סופית מה שהיה עתיד להיות, כעבור 51 שנים, דגל מדי־נת־ישראל.

כמו נורווגיה. המדינה החדשה נאלצה לחכות שישה חודשים כמעט עד שמועצת־העם הזמנית (קורמתה של הכנסת הראשונה) התפנתה לקבוע את הדגל בחוק. אבל מן ה־11 בנובמבר 1948 ואילך, היה הדגל הכחול־לבן לדיגלה הרישמי של המדינה. מאז חיי־בות מידותיו, הקבועות בחוק, להיות ביחס של 11:8 בין גובהו לרוחבו.

אלה הם יחסי־מידות יוצאי־דופן. היחס השכיח ברגלי לאום, בין גובהם לרוחבם, הוא 3:2 (צרפת, ספרד, סין, יפאן, סעודיה, צ'כוסלובקיה). המדינה היחידה בעולם שגם בדגל־הלאום שלה הפרופורציות הן 11:8, היא נורווגיה. בעלת דגל הצלב הכחול. על צללית לבנה, בתוך רקע ארום.

דרכי־אדם

דוקטור על הספסל

את זה מספרים באוהלי־קידר

הרופא הצעיר, עולה חדש מארצות־הברית, ביקש לעשות מעשה חלוצי. כאשר התקבל לעבודה במחוז הנגב של קופת־חולים, התעקש על כך, כי יוצב למרפאת־החוץ של תל־שוקת, יישוב הבדווים בשולי כביש באר־שבע חברון.

עד מהרה היו חוליו הבדווים שבע־רצון מאוד מיחסו המיוחד, גישתו האישית וטיפולו המעולה של הרופא לכן הם גם נשמעו לכל הוראה שלו כתורה למשה מסיני.

כך קרה גם באחד מימי השבוע שעבר. כאשר הגיע הדוקטור, כהרגלו, בשעת־בוקר מוקדמת למרפאה, הוא ראה שוב את החולים הממתינים לו, כשהם ישובים, כדרך הבדווים, על הריצפה. הפעם לא התאפק, העיר להם, ברוח טובה: „חברה, בשביל מה הספסלים? קומו מן הריצפה ושבו על הספסלים!"

כל הבדווים קמו, כאיש אחד, והתישבו, לשמחתו הרבה של הדוק־טור, על הספסלים.

הסבר השיח. הדוקטור נכנס לחדרו, טיפל ביד טובה בחולה אחר חולה, בדק, הרגיע, המליץ, רשם תרופות. ער שהגי־עה שעת הפסקת־הבוקר, בשעה עשר, והדוקטור החליט לצאת ולחלוט לעצמו כוס תה.

לתדהמתו מצא את כל חוליו ישובים, שוב, על הריצפה.

„אבל, חברה", פתח הדוקטור.

קטע אותו הזקן בחבורה, שיית' נשוא־פנים: „דוקטור," אמר, „ביקשת אותנו לשבת על הספסלים, ישבנו. אבל התעייפנו ואז חזרנו לשבת על הריצפה כדי לנוח!"

נשק להתגונן

חברה שלי היתה הכי־מעשית מכל נותני העצות. בדיוק ביום השישי, אחרי שנודע על האונס השמיני, ביקרתי אותה והיא נתנה לי במתנה מיכל גאז מדמיע. משהו קטן, קומפקטי, שנראה כמו עט. ולפי ההסברים הכתובים עליו הוא גם מאוד יעיל.

מאז שקיבלתי את מיכל הגאז, אני מנסה להרגיע את עצמי שעכשיו אני יותר בטוחה, כי בידי נשק להתגונן. אבל אני תוהה אם אוכל להשתמש בו ברגע הנכון.

אז מה עושים? אני פוחדת, עוברת סיוטים בלילות, חולמת חלומות זוועה, שבהם אני נורא רוצה לצעוק אך לא יוצא קול מהפה. אני מתעוררת שטר־פת־זיעה קרה, וממתינה בתפילה שה־מישטרה תשים סוף־סוף את ידה על האנס המטורף (ואולי האנסים), המדיר שינה מעיני כל הנשים בתל־אביב.

גבר לעולם לא יוכל להבין מה מש־מעותו של אונס לגבי אשה.

דין תשקיף

פרס לארצות־הברית

שימעון פרס עומד לצאת לארצות־הברית. אחת ממטרות הנסיעה תהיה לקבל לידיו את סיוע־החירום.

קירקפטריק — לנשיאות

דרך ישראל

ביקורה בחודש הבא בישראל של ג'ין קירקפטריק, לשעבר שגרירת ארצות־הברית באו"ם וחביבת הימין הקיצוני בארצות־הברית, נועד לגייס תמיכה יהודית במאמץ שלה לזכות במועמדות הרפובליקאים לנשיאות, בעוד שלוש שנים.

היא תלווה בפמליה של כתבים מן העיתונות האמריקאית, וצפוי כי תשמיע כאן הצהרות ניציות קיצוניות, בתיקווה שכך תוכל להביא עימה למיפלגה הרפובליקאית נדוניה של תמיכה יהודית.

לואיס לא ישכח לבגין

ערב סיום תפקידו בשגריר ארצות־הברית בארץ, סיפר סם לואיס בחוג ידידים, שהוא לא ישכח ביצד בייש אותו מנחם בגין, בתוקפו שדר שהועבר אליו על־ידי השגריר.

באותה התקפה אמר בגין ללואיס: „אנחנו לא וסאלים שלכם!"

שינוי במערך התעשיה הביטחונית

צפויים שינויים מרחיקי־לכת בכל המערך של התעשיה הביטחונית.

כך, למשל, תהפוך התעשיה הצבאית לחברה עצמאית, על־פי המלצות הוועדה שבראשותה עמד רב־אלוף (מיל') צבי („צ'רה") צור.

הרמטכ"ל מקצץ בעיתונים

במיבצע חיסכון נוסף של הרמטכ"ל מציע רב־אלוף משה לוי לקצץ בחלוקת עיתונים למחנות צה"ל.

העיתונים מחולקים חינם לחיילים, וצה"ל משלם ישירות למערכות.

שר־הביטחון יצחק רבין אינו נלהב מהרעיון, שיביא לחיסכון ב־לית־משמעותי בתקציב־הביטחון, ושיעורר עליו את זעם דעיתונים היומיים. צה"ל אינו מזמין שבועונים.

הפחם הקולומבי בדיון

איש־העסקים היהודי מקולומביה, סלומון קסין, סיים השבוע ביקור־עבודה קצרצר בארץ. שעניינו עיסקת־החליפין של פחם מקולומביה תמורת פחורות־ייצוא מישראל.

לפני שיבעה חודשים נאלצה ספינת־פחם מקולומביה לשוב על עיקבותיה, משום שבדיקות איכות־הפחם לא עמדו בתקן הישראלי. מאז לא הובא שום מישלוח חדש.

נקניקים מאחורי שרון

משה בדש, בעל מיפעל לנקניקים וסלטים, העושה פירסומות־ענק לעסק שלו, תומך בקבוצתו של אריאל שרון בחרות.

לא מכבר הוא מימן את האוטובוסים שהביאו את תומכיו של ישראל כץ לבחירות לתפקיד יו"ר צעירי־חרות, שהתקיימו במלון בירושלים.

ברעם וחריש: פיוס

שני המתמודדים על מישרת מזכ"ל מיפלגת־העבודה — מיכה חריש, המובס, ועוזי ברעם, הזוכה — התפייסו באחרונה, אחרי העימות החריף שפרץ ביניהם במהלך ההתמודדות.

רוב ספרדי בהסתדרות

בוועדה המרכזת הבאה צפוי רוב למיזרחיים, וכן חיזוק הנציגות המיזרחית במוסדות המישקיים.

ישראל קיסר הסביר באחרונה, שהמינויים יהיו אך ורק לפי כישורים.

מוטה אינו מרוצה

סיכום־ביניים של פעילותו של מוטה גור במישרד־הבריאות איננו מצטיין בהישגים, וגם גור עצמו מתחיל להתעייף מענייני־המישרד. ניסיונותיו להמריא לנושאים שמחוץ למישרדו מסתיימים בדממה דקה.

לאחרונה הועלה בקרב מקורביו הרעיון שמוטה יפרוש מהממשלה, כדי להתפנות לפעילות במיפלגה, לקראת הבאות.

אייזנברג משפיע על ליבוביץ

העירפול סביב עיסקי שאול אייזנברג בארץ מקרין גם על עסקים אחרים.

אחד הבולטים בהם הוא חברת ה־ל־ס, שהיא בבעלות משותפת של כור מזון וחלק ממישפחת ליבוביץ.

הערד פעילותו של אייזנברג הביאה לשיתוק כמעט מוחלט של פרוייקטים חדשים של ה־ל־ס בבניית מיתקני שמן בחו"ל.

מישפחת ליבוביץ מנסה לצאת ליוזמות חדשות באמצעות קבוצת־לב.

ריגר גירש את „שינוי"

מישרדי תנועת־שינוי, ברחוב שי"ר בתל־אביב, יפונו בקרוב על־פי דרישת בעליהם, הבלכן יוסי ריגר.

באחרונה סרץ סיכסוך בין ריגר ומיש־פחתו של אמנון רובינשטיין, שר־התיק־שורת, על רקע סיכסוכים של חלוקת־הרכוש בתוכה. ריגר זעם על התנהגות רובינשטיין, ולכן החליט שלא להמשיך ולהשביר לתנועה את המישרדים, השוכ־נים באיזור מבוקש ביותר בתל־אביב.

שאווה לעליון

הפרופסור מנשה שאווה, מרצה לדיני אישות באוניברסיטת תל־אביב, מוזכר במועמד בעל סיכויים לזכות במקום בבית־המישפט העליון.

דינשטיין לארצות־הברית

רקטור אוניברסיטת תל־אביב, יורם דינשטיין, שהוא פרופסור למישפטים, ייצא לארצות־הברית למשך שנתיים, לשם מתן הרצאות.

בורות מיליונים בעימנואל

בורות שני מיליון דולר בין חברת הבניה אחים אברהמי וחברת כוכב השומרון, שבניהולו של פינחס ארנרייך, נערכת בימים אלה. אחד הבוררים הוא עורך־הדין מיכאל קליינר, ח"כ חרות לשעבר.

ז'נבה זוכה בהתעניינות

יוזמה של ועד ציבורי ישראלי, שמטרתו היא לקדם את רעיון ועידת־ז'נבה לשלום במיזרח התיכון, לפי הצעת מזכיר האו"ם, זוכה בהתעניינות של שגרירויות זרות.

השגרירות הרומנית הבטיחה את השתתפותו של נציג שלה בכינוס הועד, שייערך השבוע, ושגרירויות מערב־אירופיות גילו התעניינות יותר דיסקרטית.

„אנרגיית מרידור"

בחו"ל

יעקב מרידור עוסק עדיין ב„המצאת האנרגיה" שלו. את פיתוחיה השונים הוא מנסה למכור לממשלות ולפרטיים מעבר לים. לכך הוא מקדיש עתה את כל זמנו.

בנו של לוי — עוזרו הפוליטי

ג'קי לוי, בנו של שר־הבינוי־והשיכון, הוא עוזרו הפוליטי של אביו. ג'קי, יו"ר צעירי־חרות בבית־שאן, מחליף למעשה את אבנר פרוסי, שלוי הרחיקו מליבו באופן סופי.

פרוסי ממשיך לקבל משכורת, ובמישרד־השיכון מחפשים לו מינוי בתל־אביב, בתפקיד חסר־חשיבות.

חרם חדש על „בנק לאומי"

חרם חדש על „בנק לאומי", והפעם מצד השבירים בארץ, מציעה המשמרת הצעירה של מיפלגת־העבודה.

הסיבה: הבנק דורש מאתא להשיב לו את הריבית על חובו. אחרי שהקרן כבר שולמה מזמן. דרישה זו מצד הנושה הגדול ביותר היא שעומדת לגרום לסגירתו הצפויה של המיפעל.

גם טייבה רוצה

אנשי המועצה המקומית של טייבה סנו לשר־הפנים, יצחק פרץ, ולשר־ללא־תיק, עזר וייצמן, בבקשה להעניק לישוב מעמד של עיר.

אחרי שאום־אל־פחם זכתה בעירייה משלה — בעיקבות הסכם בין המערך לרשימה המתקדמת לשלום, תמורת תמיכתה של המתקדמת בשלמה הילל לתפקיד יו"ר הכנסת — נותרה טייבה, על 20 אלף תושביה, הישוב הגדול בעולם המכונה „כפר".

חברת סרטים בקשיים

חברה עצמאית לסרטים ולטלוויזיה נמצאת באחרונה בקשיים כספיים — זמניים, כנראה. היא מתקשה כרגע לשלם שכר לעובדיה.

בוי ג'ורג' בצרות

עסקנים דתיים בעיריית תל־אביב עומדים לפנות לשלמה להט בדרישה לבטל את הופעתה של הקת קלצ'ר קלאב („מועדון תרבות") בפארק הירקון, המיועדת להתקיים בחודש הבא.

זעמם של העסקנים יצא על סולן הלהקה הלונדונית, בוי ג'ורג', הנוהג ללבוש על הבימה ביגדי־אשה.

אין מנוחה לטרזה

השבוע שוב חיבלו אלמונים בקיברה של טרזה אנגלוביץ. בינתיים נקראו בני־משפחתה לחקירה במישטרה, בעיקבות תלונת „חברת קדישא", בטענה שהציוו במירמה את המנוחה ובתה ליהדותה.

רז יפרוש

מנכ"ל מרכז הירידים נחום רז, שהובהל לתפקיד אחרי שסולק קודמו, יעקב בר־גרא, עשוי לפרוש מתפקידו, אחרי כישלון יריד אדם ומעונו האחרון. בעבר שימש היריד כמקור־הכנסה מרכזי של מרכז הירידים.

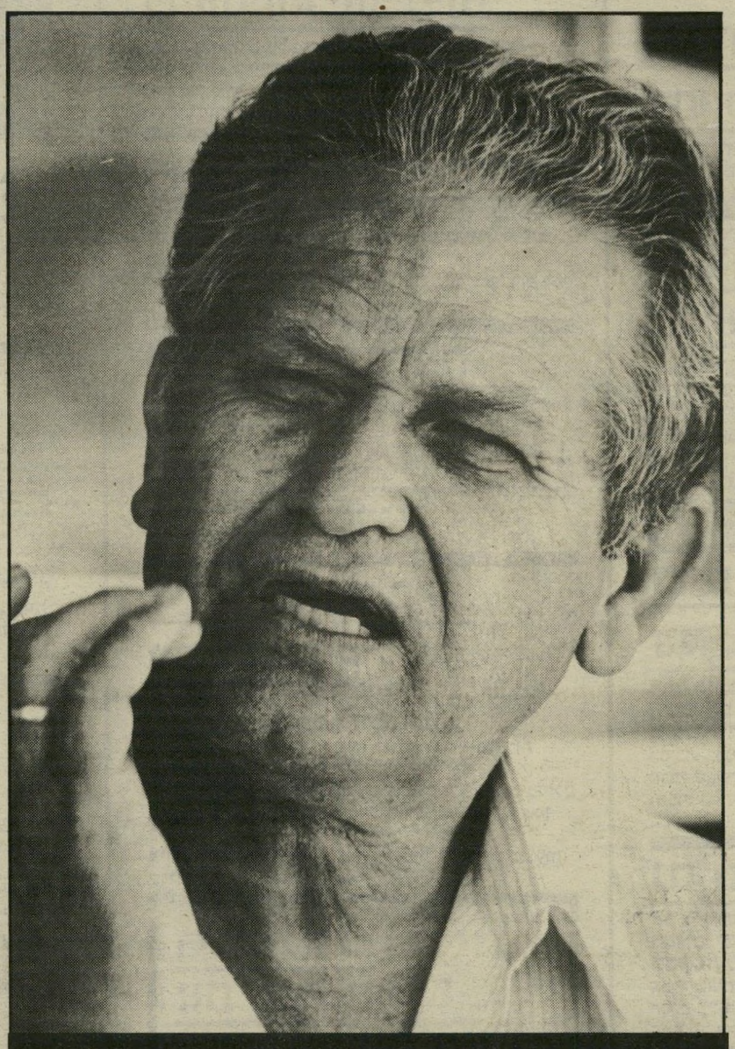
מרדכי ציפורי, שר לשעבר, שהודח על־ידי חבריו מרשימת חרות לכנסת, מתאר את אכזבתו המרה מחבריו, מסביר את עדותו בוועדת־כהן ומדוע שתק עד כה, אומר כי ניתן להתיישב גם בתחומי הקו הירוק ומכריז:

„התאכזבתי קשות, לא רק משמיר אלא מכל השרים. במשך שישה חודשים איש לא טרח להרים טלפון"

„כשלשימעון פרס אין חשובות, פניו מתמלאות כאב, וכל מה שהוא רוצה זה שתעזוב את החדר"

„אם בפרוטוקול של ישיבת־הממשלה יש סעיף המפרט טווחים ולאן הולכים — זו התרומה שלי"

„זה שלא קיבלתי את האגודה למען החייל, זו גסות־רוח ובזות שאין גדולה ממנה מצידו של יצחק רבין"

ראיינה שרית ישי־לוי

„טילפנתי לשמיר ואמרתי לו: דע לך שהחברה שלך מנהלים נגדי מילחמת־שקרים בשמך"

„צביתי בשרון בכוננות של ששת־הימים. הוא תמיד מצא דרך להתקדם. זה קשור לתכונות נפשיות שלו"

„לא ידעתי שכאב כזה אפשרי!"

הדבר הראשון שהוא אמר לי בטלפון היה, שהישוב החדש, כרמי־יוסף, שאליו עבר זה־עתה, נמצא בתחום הקו הירוק.

ואכן, מי אמר שצריך לנסוע לשטחים כדי לראות ישוב חדש, הנבנה על אדמת־טרשים? כל מה שצריך לעשות הוא להיכנס למכונית, לנסוע בכביש הישן רמלה–בית־שמש. קילומטר וחצי אחרי רמלה, מצד שמאל של הכביש, אפשר להבחין בבתים בבנייתם. שלט קטן וצהוב, שעליו כתוב „כרמי־יוסף", מוביל לשביל־עפר, שהוביל אותי אל הישוב החדש. הבית הראשון מצד ימין – אחר כך הסתבר לי כי זהו גם הבית הצנוע ביותר – שייך למי שהיה שר־התיק־שורת, מרדכי ציפורי, ורעייתו טובה.

מוטב היה לו לציפורי אילו עבר לכרמי־יוסף לפני חצי שנה. יתכן שיכול היה להשכיח את כאבו על העובדה כי נמצא מחוץ למישחק, בשיפוץ הבית, בשתילת הדשא והעצים ובשיפוץ הצד האחורי של הבית, המשקיף מצד אחד אל שדות חרושים ומצד שני אל חורשת אורנים. „ביום בהיר," הוא אמר, „אפשר לראות את הים."

אלא שלא שפר עליו מזלו, ובמשך שישה חודשים נאלץ להיאבק בכאבו, כשהוא אוכל אכזבה אחרי אכזבה, עד שקם לו גואל בדמותו של אלי לנדאו, איש של אריאל שרון, דווקא, והציע לו לנהל את פרוייקט החוף החדש של עיריית הרצליה.

עד אז שבע ציפורי מרורים. תחילה, העובדה כי נמצא מחוץ לרשימת מועמדי תנועת החרות לכנסת. הכאב היה עז שיבעתיים, כאשר הסתבר לו בדיעבד כי 240 חברים בכל זאת הצביעו בעדו, אלא שהוא מראש לא טרח לרכזם, ובכך הפסיד את המישחק. עוד בימי טרום־הבחירות נודע לו, כי „כלי־הקודש" של שמיר, כפי שהוא מכנה אותם, מנהלים נגדו מילחמת־חורמה. הוא לא התבייש, פנה אל שמיר וביקשו לשכנע את האנשים לחדול. האנשים, כידוע, לא חדלו, למרות שציפורי מ־שוכנע כי „יצחק" ביקש זאת מהם. ואחר כך, האכזבה הקשה מהחברים. בכאב אמיתי הוא סיפר לי על פגישות נושאות בוסר שהיו לו עם שמיר. „מחפשים, מחפשים," אמר לו שמיר, בהתכוונו לכך שמחפשים עבורו תפ־קיד. והתוצאה, על־פי התבטאותו של ציפו־רי: „אפס". הפגישות האלה, הטלפונים שהוא

נאלץ להרים – אדם שהיה שר, עם מכונית וולוו ונהג ומזכירות. האדם שנהג להביע את דעתו בכל הזדמנות נאלץ לגזור שתיקה על עצמו, ומי שמכיר אותו יודע מה קשה הדבר, לו במיוחד. בחוכמה עשה כששתק, ויש האומרים כי לא רק חוכמתו לבדה עמדה לו בהחלטה זו, אלא חוכמתם של כמה מידידיו, באמצעי־התיקשורת דווקא.

והיתה עוד אכזבה – העובדה כי איש מחבריו, שרי הליכוד, לא טרח להרים אליו טלפון. ועוד אכזבה: כשכבר הציעו לו גידעון פת ויצחק כהן־אורגד שתי מישרות, דבר לא זז. ואחר כך האכזבה המרה, כאשר לא קיבל את תפקיד יו"ר האגודה למען החייל. תפקיד לא מי־יודע־מה, ובכל זאת חשוב לציפורי. פגישות מביכות ומבישות עם יצחק רבין, התחמקויות, ולבסוף הוא קורא בעיתון שיוסף נבו, מי שהיה ראש עיריית הרצליה ואכל אותה גם הוא כשהועף מרשימת מועמדי המערך לכנסת, איש של רבין, קיבל את התפקיד.

ציפורי, בין פגישה לפגישה, בין טלפון לטלפון, כעני בפתח, ניסה להתנחם בהר־צאות מטעם הבונדס בחו"ל. פה ושם הוזמן על־ידי ידידיו להרצאות לפני חוגים של תנועת החרות. עובדיה עלי, ראש עיריית עפולה, אף הגדיל לעשות, וזימן אותו למועדון מדיני עם שמיר, וכששמיר אמר השר לשעבר או השר לעתיד לא היה מאושר מציפורי, שימחת עניים.

ואחר־כך הבית החדש בכרמי־יוסף, ישוב יפהפה שהוא בחר להתגורר בו בתחום הקו הירוק, לא מחוצה לו, ועזיבת דירת שלושה החדרים בקיראון, והעובדה שהוא ורעייתו נאלצו להסתפק במכונית אחת, והכי־הכי קשה מבחינתו היה להישאר מחוץ למישחק, עזוב, בודד, זנוח על־ידי חבריו משכבר הימים.

הוא ריתח כשראה כיצד מתגשמות תחזיותיו לגבי מילחמת־הלבנון. היה לו מה להגיד, אך לא היה לו איפה ולמי להשמיע. השקט הזה שכפה על עצמו כמעט שהעביר אותו על דעתו, עד שהחליט להפר את השתיקה ולשנס מותניו מחדש.

כעת הוא התחיל לעבוד בעיריית הרצליה ויאלץ לנסוע יום־יום, במשך שעתיים, הלוך ושוב, למקום עבודתו. אך בגיל שבו רבים וטובים מעדיפים לצאת לפנסיה, לגדל פרחים ולשחק עם הנכדים, הוא עצמו מוכן לשנס מותניו ולהיכנס שוב בעובי הקורה של הפוליטיקה. האכזבה הקשה לא ריפתה את ידיו. הוא מאמין שיש לו סיכוי מחדש להימנות על צמרת המדינה. אחרי יום־ה־עצמאות, הוא מבטיח, יכנס לפעילות מו־אצת. ועד אז, אלי לנדאו, עיריית הרצליה והבית החדש בכרמי־יוסף – הם עיסוקו העיקרי.

■ ■ ■

„אילו היה בגין במקומו של שמיר, אני מאמין שזה לא היה קורה. בגין הוא אדם הנאמן להבטחותיו"

● למה, בעצם, שתקת עד עכשיו?

יש פיתגם יהודי עתיק שאומר: חכמת העני בזויה. כשאני נדפקתי בבחירות שלנו ונשארתי מחוץ לכנסת, כל מה שהייתי אומר, את והקולגות שלך היו אומרים: „בטח, הוא נדפק, אז הוא כועס, אז הוא מדבר." והיו שוכחים שדיברתי כל הזמן, ואולי נדפקתי בגלל זה שדיברתי.

אמרתי לעצמי: תן לזמן לעבור. מעבר לזה, חשבתי שאני צריך לומר כמה דברים על לבנון, אז החלטתי לדבר. כי אותם צדיקים המטיפים עכשיו לצאת מייד מלבנון שכחו את בית־מידרשם.

הגענו למצב שבו הנחמה שלנו מלבנון זה שיש רק פצוע ולא הרוג. אז החלטתי שהגיע עכשיו הזמן לדבר, אחרי ששתקתי די זמן.

ויש סיבה נוספת: מי שרוצה לעסוק כמוני בפוליטיקה, לא יכול לגזור אלם על עצמו לזמן רב.

● איך הצלחת במשך כל הזמן הזה להדוף את הרדיו, העיתונות והטלווי־זיה?

זה לא היה קשה. בסך הכל, מה מעניין את הטלוויזיה, הרדיו והעיתונות? לא מעניין אותם דברים כלליים, לא מעניין אותם מה אני חושב פוליטית. השאלה מס' 2 שלהם תמיד: „מה אתה אומר על שרון?" שאלה מס' 3: „מה אתה אומר על רפול?" ר־4: „מה אתה אומר על בגין?" והסרר לא משנה.

● והשאלה מס' 1?

נו, את לא יודעת? שאלה מס' 1 הם רוצים לדעת על שמיר. לא, הם לא מבינים שזה לא עניין של את מי אני אוהב או את מי אני לא אוהב. הם לא מבינים שהמילחמה שלי היא לא אישית, שאני נלחם נגד רעיונות או מעשים, ולא נגד איש. אותם זה לא מעניין שאני רוצה להתייחס לנושא ולא לאנשים.

אז החלטתי לא להתעסק בתרגילי התחמקות, והעדפתי לשמור על שתיקה.

● החלטת על דעת עצמך או שהת־ייעצת?

כל דבר שאני עושה אני עושה באופן יסודי. קיימתי התייעצויות עם אישי־ציבור ותיקשורת, והם חשבו בדיוק כמוני.

לפני חודש, כמה מהיועצים שלי אמרו לי שאם אני רוצה להימחק מהמפה של מדינת־ישראל אני יכול להמשיך לשתוק.

● ואתה לא רוצה להימחק מהמפה.

האמת, אילו היה לנו שלום אמיתי עם מדי־נות־ערב ולא סכנה קיומית, צבאית וכלכלית, יכול להיות שהייתי אומר דיינו לפוליטיקה.

אבל במצבנו הנוכחי אני רואה את זה כעריקה אם אשאר מחוץ לפוליטיקה, מכיוון שאני צופה שלושה מימדי סכנה למדינה: הסכנה הראשונה היא איכות־החיים, שתקבע אם אנשים יצטרפו אלינו או יברחו מאיתנו; הסכנה השניה זו הכלכלה, שאם לא נצליח להבריא אותה ויהיה מחסור במקומות־העבודה, או כל בחור וטוב ימצא את עצמו עוזב ונוסע לארצות־הברית, לדרום־אפריקה או לאוסטרליה; והסכנה השלישית ביטחון.

אלה הן שלוש הסכנות, ואני מאמין שיש לי מה להגיד בנושאים האלה לעיתים מזומנות.

● בפעם הקודמת כשאמרת מה שאמרת לעתים מזומנות, מצאת את עצמך מחוץ למישחק.

אחרי השיעור שהיה לעם ישראל ולאנשי מיפלגתי, אני מאמין שדבריי יפלו על אוזניים יותר קשובות. כל אדם שיש בו טיפה של הגינות יודה, שמילה אחת ממה שאמרתי בישיבות הממשלה היתה חשובה, שיש לה השפעה.

● למרות שנכשלת בתוך תנועתך, אתה סבור שתוכל לחזור ולהשתלב בחיים הפוליטיים ולהשפיע?

לא נכשלתי במספר התומכים, אלא באירגון התומכים, בצורה שבה הצביעו. בכל אחת מההצבעות היו לי 240 קולות, אבל הקולות לא היו בריכוז. פירוש של דבר, שמתוך 750 קולות, 240 הצביעו בשבילי, למרות מסע חריף של כל מיני אישים וגופים נגדי.

● איזה גופים, איזה אישים?

כל מיני. נקלעתי למצב מוזר: יש קבוצה שברור שהיתה נגדי, הקבוצה של שרון. זה ברור. מצד שני, אני וכל מי שהיה מקורב אליי ושיכולתי לשכנע אותו, הצבענו במאבק בין שמיר ללוי בשביל שמיר. אז יש מישהו שזה מלחיץ אותו, ולמרות ששמיר, כשהייתי אצלו אחרי ועדת־כהן, אמר לי „נו הארד פילינגס", ולמרות שבאמת לא צריכים להיות לו „הארד פילינגס," כלי־הקודש שלו ניהלו נגדי מילחמה בסיגנון של הפורעים הערביים עוד לפני שנולדת, שהיתה להם סיסמה „אל דוולה מענא," כלומר, „הממשלה איתנו." וכשבאים לפשוטי־העם ואומרים להם „ציפורי אקסקלודד", יש לזה השפעה.

● כשאתה אומר „בלי־קודש", אתה מתכוון לרוני מילוא?

כל תירגום הוא על אחריותך ואני לא אשמח לו. השורה האחרונה שאני רוצה להגיד לך זה, שאם למרות כל זה קיבלתי 240 קולות, יש לי רקע להמשיך בפעילות פוליטית.

● מה היתה תגובתך המיידית כשנודע לך שנשארת בחוץ?

הבנתי מייד שדפקו אותי. כתבתי לחברי המרכז מיכתב אישי, שבו אמרתי להם: „נדפקתי — נדפקתי."

אבל אני עדיין חבר מרכז תנועת־החרות, ומפלה זה לא כישלון, כמו שהצלחה זה לא ניצחון. אם ניקח אנשים ומיספרים החתומים על פטיציות לשמיר לפני הרכבת הממשלה ואחריה, שבהן הם מביעים את תמיכתם בי ותובעים ממנו לקיים הבטחות, יש לי רקע להאמין שאני יכול לחזור ולהתמודד.

● מתי?

מה זה מתי? אני כבר עכשיו נפגש עם אנשים, נותן הרצאות. אחרי חג־העצמאות אגביר פעילות.

הנה, אתן לך דוגמה. לא מזמן הופעתי במועדון מדיני בעפולה. אורח־הכבוד היה שר־החוץ וממ־לא־מקום ראש־הממשלה. כשעובדיה עלי, ראש העיריה וידיד אישי שלי, הציג אותי לקהל, הוא אמר שאני הייתי שר־התיקשורת וידיד העיר עפולה, והסביר לקהל מי זה ציפורי. כששר־החוץ דיבר, הוא אמר עליי: „אני לא יודע איך לקרוא לו, השר ציפורי בעבר או השר ציפורי בעתיד, או ציפורי שיהיה שר."

„ביום השישי התחילו להגיע אליי כל מיני שמועות, שהולכת שחיטה בצברה ושאחילא. זאב שיף בא אליי למישרד ואמר: מוטקה, דע לך שהולך שם דבר איום ונורא!"

● האם לסני הסגישה הזאת במועדון המדיני בעפולה היו לך עוד סגישות עם שמיר?

כמה פעמים, בשביל ללבן איפה הוא ואיפה ההבטחות שלו. השיחות התנהלו די בידידות, אבל התוצאה תמיד היתה אפס.

● מה הוא אמר לך?

„מחפשים, מחפשים."

● מחפשים מה — תפקיד עבורך?

כן, תפקיד. לא משנה, כל חיי לא הזדקקתי לאנשים, ולא אזדקק הלאה.

● אתה חש אכזבה קשה משמיר.

לא רק משמיר. אין ספק שהאכזבה היא קשה

טובה ומרדכי ציפורי ליד ביתם החדש בכרמי־יוסף
„אני מהקבצנים פה!"

ציפורי עובד בחצר ביתו
„שמיר אמר: מחפשים, מחפשים!"

(המשך מעמוד 13)

גם מהצוות המוביל, מהשרים. אף אחד מהם, במשך שישה חודשים, לא טרח ביוזמתו להרים טלפון ולשאול: ארוני, מה נשמע, מה אתה עושה, בוא נחשוב איך אפשר לעזור.

● כל השרים, ללא יוצא מהכלל?

עם משה ארנס ועם קורפו נפגשתי מעת לעת, ביוזמה שלהם. אבל עם האחרים — לא.

בכל אופן, זה עסק מאוד־מאוד מדכא. מאוד־מאוד.

● זו בעצם היתה האכזבה האמיתית שלך: העובדה שחברים, שרים, שהיו חבריך בממשלה, הפקירו אותך ברגע שהוצאת אל מחוץ למישחק?

תראי, אני תמיד על המישמר, לוקח זמן עד שאני הופך ידיד למישהו ועד שמישהו הופך ידיד לי. אבל לעומק כזה של אכזבה אפילו אני. עם כל החשדנות שלי, לא הייתי מעריך שאגיע. לא הייתי מאמין שיכול לקרות דבר כזה.

● למרות שהתבטאת כפי שהתבטאת, ולמרות שהעדת בוועדת־כהן?

כשאני נתקל בבעיה, אני לומד את העובדות ואומר מה שאני חושב. אני חש מחוייבות להגיד. 45 שנים אני בשירות מדינת־ישראל, ואף פעם לא הבאתי בחשבון את המחיר האישי שלי. ואם בהתבטאויות בממשלה סייעתי כמלוא הנימה לאנשים לשנות עמדה — דייני. אני שמח.

אני לא רוצה להשתמש פה בביטויים שישרתו את שלום עכשיו. ולכן לא אומר כיצד התבטאתי. אבל אומר שזוהי אחריותו של כל אדם הגון, כשהוא רואה שנעשים טעויות, להגיד את דברו.

■ ■ ■

● לא התנגדת לכניסת צה"ל ללבנון. מתי, אם כך, הבנת שהמילחמה הזו היא טעות?

בוודאי שלא התנגדתי להחלטה. לדפוק את המחבלים איפה שמאתרים אותם — צריך לדפוק! הם הכריזו מילחמת־שמד, הם מציקים לנו, הם רוצחים. אז כשמאתרים אותם או את מנהיגיהם צריך לדפוק. על זה הסכמתי. וידאתי שאלה החלטות־המילחמה, ואם יש בפרוטוקול של אותה ישיבת־ממשלה שהחליטה על המילחמה החלטה המסבירה טווחים, לאן הולכים ובשביל מה — זו תרומה שלי.

ועכשיו, שאף אחד מנאמני המולדת, במרכאות ובלי מרכאות, שלא יבוא וילמד אותי אהבת־ישראל, כי לעיניי עמדה מדינת־ישראל וחיי הלוחמים. ולכן היה חשוב לי שיהיה ברור מדוע יוצאים למילחמה ומהם הטווחים, ולכן היה חשוב לי שייכנסו, ידפקו ויצאו.

● מתי הבנת שלא מבצעים את ההחלטה על הטווחים, כפי שנקבע באותה ישיבת־ממשלה?

מתי שכולם. אולי לפני.

כשראיתי שחורגים מההחלטה, התחלתי את הוויכוח הגדול.

● ששיאו היה העדות בוועדת־כהן?

ועדת־כהן גם כן אחד מהעיוותים שכללי־הקודש של שמיר מכרו לרחוב, אני אספר לך את הסיפור האמיתי על ועדת־כהן. ביום השישי התחילו להגיע אליי כל מיני ידיעות שהולכת שחיטה בצברה ושאתילא...

● איך הגיעו אליך הידיעות?

ממקורות, והיתה לי פגישה עם הכתב הצבאי של הארץ, זאב שיף, שהוא ידיד שלי.

שיף בא אליי למישרד ואמר לי: „מוטקה, תדע לך שהולך משהו איום ונורא."

ניסיתי להתקשר על כל מיני אישים, והסתבר לי שכולם עלו לשר־החוץ, לירושלים, לישיבה עם מוריס דרייפר. אני ושמיר ידידים, אז החלטתי לערכן אותו, שלא יעמוד במצב מביך.

> „שרון יכול לחיות בבריאות ובהצלחה, אבל כל זמן שיהיה לי מה להגיד על מעשיו ביחס לעם ישראל, אגיד אותם"

גם שר־הביטחון וראש אמ"ן היו אצלו, אז מן הראוי היה להגיד לו מה שאני יודע, שיטפל בנושא.

בחדר הזה, יצאנו עם הודעה שנכנסנו למערכ־ביירות כדי למנוע שפיכות־דמים, וכעת יטילו את מה שקרה עלינו. צריך לטפל בנושא. מעבר לזה, לא מקובל עליי שלא ידענו מה הלך בצברה ושאתילא. מחצית מדינת־ישראל וצה"ל ידעו, ואני דיווחתי לשר־החוץ."

זה מה שאמרתי לראש־הממשלה, ואחר כך באו המנוולים של שמיר והציגו כאילו שאני התנדבתי להעיד בוועדת־כהן. לא התנדבתי! הוועדה, כש־התחילה לעבוד, לקחה פרוטוקולים של הממשלה ועיינה בהם. כשראו את הסיפור הזה, התקשרו עם שמיר ושאלו אותו מה עשה עם הידיעה שמסרתי לו בטלפון.

● מה עשה?

אני לא דן איתך על זה! מכל מקום, אחרי שריברו עם שמיר, הזמינו אותי. וכשאני עומד לפני שופטי־ישראל, אני אומר רק את האמת וזהו.

כעת, בתנועת החרות מכרו כל מיני מנוולים, מתוך מגמות הרסניות, שאני התנדבתי לדפוק את שמיר בוועדת־כהן.

● האם זה אומר שבבחירות הבאות לא תתייצב לצד שמיר אלא נגדו?

מה זה קשור? גם היום, עם כל המשא שאני נושא כלפיו, אם יהיו בחירות ושמיר יהיה מועמד — אעשה כל שביכולתי כדי שייבחר הוא ולא אחר.

● הוא עצמו יודע את האמת, שלא התנדבת להעיד נגדו, אלא זומנת על־ידי הוועדה?

אני מניח שיודע.

● ולמרות שהוא יודע, הוא לא עזר לך, לא מצא עבורך תפקיד?

דווקא כשנודע לו שהחבר'ה שלו מתרוצצים...

● איך נודע לו?

מה זה אין? הרמתי לו טלפון ואמרתי לו: „יצחק, שתדע שהחבר'ה האלה מנהלים נגדי מילחמת־שקרים, וזה מתנהל בשימך!" או הוא אמר שהוא לא יודע מזה, שיבדוק.

ובאמת, אחד מכלי־הקודש שלו התקשר אליי אחרי ששמיר דיבר איתו, והכחיש שמתנהל מסע כזה נגדי. אבל הוא ידע — ואני ידעתי — שהוא משקר.

גם אחרי הבחירות היו לי שיחות עם שמיר, והוא אמר: „אם נרכיב ממשלה, אני רוצה אותך בממשלה. ואם לא — אני אוודא שיהיה לך תפקיד של לא פחות משר."

● אם שמיר הבטיח לך להיות בממשלה או לדאוג לך לתפקיד של לא פחות משר — מה מנע בעדו?

לא יודע, לא רוצה להתייחס לזה.

● אילו מנחם בגין היה במקומו של שמיר, אתה חושב שזה היה קורה?

אני חושב שלא. ביני ובינו היו יחסים קרובים, למרות העימותים. הוא תמיד היה אומר לי: „מרדכי, ויכוחים? ויכוחים. הידידות היא מעבר לדברים."

אבל למה לעשות ספקולציות? זה לא היה בגין, זה היה שמיר. את יודעת מה? בגין היה בררן־כלל איש נאמן להבטחותיו. אני מאמין שאילו הוא היה מבטיח לי — זה לא היה קורה.

■ ■ ■

● במילחמת ששת־הימים היית המח"ט של אריק שרון. האם החיכוכים ביניכם התחילו כבר אז?

מה זה חיכוכים? לי היו בממשלה ויכוחים עם שרים רבים. בכל פעם שעלה נושא שחשבתי שהוא שגוי — היה ויכוח.

עכשיו, במקרה של שרון, היו לדעתי הרבה שגיאות. אז הוויכוח הלך והתמיד, וכאילו נוצרה בעיה אישית. לי היו בעיות עם שרון עוד לפני שהיה שר־הביטחון, עוד כשהיה שר־התקלאות. הייתי אז, כסגן שר־הבטחון, האחראי לנושא ההתיישבות ביהודה שומרון וחבל עזה. הערפתי שהדברים שם ייעשו בסדר מינהלי ולפי החוק. לדעתי, יכולנו לעשות כפול 50 אילו עברו לפי הדרכים שלי, שכולם היו בתחימת עזר וייצמן, שהיה אז שר־הביטחון — ולא משנה איזה סיפורים יספר היום.

הכנו אז תיק התיישבות של יהודה שומרון ועזה, תיכננו 100 אלף יחידות־דיור בחמישה־שישה גושים גדולים. היינו נגד נקודות מפוזרות, וכבר אז היו ויכוחים קשים ביני לבין מי שהיה יושב־ראש ועדת־שרים לנושא ההתיישבות, אריק שרון.

● וכשהיית המח"ט שלו?

בששת־הימים בתפקידי כמח"ט מוביל שלו, נסעתי כל הזמן קדימה. ואל תשכחי ששת־הימים היה הנצחון הכי־גדול בכל מילחמות־שרון, ואני מדבר על הקרב על אבו־עגילה.

אני פתחתי את המילחמה, קותי היה בתעלות ודני מט צנח מאחור והשמיד ארטילריה. ומאבר־עגילה ועד לסואץ הובלתי את אוגדת־שרון.

כבר אז עמדתי על דמותו והיו לי איתו ויכוחים ענייניים, ואני אומר לך: אריק שרון יכול לחיות בבריאות, שיגשוג והצלחה בכל אשר יעשה, אבל בדברים הנוגעים לעם־ישראל, אם דיעותינו יתנגשו — אני אביע את דעתי. מי שלא מסוגל לקבל תרבות פוליטית והופך את זה לעויינות אישית, אני מצטער מאוד — זו הבעיה שלו.

● האם כאיש־צבא ומפקד הוא זכה להערכתך?

אריק הוא איש־צבא בעל כישורים רבים. יש לו תכונה יוצאת־דופן, שלא יכולתי למצוא אצל אנשים אחרים: לא משנה איזה נתונים וכוחות יש לו, הוא תמיד ימצא תוכנית איך לפעול. צפיתי בו בחורש הכוננות בששת־הימים. היה שלב ש־פיקוד־דרום נתנו לו את עיקר הכוח, שתי חטיבות משוריינות. היה שלב שבו נתנו לו חטיבה אחת, ושלב שבו לא נתנו לו אף חטיבה. תמיד, בכל שלושת המיקרים, היו לו תוכניות איך להבקיע ולהתקדם.

אולי זה נובע מתכונות נפשיות, שלא אכנס אליהן כאן, אבל זה מה שיש לשרון — בכל מיקרה, לא חשוב הנתונים והוכחות שבידו, הוא ימצא דרך איך להבקיע ולהתקדם.

● והוא מיישם את התכונה הזו גם בפוליטיקה?

יש להניח.

■ ■ ■

● אם אנחנו עוסקים בתקופת שירותך הצבאי: האם אתה סבור כי לא קיבלת דרגת אלוף בצה"ל, והגעת רק עד לדרגת תת־אלוף, בגלל עברך כחבר אצ"ל?

אין ספק, הייתי 28 שנים בצבא, בלי אף מילה על פוליטיקה, אבל הייתי אצל"ניק. וכשהגנרלים והמיניסטרים היו צריכים להחליט על הענקת דרגת אלוף, הם העדיפו אחרים, לא אותי. ואין לי בכל הקאריירה שלי חוות־דעת של פחות מ„טוב מאוד", הן מפי מפקדיי והן מפי פקודיי.

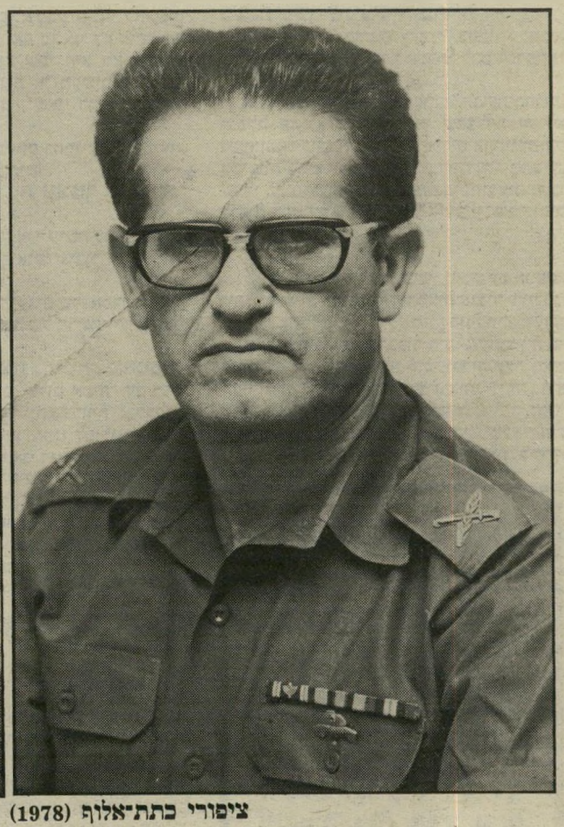
אבל למה את מדברת עליי? קחי את אחי. אחרי שהשתחרר מהצבא, כמפקד בחיל־תותחנים מפו־אר, היה צריך להתרוצץ מעבודה לעבודה, עד שבסוף הגיע לתפקיד מנכ"ל אוניברסיטת באר־שבע. ואת יודעת למה קיבל את התפקיד הזה? מפני שאף אחד לא רצה ללכת לבאר־שבע.

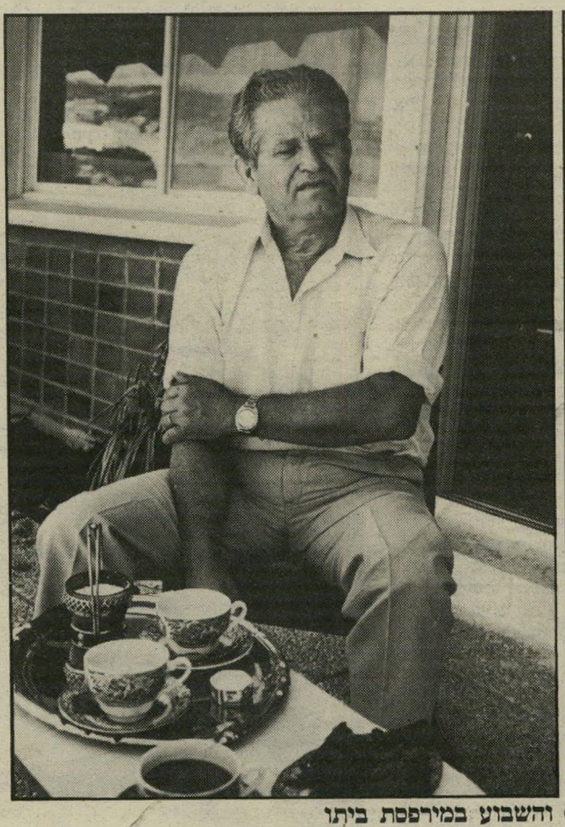
אני לא עזבתי את הצבא בשקט, לא. לפני שעזבתי הלכתי לשימעון פרס, שר־הביטחון, ואמרתי לו: „אתה לא יודע מה אתה עושה כשאתה נותן לי ללכת. אתה מעניק תפקיד אלוף לאדם הידוע כמושחת, אדם שיש לו אשה ושכל הצבא יודע שהכניס בחורה להריון, ואחר כך הסתבך עם עוד בחורה. אדם רקוב, מושחת — לו אתה מעניק דרגת אלוף. אבל לי לא!"

● איך הגיב פרס?

שימעון יש לו תכונה אחת: כשאין לו תשובה,

(המשך בעמוד 16)

ציפורי כתת־אלוף (1978) והשבוע במירפסת ביתו

„28 שנה לא דיברתי בצבא פוליטיקה – אבל לא קיבלתי דרגת אלוף כי הייתי אצ"לניק!"

צילצלתי לו וסיפרתי לו מה ששמעתי משיף ומהמקורות שלי.

● והוא לא ידע על מה שנעשה בצברה ושאתילא?

לא ידע.

● באמת?

באמת לא ידע.

● איך הגיב?

„תודה־תודה", וזהו. גמרנו שיחה, „שנה טובה" ו„כל טוב", וכעבור שעה עליתי על אוטו עם אשתי, לבלות את ראש־השנה בצפת.

ביום הראשון התחיל הסקנדל הבינלאומי. במוצאי ראש־השנה היתה ישיבה אצל ראש־הממשלה בבית, כל גדולי האומה עלו אליו ודיווחו. אז אני במיקרים כאלו אוהב להיות מוביל. הייתי הדובר הראשון ואמרתי בזו הלשון: „אדוני ראש־הממשלה, יש לנו בעיה. לפני שבוע,

מחר יזיל דימעה

הנשיא רונלד רגן פיתח תיאוריה מעניינת ביותר. לדבריו, היו הגרמנים קורבנותיו של היטלר, ממש כמו היהודים. שהרי הגרמנים נהרגו בהמוניהם במילחמה, שהיטלר פתח בה.

זוהי תיאוריה מאלפת. איך לא חשבנו על זה עד כה?

חבל רק שרגן עצר באמצע, ולא המשיך בקו־המחשבה הזה עד לסופו ההגיוני.

הקורבנות העיקריים של היטלר היו הנאצים. בגלל המילחמה, שהיטלר פתח בה, נתפסו ראשי הנאצים וניתלו בנירנברג. בגללה נרדפו, נכלאו ונהרגו נאצים רבים בתום המילחמה. אילמלא מילחמתו של היטלר, יתכן שהנאצים היו שולטים בגרמניה עד עצם היום הזה, ונהנים מכל טוב, כמו אחיהם בדרום־אפריקה.

והלאה: הקורבנות המובהקים ביותר היו אנשי הס"ס. לא זה בלבד שגייסות הס"ס־החמוש, שהיו אוגדות־העילית של הוור־מאכט, נשחקו בקרבות, ועצמות חייליהן פוזרות ברחבי אירופה, אלא שגם ראשי הס"ס נאלצו בסופו של דבר להתאבד, כמו היינריך הימלר. רבים מהם הוצאו־להורג בתריסר מדינות, אך ורק מפני שמילאו פקודות. ורבים נמקים עד עצם היום הזה בגלות, כשהם מסתתרים ונרדפים, כמו יוזף מנגלה.

משום־כך אך נאה ויאה שהנשיא רגן יבקר בבית־קברות של הס"ס, ויזיל שם דימעה חרישית.

איך הקצין אקצין

בנימין אקצין, שנפטר השבוע, היה איש הימין הקיצוני האינטלקטואלי, בעל דיעות קשוחות ובלתי־מתפשרות, בקצה הימני־הימני של המחנה הרוויזיוניסטי.

מכיוון שהיה בעל מוח חריף ולשון שנונה, היה תועמלן מצויין לארץ־ישראל השלמה. פעם, בשעה שקיימתי מסיבת־עיתונאים בקופנהאגן על הצורך בשלום ישראלי־ערבי, סיפר לי עיתונאי כי בא זה עתה ממסיבת־עי־תונאים אחרת, שבה כיכב הפרו־פסור אקצין, כאורח השגרירות הישראלית. הוא הציג לעיתונ־אים שאלה פשוטה: „אם מותר ליהודים לגור בקופנהאגן, מדוע אסור להם לגור בחברון?"

אקצין

הייתי צריך עכשיו לכתוב כמה דברים חריפים, מה גם שאני סבור כי אשמתם של האינטלק־טואלים לזוועות שביצעו לאומ־נים קיצוניים ברוסיה עולה בהרבה על אשמתם של הקל־גסים הקטנים, שביצעו את הזוועות בידיהם.

אך איך אכתוב דברים חמורים על איש שכתב פעם כי „אורי אבנרי הוא האדם המוכשר היחידי בשמאל הישראלי"? אין ספק שהיו לו רגעים של תבונה אמיתית.

גיבור התרבות

אנוש ורדי הוא תופעה בארץ. בלי ספק.

אי־אפשר לפתוח עיתון, מבלי להיתקל בו. כל עיתון.

או שהוא כותב בו — והוא ממלא קילומטרים רבועים של נייר בשבוע — או שכותבים עליו. יש לו חברים בכל מקום, ויד רוחצת יד. יש לו מעריצים ומחקים ללא־ספור.

אין אדם מגיע למעמד של תופעה לאומית בלי סיבה, רק מפני שיש לו חברים ומפני שהוא ממלא קילומטרים רבועים של נייר. מוכרחה להיות לכך סיבה עמוקה יותר.

ניסיתי פעם לקרוא מאמר של אנוש ורדי, מפני שהנושא עניין אותי. קראתי עשרים־שלושים שורות, ולא הבנתי מה הוא רוצה. המישפטים היו מצועצעים. הרעיונות מגובבים, והיה בהם ברק שיטחי. יתכן שהיה בהם גם תוכן. לא היתה לי סבלנות לחפש. אני שייך לדור המאמין שאם יש לאדם מה להגיד, עליו להגיד זאת. אולי זוהי גישה מיושנת, מי יודע.

אז איך הפך אנוש ורדי לתופעה לאומית? שאלה טובה לסוציולוגים ולתרבותולוגים.

הנה תיאוריה משלי:

מאז קום המדינה קם בארץ מעמד שליט חדש — יהודי, כמובן; אשכנזי, כמובן; גברי, כמובן.

זוהי חבורה של אלופים (מיל' ומיל־לעתיד), פקידים בכירים, מנהלי חברות ציבוריות, מתעשרים פרטיים, עסקני־מיפלגות, ספסרי־בורסה, קבלני־עפר, בני־עשירים מלידה, חברי־כנסת וכיוצא בזה.

בתוך השיכבה הזאת הניידות היא רבה. אלוף־הפיקוד של היום הוא מנהל־החברה של מחר. קבלן־העפר של היום היה המושל־הצבאי אתמול. ספסר־הבורסה של מחר הוא השר של היום, שהיה אלוף אתמול.

המכנה המשותף של רוב האנשים האלה הוא שמעולם לא קראו ספר. כשהיו צעירים, היו עסוקים מדי. ילדים אינטלקטואליים היו סבונים. הם היו תמיד אנשים „מעשיים", אנשי־ביצוע. היתה להם גם בעיה של שפות. עכשיו, כשאינם מדברים במוצאי־שבת על פת"מ ורולארים, מכבי תל־אביב, הפילגש החדשה של איציק ובית־המלון ההוא בבאנקוק, הם שואגים בציבור שירי־פלמ"ח. מעולם לא למדו לשיר.

בשנים הראשונות, כאשר מצאו את עצמם שולטים במדינה ובחברה, לא הטרידה אותם אפסותם התרבותית. הם כלל לא הבחינו בה. הנאות־השילטון היו רבות ומשכרות, ובראשן ההרגשה המתוקה ש„מגיע לנו".

אבל מתרגלים מהר לשילטון ולמעמד החברתי, ובהדרגה פשטה ההרגשה שחסר משהו. הם מגיעים לוועידות בינלאומיות, לבתי־מלון מפוארים, לאתרי־נופש, ומשתפשפים שם עם עמי־תיהם מארצות אחרות. אלה מדברים על מחזות וספרים, מצטטים את שקספיר וגתה, יודעים את ההבדל בין ויוואלדי וטלמן. לא נעים. היה צורך בתרבות. תרבות כלי מאמץ. תרבות אינסטנט, תרבות נמסה. כלי צורך לקרוא את הספרים שלא קראו בגיל 17.

הביקוש יוצר היצע. ההיצע הוא אנוש ורדי.

בשיש חלל ריק המשווע למילוי, החומר הדליל ביותר זוכה. הוא הזריז ביותר.

כך באה על המדינה תרבות־אנוש. כיתבי־עת המודפסים על נייר משובח, עבה, לבן ומבריק, בתהליכי־דפוס ציבעוניים, שמחירם עולה בהרבה על מחיר החומר המודפס. כיתבי־עת שהם חלק מן הריהוט: המונחים בווילה הרב־מיפלסית, כעדות חיה לתרבותיות של בעליהם, בין המחיצה הסינית והכיסא של לואי ה־15, שהוזמנו על־ידי אדריכל־הפנים היקר מהרצליה־פיתוח. כיתבי־העת המלמדים את הקורא איך לאכול מה, והמתייחסים לביקורת־מיסעדות ביתר רצינות מאשר למאמרים המוזמנים מפרופסורים לסיפרות. (לאיש־המעמד שגדל על געפילטע פיש ופלאפל, חשוב מאוד לדעת באיזו מיסעדת־יוקרה לאכול ומה להזמין שם.)

כיתבי־עת אלה אינם מתחייבים לשום דבר רציני, בעיקר בפוליטיקה. הפוליטיקה צריכה להיות בלתי־מחייבת. אלגנטית ו„פרגמטית", משהו כמו ד"ש. הכל צריך להיות „פרגמטי", כמו שימעון פרס, כמו משה ארנס (לא ארנס האמיתי, שהוא קנאי קיצוני, אלא ארנס כפי שהוא נראה, הפרופסור לאווירונוטיקה, הביצועיסט, הסביר כל־כך).

בהווי הזה, בין הפאב והקלאב, בין כלכלת אירידור ונאומי גד יעקובי, משגשגת הכתיבה של אנוש ורדי. בועות־סבון ציבעוניות, הנראות לעין הבלתי־מזויינת של קבלן־עפר כקשת בשמיים. אין הוא מבין את דיברי אנוש, ודווקא זה משכנע אותו שזו תרבות לתיפארת. הוא יכול לקרוא את המאמר במטוס, בדרך מהחווה החקלאית החדשה שלו בקוסטה־ריקה ומיפעלו בסיסקאי, מדינת־הבובות של דרום־אפריקה. (עסקיו משגשגים גם בלבנון. בשעתו הרוויח הון־עתק בהקמת הביצורים לאורך האוולי. עכשיו, כעבור כמה חודשים וכמה עשרות הרוגים, הוא מרוויח הון־עתק בפירוק הביצורים והעברת הציוד מהגיזרה המיזרחית. קרימה או אחורה — הוא יהרויח תמיד.)

איש כזה אינו יכול לסבול סיפרות מצפונית, סיפרות הפונה אל מעמקי הנפש, סיפרות המחייבת זמן וריכוז. דוסטוייבסקי זה בשביל ילדים. ס' יזהר היה טוב בשביל הפלמ"ח. עכשיו הולך אנוש ורדי. גיבור־התרבות של המעמד החדש.

מדוע דווקא ורדי? מדוע לא אחד מתריסר המועמדים האחרים? גם לכך יש, בודאי, תשובה. אולי ורדי מוכשר יותר לסיפוק סחורה זו דווקא, ואולי מפני שבדייסה התרבותית הדלילה של ורדי צפים כמה קניידלאך, שרידים קלושים של ילדותו במאה־שערים, בחלל התרבותי הריק של המעמד החדש, יש מקום לטיפ־טיפה של דתיות. דתיות בלי אמונה, כמובן, בלי אלוהים וכל השטויות האלה. אבל למעמד חדש דרושה איזושהי מסורת. זה טוב בשביל הילדים והעם. ואנוש ורדי טוב גם בשביל זה.

למי אנחנו דומים?

ביום־השנה ה־70 לרצח העם הארמני, שחל כמעט באותו המועד כמו יום־השואה שלנו, התפרסמה ידיעה מחרידה. בממ־שלת תורכיה הוצע, לפי הידיעה, „ללמוד מממשלת ישראל" ולשלוח חוליות־חיסול לרחבי העולם, כדי להרוג את הנוקמים הארמניים, הפועלים נגד תורכיה.

השואה הפכה אותנו לאגו־צנטריים, לעם המרוכז באסונותיו שלו. אין לנו פנאי לעסוק באסונותיהם של עמים אחרים. ולראייה: השבוע התקיים טכס־אזכרה יהודי במחנה־הריכוז ברגן־בלזן, ולא הותר למישלחת של צוענים להשתתף בו. בניגוד ליהודים, שהפכו חביבי המישטר בגרמניה, נשארו הצוענים נרדפים ובזויים בגרמניה. חצי מיליון מהם הושמדו במחנות, לצד היהודים. הם פסעו לעבר תאי־הגאזים, גברים, נשים וטף, כאשר שירה בפיהם. היהודים אינם רוצים להזדהות עימם.

במילא גם לא נותר לנו מרץ להתעמק ברצח העם הארמני — אף שזה היה הנסיון הממשלתי המאורגן הראשון במאה ה־20 לרצוח עם שלם. אמנם, מאות אלפי הארמנים נטבחו במילחמת־העולם הראשונה על־ידי התורכים בסכינים, ולא בגאזים. אך אילו היו אוזני היהודים כרויות לצרות הזולת, היו לומדים מפרשת הארמנים שרצח־עם אפשרי בימינו, ואולי היו מתייחסים בעוד מועד ביתר רצינות לאיומי אדולף היטלר.

עכשיו רוצים התורכים לזהות אותנו עם הרודפים, ולא עם הנרדפים. אם זוהי תרמיתה של „ישראל החדשה, „מדינת הקורבנות" — אוי לנו.

האיש בעל המטאטא

באחד העיתונים היה כתוב ששרגא נצר, שמת בשבוע שעבר, היה „אחרון הענקים".

אני מניח שהדברים נכתבו בידי איש צעיר, ששמע כי נצר ריכז בידיו כוח כביר, כמי שהקים את הגוש המרכזי במפא"י, מיפל־גת־השילטון הכל־יכולה. אדם כזה, כך נראה בראי של 1985, מוכרח להיות מנהיג גדול, לפחות מועמד לראשות־הממשלה.

איך להסביר לכתב הזה כי שרגא נצר הוא אדם צנוע, ושאיש לא חלם אי־פעם להעניק לו מישרה בכירה, שלא לדבר כלל על מישרה של שר? הרעיון היה מעורר גיחוך — וקודם כל אצל שרגא נצר עצמו.

הוא ריכז בידיו כוח עצום. הוא היה מפקד הגייסות, שהרימו את ידיהם בהצבעות במוסדות מפא"י, על פי פקודתו. אך מעולם לא עלה על דעתו להשתמש בכוח עצום זה לטובת עצמו. עצם הרעיון היה מחריד אותו.

מדוע? מפני שישראל של 1955 לא היתה ישראל של 1985, ומפא"י של 1955 לא היתה מיפלגת־העבודה של 1985. די היה להיזכר השבוע בשרגא נצר, כדי להבין את שפל־המדרגה שאליו נידרדרה המערכת הפוליטית בישראל.

שרגא נוסוביצקי היה פועל־נקיון. הוא קם לפני עלות־השחר, וטיאטא את רחובות תל־אביב. כשסיים את העבודה, ב־8 בבוקר, היה חופשי להקדיש את שאר שעות יומו לענייני המיפלגה — לשבת בבתי־הקפה של שכונת התיקווה וכרם־התימנים, להאזין למישאלות החברים, לעשות טובות, לארגן את הסניפים, לקבוע מי יקבל איזו מישרה.

נצר

אומרים שמעולם לא אכל ב־מיסעדה. מובן שלא היה לו רכב ונהג צמוד. גם מחשבה זו היתה מעבירה בו צמרמורת. לא היה לו דובר ולא יחסי־ציבור. הוא לא ידע מה זה. אך היה לו חוש־הומור, ואומרים שמעולם לא נשמע מרים את קולו.

הוא היה חסיד של דויד בן־גוריון. אך הוא לא היה מודנב. „גרופי". כאשר נטש בן־גוריון את מפא"י, לא הלך שרגא נצר אחריו, כחסיד שוטה. בנו, משה, הלך אחרי בן־גוריון, כרבים מצ־עירי המיפלגה, הביצועיסטים שהקימו את רפ"י. אך הנאמנות של שרגא נצר היתה נתונה למיפלגה, שלה הקדיש את חייו. הוא היה מאושר בשיגשוגה. שיגשוגו האישי לא עניין אותו. די היה לו במישרה שבה הגיע לשיא הקאריירה שלו: סגן ראש מחל־קת־התברואה בעיריית תל־אביב. בזיקנתו חי מן הפנסיה שהגיעה לו כבעל מישרה זו.

שרגא נצר לא היה ענק, לא מנהיג, לא שר, לא חבר־כנסת, לא מזכ"ל. הוא היה שייך לזן שאבד מן הנוף הישראלי.

השולטים בכיפה

דויד בן־גוריון לא חבש מעולם כיפה. הוא סירב לעשות שקר בנפשו גם בבתי־קברות ובטקסים דתיים. נדמה לי שלא חבש כיפה גם כשהלך לבקר אצל החזון־איש. הדמות האגדתית של המחנה החרדי.

השבוע נערכה ביד ושם עצרת־הזיכרון הממלכתית של יום־השואה. מלבד קטע קצר של תפילה, היה זה אמור להיות טקס חילוני לזכר שישה המיליונים, שהיו בהם דתיים וחילוניים, אנשי שמאל וימין, אנשים מכל הסוגים, ורובם בלתי־דתיים.

שימעון פרס, המתיימר להיות תלמידו וממשיך־דרכו של בן־גוריון, נכנס לטקס כשהוא חובש כיפה גדולה, ולא הסיר אותה עד סיומו. כמוהו עשו רבים אחרים. חלק מהנוכחים חבשו כיפה רק בעת הקטע הדתי, ואחר — ותיק המחתרת הימנית דווקא — לא חבש כיפה כלל.

עצרות אלה מתקיימות זה עשרות בשנים. בתחילתן היה זה טקס חילוני גמור, להוציא תפילה קצרה וקריאת פרק־תהילים. מאז, בתהליך זוחל של שנים, השתלטה הדת על הטקס הזה, כמו על כל חלקה טובה אחרת במדינה. ההרוגים החילוניים, וביניהם הקומוניסטים ואנשי השומר־הצעיר שלחמו בגטו־ורשה, שופחו בריעבד לדת ישראל. כיום זהו טקס דתי לכל דבר.

מי יגול עפר מעיניך, בן־גוריון.

מכות כדת

הילדים בחינוך החרדי נחונים למישטר אכזרי של עונשי־גוף — „אין לפתח בתלמידים עצמאות, אלא הכנעה!" קובעים הרבנים

שימעון ברזילי, ראש ישיבת משכן־יעקב שבבני־ברק, עמד השבוע על דוכן־העדים וכפר בכל ה־אשמות נגדו. „כל מה שרציתי זה לבייש את הנער, לכן סטרתי לו לידכל התלמידים," הסביר המנהל, הנאשם בתקיפת תלמיד בן 12.

„הנער," הסביר המחנך החרדי, „הוא בעייתי במיוחד, ואני רואה בו אתגר חינוכי."

אמו של הנער העידה, מטעם התביעה, כי אחרי המכה התמלאו אוזניו של בנה בגושי־דם, ועל לחיו נראו סימני־אצבעות.

גם על העניין שגרר את תגובת מנהל־הישיבה יש גירסות סותרות: התלמיד טוען כי הוא זימם שיר של עופרה חזה, ברזילי טוען כי הוא השליך חפצים בכיתה.

מה בדיוק קרה שם — על כך יחליט בית־המישפט. אבל על דבר אחד אין כלל ויכוח: במערכת־החינוך החרדית, אומנות שלמה, מלאכה שיש ללמוד אותה על בוריה. למשל: כמה מכים.

„לא יכה אותו המלמד מכת אוייב אכזר, לא בשוטים ולא במקל, אלא ברצועה קטנה." (הדגשה במקור.)

אפילו הגאון רבי שלמה וווזנר, אב־בית־הדין של ישיבת זיכרון מאיר, „פסק שלהכות במקל (מותר) רק לצורך גדול."

אבל יש יוצאים מן הכלל. המהרש"א אומר: „על קללה ושבועה וכזב תכה אותם במכות אכזריות ולא תרחם עליהם כלל, כי חס ושלום בקילקול הבנים ייענשו אב ואם מאוד."

גם לא בכל גיל מותר להכות. תלמיד בן חמש, המסרב ללמוד, יש לשדל אותו במילים רכות. עד גיל 12 מותר להכותו ברצועה האמורה. ובגיל מאוחר יותר, כפי שקבע רש"י, „יורד עימו לחייו, לרדותו בכוח ברצועה ובחוסר לחם..."

מהם הפשעים שעליהם מכים? „כדי שיראו ללמוד, על לשון הרע, על רכילות, על גניבה, על חבלה, על ניבול־פה ועל שמירת־המיצוות."

בעצם, יש להכות גם אם אין כל סיבה נראית־לעין, וגם אם התלמיד לא עשה כל דבר רע. קובע הרב אליהו דסלר: „טועים החוקרים החדשים, החושבים שאדם נברא בלי מידות. כבר בעובר יש אינסטינקטים לרע. וטועים החוקרים הסבורים שצריך לפתח עצמאות בילדים. הנכון הוא שיש לפתח הכנעה בתלמיד."

ועוד צימוק ממישנתו של דסלר: „סיפר לי בן־דודי, ר' זיסל, שראה באחד הספרים הקדושים, כי אם הבן שומע להוריו, ראוי למצוא עילה למען הכותו, על כל פנים קצת."

מסכם המחבר, מאיר מונק, את עיקרי התורה הסאדיסטית: „החינוך קדם לפסיכולוגיה. בתורה שאין עליה פיקוח מלכתי, נהוגים עד היום עונשי־גוף.

רצועה קטנה

א חד מסיפרי־העזר החביבים על מחנכים חרדיים הוא שכר והענישה בחינוך (על־פי מקורות מתורת־הקודש), שהופיע לפני שלוש שנים בבני־ברק. מחברו — מאיר באאמו"ר אליהו הכהן זצ"ל מונק — קבע את הכללים החינוכיים הבאים:

„להכאה שלוש מטרות: (א) על ה־עבר, לכפר על חטאו. (ב) על העתיד, למען לא יוסיף לשגות באיוולתו. (ג) הכאה לתלמיד טוב, למען ישתפר עוד יותר, וזו דרגה מאוד גבוהה בחינוך."

לאלימות המורים צריכים להיות, כמובן, כללים ברורים וקבועים. זו הקדושה ובסיפרי הנביאים והכתובים מפוזרים כללי החינוך בצורה פשוטה וברורה ביותר. כל אדם יכול להתנהג על־פי כללי החינוך התורתי ומובטח לו שיצליח. אין כל צורך בלימודים אוניברסליים.

„הפסיכולוגיה, המתיימרת לחדור לניבכי־הנפש ולמצוא הסבר לכל מעשה, ואגב כך להצדיקו, גורמת לעושה הרגשת צידוק על מעשהו הרע (שהרי מעשים טובים אינם זקוקים לפסיכולוגים ולהשקפות פסיכולוגיות), ובזה היא מעודדת המשך המעשים הרעים.

„כאשר התינוק בוכה, בבקשו סוכריה, ואנו מרחמים עליו ומונעים ממנו צער על־ידי מילוי בקשתו, באותו רגע לימדנו אותו שהוא יכול להשיג כל חפצו מאיתנו. האם זה טוב? האם לא יצמח בן סורר ומורה על רקע כזה? „מניין לנו שהקטן זקוק כל הזמן להרגשת נעימות וסיפוק? אולי מחר בתנו לפעמים להעציבו — להכעיסו על־ידי אי־מילוי רצונו. והרי הנביא מבקר את דויד המלך על שלא העציב את אדוניהו... ,שלא ריידהו ביסורין ולא גער בו, ולפיכך יצא לתרבות רעה'..."

קוטב מרירי

לי סחות נחמה אחת קטנה יש להם, לנערים הנאנקים תחת פרגולם של המורים החרדיים — מי"ז בתמוז ועד ט' באב, במשך שלושה שבועות בשנה, אסור להכותם. הסיבה, לפי מיטב עולם האמונות הטפלות, היא אסטרולוגית: „התבאר בתלמוד שאין מכין אותם בתקופת תמוז, מתוך ששולט בו קוטב מרירי." (מתוך פירושי מאירי לבבא בתרא, כ"א.)

גיורא נוימן ■

(המשך מעמוד 14)

פניו נמלאים כאב עצום. וכל מה שהוא רוצה זה שתעזוב את החדר ותעזוב אותו במנוחה.

■ ■ ■

● למה לא קיבלת את תפקיד יו"ר „האגודה למען החייל"?

תשאלי את רבין: זוהי גסות־רוח ונבזות שאין גדולה ממנה.

איך בכלל הוצע לי התפקיד? זמן מה אחרי הבחירות באו אליי כהן־אורגד ופת ושאלו אותי, אולי אני רוצה לנהל את מיפעל הפיס או את הבנק לפיתוח התעשיה. אני מבין שההצעה באה עם בירכתו של שמיר. אמרתי שאני מוכן.

אחרי איזה זמן באתי למישרד־הביטחון, שם יש לי עדיין ידידים, וכמה חברים אמרו לי: „מוטק'ה, המצב באגודה למען החייל לא הכי־משמח. אולי תקבל את התפקיד?" אמרתי: נחשוב.

כשהתחילו להתגלגל דברים, הבנתי שמשתי ההצעות שקיבלתי מכהן־אורגד ומפת לא ייצא כלום. אז טיפלנתי לחיים ישראלי ואמרתי לו: „אני מקבל את האגודה." הוא שמח מאוד והודיע למישה ארנס, שעדיין היה שר־הביטחון, והם סיכמו את הנושא.

מישה אינטליגנט, בן־תרבות, בלי מרכאות. לפני שעזב את התפקיד, התקשר לרבין ואמר: „יצחק, אני מתכוון למנות את ציפורי כיו"ר האגודה למען החייל." ענה לו יצחק רבין: „עכב את המינוי עד שאבוא למישרד."

יפה. נכנס רבין למישרד, עבר איזה זמן, אני לא שומע כלום. ביקשתי פגישה עם יצחק רבין — אנחנו כל השנים ביחסים של שלום־שלום — ואמרתי לו: „יצחק, מה קורה? יש הבטחה של ארנס. אתה מכבד אותה או לא?" ענה: „יש עליי לחצים. תן לי כמה ימים לבדוק את הנושא."

יפה. כשיצאתי ממנו, כתבתי לו מיכתב ובו אמרתי: „אתה יודע את הנסיבות שבגללן אולצתי להסכים לתפקיד זה. רצ"ב העתק ממיכתבו של שר־הביטחון לפניך, מישה ארנס. שבו הוא מסכם איתי שאקבל את התפקיד. אני מקווה שתכבד את ההסכם."

עבר זמן — שום דבר.

נו, שוב פעם עונה לי יצחק רבין: „תן לי כמה ימים, אני נמצא בלחצים." עברו כמה ימים, שוב פגישה, והוא אומר לי: „שמע, מישה בעצם לא התחייב לך בדיוק." אמרתי לו: „איך אתה אומר דבר כזה? גם ריברתי איתו וגם יש בידי מיכתב."

ביקשתי הפסקה בפגישה, יצאתי החוצה וביקשתי בטלפון את מישה. אמרתי לו: „מישה, מה הסיפור, אתה מכחיש לרבין שהתחייבת ליו?" אומר לי מישה: „לא דובים ולא יערי."

אמרתי למזכירות שיעבירו את השיחה לרבין. רבין קיבל את השיחה, ואחריה אמר: „תן לי עוד כמה ימים."

נו, עברו כמה ימים וקראתי בעיתון שהוא מינה את נבו. כתבתי לו מיכתב שיום אחד עוד יהיה מיסמך לעם ישראל.

● והסתפקת במיכתב?

לא. כשראיתי את החוכמות עם רבין, ביקשתי פגישה עם פרס. אמרתי לו: „שימעון זה הסיפור, ואני חושב שזה לא הוגן." אז הוא אמר שהוא יטפל בנושא.

● יכול להיות שבעצם זה עובדה שהלכת לפרס קוממת את רבין?

כל החכמים אומרים לי את זה, אבל לא יכולתי לעבור על העניין בשתיקה.

● והנה, מי שמצא לך לבסוף תפקיד הוא דווקא אלי לנדאו, איש של שרון.

אלי לנדאו הוא ראשית כל איש של אלי לנדאו, וכשיש לו מה להגיד לאריק שרון, הוא מתווכח איתו ואומר לו את דעתו.

יום אחד, בישיבת הנהלת תנועת החרות, הוא בא אליי ושואל אותי: „מוטק'ה, מה קורה?" אמרתי לו: „מה קורה?" אז הוא אמר: „שמע, יש לי הצעה בשבילך. בעיריית הרצליה יש שטח בן 2,400 דונאם, שמשתרע מהקאנטרי־קלאב עד לאכדיה. צריך לפתח אותו, לבנות מרינה. מה רעתך לנהל את הפרוייקט?" אמרתי: „תן לברוק."

ברקתי עם כאלה שעבדו עם אלי קודם, כולל אחד החברים הכי־טובים שלי, שעבר עם אלי בשקם. וזהו — מחר אני מתחיל.

● ולא מתחשק לך להישאר קצת ולפתח את ביתך החדש?

מתחשק ועוד איך! יפה פה, לא? את יודעת, המקום נקרא על שמו של יוסף ספיר, שהיה פעם שר־המיסחר־וה־תעשיה ונשיא המפלגה הליברלית ואחר־כנסת.

● אז איך אתה מגיע לישוב הזה?

הישוב קשור להתאחדות־האיכרים. איכרים שיש להם מטעים וכרמים החליטו להקים את הישוב, וכשהייתי בצבא, ביום־העצמאות לפני שמונה שנים, עשינו עליה לרגל של כל המתיישבים העתידיים, ואז הנושא התחיל להשחק בגלגלי הביורוקרטיה, עד שסוף־סוף הצלחנו לעלות עליו.

יקומו פה 420 יחידות־דיור.

● מי התושבים שיהיו ב־ישוב?

המיספר הגדול ביותר הם בעלי מטעים. השאר פרי־לאנסרים, כמוני, אנשי מישטרה, צבא, רופאים — חבורה טובה. קיבלו המלצות ועברו ועדה. לחלק מאנשים איפשרו לקנות אדמות ולהפוך לחקלאים.

● גם אתה תהפוך חקלאי?

אני לא. אני מהקבצנים. חקלאי מקבל מיגרש בין רונאם וחצי לשניים. קבצן כמוני, שאין לו כסף לרכישת אדמות, מקבל 700־1000 מטר.

גם הבן של אחי היה צריך לגור כאן, רב סרן אהוד בן־אמיתי, אלא שהוא נהרג לפני שלוש שנים. בני, שיבדל לחיים ארוכים, יצטרף אליי עם האשה והנכדים. האמת? אם הייתי יודע כמה צריך להשקיע, לא הייתי נכנס. אין לי כל־כך הרבה כסף.

● אפשר לדעת כמה כסף עלה הבית?

ללא ערך מוסף, 90,000 דולר. חוץ מזה, צריך להשקיע 30־25 אלף דולר לתשתית ציבורית. האדמה היא חכורה, ארמת מינהל.

את יודעת כמה קשה היה לגמור עם הבית? יש בארץ כזה מוסר עבודה, בושה ממש.

● חוץ ממך יש בישוב עוד אנשים ידועים?

כן, מפקד מרחב תל־אביב של המשטרה, גבי עמיר, ותת־אלוף מנחם עיני, ויש בוודאי אחרים.

אני, אגב, יו"ר ועדת־התרבות של הישוב.

● זה שאתם בסך־הכל ה־מישפחה השלישית המתייישבת בכרמי־יוסף וכבר יש לכם טלפון בבית — זה מסני שהחיית שר־התיקשורת?

זה בגלל קריטריונים שקבעתי לפני שלוש שנים. שלכל ישוב חדש יהיו כבר מהתחלה עשרה טלפונים. אבל אני לא אכחיש. שכשתיכננו את המקום, הביאו בחשבון שאני שר ושיהיה לי טלפון, וכך גם בנו את התשתית.

● איך זה שבחרת להתיישב דווקא בתוך הקו הירוק, ולא ב־אחד הישובים החדשים בשטחים?

ארץ־ישראל בעיניי היא אחת, מהירדן, ואחרי שהתפשרנו עד הים, למרות שאני שר „שתי גדות לירדן". למען האמת, הייתי רשום בישוב חדש שאמור היה להיקרא גיבעת־אהוד, על שם בן־אחי. אחר כך שינו את השם. אבל ראיתי שיש שם ויכוחים עם הערבים על אדמות, ואני לא רוצה להיות במקום שיש בו מילחמות.

● ומה עם האידיאולוגיה של ישוב ארץ־ישראל?

מה את מדברת אידיאולוגיה? כל האידיאולוגים הגדולים עוד לא הע־בירו את מישרדיהם לירושלים: אז לפני שנצא לקדש מקומות אחרים, מוטב שנקדש קודם כל את ירושלים.

„לא ידעתי שכאב כזה אפשרי"

לפי ועדת־חקירה פנימית, זה מה שנשאר מן המפד"ל:

המבוכה הגדול

צבעתו של שר־הדתות, יוסף בורג, בער נסיעתו של עזר וייצמן לקאהיר עוררה רוגז רב בקרב שרידי אוהדי המפד"ל בהתנחלויות.

אלה מודעים, אומנם, לשירותים העצומים ששרי־המפד"ל בעבר ובהווה מעניקים להם, ביד רחבה, ובדרך כלל על־חשבון עיירות־הפיתוח. עם זאת, הם שרויים במעין מיגננה מתמדת.

תהליך החרדיות בקרב היהדות הדתית־לאומית — שמורשה היא הביטוי הפוליטי שלו — מכרסם קשות בכוחה של המפד"ל בשטחים הכבושים. גם התמיכה הגלויה של מורשה ותנועת־התחיה באירגון־הטרור היהודי מעמידה את המפד"ל במצב בלתי־אפשרי. רוב עסקני המפד"ל אינם מאושרים מעצם קיומה של המחתרת, ורק הח"כ לשעבר אברהם מלמד משקיע באסירים את חלבו ודמו.

הרילמה של ראשי המפד"ל ברורה: הם מאבדים את הבוחרים שלהם בקרב המתנחלים ואוהדיהם הרבים בתוך הקו הירוק, ואילו הקהל "הטיבעי" שלהם, דתיים־ציוניים מתונים, כבר נעלם מזמן. חלקו נטמע במיפלגת־העבודה, ואוהד אישים כמו ח"כ מנחם הכהן, רבים פשוט הלכו בדרך כל בשר, ושרידים מעטים עדיין משמיעים קולות־מחאה וקריאות נואשות לשפיות־הדעת בכינוסים סגורים ופתוחים. על כל המחלות הכרוניות האלה עמדה השבוע ועדת־החקירה פנימית.

מכיוון ששיטת־הבחירות היחסית, הנהוגה בישראל, משקפת את התנודות הפוליטיות בדעת־הקהל בדייקנות נדירה, יורד המפד"ל בכוחו מכנסת לכנסת. הסיעה הנוכחית היא עלובה במיוחד. בורג יושב בממשלה ובמישרדו, ממעט להשתתף בישיבות הכנסת, ומתנהג כמו ציפור קצוצת־כנפיים.

"חדוות־השילטון" — בוודאי יש ביטוי בזה בגרמנית, שפת־אמו של בורג — באין לו נעלמה מישותו, שהיתה תמיד מדושנת־עונג במיוחד.

המר: ראש קטן

גם שר החינוך לשעבר ומנהיג המפד"ל בהווה מפגין פרופיל נמוך, כמעט "ראש קטן".

זבולון המר לא היה אף פעם עם סרלמנטר גדול, למרות שהוא פוליטיקאי ממולח במיוחד, שעבר גילגולים רבים.

המר עסוק עתה בשיקום המיפלגה, ומגלה שזה תפקיד בלתי־אפשרי. כי המפד"ל, חרף היותה תנועה היסטורית, הופכת בהדרגה לצבא גנרלים ללא חיילים, כמו הליברלים.

המר מרבה לספר לחבריו מכלי־התיקשורת, ולאנשי־המערך בני־דורו, על תהליך ההתמתנות הגדול שפקד אותו מאז מילחמת־הלבנון, לעומת־זאת, הרקורד שלו כשר־החינוך מעיד על־כך שהוא שקד על ריפות מערכת־החינוך, ועל הקמת מוסדות־חינוך מפוארים בשטחים הכבושים, כמעט באותה המידה של להיטות. על רשימת מעשיו הגדולים למען ההתנחלויות כבר רווח בהעולם הזה.

אנשי גוש־אמונים העירו לנו, שגם העולם הזה עדיין אינו יודע הכל, ושהרבה תקציבי מישרד־החינוך הגיעו לשטחים בצורות שונות ומשונות. יתכן. מכל מקום, גם הרשימה הגלויה היתה מעוררת קינאתו של כל תושב קריית־שמונה, דימונה או ירוחם.

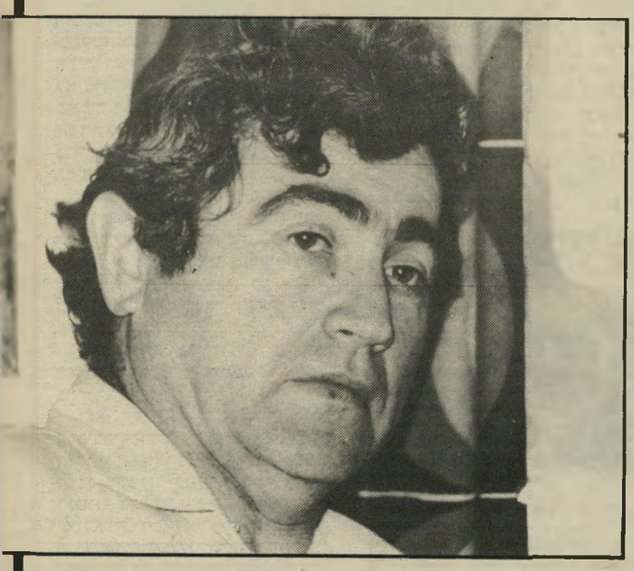
באורח אופייני התעלמו העיתונאים בישראל מתרומתו ההיסטורית של המר למחסום האדיר לשלום שהוקם בשטחים הכבושים, ולעומת זאת ניפחו את הצהרותיו "היוניות", שלוו בגילגול עיניים לשמיים.

אבל אם על אישיותו של המר ועל הפוליטיקה שלו ניתן להתווכח, כל המשקיפים תמימי־דעים על כך שאינו פעיל כלל בכנסת.

שאקי: בדיחה מהלכת

ח"כ שלישי הוא אבנר־חי שאקי, מרצה מכובד, שהפך זה מכבר לבדיחה מהלכת בכנסת.

ח"כ שאקי מדבר עברית גרוניות רהוטה, שהיא בבחינת עושר השמור לבעליו לרעתו. נאומיו הנמלצים מעוררים אצל רוב העיתונאים את ה־

המצב הפוליטי הנזיל עשוי להוליד שותפות מוזרה מאוד: בורג והמר נגד כולם

תערובת המוכרת של ליגלוג וחרדה.

קשה להבין מה מחפש איש כזה מחוץ למיסגרת הטיבעית שלו, שהיא האגף הכהניסטי של מורשה.

מכל מקום, שאקי הוא כיום הפרלמנטר הבולט ביותר של המפד"ל, והר פעותיו מסמלות כאילו את התנועה ואת דרכה. כתבים בכנסת מרבים לבקר את שאקי, וגם לבכות את היעדרו של הח"כ לשעבר, ד"ר יהודה בדמאיר, שהיה אחד מטובי הפרלמנטרים בישראל במשך שנים ארוכות. גם יריביו הפוליטיים הרבים של בן־מאיר העריכו את הכושר האינטלקטואלי ואת התכסנות הפוליטית שלו, שהיתה לעיתים מבריקה. "תחת תרגילים פוליטיים מרשימים, שהביכו את המערך וחיזקו את כושר־המיקוח של המפד"ל, יש לנו עכשיו נאומים חומייניסטיים של שאקי," אמר עיתונאי מקורב למחנה הדתי. "סילוקו של בן־מאיר מהרשימה היה פשוט אסון. אפילו למיפלגת־העבודה אין כיום פרלמנטר ברמתו."

החכ"כ הרביעי הוא דויד דרינו, עסקן אפור, נעים־הליכות.

נאומיו נשמעים כמו חריזה של ילד דיי־מוצלח בכיתה טית, בבית־ספר ממלכתי־דתי: אנחנו טובים, כל העולם רע, צריכים לבטוח בשם, המדינות היא אם כל חטאת, כלי־התיקשורת אשמים בכל.

לזכותו של דרינו יאמר, שהוא מרבה לשבת באולם המליאה, אבל הוא מתבטא לעיתים רחוקות, וברמה לא־גבוהה במיוחד.

המזכיר הוותיק של סיעת המפד"ל, אריה האן, מסתובב בכנסת בפנים נפולות. האן כבר ניהל סיעה של 12 ח"כים, והוא מכיר את המערכת היטב. יותר מרוב הח"כים מכל המיפלגות. בעבר סברו רבים שתורו לכהן כח"כ יגיע בקרוב. כיום אין כבר מה לחלק, ומה שחולק הגיע לידיים הבלתי־נכונות. האן, כרוב חבריו, מצפה לרגע שהקול הדתי יגיע שוב לשוויו הישן בשוק, וזה, כנראה, יתרחש בעוד כמה שבועות.

מלמד: פטרון הניצים

יש אורחים קבועים בחדרי סיעת־המפד"ל בכנסת הם אברהם מלמד והעסקן הוותיק רפאל בך נתן. השניים מהווים תיזכורת קבועה לבורג שעליו לעמוד בדיבורו, ולפרוש בסתיו 1985.

סיעת למיפנה, שאליה משתייך גם בורג, ייעדה את מלמד לתפקיד מחליפו של שר־הדתות.

מלמד עבר בשנה האחרונה הכשרה מיקצועית מתאימה. מיונה צחורה, שהצהירה על תמיכתה במרינה פלסטינית. הפך מלמד למפד"לניק האהוד ביותר בשטחים הכבושים, בשל "עברת הקודש" שלו למען עצורי־המחתרת.

המר רואה את כוחו העולה של מלמד בראגה. הוא עצמו דווקא שנוא בהתנחלויות, חרף עבודתו המסורה למענן. מלמד גם צעיר יחסית (62), ואם יצליח בנ־נתן להמליך אותו כמנהיג המפד"ל, ייעצר המר (49) לעוד שנים רבות.

כך נוצרת עתה הברית המוזרה בין המר לבורג. המר, כמזכיר המפד"ל, לא מתח ביקורת על הצבעת בורג בעד נסיעתו של עזר וייצמן לקאהיר. הוא גם אינו מעוניין, לפחות ברגע זה, בפתיחת הנושא של איש מקומו של שר מפד"לי בממשלה, תחת בורג.

אם ירצה המר בבורג כבא־תר־הנצחה בממשלה, הוא ימצא בירכיבו הוותיק שותף להוט ורב־מג בתרגילים פוליטיים.

מי שחושב שעידן בורג מסתיים והולך, פועל לפי היגיון ביולוגי ורציונלי. ספק אם יש בכך כדי לעמוד בקריטריון של ההיגיון הפוליטי הישראלי, שהוא סבוך ומעניין הרבה יותר.

חיים ברעם ■

ח"כ שאקי
מליצות חומייניסטיות

ח"כ־לשעבר מלמד
המנהיג הבא

כוכבי המושב הראשון של הכנסת: המשך הסיכום מסוג אחר

דפנה ברק מגלה: מה הם אוכלים ★ מה הם שותים ★ איך הם מחלבשים ★ איך הן מתאפרות ★ מה קרה בחדר־המיטות במלון

ח"כים, חיבוקים ונשיקות

● ז'ק אמיר:
אחראי לז'קוזי

בכנסת ה־11 מרובת־התפקידים (חלקם יזומים) והתוארים, אף אחד (כמעט) אינו מקופח. נא להכיר: ז'ק אמיר, ראש הוועד של חברי־הכנסת. לא ברור לי האם זהו תואר נבחר, או שאמיר הטיל את מלוא מישקלו (יש, יש מה להטיל!) ובחר את עצמו. על כל פנים, הוא האיש המופקד על התנאים הסוציאליים של חברי־הכנסת.

מה פירוש — תנאים סוציאליים? האם יישנו במלון עם ז'קוזי או בלעדיו? האם ימוקם מועדון הח"כים בלובי של המלון, או שהם יישבו מורמים מעם, במרומי הקומה ה־12? מה יכלול הכיבוד במועדון? ושאר נושאים ברומו של פרלמנט.

אמיר החביב, גדול־המימרים, נראה מרוצה מתפקידו וממעמדו המיוחד בתוקף תפקידו.

הוא ייצג, למשל, את חברי־הכנסת במסיבת־הפרידה שאירגן להם מלון הילטון המפואר בעת שנאלצו, מטעמי המצב והשעה, לנדוד למלון רמדה רנסנס, המהודר לא פחות. אמיר נשא שם נאום נרגש, שנחרט היטב בזיכרוני. חרטו אותו בזיכרוני התבטאויות כגון: „תודה לכם (להילטון) על שעשיתם מאיתנו חבורה א... חברתית!" חן־חן, החבר אמיר.

אמיר הוא גם „הקשר הצרפתי" שלנו. מדי פעם הוא מנופף לעברי בתמונות וקיטעי־מאמרים של העיתונות המקומית ברימונה, מקום מגוריו. אלה גם אלה מנציחים את פגישותיו התכופות עם ז'אק שירק, ריימון באר ושמות נוספים, שיש להם מקום־כבוד בהיסטוריה של צרפת. אולי זאת גם הסיבה להתנגדותו העיקשת להעלאת מס הנסיעות ל־20%?

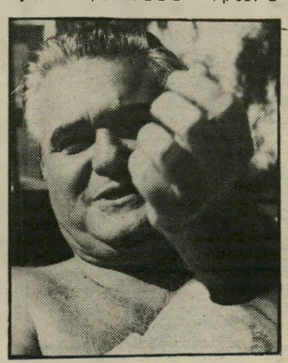
הפופולאריות שלו בקרב חברי־הכנסת ראויה לציון, וגם העקיצות בעניינו נאמרות על דרך החיבה. הוא חבר בכיר בקבוצת־רבין במפלגת־העבודה. מה פירוש חבר? פעם ביקשתי ממנו שיחסוך ממני טירחה ויעביר לרבין, חברו־לקבוצה, מסר ממני. „לא," נבעת אמיר טוב־הלב, „אנחנו לא ביחסים כאלה... אני לא יכול סתם לצלצל אליו, לפנות אליו..."

● דב שילנסקי:
בינו לבינה

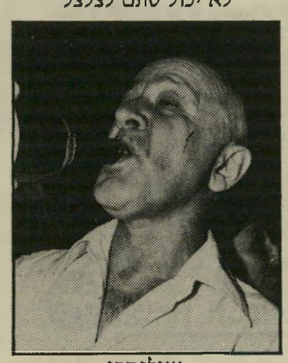
הלשונות הרעות בכנסת, וכאלה לא חסרות שם, מספרות כי האיש גרגרן נדיר. מערות־ראיה אני יכולה להעיד שאינו גרגרן במובן הוולגרי של המילה — הוא אינו חוטא בכמויות אדירות של מזון, ואין שום פרט סנסציוני בדרך אכילתו. האיש פשוט אוהב לאכול, נקודה. להסתובב סביב אוכל, לעסוק באוכל, לדבר עליו. ההלצות הרבות בעניין אינן מטרידות אותו. להיפך.

גם ההלצות, פרי לשונו, אינן מטרידות או פוגעות באיש. האיש הוא חביב, אין מה לעשות, לץ חביב ובלתי־מזיק, עיקר הלצותיו הן, כמובן, בנושאים שבינו לבינה. נושאים שהשתיקה יפה להם, אולם אצל שילנסקי השתיקה מלווה בציחקוקים רמים, ובקריצות נוסח: „אני יודע בדיוק מה מתרחש כאן..." מה?

תגידו: כלב נובח אינו נושך? בתחילת המושב נתקעתי עימו ועם שבח וייס במעלית הכנסת. שילנסקי איבד מעליונותו. האיש הקטן החליף גוונים, נכנס לפאניקה ולא הירפה ממני: „תלחצי על האיוורור, תלחצי כבר עליו..." נכון שליד אחד המתגים במעלית היתה כתובת — איוורור, אולם כמובן שהקשר בין הכתובת למתג היה מיקרי בהחלט. מקץ עשר דקות רוויות־מתח וחרדה (מצידו של שילנסקי) משטחררנו, התפעל

אמיר
לא יכול סתם לצלצל

שילנסקי
לצחקק ולקרוץ

קציין־הכנסת באוזניו. „הו, שילנסקי," נקט בהומור החביב על שילנסקי, „עם מי נתקעת במעלית? (איתי!) ספר מה היה..." הצבע חזר לפרוח בלחייו של שילנסקי, הוא הזדקף בבת־אחת, הרים ראשו בגאווה, עטה הבעה מיסתורית־ממזרית ועגה: „אילו הייתם יודעים..." הקלאסטרופוביה נשכחה כלא היתה.

● "יגאל הורביץ:
חיבוק שובב

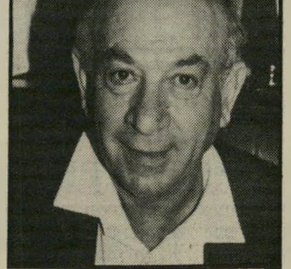
למי שמתרשם יתר על המידה מהופעתו חמורת־הסבר מעל פני המירקע עם הפומון הפופולרי: „אין ליי" צפויה הפתעה.

את הורביץ ניתן למצוא משוטט באפס מעשה ברחבי הכנסת, לבוש בחליפה שמרנית, מחוסרת כל דמיון או חן, החן של בעליה מחפה על מיגבלה אובייקטיבית זו. אין הוא מוקף בדוברים, עוזרים, יועצים ושאר נושאי־הכלים על תואריהם השונים, כרבים מחבריי־לממשלה. גם את ארשת החשיבות העצמית, המאפיינת אוטומטית, ככל הנראה, את כל הנושאים באחריות מיניסטריאלית, לא תמצאו אצלו. במקומה אתם (בפרט אם אתם — אתן) עשויים לזכות בחיבוק שובב, הערות עוקצניות (ברוח טובה) ועוד חיבוק על חשבון הבית.

מתחת למעטה הציני — לא־איכפתי, הוא חבר אמיתי. נסו (רגע, לא להגזים) — ותיווכחו.

● חיים קופמן:
כרס ונשים

קשה להאשים אותו בכך שהוא מתנזר מאמצעי־התיקשורת. ההתמחות שלו היא ברישום (או שינון בעל־פה) של הברקות המתעופפות בחלל המיזנון, או בעת עבודתן של הוועדות. השלב הבא הוא הכתבתן לעיתונות.

הורביץ
לחבק, לעקוץ, לחבק

מיותר לציין שחלק מההברקות הן פרי לשונו החדה.

אהבה אחרת שלו היא „לאכול!" והיא מתבטאת בכרס שהוא מטפח לאחרונה לתיפארת. קופמן, שהבריא ממחלה ממושכת, אינו מוטרד מהפרופיל הגדל והולך שלו. להיפך: אחרי חודשים של רזון וחיזורים (בעת מחלתו) הכרס מסמלת עבורו — בריאות!

הוא בן־שיחה משעשע, וניתן להעביר עימו שעות (השיא המשותף שלנו עומד על שש שעות) ולאבד לחלוטין את הרגשת הזמן.

גם הוא ירוע כחובב־נשים מושבע. איזכור של כמה שמות נשיים מעלים סימולטנית חיוכים רבי־משמעות בפניהם של קופמן ושל יורשו בתפקיד (סגן־שר־האוצר), עדי אמוראי מהמערך. בתחום הזה, מסתבר, הבדלים אידיאולוגיים לא עובדים.

● יגאל כהן:
אצל השדכנית

גיזרתו המסורבלת־בשרנית עונה על הציפיות, הנובעות מתדמית־האיכר המקובלת. כהן, חבר מושב תל־עדשים, עונה במדוייק גם על שאר המרכיבים בתדמית זאת. הוא שופע חום ולבביות, טוב־לב עד כדי תמימות.

אי־פירסומו נובע אולי מאפרוריותו. חיוורונו בולט עוד יותר על רקע כפרו, תל־עדשים, שבשדותיו גדל המשורר הפרלמנטרי (והכוונה אינה לגד „עקו־בי"), איש ברוך־כישרונות.

כהן הוא מרכז סיעת־הליכוד בוועד־התכספים. הציניות ממנו והלאה. ניתן היה לפגוש בו במהלך המושב כשהוא יושב במיזנון רגוע, ושופך בכעס על אוזניים ערלות: „אי־אפשר להמשיך כך! חייבים להוריד את הסובסידיות! אתם יודעים כמה כספים זורקת הממשלה מדי חודש?"

בתחום הבילויים אינו מהמחמירים רווקא. ער כמה שזה נשמע מוזר, ניתן

קופמן
לחבב נשים

כהן
לא יכול לסרב

לפגוש בו בירושלים בכל אירוע נוצץ או מנצנץ. הוא אינו מכסה שם מהטעמים המקובלים — להיות 'IN' או 'OUT'. פשוט מזמינים אותו, אז הוא בא. יש לו בריחה?

„איפה היית?" צהל לקראתי לפני כמה שבועות, „היתה מסיבת בר־מיצווה לואתי, נו, השדכנית א... הלנה (הלנה עם"ם הסוכנות) במועדון של רפי (שאולי). היו שם כולם!" חוץ ממני, כמובן. כשהבעתי את הסתייגותי הנחרצת מאופי האירוע ומהשתתפותו של כהן באירוע, נבוך המושבניק: „א... את צודקת... אני יודע... היא (הלנה) צילה צלה אליי, רצתה ריהבליטציה. אז נתתי לה. איך יכולתי לסרב?"

בחור טוב, כהן. אין מה להגיד.

● שבח וייס:
תאונה מחרידה

„אני אף פעם לא פונה לעיתונאים. מנדנד להם..." מישפט־זה נוהג הח"כ החיפאי להשחיל מדי פעם בשיחותיו עם עיתונאים. אם זאת אינה פניה, אז מהי פניה?

עליי, בכל אופן, המישפט פועל את פעולתו, והמצפון עובד שעות נוספות.

גם וייס, אגב, עובד שעות נוספות. אין בית־הבראה, ועד־עובדים או בית־תרבות שלא זכו ללחרח את המרצה שבח וייס בין כותליו. בהרצאות אלה מתגלה וייס במיטבו. הוא מפגין כושר ריטורי־סרקסטי, ולוואי וזאת היתה רמת ההתנצחויות בכנסת.

יש לו כישרון לפתל, לשבש ולסבך את התהליכים הפשוטים ביותר. אם התחלת לגלגל עימו עניין כלשהו (גם אם העניין החל ביוזמתו), צפה לכל סיבוך אפשרי ובלתי־אפשרי. בסופו של תהליך מפותל ומעוקם, רווי מעורבות רגשית, תתהלך רדוף־אשמה, גם אם לא תזכור כיצד, לעזאזל, הסתבכת עד כדי כך.

הוא אישי־שלומו המושבע של יצחק רבין. וייס אומנם אוהב להציג את עצמו כ„יונה", אולם גיבויו הרעשני לעמדותיו הניציות של רבין, מנהיגו, מציב סימן־שאלה גדול סביב הגדרתו העצמית. במושב הקודם ניתן היה לפגוש בוייס בחברת מנהיגו הנערץ עליו. במושב הנוכחי, עת חזר רבין לעמדת־כוח, הגיע וייס כמעט להתבטלות גמורה לפני הערצתו, ועסק ללא־הרף בהסברת התנהגותו ועמדותיו הלא־תמיד־מובנות.

ניתן היה לפגוש בו בחברתו של חברו־לעיר, חבר־הכנסת אמנון לין וחברו־לקבוצה (קבוצת רבין) חבר־הכנסת יצחק פרץ, בלובי של מלון רמדה רנסנס כשהם ישובים סביב שולחן משקאות ופיצוחים. לעיתים הצטרפה אליו אף אשתו השבריריות, אסתר, ולפעמים השלים בנם את ההרכב המישפחתי.

לזכותו ייאמר שהוא אחד האנשים המלאים והרבגוניים בכנסת. חייו מלאי התהפוכות — מזוועות השואה, דרך זכייתו באליפויות־ספורט שונות ועד־סוקו בעריכת חידונים, ועד לפנייתו למסלול האקדמי ואחר־כך למסלול הפוליטי עקב תאונת־דרכים מחרידה — מבליטים אותו עוד יותר על רקע שלל הדמויות החד־מימדיות שבמישכן. לכן ניתן להקשיב לו בהנאה מרובה. לא לשווחה — וייס אוהב להשמיע, נקודה.

● אמאל נאצר־
אל־דין: הבזבזן

מדי פעם יוצא לי לפגוש באנשים שיצחק שמיר הבטיח להם משהו. כך, על כל פנים, הם טוענים, גם כשהבטחה נשמעת מחוסרת־הגיון לחלוטין. אחד מאלה הוא חבר־הכנסת הדרוזי מטעם הליכוד, אמאל נאצר אל־דין. (זהו הכתיב הערבי. בעברית הוא כותב את שמו לפי הצליל: נאסר אדין).

השם אינו אומר לך דבר? בושה! בושה! אמאל נאצר־אל־דין, המדבר על עצמו מדי פעם בגוף השלישי, והמעניק לעצמו שמות־תואר נוסח „אמאל נאסר אדין הגדול" או „גבר נאה, חתיך"... מסרב להכיר בבורותך.

תפקידו בתנועת־החרות — מלבד היותו הנציג הדרוזי התורן — ודיעותיו אינם ברורים. שמיר הבטיח לו, לפי דבריו, מישרת סגן־שר או אפילו יותר. באמת אינני זוכרת, מוב־טחני שגם שמיר לא.

הוא נוהג להתפאר בכך שהוא הח"כ המבזבז את סכומי־הכסף הגדולים ביותר במיזנון. לא מתקמצן, לא עושה חשבון. ניתן לראות אותו מארח לעיתים חבורות גדולות במיזנון. לפרקים הוא מטה את ראשו לאחור וצוחק פרוע, וחבורת אורחיו פוצחת במקהלה מיידית אחריו. בשאר הפעמים הוא יושב לבדו שעות ארוכות, ומשגר הוראות לרינה, עוזרתו היפה.

ידוע לי שהששר משה ארנס תמה בפורום סגור של הליכוד ושאל כיצד זה קרה שהליכוד, אשר פתח במיל־חמת־הלבנון שעזרה, לדבריו, לדרוזים בלבנון, לא קטף את הפירות בבחירות האחרונות, ואחזו התמיכה בליכוד בקרב הדרוזים פחת. באמת, כיצד זה יתכן?

התשובה שניתנה באותו פורום של הליכוד היתה נעוצה בכישוריו של הנציג הדרוזי.

ויים
להשמיע, לא להקשיב

● יצחק נבון:
שמועות, שמועות

עד שפגשתי בו לראשונה, הייתי משוכנע שאני דוברת עברית מוש־למת, מחוסרת פגמים או שיבושים. שיחה בת שעתיים עם שר־החינוך־והתרבות הורידה לי את האגו למע־מקים. לאחר שניים־שלושה תיקונים, הבטיח לי נבון: "לא אתקן אותך עוד..." והמשיך, כמובן, בתיקוניו.

במהלך המושב קברו אותו הלשונות הרעות במיזנון מדי יום ביומו. "הוא מחוסל!" קבעו, "תראו, איך מעמדו ירד פלאים! ממועמד לראשות־הממשלה ל..." סיפורים אחרים ייחסו לו את "תסביך הנשיא החמישי".

הפיצו עליו שהוא רווד־כבוד קיצוני (הסיפורים התייחסו גם למישפ־חתו, וכמובן לרעייתו המפורסמת אופירה), שוחר גינונים ושקסים. כל אלה, ליחשו בכנסת, החלו עת כיהן כנשיא, בתירוץ של כבוד מוסד הנשיאות, אך נמשכו גם במישרד־החינוך־והתרבות.

אישית לא נתקלתי אף בהוכחה הקלושה ביותר לדיברי חרושת־השמועות. להיפך. ניתן להסתדר עימו ישירות, ללא עוזרים, דוברים, יועצים ושאר חוצצים. אינני יוצאת־דופן בהצלחתי זאת. מי שלא מאמין, שישאל כמה מאנשי הטלוויזיה.

נבון הוא השר המופקד על רשות־השידור מטעם הממשלה. גם כאן צפויה הפתעה לכל המאשימים אותו בהפרחת הבטחות, דיבורים בלתי־מבוססים וחיוכים. נבון מתמצא היטב ברשות, מכיר כל סיכה על בעיותיה ותחלואיה.

בטרם שוחחתי עימו, נהגתי במומ־חיות יתרה בנושא. איפה: מסתבר שגם למומחיות יש דרגות. נבון ידע לספר לי מי תומך במי ברשות, ועל מה. למי הובטח מה? מי אמר על מי?

בניגוד לדימויו, יש לו גם השקפות ברורות ותקיפות על הסיבוך.

מה שמוביח שהמסקנה היחידה שניתן להסיק משמועות, היא שיש מישהו המעוניין בהפצתן.

נאצר־א־דין
לדבר על עצמו בגוף שלישי

● עזר וייצמן:
דרך נקניק

למי שגרלה כמוני על המיתוס שעזר וייצמן הוא מילה נרדפת לשארם, חוצפה צברית וחן גיזעי — צפויה אכזבה מרה. נכון שבהתחשב לנסיבות — מהיותו כוח מבטיח ומרענן בפוליטיקה הפך מנהיג של שלושה מנדטים, המורכבים מפליטי שאר המיפלגות — יש לווייצמן כל הסיבות שבעולם להסתובב מתוסכל ומריר.

וייצמן של הכנסת ה־11 הוא קופצני וחסר־סבלנות.

במהלך המושב הודאג וייצמן (נוסף על אכזבתו בקלפי ומתפקידו הזוטר בממשלה) ממצבו של שאולי, בנו. מאיר שיטרית, אחד מחבריו האמיתיים בליכוד שלא היפנו לו עורף, שאל לשלומו של שאולי, ונדקר מתשובתו העוקצנית של וייצמן: "שלומו טוב יותר משלומו של הליכוד!"

חברים רבים בליכוד נוטרים לו על "בגידתו", ומנדים אותו. ואילו במערך הוא עוד לא נקלט. במיזנון ניתן לראות אותו יושב, דרוך כקפיץ, בחברתם של אנשיו מסיעת יחד (חברי־כנסת, מז־כירות) או בחברתו של אהרון אבו־חצירא, ידידו.

לפעמים חוזרים אליו נימוסיו השובבים. יש לכך סיבה. אני יודעת שברגע זה התחלתם לקרוא בלהיטות. אולם אני מסיימת כאן.

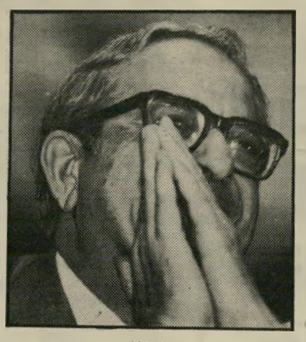
● אברהם שפירא:
גם עיתונאיות

אותו אין צורך להציג. דמותו הספגונית־ענקית מוכרת היטב, והפכה מכבר חלק מהפולקלור. מי שהטפידו את האיש, שכונה בכנסת הקודמת "מנכ"ל המדינה" עקב ירידת כוחה האלקטורלי של אגודת־ישראל לחצי בכנסת הנוכחית, התבדו. שפירא, יושב־ראש אחת הוועדות החשובות של הכנסת — ועדת־הכספים — ממשיך לנהוג כאילו לא חל כל פיחות במעמדה ובמישקלה של מיפלגתו. במישקלו האישי חל פיחות (בן 15 קילוגרמים), ועוד הכרס נטויה.

על־אף פיחות זה, לא ניתן לפספס את כניסתו הדרמתית למישכן. אצל שפירא הכל מתנהל בגדול: דמותו הגדולה פורצת ממכונית־כסף גדולה, מסוג לינקולן, שעלתה סכומי־כסף גדולים (הרכילות האחרונה בכנסת מעריכה את מחיר המכונית במאה אלף דולר). הוא צועד במהירות, כשהוא מוקף פמליה גדולה ורעשנית של עוזרים, לעבר חדרו שבקומה הרא־שונה. הפמליה הולכת וגדלה במהלך צעדתה. בחדר כבר ממתינה לשפירא קבוצה גדולה של עיתונאים. דקות ספורות לאחר הגיעו מתחילים להגיע לחדר מגשים גדולים, עמוסים במרכי־בי־הדיאטה שלו. הרבה דיאטה. הרבה הרבה דיאטה.

שאלת־השאלות לגביו היא: האם הוא מדבר עם עיתונאיות? או, אם לק־רוא לילד בשמו: עם נשים? ובכן, למזלם של חברי־הכנסת החרדיים, רוב העיתונאים המסקרים את הכנסת הם גברים.

שפירא, על כל פנים, לא התחבב לחינם על התיקשורת. אין הוא מקפח

נבון
מעודכן לגמרי

את המין היפה בעיתונות. הוא משתף עימנו פעולה בחופשיות רבה ובחן מרובה. אומנם, תמיד־תמיד בנוכחותו של אחד מעוזריו. מחשש "ייחוד". בדרך־כלל נופל העונג בחלקו של אריה פרנקל, עוזרו הבכספיתי והיעיל.

כל זה מתנהל באווירה נינוחה ומהנה. הגורמת להתעלמות זמנית, לפחות, ממה שהאיש מייצג — פלגים חרדיים הרוגלים בכפייה רתית ובס־חיטה של כספי־ציבור, שאינם מאר־שרים מריבונותה של מדינת־ישראל.

● מרים תעסה־גלזר:
צחוק היסטרי

מרים תעסה־גלזר התברגה לשבי־עיה השלישית של רשימת חרות לכנסת ה־11 על תקן רב־שימושי: היא גם אשה, גם תימניה...

תעסה־גלזר, סגניתו של שר־התי־נוך־והתרבות בממשלה הקודמת, קנתה את עולמה ופירסומה כשהפכה למבקרת תרבות ואמנות נחרצת ביותר. פנינים כגון: "בהמה מיוחמת" (על המשוררת יונה וולך) או "ערווה מתנודדת" (על הצגות חנוך לוין) דבקו בה לעולמי־עד.

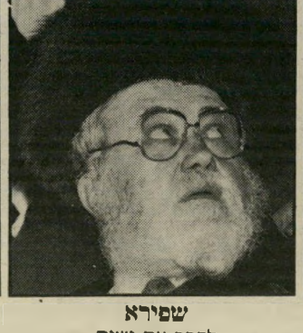
דווקא על רקע זה, פגישה עימה עשויה להפתיע. היא אשה שקטה וצנועה. במהלך המושב חל שיפור ניכר בדרך לבושה, לעומת הכנסת הקודמת. קשה אומנם לחשוב עליה במונחים כמו "אלגנטית" או "בעלת הופעה מתוחכ־מת". אולם לבושה מסודר וסולידי. בדרך־כלל (פרט לחליפת־הבורדו הצעקנית. אני מתאפקת לומר לה משהו בעניין מזה מושב שלם). קלסתר פניה נאה וחייכני, והופעתה אסתטית.

כשהחמאתי לה על הופעתה הבו־טחת והמוצלחת בטלוויזיה בעניין זה, הסמיקה מעונג: "מה, כן? גם בעלי אמר לי? ואת יודעת מה? אפילו לא הספקתי להתאפר ולהסתרק! מכיוון שאיחרתי, נכנסתי הישר לשידור. כל־כך מוזר! כולם אמרו שנראיתי יפה!" כמו שתיארתי — אשה פשוטה, נעי־מת־הליכות. אה כן — איך שכחתי? גם ביישנית!

כשסיפרה לה מזכירתה את הסיפור הפופולארי המסתובב בכנסת. אודות אחד מחבריה הדתיים, שחשב שמוזמנת לו הרפתקה ושנתפס בקלקלתו (ב־תחתוניו!) קבל עובדי־מישרדו, שרצו להפתיע אותו לרגל יום־הולדתו, פרצה תעסה־גלזר בצחוק היסטרי ממושך. אחר־כך ספקה כפיה, עטתה אדשת חסודה ונזפה: "איך את מדברת!"

תעסה־גלזר
לא צריך להתאפר

שפירא
לדבר עם נשים

וייצמן
למה להיות מתוסכל

הח"כ העירום, הצעירה והאקדח

גל התגובות לחלק הראשון של סקירה זו כלל מחמאות לרוב, אך גם הערות כגון: "...לא הלכתם עד הסוף!" או, "יש נושאים שלא מוצו..."

תחילה לא ירדתי לסוף דעתם של המגיבים. עד שקיבלתי שיחה טלפונית מעמית, חברי־מערכת דבר, שהתרעם מפורשות: "שכחתם את (הדברים האינטימיים)."

לא שכחנו. הסיפור הבא נמסר לי לפני כמה שנועות, ומפורסם בזאת לראשונה. או הנה, על פי דרישת הקהל:

ביום הראשון בלילה, שבועות אחדים לפני סיום המושב, הגיעה עלמה צעירה לפגישת־עבודה שיגרתית עם אחד מחברי־הבית. הפגישה התנהלה בחדרו שבאחד מבתי־המלון הירושלמיים.

היא התכוננה, כך סיפרה, להקציב כשעה לפגישה, ולפנות לשאר עיסוקיה. מה הופתעה לפגוש בנבחר־העם. כשהוא מדיף ענני־קולון, לבוש מחלצות והבעתו אומרת חג.

הצעירה ייחסה זאת להבדלי מנטליות. כך גם ייחסה את התהדרותו בהצלחותיו בקרב אנשים בכלל, ונשים בפרט. המוטו החוזר של המונולוג היה כבודו העצמי, חילולו — כחילול קודש־הקודשים.

הפגישה השיגרתית הפכה לסיפור־חייו המשוחזר של הנבחר. כמה פרטים, יש להניח, הושמטו, לעומת שלל סיפורים בדיוניים שהוכנסו. הגברת, שהשתעממה נוראות, התחילה לחוש לקראת חצות באי־נוחות מסויימת. ראשית — התפארותו הבלתי־פוסקת של הח"כ הקשיש בנוגע להצלחותיו בקרב המין היפה נראתה לה כמגמתית וחשודה. שנית — שפע הדימיון שהתערבב ללא אבחנה בשטף־דיבורו העניק לה תחושה שהאיש סובל מתסביך־גדולה כלשהו.

מנחית על־ידי אותה הרגשה מוזרה וטורדנית, הודיעה הצעירה למקום־עבודתה ולאחדים מחבריה הכין היא נמצאת, עם מי, מדוע ומתי יש בדעתה לעזוב. כל זאת בנוכחות הח"כ, שעקב בריכיות אחר שיחות־הטלפון "הדחופות" שעשתה.

אחר־כך פתחה בפיהוקים מופגנים. גם אלה לא שיכנעו את הח"כ, שהמשיך בסיידרת הצלחותיו האינסופית, כליוויית משקאות חריפים. הכמות שחיסל במהלך הערב היתה מרשימה למדי. כשלב זה של סיפור־הגבורה (חלקם צבאיים) הבחינה הצעירה שעל שולחן הטלפון, בין חטיפי־השוקולד הבסופים של המלון, היה מונח לו אקדח.

היא לא היתה מסוגלת להיזכר באיזה שלב מהערב הבלתי־נשכח הונח שם האקדח, וכיצד. בשלב זה, על־כל־פנים, הוא נראה מאיים ומבשר־רעות. עיניה המשוטטות ללא מנוחה בחדר הבחינו בפרט נוסף. השרשרת הקבועה ברלת החדר, היתה נעולה.

גם חבריה של הצעירה נטרדו מקריאות־הטלפון המוזרות, והחלו מצל־צלים אליה, באמתלות שונות. השעה כבר היתה שתיים לפנות בוקר. הצעירה עדיין קיוותה שנפלה ל"אגרסיב" לילי של אדם בודד ושתוי, ושהזעיקה את חבריה לשווא.

בינתיים השימה עצמה מאזינה, תוך כדי נסיונות לאתר את מפתח החדר. כלפי חוץ ניסתה להעמיד פנים כאילו אינה מרגישה בשום דבר משונה.

כשנכנס האיש לשרותים, הצליחה להניח את ידה על המפתח. ואז נעתקו המילים מפיה: האיש יצא מחדר־האמבטיה, כמו שאומרים, כביום היוולדו — עירום!

בריוק באותה שניה צילצל שוב הטלפון. מעברו השני של הקו היה מקום־עבודתה של הגברת המהומה. בנימה מאופקת, בתשובות מקוצרות נוסח "כן" ו"לא", אישרה את החששות מעברו השני של הקו ופנתה במהירות לעבר הדלת. בנחת־העם דילג עירום אחריה, תפס בה בחוזקה ומנע ממנה את התרת השרשרת.

הגברת אחוזת־האימה הורי־עה לו, בשארית של קור־רוח, שלא כדאי לו להשתטות במעמדו. כי מקום־עבודתה מעודכן בנעשה והטלפונים המרובים במשך הערב לא היו מיקריים.

נראה היה לה כי ההגיון חזר אל האיש. הוא פרץ בתחינות ובהסברים. נשבע בילדיו ובכל היקר לו. היא, מצידה, המתינה. רועדת מפחד, לרגע שיירגע. לא הסיטה עיניה לשניה מהטלפון והאקדח שלידו.

האיש לא נרגע. שניות ספורות אחרי שנשבע בילדיו שלא יגע בה, ניסה ללופתה שוב. רק צילצול־הטלפון הקפיא אותו. היא זינקה לעבר הטלפון. נמסר לה ממקום־עבודתה שפקידי־הקבלה של המלון מעורכנים בנעשה, ושהם ממתינים לה בלובי. היא חזרה על ההודעה בקול רם, וביקשה שלא לנתק את הקו עד שתגיע ללובי. אם לא ישמעו ממנה מקץ כמה שניות, הודתה, יש להזעיק את המישטרה.

השיחה הטלפונית פעלה את פעולתה המרתיעה.

השפופרת נותרה פתוחה. דרכה ניתן היה לשמוע את הצעירה מתירה את השרשרת, פותחת את הדלת וטורקת אותה בחווקה. כל זה, בליוויית קללות עסיסיות מצידו, לאו דווקא פרלמנטריות: "מגוללת, כלבה..."

עד כאן סיפורה של הצעירה. לא ייאמן כי יסופר? לולא היו לסיפור עדים כה רבים (כקרב חבריה, עובדי המלון שבו התרחש הסיפור ומקום־עבודתה) גם אני הייתי מתקשה להאמין.

זיוה תלם

מזמינה אותך
למכירת סוף חורף '85, תחילת האביב

במכירה: מכנסי עור החל מ־89,000 ש' –
כל הדגמים וכל הגדלים

חוה פולוֹפ – חולצות מודפסות, חצאיות ג'ינס, בגדי אביב – מבד כותנה וטריקו.

„רזיאלה" – מכירת סוף עונה. מחיר מוקפא. קולקציה חדשה לאביב, חליפות לשעות אחה"צ והערב.

M/N – חליפות כותנה לשעות הערב.

רפי יעקובסון – בגדים ליום ולערב

אביזרים נהדרים

המכירה תתקיים ביום ששי 26.4.85
ביום שבת 27.4.85
בין השעות 10–14
17–19

בבית זיוה תלם, דוד המלך 10 הרצליה פיתוח ● טל. 052-72976

מקום אחר במקום אחר

מצפה הימים

במבצע

נפתח מחדש

בואו לנסות מלון אורגני
(טבעוני צמחוני) במורדות הר כנען

במקום: ג'קוזי, סאונה, חדר התעמלות, קוסמטיקה טבעונית, יוגה, רפלקסולוגיה, מסג', גן אורגני והרבה אויר הרים.

להזמנות: מצפה הימים 067-37013-4
ת.ד. 27 ראש פינה.

שולה

ציפורניים מלאכותיות
בשיטה אמריקאית
חזקות באחריות
וכן השתלת ריסים
ת"א, המלך ג'ורג' 89

טלפונים:
284919
295318
השתלת ציפורניים

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת

ד"ר מרדכי זידמן

הוצאת רשפים

ב"ה

אטיה חיים
מעוניין בנחמדה
למטרה רצינית
גובה 160 גיל 28
ת.ד. 7086
מיקוד 42291
נתניה

איתן עמיחי

הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ניוקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' ג עסק 481/75
שמירת על בריאותך ורכושך

איתן עמיחי - הדברת מזיקים

סתווית בן־נון (ימין) לוחמת באלות. היא תופיע בסרט כאחת האמזונות. האימונים מפרכים

עולה 200 דולר לחודש.

● **עינת היערי:** קיבוצניקית מיקום. „לנו יש מזל בקיבוץ," אומרת עינת. „לאיש בשם ליאון רואניס יש הסכם עם הקיבוץ כבר מזה 12 שנה. אנחנו מגדלים לו את הסוסים ורוכבים עליהם, ואחרי שאחד הסוסים משתתף במירוצים וזוכה, הוא מוכר אותו." עינת היא המאמנת הראשית של הסוסים.

● **פטרה קיגלינג:** ילידת אוסטריה, בת 20, לומדת מישחק. היתה הכוכבת של אחד מסירטי אסקימו לימון הפופולאריים — סרט חדש. שיגיע לאקרנים רק בעוד חודשיים. פטרה רגילה לרכוב על סוסים באוסטריה. מייד עם סיום צילומי הסרט תשוב לארצה.

● **נורית נאמן:** בתו של יחיאל נאמן, בת 20 מרמת־אביב. „פעם

אמזונות בפתח־תקווה

המיתולוגיה היוונית מספרת על עם של נשים, שהתגוררו באסיה הקטנה (תורכיה של היום). אלה היו האמזונות עטורות־ההתהילה, שלפי האגדה היונית חתכו לעצמן את השד הימני, כדי שלא יפריע להן במלאכת

תריסר המופלאות שנבחרו לככב בסרט על האמזונות באות מהעיר ומהקיבוץ, מהארץ ומחוץ־לארץ

יותר ממאה מועמדות, כולן רוכבות־סוסים מעולות. הוא בחר בתריסר המופלאות מתוכן.

קרני נם
חגורה של קראטה

היריה בחץ וקשת. לאגדה זו שתי גירסות. לפי אחת מהן גירשו האמזונות את כל הגברים מארצן. לפי הגירסה השניה הן השאירו את הגברים במקום, כשהם משועבדים לנשים. לצורך קיום מיצוות פרו־ורבו.

הבימאי והמפיק מנחם גולן החליט לעשות סרט על האמזונות של שנות האלפיים. למיבחנים שערך הגיעו

עינת היערי מפתיעה
סוסים בקיבוץ

ענת צחור
טירונית ירוקה

הן נלקחו לחוות סוסים בפתח־תיקווה, שם הן מתאמנות על הסוסים תמורת 5000 שקל ליום־אימונים.

יום־אימון כולל רכיבה על הסוסים בחצר החווה. חוץ מזה, כל אחת קיבלה אלה, בצורת נבוט מאיים מעץ. והן צריכות לצאת לקרב עם גברים. הן לובשות תילבושת משונה מעור, הפתוחה מאחור והמחוברת ברצועות־עור מצד לצד. מתייחסים אליהן בקשיחות. יש מפקחת העוברת בין הבנות ומודיעה לכל אחת מן הנבחרות כמה קילוגרמים היא צריכה להוריד ממישקלה.

הבנות הממושמעות, מאולפות באימונים — כל אחת והסיפור שלה איך הגיעה לסוסים.

● **מיכל בוקסר:** צעירה נאה בת 19. בתה של עיתונאית. להוריה אחת הווילות היפות ביותר בהרצליה. לד־בריה, המילה הראשונה שהוציאה מפיה, כשהיתה תינוקת, היתה סוס. בגיל 14 קנו לה הוריה חצי סוס. יותר מאוחר קיבלה סוס שלם. כשראו הוריה שהיא מזניחה את הלימודים, הענישו אותה ומכרו את הסוס. סוס. מסתבר, הוא מותרות שרק הורים עשירים יכולים לעמוד בהן. אחזקה של סוס בשבוע אני נוסעת לקיסריה לרכוב על סוסים," מספרת נורית, „תמורת זה אני מנקה את הצואה שלהם." זה לא הפריע לה להיות צלמת בחיל־האוויר, כש־היתה חיילת.

● **דייזי זומר:** בת 27, גם היא תוצרת־חוץ, מבלגיה. היא נמצאת כבר ארבע שנים בארץ. במיקצועה היא עובדת סוציאלית. היא אמא לילדה בת שנתים וחצי, נשואה ליהלומן. כל החברות ביקשו ממנה שתספר את הסיפור האמיתי על עצמה, והיא סיפרה: „הגעתי לארץ, לא היה לי ממה

(המשך בעמוד 32)

מרים בנימיני

מזל החודש:

שור

אשת־השטן בולעת את האור

מלבד כוכבי־הלכת והמזלות, קיימים באסטרולוגיה סימנים נוספים, שכדאי לדעת עליהם ולהשתמש בהם בעת הצורך. אחד הסימנים הללו נקרא לילית.

לירח המאיר, המוכר לנו כירח של כדור־הארץ, התייחסו הרבה פעמים. לפי מחקרים ותמונות שפורסמו, לכדור הארץ יש לפחות 10 ירחים קטנים, בלתי נראים. המוכר ביותר מביניהם הוא הלילית, שעורר ויכוחים רבים. הלילית נקראה „הירח האפל של כדור הארץ". זוהי פלנטה או אסטרואיד. מאמרים שונים התייחסו אליה. קיום הלילית הוכח על־ידי תחנה לחיזוי מזג־האוויר בארצות־הברית ב־1879, ב־1929 וב־1928. גלי־רדיו קצרים הוחזרו על־ידי הירח ועל־ידי גוף בלתי־נראה, שמרחקו מכדור־הארץ פי שלושה ממרחק הירח מכדור־הארץ. זה המיקום שזוהה כמסלולה של הלילית, שסימנו אותו לפעמים כאסט־רואיד מס' 1181.

לפי הידוע לנו, הלילית הוכרה עוד מהזמן העתיק. אסטרולוגים הכירו גופים שמיימיים רבים, שנשכחו, כמו הלילית והמתגלים היום מחדש. הלילית נקראת „הירח האפל" משום שאינה מחזירה אור, אלא בולעת אותו.

התלמוד מתייחס אל לילית כאל אשתו הראשונה של אדם, שהילדים שלה היו שדים. במיתולוגיה של ארצות שונות קראו לה בשמות רבים. בכתבים של הכשדים היא נקראת לילתו. במיתולוגיה האשורית היא נקראת לילה – מילה המתייחסת לכי־שוף. בעברית – ליל או לילה. בספרדית – לה־ברושה, ולפעמים היא לובשת צורה של חתול. לילית נזכרת גם בפולקלור הבבלי והאיסלאמי.

ברוב הארצות קיימות לגביה אגדות דיומות. באגדות שונות, היא היתה אשתו של אדם לפני שאלוהים יצר את חווה. בספר בראשית נאמר: „זכר ונקבה ברא אותם." בתלמוד נאמר, שבגלל העובדה שהם נוצרו באותו הזמן, לילית סירבה להכיר באדם כנעלה עליה, ולכן גורשה מגן־העדן. בספר בראשית, אלוהים יוצר לבסוף את חווה מצלע האדם. באגדות אסלאמיות היא חיה יחד עם השטן, ועל־פי המסורת, רוב ילדיה היו שדים או רוחות רעות.

לילית מסמלת את הדברים האפלים והרעים שקורים למין האנושי. היא תעלומה – אפופה במיסתורין ולבושה בקסם וזוהר. היא מפתה את הפגיעים, שאינם חושדים בכך שהיא מנצלת את הנקודות החלשות והרגישות שבהם.

כשעושים מפה אסטרולוגית לאדם שהוא גאון, אישיות מיוחדת במינה, או ההיפך – לאומלל, מיסכן, שחייו טראגיים – אפשר יהיה לראות זאת במפה. אם המפה לא מראה שום דבר בכיוון זה, כדאי לחפש היכן נמצאת הלילית במפה שלו. לילית באסטרו־לוגיה מסמלת את המאבק להגיע לעמדה, לבלוט ולשלוט. במפה של גבר היא מראה את מוקד המשיכה באישיותו וכן את דמות האם.

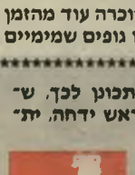
לילית פועלת במישור התת־מודע. מרגישים בה כשמתרחשות תאונות מוזרות. רומנים לא מוצלחים, התמוטטות או מחלה ממארת, ריגשי־אשמה, אובדן־זיכרון או השמצות – כל אלה קורים בהשפעתה.

למרות שהלילית מסמלת את התכונות השליליות של האדם ואת נקודות־התורפה באישיותו, היא גם האחראית על היוולדות מחדש, אחרי שהתרחשה טראומה קשה. העבר צריך להשתנות ולפנות מקום להווה. במילים אחרות: לפני שהאדם יוכל לשנות את דרכו, הוא צריך להשתחרר מההתנהגות הקודמת.

הלילית שוהה בכל מזל כ־10 ימים, וכאמור היא איננה רק שלילית. היא מסמלת מחסור והגבלה בבית ובמזל שבו היא נמצאת, אם האדם חי רק במישור חומרי, חסר־רוחניות. אצל נשמה מפותחת יותר זה שונה. אחרי שהאדם למד ועמד מול הקשיים שסטורן הכריח אותו לעבור רק אז לילית חופשיה להשפיע בצורה יותר חיובית על חייו. לפתע מבינים משהו, פיתאום יש הברקה והבנה של המצב. לילית מאוד מדגישה את הבית ואת המזל שבו היא נמצאת, ומפעילה מה שמודחק וחבוי ומעלה אותו על פני השטח. היא מוציאה את האיכות הזו לאור.

לילית מסמלת את כל הדברים האפלים והרעים הפוקדים בני־האדם

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

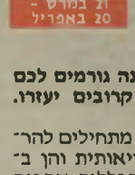
רעיונות חדשים יעזרו לכם לקדם ענייני קאריירה. ידיעות חדשות ישפיעו ויאפשרו לכם להביט על הכל במבט שונה. תהיו יותר מושכים מהרגיל בתקו־פה זו. לפתע תמצאו את עצמכם מוקפים באנ־שים, גם אם לא תצאו מהבית, אנשים יבואו להתארח אצלכם ללא הודעה מוקדמת. מקום העבודה יהפך להיות מרגש בגלל דמות חדשה ומושכת שתעורר בכם תקוות ליצירת קשר מעניין בעתיד. נצלו היטב את ה־25 לחודש.

* * *

התחום המקצועי עומד כעת בראש מעייני־כם. ה־24 לחודש מתאים לשיחה ידידותית אך הרבה יותר מש־מעותית ממה שתראה ברגע הראשון. עתידכם תלוי לא מעט ביכולת השיכנוע שלכם. ה־25 וה־26 יהיו מעייפים. נסו לנוח ולא לקחת על עצמכם יותר ממה ש־אתם מסוגלים להס־פיק. ה־28 וה־29 אינם קלים בגלל עומס עבו־דה ועימות עם מתחרים בעבודה. ידידים מארצות אחרות ייצרו כעת קשר מעניין.

* * *

אתם מתחילים להשתחרר מרוב הבעיות שהיקשו עליכם בחודשים האחרונים. עד ה־30 בחודש עדיין תחו־שו עייפות, ואולי פגיעה־ בבריאות. אך בהשוואה למה שהיה תהיו יותר מרוצים. ה־25 וה־26 יהיו נעימים מבחינה חברתית, ידידים ש־כמעט שכחתם על קיו־מם יעזרו לכם יותר מכפי שיכולתם להעלות על הדעת. ה־28 והימים הסמוכים לא מתאימים לתיכנון דבר חשוב. תנסו כמה שיותר לשמור על דיסקרטיות.

מאזניים

23 בספטמבר – 22 באוקטובר

מצב־הרוח אינו טוב בימים אלה. קרובי־משפחה גורמים לכם דאגה ומצב בריאות־כם גם הוא אינו טוב.

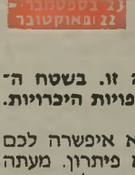
איננכם מסתדרים עם כל ההתחייבויות ה־כספיות שלקחתם על עצמכם. חשוב שתק־פידו להחזיר את כל ה־חובות, דחיה ושיכחה יגרמו לתיסבוכת ש־קשה יהיה לצאת ממנה. קרובי משפחה יציעו את עזרתם, אך עדיף לא להיעזר בהם בתקופה זו. בשטח ה־רומנטי מצבכם משתפר. צפויות היכרויות.

* * *

בעיה שהטרידה מאוד ולא אפשרה לכם לקדם דבר עומדת למצוא פיתרון. מעתה תרגישו בהקלה. הרומנ־טיקה שוב מאירה לכם פנים. קשרים חדשים מתחילים והפעם הכל מתנהל על מי מנוחות, ללא מתח, חששות וחר־דות. ה־25 וה־26 יהיו במיוחד מהנים. תוכלו להשתתף בפעילויות תרבותיות יחד עם בן־הזוג, וזה יביא לאווירה יותר טובה ובריאה. מה־27 עד ה־29 אין לכם שקט – מדובר על התחום המיקצועי.

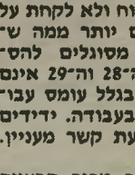
* * *

למרות עומס העבודה המוטל עליכם, אתם מוצאים לעצמכם דרכים להקל על התקופה, ובסך הכל די נהנים. ה־24 בחודש יהיה נעים, ביחוד בגלל פגישות מיקריות והצעות עבו־דה. שיש בהן משיכה ואפשרות לקידום. אלה מבניכם החושבים על נסיעה לחו"ל, עלולים להתאכזב. השבוע יצו־צו כל מיני עיכובים. כבר בשבוע הבא ה־תמונה תיראה שונה לחלוטין. את ה־30 בחודש ואת ה־1 במאי כדאי לכם לנצל.

קשת

23 בנובמבר – 20 בדצמבר

גדי

21 בדצמבר – 19 בינואר

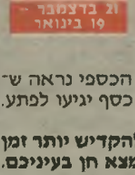
אתם עומדים לפני תקופה חדשה וטובה. חיי־החברה יהיו לפתע מאוד חשובים. תוכלו לארח ולהתארח. וכל ביקור כזה יביא עימו איזו הפתעה נעימה. חיי־האהבה – עומדים כעת במרכז ההתע־יינות. ה־25 וה־26 ב־חודש יפגישו אתכם עם אנשים שעימם רציתם להיפגש מזמן. הרומנ־טיקה פשוט מורגשת באוויר, ובני המין השני נמשכים אליכם. גם בשטח הכספי נראה ש־צפויה לכם הפתעה. סכומי כסף יגיעו לפתע.

* * *

בתקופה הקרובה תיאלצו להקדיש יותר זמן לבית ולמישפחה. זה לא ימצא חן בעיניכם. אך לא תהיה ברירה. בין ה־25 וה־29 בחודש מצב־הרוח לא יהיה טוב במיוחד, לא כדאי לתכנן פעילויות צי־בוריות. תוכלו לדאוג לשיפור המקום שבו אתם גרים. רכישה חד־שה או שיפוץ יעסיקו אתכם בזמן הקרוב. מתיחות עם בן־הזוג צפויה בעיקר ב־29 בחודש. הפעם כדאי לכם לוותר וללכת. אפילו רחוק, לקראתו.

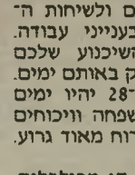
* * *

אינפורמציה שתגיע לאוזניכם בדרך מיקרית תהיה חשובה מכפי שאתם חושבים. אל תתייחסו בקלות לשום שמועה. תוכלו לנצל לטובתכם כל פיסת מידע. ה־26 וה־27 יהיו רומנטיים במיוחד. אין ספק שתצטרכו להיות בעימות בגלל רצונכם לשנות. בני מזל סרטן או שור יימשכו אליכם ויגסו ליצור קשר. ב־תחום הכספי נראה ש־מצבכם עומד להשתפר בצורה ניכרת. בקרוב תמצאו את עצמכם בנסיעה מוצלחת ביותר.

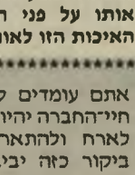
דגים

19 בפברואר – 20 במרס

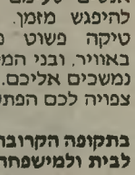
בתולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

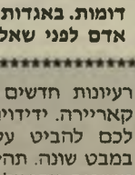
עקרב

22 באוקטובר – 22 בנובמבר

זלי

20 בינואר – 18 בפברואר

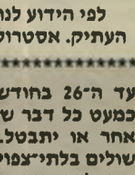

אריה

23 ביולי – 23 באוגוסט

סלע

21 במרס – 20 באפריל

שור

21 באפריל – 20 במאי

עד ה־26 בחודש צריך להתכונן לכך, ש־כמעט כל דבר שקבעתם מראש ידחה, ית־אחר או יתבטל. מיכ־שולים בלתי־צפויים יג־רמו לכך, וזה מה ש־יקשה על ההתקדמות. היותר זהירים צריכים להיות אלה, שעיסוקם בכספי אחרים. הכוונה לאנשי־עסקים, עובדי ביטוח או בנקאים. מה־27 בחודש נראה שיפור בכל תחום ושטח. אפי־לו ענייני הכספים, שכל השנה גורמים לכם לדאגה, ייראו יותר טוב. קרובים יעזרו.

* * *

אותם שנולדו בתחילת המזל מתחילים להר־גיש בשיפור. הן מבחינה בריאותית והן ב־הרגשה הכללית. אחרים עדיין חשים בעייפות ו־רצון להתרחק מהחברה ולהסתגר בחברה מ־צומצמת. ה־25 וה־26 בחודש טובים לנסיעות, לביקורים ולשיחות ה־שונות בענייני עבודה. כושר השיכנוע שלכם יהיה חזק באותם ימים. סמוך ל־28 יהיו ימים קשים, מתיחות בקרב המישפחה וויכוחים עם בן הזוג – ובכלל, מצב־רוח מאוד גרוע.

* * *

אתם מרגישים את עצמכם די מבולבלים, מצבי־הרוח מתחלפים במהירות כזו, ש־איננכם יודעים להחליט אם רע לכם או טוב. ה־24 בחודש הוא יום נעים, ודווקא בגלל זה עליכם להיות זהירים. אתם עלולים להתפתות בקלות, לספר דברים שנשמרו עד עכשיו ב־סוד. ה־26 בחודש עשוי להפתיע, סכום כסף מ־מקור לא צפוי יגרום שימחה עצומה. ה־27 וה־29 מסוכנים לנהגים – היו זהירים שיבעתיים מתמיד.

מאזנים

21 במאי – 20 ביוני

6 נצחונות רצופים באליפויות ה"ראלי" העולמיות.

פיג'ו 205

מספר חזק אמיתי.

פיג'ו 205 טורבו 16 זכתה במקום הראשון ב-6 מירוצי ראלי קשים ומפרכים

- פינלנד - "ראלי אלף האגמים", 1800 ק"מ - אוג' 84'
- איטליה - "ראלי סאן רמו", 2500 ק"מ - אוק' 84'
- אנגליה - "ראלי RAC", 3200 ק"מ - נוב' 84'
- מונטה קרלו - "ראלי מונטה קרלו", 2800 ק"מ - ינואר 85'
- שבדיה - "הראלי השבדי", 1600 ק"מ - פבר' 85'
- פורטוגל - "ראלי פורטוגל", 2600 ק"מ - מרס 85'

נהג המירוצים ארי ואטנן

עוד ארי לחבורה

מ-1/85 מי-טק

עוד לא היתה מכונית כזו

קובע במה שאתה נוסע!

פרטים בסניפים ובסוכנויות

דוד לובינסקי בע"מ

יבואן בלעדי למכוניות - פיג'ו · סלבו · סיטרואן

ת"א, שונצינו 16, טל' 333214-9 ■ ירושלים, המלך דוד 24, טל' 224467-8-9

SMASH
החשיפה של גוטקס

נקי

מוטורולה הביאה לעולם את המילה האחרונה במכשירי קשר:
רב־גל מוטורולה.

רב־גל מוטורולה מעמיד לרשותך, בנוסף למכשיר קשר למכונית ולמשרד גם מכשיר ייחודי דו־תכליתי, נישא ביד, אותו תוכל גם להתקין ברכב.

רב־גל מוטורולה נותן לך עוד כמה יתרונות חשובים:

קשר סודי

אם אתה משתמש במכשיר קשר, סימן שיש לך משהו חשוב להגיד, לעיתים אינך רוצה שכל העולם ישמע אותך. רב־גל מוטורולה דואג בדיוק לכך. מעתה המחשב בורר את הערוץ שלך וכך זר אינו יכול להאזין או להתפרץ למערכת שלך, בטעות או במכוון.

קשר מיידי

המחשב ברב גל מוטורולה בנוי כך שלחיצה אחת מספיקה כדי שתקבל מיד את הערוץ שלך. גם בשעות בהן העומס גדול במיוחד המחשב קלט את קריאתך ומרגע זה יש לך גל פנוי, כולו בשבילך.

קשר פרטי

הערוץ שלך ברב־גל מוטורולה הוא הערוץ הפרטי שלך.
אין ערבוב עם רשתות אחרות, אין לך „שותפים" וגם אם מישהו ברשת אחרת לוחץ על המיקרופון שלו הוא אינו מנתק אותך...

קשר נקי

הקליטה ברב־גל מוטורולה היא עתה נקיה לחלוטין ללא הפרעות.

קשר מסודר

גם כאשר יש עומס, יש לך יתרון בלעדי ברב־גל מוטורולה. הזמנת ערוץ, תקבל אותו עפ"י התור. במוטורולה העמידו לרשותך מחשב שהוא סדרן מיוחד השומר על זכויותיך.
אם אתה משתמש במכשיר קשר כלשהו אתה ודאי יכול להעריך את כל היתרונות הללו. ויש לך עוד יתרון אחד גדול – מוטורולה ענק התקשורת הבינלאומי עם המפעל היצרני מהגדולים בישראל מעמיד לרשותך 47 מוקדים (12 תחנות שרות קבועות ו־35 ניידות שרות) ושפע של אפשרויות להתאים את המערכת לצרכיך:
רב־גל מוטורולה נייח למשרד מדגם TRAXAR, MOSTAR, SYNTOR X
רב־גל מוטורולה נייד לרכב מדגם SYNTOR X TRAXAR, MOSTAR
רב־גל מוטורולה נישא ביד מדגם MX 300 T.
ובמגוון אפשרויות רכישה:
קניה, שכירות, ליסינג, TRADE IN – תמורת כל מכשיר קשר שברשותך, מכל תוצרת שהיא.

והעיקר – שרות ללא הגבלה לאורך כל חיי המכשיר.

מוטורולה

רב-גל® מוטורולה

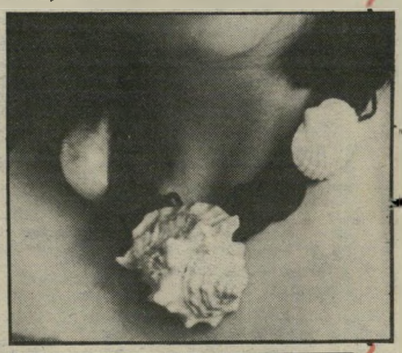
יש לך קשר מיידי פרטי וסודי

משרדי מכירה ותחנות שרות ברחבי הארץ: מרחב המרכז: תל־אביב: רח' קרמנצקי 16, מיקוד 67899, טלפון 03–388388. **פתח־תקוה:** קרית מטלון רח' השילוח 7, מיקוד 49514, טלפון 03–9226182. **לוד:** נמל תעופה בן־גוריון, מיקוד 70100, טלפון 03–971152. **נתניה:** תחנת פז כביש החוף צומת נתניה (סוף רח' אפרים), מיקוד 42388, טלפון 053–44452. **מרחב הצפון: חיפה:** שד' ההסתדרות מפרץ חיפה (ליד היפרכל), מיקוד 32960, טלפון/מכירות: 04–725091/2/3. **טבריה:** אזור התעשיה (מאחורי אנד), מיקוד 14249, טלפון 067–22771, 91419. **עפולה:** רח' קהילת ציון אזור התעשיה, מיקוד 18101, טלפון 065–94923. **קרית־שמונה:** אזור התעשיה (קואופרטיב גליל עליון), מיקוד 10200, טלפון 067–44192. **מרחב הדרום: ירושלים:** מקור חיים, אזור התעשיה תלפיות, מיקוד 93465, טלפון מכירות: 713612, 713611, 716346, 718511–02. **אשדוד:** רח' הביטחון פינת רח' המתכת אזור התעשיה הצפוני, ת.ד. 2306, מיקוד 77122. טלפון 35310, 33063–055. **באר־שבע:** פארק תעשייתי נמול משק נוי), ת.ד. 628, מיקוד 84105, טלפון 73968. 057–33968. **אילת:** אזור התעשיה, מיקוד 88000, טלפון 73108, 73107–059.

תכשיטי קיץ

חברתי זוהרה זמורה היא אשת־קונץ. מאותן שהכל מצליח להן. מגדלת ילדים לתיפארת, מבשלת נהדר, אופה יותר טוב מעלית, תופרת, מתקנת, צובעת, משפצת ו... (אני לא יכולה להמשיך, כי זה עושה לי דיכאון).

כשהיא יוצאת לרחוב, אחרי כל העבודות

האלה, היא נראית כאילו יצאה מז'ורנל־אופנה: בגדים יפים, כובעים משוגעים ותכשיטים נהדרים. על תכשיטי־הקיץ של זוהרה זמורה נתעכב הפעם. לא בריליאנטים, לא ריאמנטים, לא אבני־ברקת ולא איזמרגדים. סתם צדפים וקונכיות וחוטי־כותנה: נכון שצריך קצת דמיון כדי לעשות תכשיטים כאלה, אבל לכל ישראלי שחי פה וחושב על עתיד ורוד, יש בטח המון דמיון.

אז ככה: מנה דמיון, כמה צדפים, חוטי־כותנה בצבע לפי בחירתכן, קצת דבק אפוקסי, סוגר של שרשרת שבורה או תגורה קרועה.

עכשיו לעבודה: מודרים מסביב לצוואר איזה גודל רוצים שהענק יהיה ואז מוסיפים עוד כסנטימטר עבור כל צד, כדי שנוכל לקפל חתיכה ליד הסוגר. עושים בוחטה של חוטים, נניח 15־20, כדי שיהיה על מה להדביק את הצדפים. קושרים כל קצה לסוגר ומלפפים מסביב בחוט־זהב או כסף או בצבע חוטי־הכותנה. עכשיו, כשיש כבר חוטים וסוגר, פורשים את העניין על השולחן ובעזרת הדבק מדביקים את הצדפים לחוטים. זהו. גמור. אפשר לצבוע את הצדפים בלכה או בצבע זהב או בכלום. רק תראו שבשביל להיות יפה, לא צריך להיות עשירה.

הדוגמנית המתוקה היא עדי לויאן.

האיש שהביא את הקיץ

עברתי ברחוב פינסקר בתל־אביב, באחד מימי החג. כל שישה־עשר מיליון אזרחי העיר התחככו בי, דחפו אותי וצעקו לי ליד האוזניים. סמוך לקופות של קולנוע תל־אביב היתה מהומה נוראית. מאות הורים רבו עם הילדים שלהם ועם ילדים אחרים ועם הורים אחרים, על הנושא מי היה קודם למי בתור הארוך. כשניסיתי לעקוף את ההמון הסואן, התנפל עליי איזה פזז וכמעט הוריד לי רגל. לא צעקתי עליו, כי במילא אף אחד לא היה שומע אותי. סתם הלכתי לי ברחוב, בכיוון הביתה, אבלה וחפויית־ראש ומרוכאת.

פיתאום הרחתי ריח של משהו מוכר ונפלא. איש עם סיר־ענק עמד ומכר תירס חם. הוא לא צעק, רק עמד ליד הסיר הענקי ובהה באוויר, כאילו מסרב לקלוט את האווירה מסביב. ממש כמוני.

לא הייתי רעבה, אבל הרגשתי צורך לקנות ממנו תירס אחד. אולי מחווה של כבוד לאיש אחד שקט בתל־אביב, שהביא את הקיץ.

מתנה לקיץ

לא שהייתי צריכה מתנה, אבל לא יכולתי להתאפק מלקנות את הדבר המשגע והמצחיק הזה. כיסאנוח לראש, עשוי במיוחד לגברות

העושות פריזורה (תיסרוקת) וחבל להן לקלקל אותה בגלל שכיבה על שפת־הים. 1,900 שקל. אצל גבי לוינגר, ברחוב בוגרשוב 13, תל־אביב. משהו מהסרטים.

בעיות שיזוף

אצלנו במישפחה תחילת הקיץ זו שימחה גדולה. מנקים את המירפסת, מחדשים את האדניות, שותלים עוד כמה שתילים של גרניום ופטוניות, מתחילים להזמין אורחים כדי שיריחו את ריח־הים, עושים סלטים ענקיים. בקיצור, מתחילים ליהנות מהחיים.

אבל טוב כלי רע, כידוע, אין. במישפחה שלנו יש ילד אחד בן תשע וחצי, שאפילו בין שוודים ונורווגים הוא נראה לבן. כאילו ילד ישראלי רגיל, שוויצר, חוצפן, שחצן, בלתי־מחונך, ספורטיבי, קשוח — אבל מה? לבן כמו קמח. ילדים כאלה קשה להם לעבור את הקיץ הישראלי ללא עזרת תכשירים שהומצאו במעבדות.

בשנה שעברה דיווחתי לכם על תכשירים מיוחדים המסננים את קרני־השמש ולא נותנים להן לשזוף את הלבנים המוגזמים האלה. עד השנה שעברה רק חברת ד"ר פישר התחשבה בבעיות של המיסכנים האלה. השנה גיליתי בבתי־המרקחת תכשירים דומים מתוצרת כחול־לבן. שם המוצר: פינוק. המחיר לצרכן: 4,800 שקל לבקבוק תחליב.

פינת בן־יהודה

הגיע יומכם אנשי האקדמיה. נכון שעליי אפשר לעבוד בעיניים. רק שכחתם שיש לי קוראים אינטליגנטיים וחדי־עין.

זינה ויצחק ברקוביץ מברכים על פינת בן־יהודה ועל חידושי הלשון שאנחנו (האקדמיה ואני) שולחים כל שבוע. אבל מישפחת ברקוביץ תמהה ומשתוממת איך זה שהאקדמיה ללשון העברית, שהמציאה מילים עבריות לרוב, לא המציאה עד היום מילה עברית למילה היוונית אקדמיה.

אני ממש מתביישת שלא חשבתי על זה לבד.

מחכים להסבר.

פינת הקמצן

הפעם נלמד איך לחסוך 150 עד 200 שקל על כל קילו של קישואים.

יחידת טיפוח הדלועים של מישרד־החקלאות פיתחה זן חדש של קישואים, למען עם ישראל ולמען היצוא העברי. הסוג החדש זהה בטעמו ובערכו התזונתי לקישוא הרגיל, אלא שציבעו כצבע הזהב, ועל כן שמו נקרא בישראל גולדי. כדי לשכנע את עקרת־הבית הישראלית לקנות את הזן החדש, הורידו את מחיר הקישוא החדש ל־250 שקל הקילו, לעומת 400 — 450 שקל לקילו קישואים ירוקים. אם אתם קונים, נניח 10 קילו, הרי שחסכתם 1500־2000 שקל, וכך הלאה וכך הלאה.

מראה־קיץ 1985

מייד עם החמסין הראשון, הזדרזו אנשי רבלון להודיע לי שהמראה של האשה הישראלית בקיץ הזה, יהיה כדלקמן:

צלליות לעיניים: גוון לבנדר רך עם גוון חול בוהק, או צבע כחול־ים עם גוון ירקרק־מנטה.

לשפתיים: ורוד עמוק, ורוד עז או אדום עז לוהט.

ללחיים: גוון אדום בהיר, הנקרא בלעז אדום־היביסקוס.

הם לא כתבו לי איך נוכל להבדיל ברחוב בין לוחם אינדיאני לאשה ישראלית.

מרק קיץ מלכותי

את המתכון הזה גנבתי בשימחה גדולה מאחת הבשלניות הכי־טובות בארץ, נירה רוסו, שאישרה לי לפרסם אותו בהעולם הזה, בגלל יחסי־החברות בין שתינו.

החומרים הדרושים: 2 כוסות מרק־עוף (אפשר מאבקה) קר; 3 כפות שמיר קצוץ; 2 כפות פטרוזיליה קצוצה; 3 מלפפונים מגורדים גס; כמה צנוניות מגורדות גס; 1 כוס חלב; מיכל אחד של שמנת לקפה; מלח; פילפל וחציל; כוס אגוזי־פקאן שבורים.

מערבבים הכל ביחד ומחזיקים במקרר עד להגשה.

תנסו את זה ביום אוגוסט לוהט ותיווכחו שבכל זאת אפשר לחיות כאן גם בקיץ.

דניאלה שמי

מר יקי

כ עמיים בשנה פושט צלם האופנה יקי הלפרין את בגדיו האזרחיים וכרוב אזרחי ישראל נכנס למדיו הצבאיים.

בשביל יקי הלפרין, כמו בשביל רבים אחרים, אין האקט הזה מסמל רק החלפת בגדים, כי אם הרבה מעבר לזה. בשביל יקי הלפרין להיכנס אל המדים הצבאיים פירושו לנטוש למשך חודש ימים את אולפן־הצילום המשוכלל שלו, שברחוב פרוג בתל־אביב, ולעבור לשדה לגמרי אחר. פירושו לנטוש את דוגמניות־הצמרת שבהן הוא מוקף ברוב ימות השנה ולהיות מוקף

מאת
שרית ישי־לוי

בפרצופים עוייני — אם בלבנון, אם בשטחים הכבושים. פירושו להיות אחר ממה שהוא בדרך־כלל. שכן, במיסגרת שרות־המילואים שלו אין יקי הלפרין יכול להרשות לעצמו את חביבותו ואדיבותו המפורסמים. שרות המילואים שלו מאלץ אותו לא אחת, כמו שהוא מאלץ רבים אחרים, לנהוג בניגוד לדעתו, בניגוד לאמונתו ובניגוד למצפונו.

לא תמיד היה כך. הלפרין זוכר ימים אחרים, מאושרים, של חדוות־עשיה, של אמונה אמיתית מן הלב שהדברים שהוא עושה במילואים חשובים, הכרחיים.

הוא משרת בגדוד חי"ר של צנחנים לשעבר. „חברה אחד־אחד," כמו שהוא מגדיר אותם, אנשים המשרתים יחד מ־1967, חברים שעברו ביחד את ההתשה, את יום־הכיפורים ואת מיל־חמת־הלבנון. מכירים האחד את השני עד לפירטי־פרטים, נפגשים באירועים חברתיים ומישפחתיים, גם מחוץ לימי המילואים. הנשים מכירות זו את זו, סועדות זו את זו בעיתות מצוקה. בקיצור: יחידה מגובשת אחת, של גברים על אותה הרמה האינטלקטואלית פחות או יותר, השמחים תמיד להפגש מחדש. „ואולי בכך," הוא אומר, „יש הנחמה העיקרית שבשרות־המילואים של היום."

את הלפרין פגשנו ביום השני למילחמת־הלבנון, על ספינה שעגנה במימי צידון. הגדוד שלו השתתף בכיבוש צור וצידון. אחר־כך עשה את שרות המילואים שלו בזהרני. הפעם להפגין בירושלים מייד אחרי שרות המילואים האחרון שלו בלבנון, נגד המילחמה.

אחדים בגדוד סירבו לשרת בלבנון. המג"ד, חבר־הכנסת רן כהן, שפט אותם. הוא הטיל עליהם עונש, שלדעת רבים בגדוד היה קשה מהליכה לבית־סוהר: הוא פשוט העביר אותם לגדוד אחר.

יקי הלפרין אמר לי מכל הלב, את האולפן המשוכלל והענק שלו מנהלת רעייתו, צפי, שבבעלות מישפחת בית־החרושת הנודע לנעליים נימרוד. הם גרים במושב בני־ציון שבשרון, בבית־עץ מהמם ביופיו, מוקפים בפרדסים ובמידשאה ענקית. בבית יש להם שני ילדים: ערן בן 9 ויעל בת 6 והכלב גור, השומר על הבית.

לכאן בורח יקי מהמולת חיי־הזוהר המזוייף, לרבריו, שבו הוא חי 12 שעות כשאנחנו באים לראיין אותו בסטודיו, עופרה מדגמנת עבור המצלמה שלו. בין יקי ועופרה מתנהל דיאלוג מדהים דרך המצלמה. אנחנו עוקבים בסקרנות אחר הדיאלוג הזה, המתנהל ללא מילים, רק בתנועות ידיים, פה ושם במילה אחת או שתיים.

כמה ימים קודם לכן ניהל יקי דיאלוג שונה לחלוטין עם המתנחלים בחברון, ודיאלוג שונה עוד יותר עם התושבים הערביים שם. סיפורו של יקי הלפרין הוא סיפורו של בחור ישראלי טוב, בחור שאוהב את ארצו ושברור לו שאסור לסרב פקודה גם אם אינו מסכים לה.

סיפורו של הלפרין, ששמר על לוינגר ועל מערת־המכפלה, בניגוד לאמונתו ולהשקפת עולמו, הוא סיפורם של מילואימניקים רבים. העושים את חובתם מתוך אמונה כי הפרת־פקודה וסירוב־פקודה הם תחילתה של אנרכיה, והנאבקים במיסגרת שרות המילואים שלהם לשמור על חזות האדם שבהם.

מספר הלפרין:

אנחנו גדוד־חי"ר שבמקור היה גדוד־צנחנים, נמצאים יחד מ־68. זה הרבה זמן. גילו הממוצע של הגרעין הזותיק של החבר'ה נע בין 35־40, אבל במשך הזמן הצטרפו אלינו חבר'ה יותר צעירים.

איך אסביר לך מה זה לשרת עם אותם חבר'ה במילואים מ־68? אני אגיד לך מה שאשתי תמיד אומרת, כשאני אומר לה שנמאס לי ושאולי אחפש לי איזה ג'וב של צלם־במילואים: „יאללה, יאללה," היא אומרת, „המג"ד רק יקרא לך — אתה תרוץ." וזה נכון. כי לחיות עם אותם חבר'ה במילואים כל־כך הרבה שנים, זה לגדול ביחד ולהכיר את המישפחות. איך אני אגדיר את זה? זה כמו טעם של פעם. אני לא רוצה להיות חריף, אבל זה לשמור על מה שהיה פעם בצבא. אולי בגלל זה שאנחנו חבר'ה על אותה רמה, פחות או יותר. יש בינינו דוקטורים, מהנדסים, חבר'ה טובים. למרות שנלחמנו בכל מילחמות ישראל, למזלנו לא נהרגו לנו חבר'ה בלבנון. נפצעו חמישה וזהו.

אפשר להגיד שרוב האנשים בגדוד התנגדו למילחמה. לא עשיתי סטטיסטיקה, אבל יש בינינו הרבה קיבוצניקים, בוגרי תנועות־נוער ונחלאים, ולפי האווירה והשיחות ברור שהרוב היה נגד המילחמה. עובדה — אחרי המילואים בלבנון, הלך הגדוד להפגין בירושלים.

עשינו מילואים בזהרני והתחילו שיחות. הבנו שהמילחמה היא ללא תכלית ואין בה הגיון. היום זה נשמע בנאלי. „הילדים" בצבא מדברים כך כולם. אז לא כולם דיברו.

החלטנו לעשות משהו פרודוקטיבי והלכנו להפגין, כי באמת לא ידענו, לא הבנו מה אנחנו עושים בלבנון. אני לא אומר שהיתה הסכמה כללית על הנושא הזה, אחרי הכל אנחנו בצבא. אבל עובדה שהרוב הלכו להפגנה.

אני, למרבה הבושה, הייתי עסוק בצילומים ולא יכולתי להגיע. אבל בהחלט הזדהיתי עם ההפגנה.

למילואים האחרונים שלחו אותנו לחברון. התגובה בגדוד היתה מעורבת. קודם כל, היתה הקלה שלא יוצאים ללבנון. שרות בשטחים, לפחות מכחינת הסכנה, נראה כמו מישחק ילדים. זה מצד אחד.

מצד שני, האופי של העבודה בשטחים לא סימפטי. אתה לא בסכנת־חיים אבל אתה בנאחס, זה מילואים אחרים.

אני השתדלתי מאוד לשמור על צלם האנוש שלי במילואים האלה. האופי של כל העבודה לא היה לרוחי, זו היתה עבודת מישטרה, לא צבא.

הרגשתי לפעמים, כשישבתי במערת־המכפלה, כמו איש הג"א בקולנוע.

אלה הם מילואים לא סימפטיים: לגבי הערבים אתה כובש, ויש שם נשים, ילדים וזו הרגשה קשה. ניסיתי להיות נאור, מתחשב אבל זה קשה, קשה. אתה צריך לעצור ילדים, נשים, זה זר לך נורא, זה לא האופי שלך.

ומולם היהודים, המתנחלים, שאתה אמור לשמור עליהם, אבל אתה מתנגד לשהייתם במקום, וזה יוצר אצלך קונפליקט קשה. מצד אחד יש לך הדיעות שלך ואתה לא חושב שהם צריכים להיות שם ומצד שני אתה שם כדי לשמור עליהם.

ואתה בצבא, אתה במילואים, כמה שאתה לא אוהב את האנשים האלה — אתה שם כדי לשמור עליהם. זה התפקיד. אבל אם

מה קורה לצלם־אופנה כאשר הוא הולך לשמור על הרב משה לוינגר בקסבה של חברון, בניגוד להשקפת־עולמו?

הלפרין ותצלום־אופנה
פרצופים עויינים במקום דוגמניות

וסמ"ך הלפרין

קיד שלך. ואתה שומר מכל הלב. ופה מתחילה הבעיה, בעצם.

הם באים אליך, המתנחלים, ואומרים שאתה הבעיה שלהם, שאם תעזור ותוציא משם את הצבא הם כבר יסתדרו עם הערבים. הם מסתכלים עליך כעל מישהו המפריע להם לעשות מה שהם רוצים לעשות. הם אומרים לך כל מיני דברים עולבים ופוגעים. מתבטאים כלפיך בצורה קשה ואתה מוגבל לגמרי, כי אתה חייל ואסור לך לענות להם.

בא אליך יהודי במערת־המכפלה, שתפקידך לשמור עליו והוא אומר לך: „אתה יותר גרוע מנאצי, אתה קאפו!" ואתה לא ילד. אתה איש מבוגר עם דיעות פוליטיות ואסור לך לענות לו.

אתה חי עם החבר'ה האלה 30 יום, אתה משוחח איתם. חלק נחמדים. זה לא אומר שהם מצליחים לשנות את דיעותיך. הרוב לא נחמדים, וזה בטח לא מוסיף לאהבה שלך כלפיהם. חלק ממש פרובוקטורים. ואתה, התפקיד שלך: שוטר. ואני אומר לעצמי, אם הייתי רוצה להיות שוטר הייתי מתגייס למישטרה. מה אני עושה כאן בכלל? שומר שהיהודים לא ישחיתו שטיחים של ערבים, ושהערבים לא ישחיתו סיפרי־קורש של יהודים.

תפילין וטלוויזיה

דיי באלה שעשו פעולות מיבצעיות. החלוקה היתה שרירותית. לי יצא לשמור על מערת־המכפלה, היו כאלה שעשו עבודה יותר גרועה, לטעמי: שמרו על הבית של לוינגר בחברון. הוא יושב בבית־כנסת אברהם אבינו, ממש בתוך הקסבה, מנקר עיניים. היו כאלה שסירבו לשמור על לוינגר, אמרו: „מספיק שאנחנו משרתים שם. כל זמן שאתה כובש ויש התיישבות יהודית, אין פיתרון. פשוט אין פיתרון. ברמה יותר גבוהה של דיבורים צריך פשוט להסתלק משם, ואתה יודע את זה.

אבל כשאתה שם, ואתה נוהג בהם כבן־אנוש, קורה דבר מוזר: הם מזלזלים בך. ומצד שני אתה מזדהה איתם, כי גם אתה היית מגיב כך כלפי כובש, ואתה נגד יד קשה, כי מרובר בילדים ובנשים. ואתה מסתובב לך שם מתוסכל לגמרי. לאהוב — לא אוהבים אותך שם. לא היהודים ולא הערבים.

עם לוינגר היו לי ויכוחים. אתה חי איתו חודש, מדבר איתו. הוא שחקן יוצא מהכלל. כשלא נתנו להם להתנחל בתל־רומיידה, הוא הגיע למקום אחרי שהיו שם כבר חמישה ציוות־טלוויזיה זרים, עם שני שומרי־הראש הצמודים שלו, והתחיל להניח תפילין.

זה היה מרתק לעקוב אחרי ההתנהגות שלו. הוא היה דופק מישפט לתפילין וזורק שני מישפטים לטלוויזיה. זורק שני מישפטים לטלוויזיה, דופק מישפט לתפילין. גמר להצטלם ולהתראיין אצל כולם — קיפל את התפילין שלו והסתלק.

עמדתי בצד. זה נראה לי לא אמיתי. עמדו שם כולם וחיכו שיגיע הכוכב, והוא מדקלם לכולם את אותם המישפטים: „זכותנו וזכותנו". ויש לו עוד מישפט: שגם קריית־ארבע התחילה עם ארבע מישפחות. ואת יודעת מה? הוא צודק, וכולם יכולים לקפוץ לו, כי הוא עושה מה שהוא רוצה.

המדהים הוא שבעיני המתנחלים הוא לא נחשב קיצוני, כי הגבול שלו זה עימות עם הצבא. יש שם חבר'ה של כך, שמצידם מוכנים להרוג חיילים ישראלים. זה ממש חבר'ה שניגשים אליך, עולבים בך בצורה קשה. אתה מתעב אותם ואינך יכול להגיד כלום: לוינגר לפחות נוהג בך כבוד.

יש לו איזה אחד עשרה ילדים, ללוינגר, וכולם מתרוצצים חופשי־חופשי בחברון. סיור שלנו היה מוצא בכל פעם איזה לווינגר קטן הולך ברגל מקריית־ארבע לחברון באמצע הלילה.

בכלל, יש שם קטעים מדהימים. אתה, רוצר לך הפופיק, אבל אשה יהר־דיה עם תינוק נכנסת לקניות בקסבה בלי לפחוד מכלום. אני לא יודע אם זה אומץ. זו מין אמונה פנאטית מהסוג שיש לשיעים בלבנון, שמתאבדים עם מכונית. הם לא חושבים על מה שהם עושים, מאמינים שההוא למעלה שומר עליהם.

את שאלת אם כל זה זר לי, למה אני לא מסרב פקודה. התשובה שלי: בגלל זה שאני חושב שיש קו אדום, יש ממשלה ויש החלטות, ואתה מקיים את מה שהצבא מחליט, והולך לאן שהצבא שולח אותך. כי אם תסרב פקודה, תהיה כמו המתנחלים. גם הם לא מקיימים חוקים, ואתה הרי כועס עליהם ולא מסכים איתם.

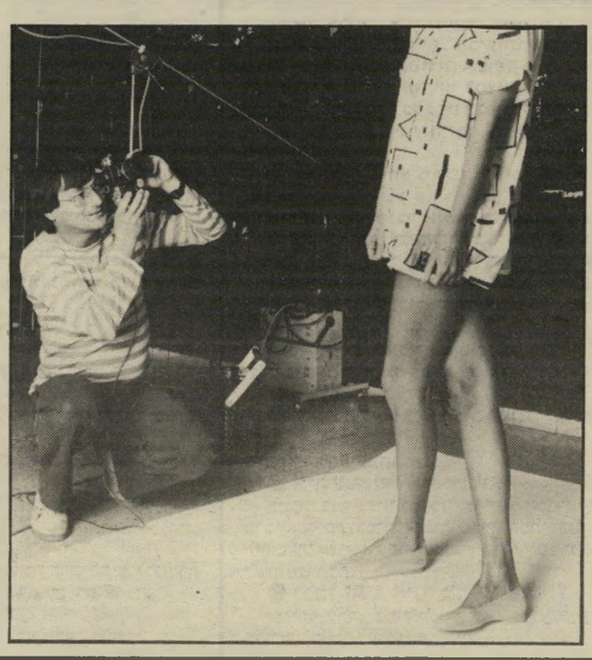
אבל מה זה לסרב פקודה? אתה חי במדינה דמוקרטית והחוק מחייב לשרת במילואים. אם כל אחד יעשה מה שבראש שלו, לאן נגיע?

מעבר לזה, המילואים זה כבר לא מה שהיה פעם. אף אחד לא שמח לקראת המילואים. לאף אחד זה כבר לא כף, בניגוד לפעם שמילואים היו כמעט כמו חופשה. אני זוכר מילואים בשארם ובהרי טיראן — ממש חוויה. היום כולם מהתחלה ועד הסוף שונאים את המילואים, לא סובלים את סוג העבודה.

עד כאן דבריו של יקי הלפרין.

הקולות בסטודיו

דה עתה סיים את שירות המילואים האחרון, חזר אל הסטודיו, העמוס לעייפה בעבודה ובדוגמניות, עד שייקרא למילואים שוב.

ובינתיים מתמלאים קירות הסטודיו בעוד צילומי־אופנה של יפהפיות בי־ביגדיים, בעוד קטלוגים מרהיבי־עין. יקי הלפרין מצלם לקולם הרועם של שני רמקולים ורשם־קול אחד, המנגן את להיטיה האחרונים של להקת אלפא ויל.

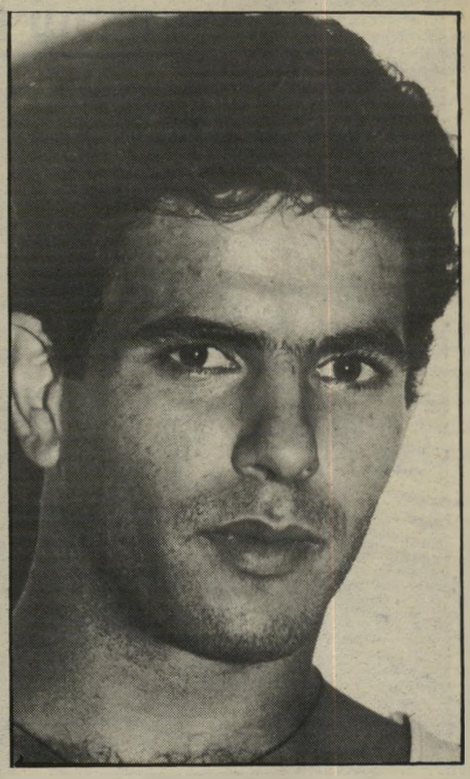
רמי, האסיסטנט, מוריד לו עוד מסך. הטלפון אינו חדל לצלצל, הדוגמנית מתנועעת לקצב המוסיקה ולקולו של יקי, המורה לה בשקט כיצד אוהבת אותה המצלמה שלו.

הקולות הנשמעים בסטודיו המוגן שונים לחלוטין מהקולות במערת־המכפלה או בהרי־הלבנון. הכל שקט ורוגע, התוצאות מרהיבות עין, ויקי הלפרין שולף מתוך המצלמה שלו את התצלומים שיעטרו את דפי העיתונים ואת לוחות־המודעות של השנה הקרובה.

הוא מעדיף את הקולות האלה על־פני הקולות ההם, היריות ההן.

שרית ישי לוי ■

מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה

ג'וליאנו מר:
„ביום־העצמאות אני מזדהה עם העם השני!"

ערב יום העצמאות ה־37 פניתי למישהו שתולדות חייו הקצרים מציגים את הטרגדיה בארץ הזאת. המדובר בשחקן־הקולנוע החיפאי ג'וליאנו מר. הוא בן לאם יהודיה, ארנה מר, ולאב ערבי, סליבה חמיס. שניהם פעילי רק"ח בתקופות שונות בחייהם.

שאלתי את מר בן ה־26, יהודי על־פי ההלכה ששירת בצה"ל, מה אומר לו החג, הבא עלינו לטובה השבוע. מר השיב ללא היסוס:

יום העצמאות איננו החג שלי.

● **מדוע?**

בעיקרון, אינני משתייך לשום עם. אבל היום המיוחד הזה מזכיר לי את הזדהותי עם העם השני ותיזכורת לחוסר־העצמאות שלו, של העם הפלסטיני. העצמאות שלי היא דבר מובן מאליו, ואין סיבה לחגוג.

● **אולי בעייתך היא בעיית זהות?**

אולי.

● **אילו היו לעם השני זכויות שוות, מה אז?**

אז הייתה לי סיבה למסיבה.

● **ובינתיים?**

ככל שהמתח עולה, זה רק מוכיח שצורת החשיבה שלי ובחירת דרכי מוכיחה את עצמה. לא להזדהות עם עם, דת או גזע.

● **איך תבלה ביום העצמאות?**

זה כבר תלוי בחברה שלי, ובמה שהיא תרצה לעשות.

מיכאל קליינר:
„בזכות' יש סנאטור שחומך בעמדות הליכוד!"

מיכאל קליינר אומנם כבר איננו ח"כ, אבל הוא עושה כותרות בארצות־הברית. גזר־עיתון של „וושינגטון פוסט" מלמד, כי שישה סנאטורים אמריקאיים, בראשותו של ג'סי הלמס, איש הימין, הודיעו לנשיא רונלד רגן על תמיכתם בעמדה המתנגדת לכל נסיגה מהגדה המערבית, גם תמורת הסכם־שלום. קליינר הוזכר בכתבה כמי ששיכנע את הלמס.

מכיוון ששר־החוץ מתנגד ליוזמות־חוץ פרטיות – כמו בפרשת נסיעתו של עזר וייצמן למצריים – שאלתי את קליינר אם הוא קיבל אישור מראש.

הודעתי לו על הנסיעה, בשנה שעברה, ודיווחתי לו על תוצאותיה. אמרתי לו שלמאמץ־ההסברה הישראלי יש לנצל כל אחד, אפילו את יוסי שריד — אם הוא יכול להשפיע, בדרך שלו, על בעלי עמדות קרובות מעבר לים.

● **מדוע אתה חושב שזהו הישג?**

כי בזכותי יש לליכוד סנאטור אחד, התומך בעמדה המדינית שלנו ביהודה ושומרון. אפילו את הנרי ג'קסון לא הצליחו לשכנע שיתמוך בעמדות הליכוד.

● **והצלחת אולי משום שסגן שר־החוץ, יריבך, רוני מילוא, נבשל?**

אני הקדמתי אותו.

● **איך שכנעת את הלמס?**

תמכתי במדיניותו במרכז־אמריקה, והסברתי לו מה הקשר בין מרכז־אמריקה והמיזרח התיכון. במילחמת־לבנון הוא הציע ניתוק יחסים עם ישראל. עתה הוא הבין שלנו, לשמרנים בכל העולם, יש לשון משותפת.

● **ובכל זאת, אתה מחזיק לבנסת?**

זמנית. עתה, כמועמד הליכוד למועצת פועלי תל־אביב, כל־כולי קודש לענייני פועלים.

בני שליטא:
„את שטח תשע יש להחזיר לפלאחים!"

בגליל סוערות הרוחות. הרקע: הודעתו של השר עזר וייצמן שצה"ל יחזיר את שטח האש מס' 9, בלב הגליל, לבעליו החוקיים. שאיבדו אותו לטובת אימונים צבאיים עוד בתקופת המנדט. מתנחלים יהודיים בסביבה מתרעמים על־כך שלראשונה בתולדות הציונות מחזירים שטחים במדינת־ישראל לערבים. על־כך זעם אף השר אריאל שרון, כשפגש בוייצמן בלישכת ראש־הממשלה. פניתי לראש המועצה המקומית מנחמיה, בני שליטא, איש הליברלים ונץ ידוע, וביקשתי לדעת מה דעתו על העניין. אמרו לי שהוא חושב אחרת, ושמחתי לשמוע ממנו כמה דברים שיפתיעו אפילו את ניצי מיפלגת־העבודה.

לגבי שטח 9, שהוא שטח אש צה"לי, רק צה"ל צריך לקבוע. אם אכן השטחים מיותרים, ואין צורך בהם מבחינה ביטחונית — יש להחזיר אותם לפלאחים, שלהם שייכות האדמות. אני רק מרוגז על וייצמן.

● **מדוע?**

אין צורך בפטפטת מיותרת. אפשר היה לעשות זאת בשקט, ולהחזיר למי שמגיע לו את האדמות.

● **השאלה המתבקשת היא: מה הלאה?**

זה בפירוש איננו תקדים. לעומת זאת, איננו רואה בשטח 9 עניין של ציונות.

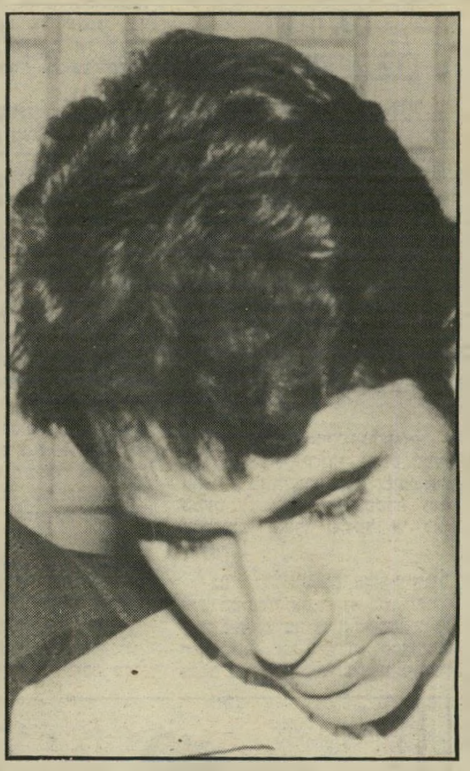
● **איקריות ובירעם — מה איתם?**

אם אכן הופרה הבטחה שניתנה להם על־ידי מי שלא היה מוסמך להוציאם מכפרם, ברור שצריך לכבד הסכמים ולתת להם לשוב.

● **עמדתך מפתיעה אותי!**

מדוע? אני בפירוש בעד פיתוח הגליל, תוך שילוב כל מי שחיים בו!

ם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם או

רפי הוכמן:
„אני בעד חזה חשוף, אבל אך ורק באילת!"

עיריית תל־אביב הודיעה לציבור מתרחצותיה. כי על אשה שתשתזף בחופי־העיר ללא החלק העליון של בגד־הים יוטל קנס. גם בחיפה אין משתזפים בחצי־עירום. ובטח שלא בירושלים. המקום היחיד שבו נשארה התופעה היא העיר אילת. שאלתי את ראש עיריית אילת, רפי הוכמן: למה אצלכם מותר?

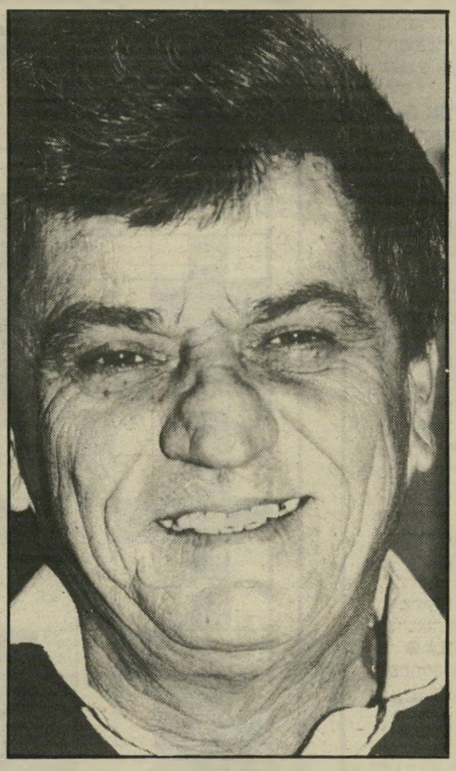
אי־אפשר להשוות אותנו לאף עיר אחרת בארץ. אילת היא עיר קייט ונופש בינלאומית, ורמת־הציפיות ממנה, מצד התיירים, היא רמה בינלאומית. תיירות באות לאילת, בין השאר, כי הן יודעות שמותר להן לעשות בה מה שמותר להן לעשות בערי־נופש אחרות ברחבי־העולם. שם מותר להשתזף ללא חזיה — אז גם אצלנו יהיה מותר.

● **אתה בעד?**

אני מאוד בעד.

● **אם כך, אתה בוודאי בעד שנשים יוכלו להשתזף בחצי־עירום גם בתל־אביב, בחיפה ובטבריה?**

חס וחלילה. אני רוצה לשמור על התדמית של אילת כעיר מיוחדת וייחודית בארץ. שבתל־אביב ילבשו את החזיות ובאילת יפשטו אותן.

יצחק גולן:
„להקה צבאית צריכה לצאת לשדה — לא לטלוויזיה!"

אחת ממתנות יום־ההולדת שתקבל המדינה בת ה־37 תהיה להקת נח"ל חדשה. האם הקמתן מחדש של הלהקות הצבאיות, אחרי שנים ארוכות של שתיקה, איננה נסיון מלאכותי לחזור לימים אחרים, או שזה באמת צורך שלא סופק במשך אותן השנים?

שאלתי את אלוף־מישנה (מיל) יצחק גולן, שהיה קצין־חינוך של הנח"ל בתקופת־השיא של הלהקה והיום הוא מנהל כפר הנוער בן־שמן.

אנחנו, ותיקי הנח"ל, מקדמים בברכה את שובה של הלהקה, אחרי יובל של שנים. אבל השאלה הבסיסית היא איזה להקה זו תהיה והיכן היא תופיע. האם אנחנו, האזרחים, נראה אותה בבית־החייל בתל־אביב ובטלוויזיה, או שהחיילים יראו אותה בלבנון, ברמת־הגולן, בניקעה ובנגב.

● **מה דעתך על הלהקה החדשה?**

לא ראיתי את כל התוכנית, אלא רק את שני השירים בטלוויזיה. אני חייב להודות, שלא הבנתי איזה מסר תרבותי או בידורי היה להם להציע. לא קל להתחרות בשירים כמו בהאחזות הנח"ל בסיני או בשיר השלום ועוד רבים ונפלאים אחרים. מכאן את יכולה להבין את דעתי על מה שראיתי.

● **אולי דווקא שני השירים האלה מבטאים את הנח"ל של היום ואת הצבא של היום?**

אני מקווה שלא.

● **אתה חושב שבשנת 1985 יהיה ללהקה בזאת סיבוי להתחרות בלהקות טובות ומתוחכמות בשוק האזרחי?**

הן לא צריכות להתחרות באף אחד. הן צריכות להשקיע עבודה גדולה וקשה בתוכנית, ולצאת איתה לשדה — ולא להסתובב בתל־אביב ולנסות לקשור קשרים. זה, אגב, הדבר שחיסל את הלהקות הצבאיות — ולא, כמו שנהוג לחשוב, רפול או מוטה. הסתובבו עשרות חיילים באין־מעשה וקראו לעצמם אמנים. אני מאוד מקווה שזה לא יחזור על עצמו.

חנה רוט:
„העולם מלא אידיוטים — ולא כולם הם שחקנים!"

קתרין הפבורן, הנחשבת אחת השחקניות הטובות והאינטליגנטיות ביותר במיקצוע, אמרה בראיון לטלוויזיה האנגלית, שהמישחק הוא מיקצוע לאידיוטים. פניתי לאחת המוכשרות והאינטליגנטיות ביותר בין השחקניות הישראליות וביקשתי ממנה תגובה לדבריה של קתרין הפבורן.

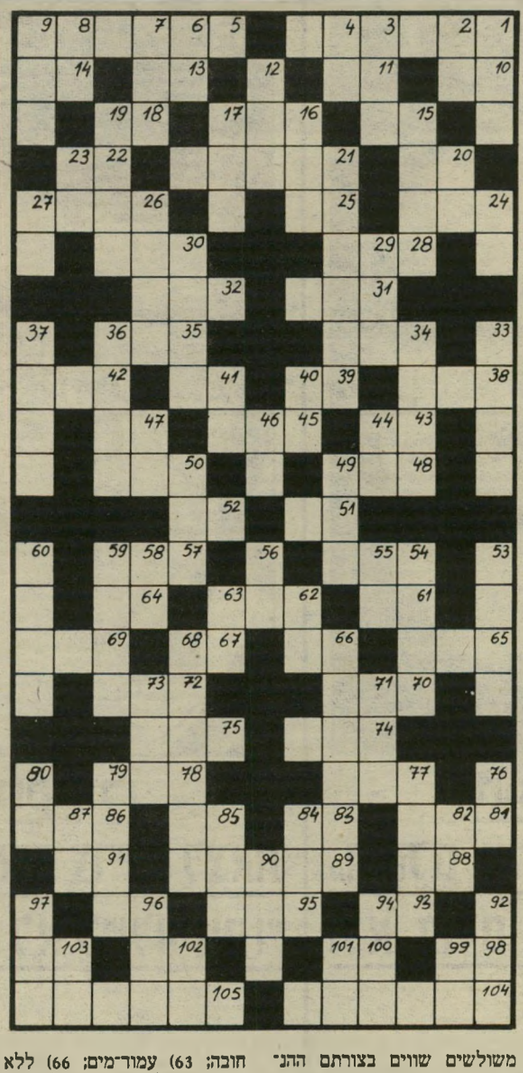
אני לא בטוחה שדווקא לשחקנים יש קושאן על הטימטום בעולם. לעומת זאת, כנראה זה נכון שאין להם קושאן על האינטליגנציה.

האמת היא, שכל העולם מלא באידיוטים ובדגנרטים, אבל אני חושבת שמה שמביא את השחקנים להיראות יותר מטומטמים מאחרים זה האכסיביציוניזם והאגוצנטריות, שהן שתי תכונות־יסוד לכל שחקן.

דניאלה שמי

תשבץ השלם הזה 2486

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1) אטיות רבה; 5) נעל־בית; 10) טול; 11) אביון; 13) איש חברון; 14) תבואת־השדה; 15) הבל; 16) אומן; 18) פרד (בראשית ל"ו); 20) נוטף; 21) חלק ממערכת־ההנוך; 22) ממולות הכוכבים; 24) העדיף; 25) צדו השמאלי של האספסוף; 26) תבנית עשויה גוש אחד; 28) מעשה להטים; 30) יבש מאד; 31) עלה קטן על הגבעול סמוך אל הפרח; 32) אדמדם; 34) מעשה־רשת; 35) התכופף, השתטח; 38) ארבה; 39) שומן העצמות; 41) יסוד־התורשה; 42) שק מלא נוצות; 43) קריאת־צער; 45) דבש נוזל; 47) סופר אמריקאי (ש"מ); 48) חילופי־דברים; 50) מגדל־צופים; 51) עבה; 52) גירושין; 54) תנועת־שחרור צרפתית; 57) הערכה; 61) שליח־צבור; 62) סוג; 64) גומה; 65) מייסד תנועת־הקראים; 66) קלף טוב; 67) קרש; 69) נחל אכזב; 70) התנגדות תקיפה; 72) „...מפני חדש תוציאו"; 74) אדום עז; 75) נהג בחיבה וירידות; 77) מאזנים; 78) זכות־ההפרה; 81) נבל; 83) קידומת לשם הולנדי; 85) זה לא מיץ־ענבניות; 86) מבצע במלחמת־העצמאות; 88) רצועת־גבול; 89) משיכה אל תוך מלכודת; 91) חצי מן האבוס נאכל כבר; 93) איבר־תנועה; 95) מידה — עשר איפות; 96) זהב; 98) דמוי־אזיק; 100) מספיק; 102) דר; 103) עני; 104) מרגמה שהופעלה לראשונה במל־חמת־העצמאות; 105) שליחים.

* * *

מאתנך:

1) בגלל; 2) נקי מאד; 3) ירק־מאכל; 4) קיים; 6) מן השוואים בדקדוק; 7) לא כל כך חכם; 8) מרכז־הרגש; 9) בלוט בבית החזה; 12) אינו מוטל בספק; 15) צעיר לאחר חתונתו; 16) שוואַ־עַ מתחת לאותיות גרוניות; 17) פשר, מובן; 19) מסרס; 20) טהור; 21) שני משולשים שווים בצורתם ההנ־דסית; 23) שמח; 24) בן; 26) חרוט, חקוק; 27) בת־קול; 29) דמדומי־בקר; 30) מתלונן, קוטר; 33) נישא, מרומם; 34) מזוין; 36) כפוף; 37) נטול חוש־הריח; 40) נועם; 41) אחת מחמש ערי־פלישתים; 44) שם אלוהים; 46) כלי לנוזלים; 47) מוקש; 49) מי שניבא כי „המש־תכר, משתכר אל צרור נקוב"; 50) הביע; 53) חג; 54) הצ'וק שבמכו־נית; 55) אחרית; 56) אנא; 58) קוסם; 59) בגד־חרף לחייל; 60) דרשן בבית־הכנסת; 62) תשלום־חובה; 63) עמוד־מים; 66) ללא שיעור וגבול (3,3); 68) בעל תאווה להדליק אש; 71) הגדולה בשח־קניות התיאטרון בצרפת במאה ה־19; 73) מחדשי השנה; 76) מי־לת־המעטה; 77) פרוד; 79) עיר בגבול שוויץ; 80) תל־חרבות; 82) רקבון; 84) תרכובת מתכות; 85) טנטורה; 87) מופת; 90) מאיי הודו המזרחית; 92) בסיס; 94) לא סוס, אף לא חמור; 96) חמור־בר; 97) קרבן שלום; 99) שניים; 101) נכבד מוסלמי; 102) נחשול; 103) מס־פיק.

במדינה

השואה
אדום־לבן וכחול־לבן

מדוע אין אפילו רחוב אחד על שמם של הלוחמים הרוויזיוניסטיים בגטו ורשה?

בדיוק לפני 42 שנים, ב־18 באפ־ריל 1943, בליל־הסדר, פרץ המרד בגטו ורשה. מאז סיום המילחמה ועד היום נוהגים לציין תאריך זה בעצרות ובטקסים. כמעט בכל עיר בישראל יש רחוב על שמו של מרדכי אניליביץ', איש השומר הצעיר, מגיבורי המרד.

בבתי־הספר מלמדים על אי"ל — האירגון היהודי הלוחם, שזכה למקומו הראוי בסיפרי ההיסטוריה והלימוד.

אולם שמו של אירגון נוסף, אצ"י — אירגון צבאי יהודי, נמחק כמעט לחלוטין מן הזיכרון הקולקטיבי. איש כמעט לא שמע על מפקדיו, דויד אפלבאום, פאוול פרנקל או לאון רודאל.

גם קומוניסטים. אהוד עיר־גיל, איש המקומון צומת השרון, החוקר שנים את הפרשה, גילה השבוע, לרגל יום־השואה, את העובדה המדהימה: מנחם בגין וחבריו מתעלמים ביודעין מחלקם של חבריהם הרוויזיוניסטיים במרד בגטו.

אנשי אצ"י לא נפלו בגבורתם ובאומץ ליבם מאנשי אי"ל, והיו אף מצויידים טוב יותר בנשק. כמה מהקרבות הגדולים בימי המרד נזקפים לזכותם.

מדוע הם נשכחו? על שאלה זאת ניתן רק להעלות השערות. אולי לבגין וחבריו הפריעה העובדה כי המחתרת הרוויזיוניסטית, לפחות אחד ממר־כיביה, היתה כפופה בראשית קיומה לפיקוד המחתרת הפולנית הימנית (ארמיה קריובה). גם בגטו הניפו המורדים הרוויזיוניסטיים את דגל פולין האדום־לבן לצד הדגל הכחול־לבן.

אולי היתה בעוכריהם העובדה כי פתחו את שורותיהם לפני כל לוחם, מבלי לברוק בציציותיו המיפלגתיות או הלאומיות. כך קרה שהצטרפו אליהם קומוניסטים אנטי־ציוניים, שלא הצליחו להתקבל לאי"ל, שם ארבע שנים באה לארץ כמתנדבת, כאן הכירה את בעלה והלכה אחריו לקיבוץ בית־השיטה, שם היא עובדת ברפת.

● **קרני נם:** המבוגרת ביותר. בת 30 פלוס, בלונדית. אם לילד בן 13, בעלת דרגה שלישית בחגורה שחורה של קראטה. מדריכה נשים בקראטה ובהגנה עצמית בירושלים. „הקראטה," היא אומרת, „זו פילוסופיית־חיים."

● **ענת צחור:** רוגמנית יש־ראלית יפהפיה, הטירונית הירוקה ביותר בין הרוכבות. היחידה שאינה יודעת לרכוב על סוס. המאמן עומד בצד המיגרש, הסוס שלה קשור אליו בחבל, והיא מסתובבת סביבו ולומדת את הצעדים הראשונים על הסוס. בתפ־קידה בסרט היא תהיה חברתה של המלכה.

לא ברור איך הסוסים האלה ייראו על המסך. באימונים הם נראים הרוסים ועייפים. גולן הנפיק רק שישה אוכפים לאימוני הרוכבות, והן עושות זאת במישמרות.

אמזונות

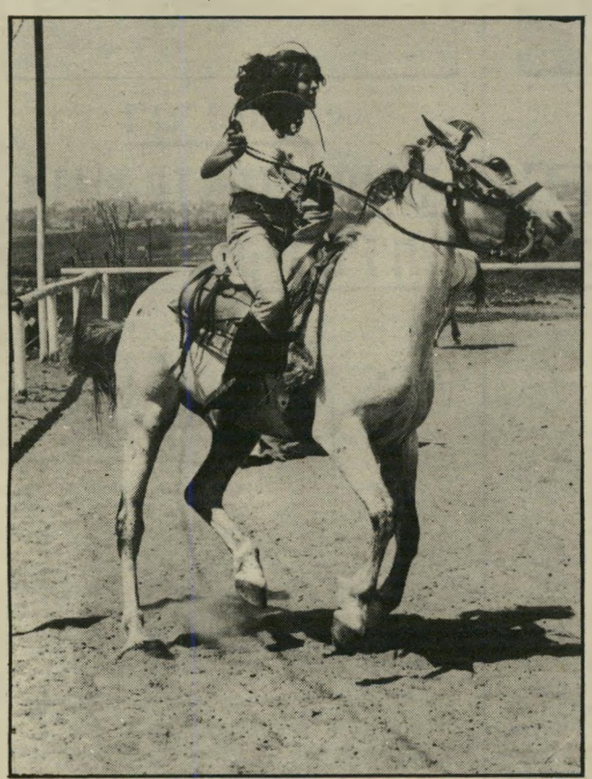
(המשך מעמוד 21)

להתפרנס, אז התחלתי לצבוע בתים ביחד עם חברה. היינו מסתובבות בהרצליה ומציעות את עצמנו וכך התפרנסתי. פירנסתי גם את בעלי, שנפגע קשה מאוד ממשבר־היהל־ומים."

● **אורית בראז:** בת 22, נשואה מזה שנתיים. היא ובעלה גרים במושב מזור. היא יודעת לרכוב על סוסים, משום שהיא ובעלה עופר הם בעלי חוות־הסוסים בפתח־תיקווה.

● **סתווית בן־נון:** צעירה מראשון־לציון, בת קצת יותר מ־20. השתחררה עכשיו מצה"ל, היתה מש"קית־קישור של גדוד שיריון. כשהיתה נערה, למדה בראשון במשך חמש שנים רכיבה אמנותית. „בגיל 13 לקיתי בזעזוע־מוח, אחרי שנפלתי מסוס באילת. כשהתעוררתי בבית־החולים, השאלה הראשונה ששאלתי היתה מה קרה לסוס. היה לי סוס שרכבתי עליו שנתיים. אבל לא היה לי כסף להחזיק אותו. כשמכרו אותו, היה לי שיברון־לב כזה שבמשך תקופה ארוכה לא יכולתי לעלות על סוס אחר. הסוסים הם עם משוגע, יש סוסים שרואים שלולית־מים ומרגישים שהם מוכרחים להתפלש בתוכה, יש המשוגעים לגזר, יש שאוהבים תפוח, יש שאוהבים סוכר."

● **ג'ני נבות:** בת 24 מניו־זילנד. השתתפה שם בתחרויות רכיבה. לפני

סתווית בן־נון
או גזר או תפוח או סוכר

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

הצלחה מובטחת

קורסים מקצועיים ברמה גבוהה ל:
- ספרות נשים • קוסמטיקה ואפור • פדיקור • מניקור
- אפילציה (הוצאת שיער לצמיתות)
- מכון ליופי וסלון תסרוקות חדישים ל:
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות ובשעה

השתלמויות באירופה

דיאנה

3 שנים ברציפות בעוף בתי ספר לספרות נשים

1984

תעודות למסיימים והכנה לבחינות
הסמכה ממשרד העבודה
30 שנות נסיון והישגים בהדרכה מקצועית!

ת"א, דיזנגוף 190 (יחדת 4) 226066, 229388

תן טרמפ לחייל

המישמעת הפוליטית היתה קפדנית יותר. כך גם קרה שאל לוחמי בית"ר הצטרף במהלך הקרב גם רב־סרן מן המחתרת הפולנית, בראש 18 מפקודיו.

למה ברחת? עין־גיל פנה לחיים לזר, ראש מוסיאון הלוחמים והפר־טיזנים שבמצודת זאב, והעלה לפניו את השאלות המטרידות.

לזר, הנוצר את כאב השיכחה, לא סיפק את התשובות. הוא השמיע ניחוש: „בגין רצה להיות ממלכתי בכל דרכיו ובכל מעשיו. להיות מעל למפלגתיות. יכול להיות שזה היה אחד המניעים שלו."

אחר כך הוסיף לזר במבוכה, המ־עידה על יחסם של אנשי בית"ר עם האיש שהיה ראש־בית"ר בפולין לפני פרוץ המילחמה: „לפני כמה שנים חזרתי מביקור בפולין. זה היה ערב־

נאצי שטרים (משמאל)
בית"ר בכיכר

פסח, ובגין ביקש שאבוא. מה יכול להיות: ראש־ממשלה, אז צריך לבוא. אפילו בערב־פסח. הוא התעניין מאוד בכל מה שסיפרתי לו, על אנשינו במרד הגטו. אבל מה? לא נעים היה לבוא ולהגיד: תזכיר זאת בנאום שלך. או בראיון. הוא היה צריך לעשות זאת בעצמו."

אבל בגין לא עשה זאת בעצמו. למה? האם לשתיקתו של בגין יש קשר לעובדה כי עם פרוץ המילחמה הוא נטש את אנשיו ונמלט לווילנה? בספרו של לזר, חורבן ומרד, יש התייחסות עקיפה לעניין זה. בקטע על יוסף גלזמן, מראשי בית"ר בליטא, כתב לזר: „בפרוץ המילחמה עוד היה ביכולתו להימלט, כפי שעשו רבים אחרים. אך כיצד זה יברח ויעזוב את חבריו לנפשם?"

אולם עם בגין, בשיחה פנים אל פנים, לא אמר לו לזר דבר ברוח זו: „אני לא יכול פשוט לבוא ולשאול אותו: למה ברחת?"

בריחת ההנהגה הבית"רית לא היתה רק עניין הראוי לשיפוט מוסרי. היתה לה גם משמעות מעשית. במבט היסטורי סבור לזר, שהאיחור בתחילת ההתנגדות המזויינת נבע, בין היתר, מבריחת ההנהגה. „היום, בדיעבד, מובן שהיה צריך למרוד קודם, אפילו היו מאשימים אחר כך שבגלל המרד הושמדו היהודים. היום אנחנו יודעים, שבכל מיקרה היו היהודים מושמדים. ההיסטוריה היתה מצדיקה את המרד, אילו פרץ קודם. אבל מי היינו? לא היינו מנהיגים. היינו אנשים מהשורה, צעירים, שהיו צריכים פיתאום להחליט על גורלו של עם." ובנימה של התנצלות הוא הוסיף: „אבל היום אנחנו יודעים, שגם המנהיגים הם בעצם אנשים מן השורה."

הנהגה קולקטיבית. האדם שעשה אולי יותר מכל אחד אחר לתת לגיטימציה לחלקו של אצ"ל במרד

בית־סוהר ל קוקסינלים

הקוקסינלים מהווים בעיה בחברה בגלל היותם יוצאי־דופן. בבתי־הסוהר הם מהווים בעיה מיוחדת. האם יש להקים עבורם כלא מיוחד?

אסיר/ה שושי־זלמן
„מגיעים אליי לכל מקום..."

פ עם היו אומרים בצחוק: „תשלחו את הקוקסינל הזה לכלא נשים." בימים אלה הפכה הבדיחה למציאות. השופטת אסתר קובו החליטה, על־פי בקשת הסניגורית נירה לידסקי, לשלוח את זלמן וינדר, המכונה שושי־זלמן, למאסר חצי שנה בכלא־נשים.

אין צורך להציג את שושי־זלמן לפני הציבור. הקוקסינל המפורסם/ת ביותר בישראל דואגת להופיע בטלווי־זיה, בהרצאות ובעיתונות. בכל פעם שמדברים בעיית הקוקסינלים. דמו־תה עבת הגיזרה ושיערה בצבע בלונד־פלאטינה גם מוכרים מאוד ברחוב הירקון, ליד בארים מסויימים. היא הסתבכה כבר הרבה פעמים עם החוק, בגלל מיזגה הסוער. „הוא יכול להיות רך כטלה, אם מתנהגים אליו יפה," אומרים אנשים המכירים אותה. „אבל כאשר לועגים לו או מתגרים בו הוא מאבד את השליטה על עצמו."

שושי־זלמן עצמה איננה מסתירה את עיסוקה, להיפך. נדמה כי היא נהנית לספר פרטים אינטימיים ביותר על עבודתה ושכרה בראש חוצות. היא מכנה את עצמה „שושי זלמן, הזנזונת המחוזית."

לפני חודשים אחדים הסתבכה שושי בפרשיה חדשה. היא נאשמה בכך כי תקפה את בעליו של הבית שבו היא מתגוררת וחתכה את פניו בסכין. כאשר עומתו השניים בתחנת־המישטרה, הס־תירה שושי שוב על בעל־הבית וזרקה עליו עציץ. המישטרה החליטה כי הפעם עברה את הגבול, וביקשה את מעצרה עד תום ההליכים.

בעת הארכת מעצרה הראשונה בבית־המישפט, סחטה שושי־זלמן דמ־עות מהנוכחים. היא הופיעה בדמות גרוטסקית של גבר־אשה, לא מגולחת ועצובה. למרות שישבה במעצר בודד רק 48 שעות, הוציאה מתיק־פלסטיק שנשאה איתה שני גביעי מימרח־שו־קולד, חפיסת־סיגריות ומגבת. היא הו־שיטה את החפצים לעבר השופט ואמ־רה לו: „ארוני רואה? את כל זה קיבלתי מאסירי־עבודה בבית־המעצר, היכולים

חברים/ות בבית־המישפט
מגבית עבור סניגור

להגיע לכל מקום. הם באו אליי ותמו־רת זה שמצאתי להם קיבלתי את החפ־צים האלה. אסירים מגיעים אליי לכל מקום, גם לבידוד," הסבירה לשופט.

לפני כשנה נעצרו כמה סוהרים בבית־המעצר באבו־כביר באשמת הת־עללות מינית בקוקסינלים. אבל לא היה צורך במיקרה זה כדי להבין מה גורלו של קוקסינל בין אסירים הצ־מאים למין.

תחנונים על חייה

ב תי־הסוהר הם מוסדות נתעבים. החברה יודעת זאת, אך בלית־ברירה סובלת אותם. כולם סובלים בכלא, אך סיבלם של הקוקסינלים לא יתואר. הן הופכות למיזרן של כל כלא או בית־מעצר שאליו הן מגיעות. מכים אותן, מתעללים בהן ומנצלים אותן מבחינה מינית. וכמו שהוכיחה שושי לשופט, אפילו בידוד וקירות אטומים אינם מצליחים למנוע מאסירים להגיע אל הקוקסינלים שבין כותלי־הכלא.

אולם החוק הוא יבש ונוקשה ולמרות אי־שביעות רצונו של שופט־המעצרים ממצבה של הקוקסינל, הח־ליט בכל זאת להשאירה במעצר, בגלל אופיה החמור של העבירה שביצעה. מישפטה של שושי התקיים לפני שבו־עיים, לפני השופטת קובו. הסניגורית ניסתה להסביר לשופטת את בעיותיה של הקליינט/ית. היא ציטטה פסק־דין של השופט חיים כהן, שאמר כי בעיות מסויימות אין להן פיתרון בחברה של־נו, ולכן יש להשלים איתן. „הוא כמו הרי־הגעש" אמרה הסניגורית, „שצריך להמשיך לגור בצילם."

הסניגורית הסבירה כי שושי איננה אלימה בדרך כלל, אך היא רגישה ללעג והתגרות. „זה נכון שהוא חתך את פניו של המתלונן מתכים שהצריכו תפרים רבים, אבל אילו היה זה תיק אזרחי, הייתי אומרת כי מצידו של המתלונן היתה רשלנות תורמת גדולה. מכיוון שהוא התגרה והעליב את התוקף," הסבירה הסניגורית, כשהיא משתמשת בלשון זכר ברברה על שו־שי, הרשומה בתעודת־הזהות כגבר.

„אי־אפשר להטיל עליו מאסר־עולם בגין העבירה הזו, וכל הרחקה שלו מהחברה תהיה זמנית בלבד, ולכן מה טעם להז?" שאלה הסניגורית, שמ־מש התחננה על חייה וגופה של שושי.

לא רק הסניגורית דאגה לנאשמת. מי שהיה באולם לא יכול היה שלא להתרגש מאחוות־הקוקסינלים. שהופ־גה בכל כוחה. נראה כי חבריו/חברותיו של שושי־זלמן אוהבות אותה ומסורות לה. הן נכחו בכל ישיבה של מישפטה, ולאחר שנעצרה נאספו כולם ליד דלת האולם ועשו מגבית מהירה. „כל אחד יתן 50 דולר בשביל עורך־דין," אמרה צעירה גבוהה בסוורר בעל מחשוף עמוק. היתר התאספו מסביבה ושלחו ידיים לכיסים.

הסניגורית הציעה לבית־המישפט כי במקום להישלח למאסר, תועמד שושי תחת פיקוח של שרות־המיבחן, ותהיה בקשר עם פסיכולוג מבית־החו־לים בטירת־הכרמל. פסיכולוג זה כבר טיפל בה בעבר, ויש לו קשר טוב איתה והשפעה על שושי.

ניכר היה על פניה של השופטת כי היא מתלבטת קשה. היא ריחמה על הנאשמת וחשבה על הצפוי לה בכלא. אך מאידך, בגלל עברה הפלילי והחב־לות הקשות שגרמה הפעם, לא יכלה להרשות לה לצאת ללא עונש ממשי. השופטת הטילה עליה שישה חדשי־מאסר והמליצה, כי אם הדבר אפשרי, תתקבל שושי למאסר בכלא נווה־תירצה, הכלא המיוחד לנשים.

הסניגורית והקצין הממונה על העצירים בבית־המישפט, יוסף בן־ג'ויה, התיישבו ליד טלפון וניסו לממש את המלצתה של השופטת. הם צילצלו לנווה־תירצה, אך קיבלו משם תשובה נחרצת: „מבחינת החוק, שושי־זלמן הוא גבר. הוא לא עבר ניתוח לשינוי מין, ולכן אין כל אפשרות לקבלו לכלא־נשים."

אחרי שירדה אפשרות זו מהפרק, עלתה המחשבה להחזיק את שושי במחלקה־הפסיכיאטרית של בית־הכ־לא רמלה. „זה יהיה אכזרי נורא להפוך את האיש למשוגע, רק מכיוון ששיטת המישפט שלנו איננה יכולה להמציא לו מקום מאסר נאות," השיב ד"ר פטר סילפן, הממונה על המחלקה הפסיכי־אטרית ברמלה.

אולם מכיוון שבינתיים הוחזקה שושי בבידוד בבית־המעצר אבו־כביר, בתנאים נוראים, הוחלט לבסוף להע־בירה בינתיים לרמלה, כדי שד"ר סילפן, בתפקידו כפסיכיאטר מחוזי, יחתום על צו שיעביר אותה לטירת־הכרמל. שם, לפחות, תוכל להיות בתנאים של אישפוז רגיל, אצל רופא המכיר אותה ומטפל בה, ולא תהיה נתונה להתנכלות מינית מצד אסירים וסוהרים.

אולם אפילו הסתיים סיפורה של שושי־זלמן בסוף־טוב, זה איננו סוף פסוק. בכל פעם שתגיע קוקסינל לבית־המישפט ותהיה צפויה לעונש־מאסר, תתחיל הבעיה מחדש.

לאחרונה מבקשים אסירים כי בית־המישפט בפסק־הדין יאסור לפירסום כל מידע על יחסים הומו־סכסואליים שקיימו. הם חוששים כי ברגע שייכנסו לכלא, יהפכו טרף קל עקב עברם. אם הומו־סכסואלים חוששים, על אחת כמה וכמה קוקסינלים, שעיסוקן הוא לרוב זנות, וצורתן מכריזה עליהן מר־חוק מיהן. יתכן שהגיע הזמן למצוא פיתרון קבוע לבעית האסירות־הקוק־סינלים, ולא להשאיר זאת למצב רוחו ויוזמתו של השופט המיקרי.

אילנה אלון ■

שידור

צל"ש

יום השואה

● לטלוויזיה הישראלית על שידורי יום־השואה, שהיו בטעם טוב, ללא שמאלץ. בלטה התוכנית על מרד גטו ביאליסטוק, שבה סופר הסיפור, בעזרת עדי־הראייה שנותרו בחיים, בצורה עניינית, יבשה ומאלפת. וניתן גם מקום לדברי־התגובה של נציג א"ק (ארמיה קראיובה — „צבא המולדת" — המחתרת הפולנית העיקרית) על הטענה, כי המחתרת הפולנית לא עזרה ליהודים. גם „האירוע התיאטרוני" במוצאי יום־השואה, שבו שיחקו נערי־תיכון מחיפה את נערי גטו ורשה, היה עשוי היטב, בלי הגזמה, ואיפשר לדור הצעיר בישראל להזדהות עם בני הגטו.

צל"ג

עיתונאי מראיין עיתונאים

● **ליוסי עבאדי**, עורך ומגיש המישדר במצב הנוכחי שהוא מעין יומן השבוע של גלי־צה"ל. המישדר, בן השעתיים, נותן סקירה של אירועי השבוע מזוויות שונות. השבוע הגזים עבאדי כשראיין שלושה עיתונאים שונים על שלושה נושאים שונים. תחת לראיין את הדמויות הנוגעות לנושאים עצמם, בחר לראיין את העיתונאים, שעם כל הכבוד להם, הם ניזונים ומזינים בתיאוריות ובהשערות. הוא ריאיין עיתונאי בקשר עם נושא כלכלי (נוסף על ראיון נרחב, שערך עם עימנואל שרון, מנכ"ל האוצר), שרון הסביר את צעדי האוצר וניסה להרגיע (ללא הצלחה יתרה) והעיתונאי ניסה לשער מה יקרה בעתיד. בתוכנית ראיין עיתונאי־ספורט בקשר למישחקים בין הפועל תל־אביב למכבי תל־אביב בכדורסל. העיתונאי השלישי ראיין על נסיעתו של עזר וייצמן למצריים. הוא היה עם וייצמן בקאהיר.

בתוככי הרשות

עבודה צדדית

לאחרונה נודע על כמה כתבים ברדיו ובטלוויזיה, המשמשים כנותני „טיפים" לעיתונאים זרים, ומקבלים שכר תמורת שרות זה. עבורתם זו מסתכמת בכך, שהם מודיעים לכתבים הזרים, בעיקר רשתות־טלוויזיה אמריקאיות, על אירועים שונים. מסירת מידע כזה נקראת בשפה המיקצועית „נתינת טיפ".

הדבר עדיין לא הגיע לידיעתם של המנהלים, וגם אם יגיע לידיעתם, קשה יהיה להוכיח אותו.

בדואר לא מסכימים

עמירם ניר, חבר הוועד־המנהל של רשות־השידור, הודיע בזמנו למקורבים, שכאשר יתמנה לתפקיד עוזר ראש־הממשלה לענייני־טרור, הוא יתפטר מתפקידו כחבר הוועד־המנהל. הוא שיער שתפקידו החדש לא יאפשר לו להקדיש את מלוא הזמן ותשומת־הלב לרשות־השידור.

ניר התמנה לתפקידו לפני כמה חודשים, ואז רובר אפילו על מחליף לניר בוועד־המנהל, עורך־דין ירושלמי בשם **ריני פיינשטיין**, ממקורבי השר **יצחק נבון**.

לפני שלושה שבועות החליט ניר שהגיעה העת לעזוב את הוועד־המנהל. הוא הודיע על כוונתו זו ל**מיכה ינון**, יו"ר הוועד, ל**אורי פורת**, מנכ"ל רשות־השידור ולשר יצחק נבון. ואז התיישב ניר וכתב מיכתב־התפטרות, המיועד לכל האנשים האלה.

מיכתב־ההתפטרות נתקע ברדך מיסתורית ברואר שבין תל־אביב לירושלים, ועדיין לא הגיע ליעדו. לכן לא יכול ניר לעזוב את תפקידו, והוא נאלץ להמשיך ולהופיע בישיבות הוועד־המנהל.

מאחורי המיקרופון

ממשלה עם ביצה

עובד בחוות־היענים החליט לתרום ביצת־יען למיבצע השירותרום. כדי שתימכר במכירה פומבית. זמן קצר אחרי החלטתו, הגיע דוד לוי, שר־השיכון, לביקור בחווה. העובד החתים את השר על הביצה, וכשראה כי טוב, נסע עם הביצה

חברי־יזע ניר
לא הגיע!

לירושלים ובחריצות רבה עבר דרך כל המישרדים הממשלתיים והחתים את כל השרים. השר חיים בר־לב לא היה במישרדו, ולכן ישנה חתימתו בחותמת דיו. חיים הרצוג, הנשיא, ושימעון פרס, ראש־הממשלה, נתנו הסכמה עקרונית לחתום על הביצה.

הביצה יועדה להימכר במכירה פומבית בבאר־שבע, כמה ימים לפני יום־העצמאות. אחר־כך הוחלט שהיא תימכר רק למי שיהיה מוכן להציע אותה שוב למכירה ביום־העצמאות עצמו, משום שבאותו היום תהיה ניידת של הטלוויזיה ליד אולפני גלי־צה"ל. ובמשך היום תשדר הטלוויזיה בשידור ישיר קטעים מן ההתרמה. הכוונה היתה להביא את הביצה לאולפן גל"ץ ולהציע אותה למכירה לפני מצלמות הטלוויזיה.

לא לריב עם ליב"י

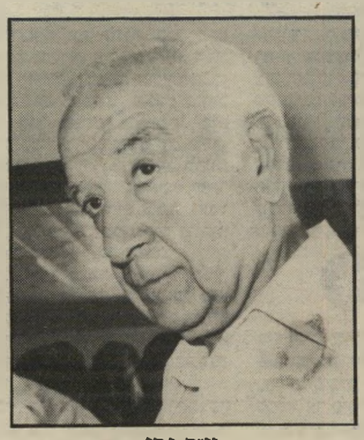
בתוכנית מבט שני בטלוויזיה הוקרן לפני שבועיים סרט שסיפר על חינוך חיילים. הסרט צולם בחוות־השומר בסג'רה ובגיבעת־אולגה. מיתקני־הלימוד בשני המקומות שייכים לאגודה למען החייל. שלמענה נערך מיבצע השירות־רום. והמורים המחנכים באים לשם מטעם קרן ליב"י, יוזמתו של רפאל איתן, הרמטכ"ל הקודם.

כתב הטלוויזיה לא סיפר בכתבתו שהמיתקנים שייכים לאגודה. למחרת בבוקר בא **יוסף נבו**, יו"ר האגודה למען החייל. לאולפני גל"ץ ביפו. שם הוצע לו להיכנס לשידור בתוכנית נכון לעכשיו. ולספר על המיתקנים של האגודה למען החייל. נבו סירב: „אני לא רוצה לריב עם ליב"י. כשנשאל מדוע, אמר: „ממילא כל הדברים הולכים לצבא, אז חבל לריב."

יש תאריך יעד

בעוד אנשי גלי־צה"ל עסוקים רובם ככולם בשירותרום, ששיאו יהיה ביום־העצמאות, קבע בית־המישפט העליון תאריך לשמיעת טענות שני הצדדים. בעתירה שהגישו העובדים נגד הרמטכ"ל וכוונתו לסגור את מחלקת־החדשות של התחנה. התאריך נקבע ליום הרביעי, ה־8 במאי.

בינתיים, מנסים למצוא מוצא של פשרה בין הרמטכ"ל לאנשי־התחנה. במיסגרת זו נפגש ביום השישי **מיכה ינון**, יו"ר הוועד־המנהל, עם **רון בן־ישי**, מפקד גל"ץ. ינון הסביר שוב את עמדתו, שלפיה אין טעם לתחנה ללא חדשות.

יו"ר נבו
לא לריב!

אפילו יהיו מצומצמות. השניים ייפגשו שוב במשך השבוע.

עטים על הכתבים

זמן קצר אחרי פירסום כוונתו של הרמטכ"ל לסגור את מחלקת־החדשות של גלי־צה"ל. ועוד לפני שיצאה כוונה זו אל הפועל, כבר התחילו בעלי עיתונים שונים לנסות לצוד את הכתבים המוכשרים, שיהיו, אם תצא תוכניתו של הרמטכ"ל אל הפועל, מחוסרי־עבודה.

אילנה דיין, הכתבת המוכשרת של גל"ץ בכנסת הנמצאת בסיום שרות־הקבע שלה, קיבלה הצעה מפתה ממערכת ידיעה אחרונות.

זאב חספר, הכתב הכלכלי של גל"ץ, קיבל גם הוא הצעה, לשמש ככתב כלכלי של עיתון חדשות בירושלים.

מחלקת־החדשות של גל"ץ לא נסגרה בתחילת אפריל, כמתוכנן, ולא ידוע אם ומתי תיסגר. הכתבים לא נתנו עדיין תשובה חד־משמעית.

מאחורי המירקע

לא מאשר

מאז ביטולו של יומן השבוע יש בטלוויזיה מאבק בין מחלקת־התוכניות למחלקת־החדשות, על הזמן שהתפנה ביום שישי בערב. כל מחלקה טוענת: „שלי הוא".

במחלקת־החדשות מתארגת תוכנית־ראיונות, בשם שיח־עיתונאים, שהאחראי והמגיש שלה יהיה **שימעון טסלר**, ושבמהלכה יראיינו כתבים שונים של מחלקת־החדשות אנשים שונים, כל אחד בנושא ובתחום שלו.

התוכנית הוגשה לאישורו של **אורי פורת**, מנכ"ל הרשות והוא פסל אותה. פורת הסביר בוועד־המנהל, שאין טעם לאשר תוכנית לפני שהתקבלה החלטה חד־משמעית להעביר את יומן השבוע ליום החמישי, והחלטה כזאת עדיין לא התקבלה.

בראל נכנס למירוץ

המירוץ על מישרת מנהל־הטלוויזיה עדיין בעיצומו, אם כי מאז פורסם המיכתו ומאז השערוריה שליוותה אותו, נראה שהעניינים קצת נרגעו. מסתבר שלא.

יוסף בראל מונה לפני חודש וחצי כמנהל־בפועל של הטלוויזיה, לתקופה של שלושה חודשים. בימים האחרונים הודיע בראל למקורבים, שהוא מתכוון להתמודד על מישרת־המנהל, שיש לה קדנציה של שלוש שנים. במיסגרת החלטתו זו נפגש בראל עם יצחק שמיר, ומקורבי שמיר טענו, אחרי הפגישה, שבראל הבטיח לשמיר „טלוויזיה ציונית ולאו־מית", כמו שעשה בטלוויזיה הערבית, אם שמיר יבטיח את תמיכת אנשיו בו ביום המיכרז.

ביסוי לתוכנית

יוסף בראל, מנהל־הטלוויזיה, אישר את הפקתו של מישדר כלכלי. המישדר, שיהיה תוכנית שבועית או דו־שבועית, סוכם גם עם **אריאלה רבדל**, דוברת מישרד־האוצר (לשעבר דוברת רשות־השידור), והכוונה להסביר בו את המדיניות הכלכלית של האוצר והממשלה (אם וכאשר תהיה.) את התוכנית אמור להגיש **יגאל גורן**, כתב מחלקת־החדשות של הטלוויזיה ולהפיק **פיטר מילק**.

כשנשאל בראל מאיפה יהיה כסף להפקת התוכנית, ענה: „אל תדאגו, **דויד אדמון** יראג שלתוכנית הזו יהיה כיסוי." אדמון, נוסף על היותו חבר הוועד־המנהל ויו"ר הוועד בשבתות ובחגים, הוא גם עוזר אישי של יצחק מודעי, שר־האוצר.

התוכנית לא אושרה עדיין בדרגים הגבוהים.

מסיבה מאחורי הקלעים

שניים שהיו צריכים להשתתף בתוכנית סיבה למסיבה, ושלא נותר זמן עבורם, היו **אברי גילעד** ו**ארז טל**. שניהם עובדי גלי צה"ל, המגישים את התוכנית היומית מה יש. זוהי תוכנית המשלבת בין השירים גם קיטש־הומור, מערכונים וסאטירה (בין השאר גם סאטירה על תוכניות רדיו בקול ישראל ובגל"ץ). השניים באו לאולפנים המאוחדים בהרצליה, שבהם מוקלטת התוכנית סיבה למסיבה. והתאפרו. גילעד חבש לראשו פאה ג'ינג'ית. אך זמן התוכנית היה מוגבל, ולא אישפר את השתתפותם.

ציפי שביט היתה הרוח החיה מאחורי הקלעים של הקלטת התוכנית. היא „ירדה" במשך שעה ארוכה על מיספר רב של אמנים, קיטרה על שלישיית־הבנות שהיתה צריכה לשמש לה רקע חזותי וקולי לשיר.

בששמעה ציפי שביט ממפיק־התוכנית שהשיר שלה יוקלט אחרי השיר של **רפי נלסון**, היא נסערה. היא טענה, שיקח שעות להקליט את השיר של נלסון, שאינו יודע לשיר ולהופיע. היא רצתה לטלפן מייד ל**יצחק** („איציק") **קול** ולבקש ממנו לשנות את רוע הגזירה, ולאפשר לה להופיע לפני נלסון. שביט נרגעה רק כשהסבירו לה שקול כבר אינו מנהל האולפנים המאוחדים, ואין באפשרותו לעזור לה.

שחקנית שביט ומנחה סאר
מחומה

את התוכנית סיבה למסיבה עוזב, לתופשה, המפיק **אהרון גולדסינגר**. הוא מתכוון להפיק את סירטו החדש של יהודה ברקו. יחליף אותו **יסי משולם**, מפיק ותיק ומנוסה בטלוויזיה. משולם כבר הבטיח שהוא ידאג לכך שאת התוכניות שיפיק, יסיימו להקליט ביום אחד, ולא בשלושה כמו שהיה נהוג עד כה.

להיות או לא להיות

אורי פורת, מנכ"ל רשות־השידור, אישר לפני זמן־מה לטלוויזיה להקרין בשידור ישיר וחי את מישחק־הגמר על גביע־אנגליה בכדורגל. המישחק אמור להיערך בשבת, ה־4 במאי אחרי־הצהריים.

לפני כמה ימים נודע ש**יוסף בראל**, המנהל הממונה של הטלוויזיה, הודיע למחלקת־הספורט שהוא מבטל את השידור, בגלל חילול־שבת. החלטתו זו של בראל היתה בעצה אחת עם **מיכה ינון**, יו"ר הוועד־המנהל של רשות־השידור, שהוא איש רתי.

החלטתו של בראל לא סתמה את הגולל על שידור המישחק, וייתכן מאוד שהוא אכן ישודר בשידור ישיר במועדו.

מכבי יש רק אחת!

ב**עובדת־החיים** הזאת נוכחנו שוב כאשר מעמדה נחותה, על סף נוק־אאוט, בעיקבות ההפסד במישחק הראשון של גמר הפלייאוף, 73:84, ידעה מכבי להתאושש ולנצח פעמיים, בשני ניצחונות רצופים — 80:89, בסוף השבוע שעבר (ראה העמודים הבאים), ו־66:76 בראשית השבוע הזה.

מכבי תל־אביב זכתה בתואר האליפות בפעם ה־16 ברציפות. זה הישג שאין לו אח ורע בכדורסל העולמי. האיש המסמל יותר מכל את תקופת הזוהר הזאת הוא מיקי ברקוביץ, המשחק בשורות הקבוצה הבוגרת של מכבי משנת 1972.

ואכן, מנהל הפועל תל־אביב, פיקו רוזוביץ, ניגש, מייד אחרי זכייתה של מכבי בתואר, ולחש באוזנו של ברקוביץ: „כל הכבוד, מיקי. אינני חושב שקבוצה כלשהי תוכל לזכות באליפות כל עוד אתה משחק במכבי!"

ומיקי ברקוביץ עצמו ניגש למאמן יהושע רוזין בן ה־66, שרצה לפרוש כמאמן הפועל עם תואר האליפות אחרי שזכה בתארים רבים כמאמן מכבי, ואמר לו: „יהושע, אתה בניתי אותי כשחקן והפכת אותי לכוכב כדורסל. יישמתי את מה שלימדת אותי דווקא נגדך. אני מקווה שתצליח גם בעונה הבאה."

עד השעות הקטנות. אין ספק שאפשר גם אחרת. ללא מכות, ללא קפיצות של אקסטזה וללא זעקות אין־ספור. אפשר גם להתחבק אחרי המישחק, כמו שעשו שמוליק זיסמן מהפועל וברקוביץ ממכבי, ולהניף ידיים לקהל.

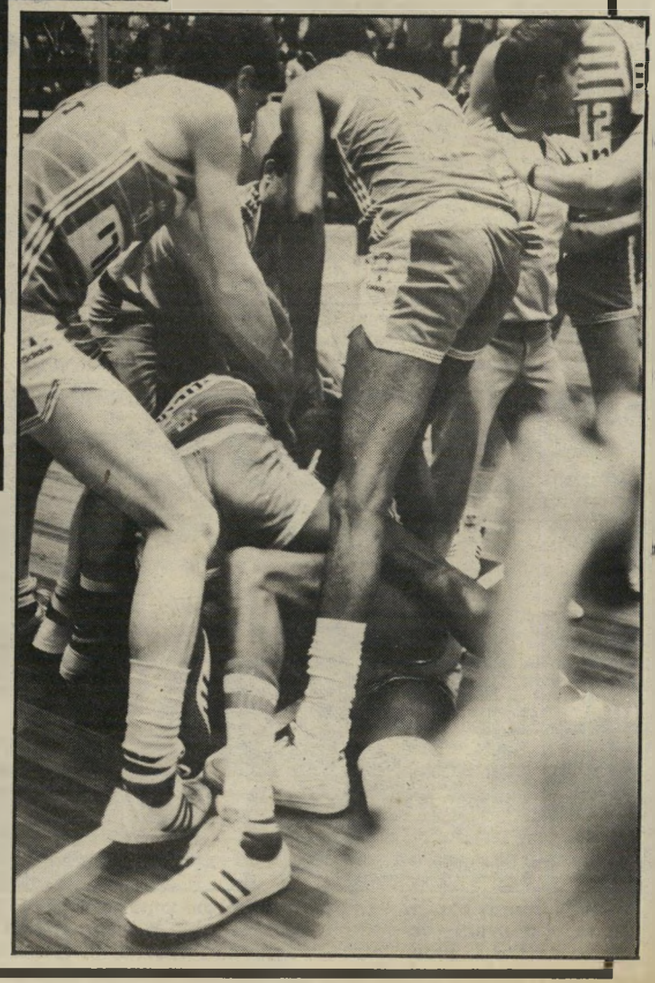
אבל בסופו של דבר, המנצחים הם המנצחים — ואנשי מכבי יכולים ללכת שוב בגאווה בחוצות תל־אביב.

הזכיה באליפות היתה גם שווה לשחקני מכבי תל־אביב אלפי דולארים בבונוסים ולמאמן צבי שרף עונה נוספת במכבי. גם עוזר המאמן, משה ויינקרנץ, נשאר, כנראה, עונה נוספת, למרות הצעות שקיבל מקבוצות אחרות, לשרתן כמאמן ראשי.

סיכם צבי שרף, אחרי שנרגע מהלחיצות והחיבוקים: „צריך להעריך את הזכיה כהישג גדול למכבי. הפועל היה יריב מעולה."

יאיר עמיקם ■

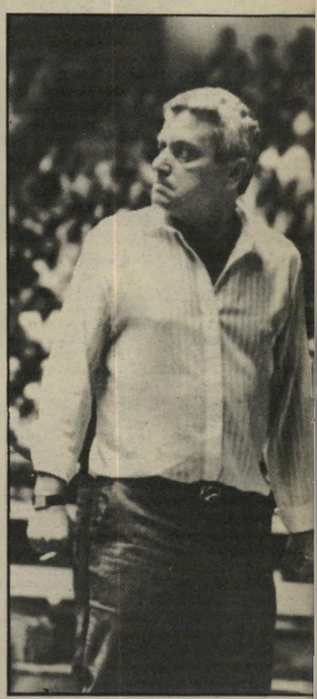
סימס מניף את זרועו, פרי מונח על הארץ

דוח־ביניים מן המישחק השני בדרבי: יאנקי חם־מזג וצבר סאלוניקאי בקרב־תרנגולים אדום נגד צהוב

דו היתה מילחמה בזעיר־אנפין. מכבי נגד הפועל — צהוב נגד אדום. מוטי ארואסטי נגד מייק לארגי, שימעון מיזרחי נגד אברהם פלדה. היה גם כדורסל מלהיב ומשלהב והאווירה — הלוואי בכל מישחק ליגה אווירה מחשמלת כזו.

בפעם הראשונה בהיסטוריה של ענף הכדורסל הוכרעה אליפות המדינה

אגדופים קפוצים חזק של אברהם פלדה, מנהל מחלקת הכדורסל של הפועל.

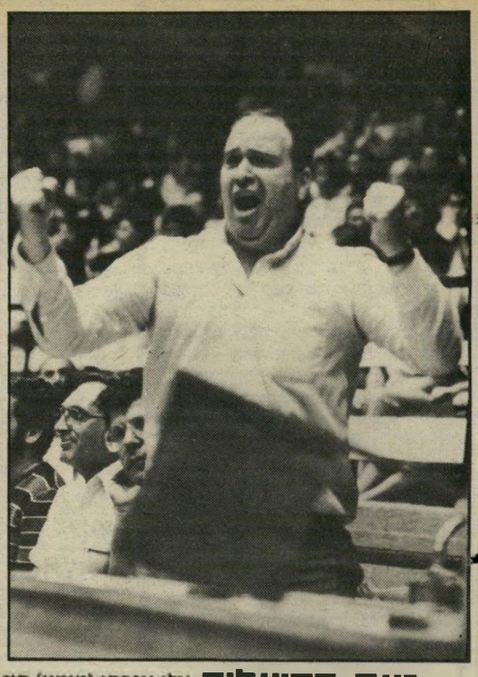
הירידים לארגי וארואסטי בתעמיד בלתי־שיגרתי, במחצית הראשונה של המישחק השני, המרמז אולי על העתיד להתרחש במחצית השניה. כאשר שני הג'ינג'ים התקוטטו והורחקו. מעניין שהשניים לא שמרו האחד על השני במהלך המישחקים, ולעימות הם נקלעו רק במיקרה. למעלה, מימין, לארגי נשען על גב ארואסטי, המנסה לייצב עצמו.

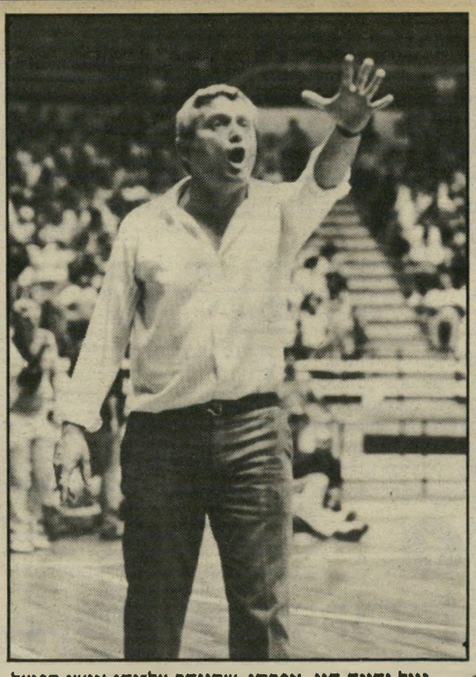

תחזיקו אותי! אומר כאילו מוטי ארואסטי (מימין), אשר נבלם בגופייתו על־ידי הקפטן לו סילבר ומצד שני על־ידי שימעון מיזרחי, יו"ר מכבי, ומנגד מייק לארגי מהפועל, הזועם (למעלה), המוחזק בידי ברקוביץ ועסיין הפועל דגי פלכטר.

זעם הפועלים

אלי אפרתי (מימין) קו־פץ אגרופים. יחד עם אברהם פלדה הוא זועק חמס כנגד השופטים אברהם זגול ודויד דגן. אפרתי, שהוגדר על־ידי אנשי הפועל תל־אביב כאוהד בלבד, הוא חבר הנהלה לכל דבר, ובמהלך המישחק אף יעץ למאמן, יהושע רוזין.

במישחק־גמר קובע, אבל כל מישחק ומישחק מתוך השלושה היה סיפור שונה ומרתק בפני עצמו.

מילחמת העסקנים היתה הפעם בשיאה. אנשי הפועל תל־אביב, שראו לנגד עיניהם את האלוף הגאה כורע ברך לאחר 15 שנות שילטון, רצו לנצח בכל מחיר גם במישחק השני כדי להבטיח את תואר האליפות ללא קרב מכריע. כשנודע להם על שיבוצם של השופטים, דויד רגן ואברהם זגול, הפכו עולמות כדי לטרפד את המינוי, בפרט של החיפאי זגול, שלטענת אנשי הפועל הוא מקפה אותם באופן שיטתי.

איגוד השופטים לא נכנע, אבל העסקנים נשארו בשלהם, ועל כל החלטה של השופטים הם קפצו אל תוך תחומי המיגרש והתווכחו בלהט רב.

שיטה ספרדית. אחרי ההפסד במישחק השני אמר מנהל הפועל, פיקו רוזוביץ, שאם זה היה תלוי בו, היה מורה לקבוצה שלא להופיע למישחק השלישי. זה היה אומנם מונע ממכבי הכנסה ענקית, אבל לבטח לא היה מוסיף גם להפועל.

מי ששכח, הרי אלופת ספרד, ריאל מדריד, שהופיעה השנה בארץ ושיחקה בגמר גביע אירופה לאלופות, הוכתרה אשתקד באליפות ספרד אחרי שירי־בתה, ברצלונה, לא הופיעה למישחק השלישי כמעט באותן נסיבות: הרחקת אחד משחקניה.

אומנם, לירידות של ריאל וברצ־לונה יש גם אספקטים פוליטיים (ספ־רדים מול קטלנים), ואולי גם לירידות בין מכבי והפועל יש גוון כזה. אבל מה למיקי לארגי ומוטי ארואסטי, שהתקוטטו כמו בקרב־תרנגולים? שניהם ג'נג'ים, אחד יאנקי חם מזג והשני צבר ממוצא סלוניקאי.

חגיגה גיזברית. אבל את החגיגה האמיתית חגג גיזבר מכבי, הקבלן אריה ברנוביץ, שבשלושת המישחקים האחרונים הכניס לקופתו 160 אלף דולר — 30 אלף דולר מהמישחק הקובע נגד חולון; 60 אלף דולר מהמישחק הראשון ועוד 70 אלף דולר מהמישחק האחרון.

יש כאלה שהתבדחו שברנוביץ נתן הוראה להפסיד במישחק הראשון כדי שיהיה לו מישחק שלישי, אבל כאשר הוא עצמו לא הופיע למישחק השני מפאת המתח, לבטח הבינו שהכסף במיקרה זה לא היה כל־כך חשוב.

שימחת הניצחון

מיקי ברקוביץ בפוזה של מנצח ובתנועה אופיינית נותן פורקן למתח הגדול שבו היתה קבוצתו שרויה. למיקי עצמו היה חלק גדול בניצחון השני של מכבי.

ארואסטי על הארץ

המהומה הגדולה שהציתה את לארגי, בשיא הקאץ, רוכן על ארואסטי כשלו סילבר לופת את זרועותיו מאחור וגם מיקי ברקוביץ מנסה לבלום את הסתערותו של האמריקאי הלוהט. מאחור: השופטים דגן וזגול ושחקני הפועל ויליס וסימס. מש־מאל: זעקת־הקרב של מכבי, מפיו של מיקי. צילומים: ציון צפריר ■

בהדרגה הופך ח"כ דן מרידור לראש ממשלת שמיר

הסותר את האינטרס הפוליטי שלו (ויש האומרים — גם של המדינה).

יום נקם ושילם

את מילחמת־העצבים מצד המערך מנהלים שר־האנרגיה והתשתית, משה שחל — האיש של פרס בקבינט — מוכ"ל־המיפלגה, ח"כ עוזי ברעם, ואנשי פרס במישרד ראש־הממשלה. אל ראש־החץ הקבוע הזה מתוספים לפרקים גם אנשים אחרים, כמו שר־הכלכלה גד יעקובי, שר־הבריאות מוטה גור, ויו"ר סיעת המערך בכנסת, ח"כ רפי אדרי. כל האישים המיומנים והמשופשפים האלה מנסים לגרות את הליכוד ללא־הרף.

מלבד הסעולה המובנת מאליה נגד אריאל שרון, הם פועלים גם נגד שמיר עצמו, בעיקר באמצעות עזר וייצמן, האוייב מס' 1 של הרוטאציה במדינה כולה, ומן היום הראשון לביטחונה.

הנהגת המערך יודעת היטב של־שמיר יש עצבי־ברזל. אצלו „הפינקס פתוח והיד רושמת", ומקורביו יודעים לספר שהוא מלא עברה ויעם נגד המערך, ומייחל ליום נקם ושילם. אך הוא מבין היטב את טיב המערכה נגדו, ומבליג בגבורה של ממש.

„קטן ומושתן"

ד שר־ממיפלגת־העבודה גילה אף הוא רספקט כלפי דן מרידור: „כבר חודשים שהוא מונע פיצוץ. מי ששומע אותו בוועדת־החוץ־והביטחון חושב שפוליטית הוא בין התחיה לכהנא. אבל אין שום קשר בין האידיאולוגיה שלו לבין התנהגותו במישור הבינמיפלגתי. הקואליציוני. למרבה האירוניה, שני עמודי־התווך של הקואליציה הם מרידור מזה וח"כ שבח וייס מזה. שבח עושה ליצחק רבין שרות עצום בנושא הזה, מביע כל הזמן את אמונו בממשלה ומקלס את הצל־חותיה האמיתיות ובעיקר המדומות. מקח־טעות. אחרים מדברים בגלוי על כך שהקלף האלקטורלי היחידי נגד המערך בבחירות הבאות הוא שרון.

„לפי שעה מפעיל מילוא היטב את המנגנון נגד שרון, ומשתף פעולה עם מיכה רייסר, חרף התיעוב ההדדי (ויש אומרים: המוצדק) ביניהם. אבל גם הסיפור הזה ייגמר, במועד שאינו תלוי כלל במילוא. אנחנו (המערך) קובעים את לוח־הזמנים. מבחינה זאת אנו מחזיקים את הליכוד בביצים. כל הוויתורים שעשינו לליכוד, בעיקר בשטח הכלכלי, מתגמדים לעומת ההישג הזה."

הקרב הבא: שרון נגד מרידור

ב אורח אלגנטי, לאט־לאט וב־שקט, מבצר מזכיר־הממשלה־בעבר וח"כ־לשעות בהווה, דן מרידור, את עמדתו כאיש של יצחק שמיר בתנועה.

מרידור (38) ניחן בכל המעלות, המבטיחות לו קאריירה מזהירה בתנועתו. המישפחה הנכונה (אביו, עורך־הדין אליהו מרידור, היה אחד האישים האהודים במיפלגה), השקפת העולם הסופר־ניצית, המעוגנת באידיאולוגיה הרוויזיוניסטית, ויכולת בלתי־רגילה להתהלך עם הבריות.

בחודשים האחרונים הפך לאסט־ראנט מס' 1 במחנה־שמיר, ודחק, במי־דה רבה, את רגליו של ח"כ רוני מילוא. כל המהלכים הפוליטיים, ומעמדם של מעצביהם, נקבעים כיום ביחס ישר לקו המטרה.

באן אין שום מקום לטעויות: המטרה היא להביא ליישום הספם־הרוטאציה בין שימעון פרס לשמיר.

האמצעי להגיע ליום הזה הוא סבל־נות אין־קץ, מיצרך די נדיר במצודת זאב. ואת אורך־הרוח החייבני יש להפ־גין נוכח פרובוקציות בלתי־פוסקות מצד אנשי־המערך מזה, ויריבי שמיר בתנועה מזה.

נכון, גם מילוא מגלה נאמנות לשמיר, ומבצע עבורו משימות פנים־מיפלגתיות חשובות, בעיקר תרגילים די מבריקים של הפרד ומשול בין חבורת דויד לוי וחסידי אריאל שרון.

מצד החובה יש למילוא גם חסרונות בולטים, ההופכים אותו, לעיתים, למע־מסה במילחמת־העצבים. המתנהלת עתה במיסדרונות הפוליטיים. מילוא הוא בלתי־סבלני ובלתי־סובלני מעצם טיבעו. המישחק הטמיר הזה מחייב קור־רוח, רקימת מראית־עין של יחסים הוגנים עם הצד השני, הנפקת הצהרות פייסניות כלפי המערך בכללי־התיק־שורת, הפגנת ביטחון — שאינו קיים במציאות — שפרס ואנשיו נחושי־דעת לבצע את הסכם הרוטאציה. כל אלה הם פשוט מעבר לכוחו של מילוא הערמומי, החשדן, האימפולסיבי, שו־נא־המערך בדם.

מרידור פשוט יותר מתאים לנהל את המערכה המתוחכמת ביותר בתול־רות הפוליטיקה הישראלית: כיצד לעבור בשלום תקופה סופר־משברית, ובמהלכה לפתות את היריב הפוליטי לבצע מהלך, המתחייב אולי מבחינת הנורמות של הגינות ציבורית, אבל הזה שר בכיר ממיפלגת־העבודה, „כו־לם אומרים לו לשתוק, אבל הוא פשוט לא מסוגל.

„שמיר הכניס לו לראש שהוא נועד לגדולות, והוא מתהלך בין עיתונאים, ומשוויץ שניהול מדיניות־החוץ של ישראל הופקד, למעשה, בידיו האמו־נות. ניחותיו של וייצמן והרומאן של ראש־הממשלה עם כלי־התיקשורת פ־שוט מוציאים אותו מהכלים. כמה מחבריו, ובכללם ח"כ מיכאל איתן, מתחילים לחשוב ששמיר הוא אולי לא־טיפש. אבל שיטחי, שחצן ויהיר מאין כמוהו. „במוקדם או במאוחר הוא יתפרק בגדול," אמר השבוע להעולם

מרידור עם מילוא
„הוא לא מסוגל לשתוק!"

„הבטן הרכה" היא מילוא. איש רבין לא מעריך את העבודה שוויים עושה עבורו."

שמיר מבין היטב שמרידור מהווה נכס עצום עבורו. עד כה נשען בעיקר על מילוא, וגם על ח"כ מיכאל רקל. לאחרונה הורעו יחסיו עם רקל, מכיוון ששמיר לא הצליח להשיג עבורו את המינוי לתפקיד סגן־שר־הביטחון, ופטר את רבין מעונשו של איש חרוץ, אבל צר אופקים זה.

„מי ששומע את רקל מדבר על מילוא ועל שמיר עשוי לחשוב שהוא איש של שרון," אמר להעולם הזה מקור בסיעת־הליכוד בכנסת. „הוא מלא מרירות, סבור ששמיר עשה הכל עבור מילוא, אבל זרק אותו לכלבים. רקל קרוב מאוד לתנועת התחיה בהשקפותיו, ומלא הערצה למחתרת היהודית. הוא כיום החוליה החלשה במחנה שמיר. מרידור מחליף אותו, והוא בדרך להחליף במס' 1 גם את מילוא עצמו."

שרון עוקב אחרי כל ההתפתחויות האלה בקפדנות נזעמת. מרידור הוא שנוא־נפשו מאז ומתמיד, כשם שהוא שונא את כל אנשי מנחם בגין. זה הדדי. לא רק אריה נאור, אלא גם יחיאל קדישאי, דן מרידור ואף בניו של בגין מתעבים את שרון, ורואים בו את האשם באסון שפקד את מנהיג־חרות.

שרון, שקרא למילוא בישי־בת סיעת־הליכוד „קטן ומושתן", אינו מעז לפגוע בגלוי במרידור, נצר המישפחה הלוי־חמת, שהוא אהוד מאוד על חברי התנועה.

ההתנגשות ביניהם היא בלתי־נמנ־עת. ככל שקרב מועד המאבק האמיתי על השילטון בחרות. **חיים ברעם** ■

תמרורים

לא לשגרירות

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־80 של הד"ר (למישפטים) **סליכס אליעזר שינער**, יליד גרמניה, שהיה בגיל צעיר כונס־הנכסים של בתי־המישפט בברלין, וכאשר עלה ארצה היה במ־שך עשר שנים מנהל יומון הארץ. שינער היה במילחמת־העצמאות המ־פקח על הדלק (והצליח להשיג, באותה עת, נפט מרומניה), ולאחר מכן, במשך 14 שנים, היה ראש מישלחת השילומים בקלן הגרמנית. אך הוא רחה, ב־1965, את הצעתו של ראש־הממשלה באותם ימים, לוי אשכול, להיות שגרירה הראשון של ישראל בבון.

● ● ●

בן לפרס

הוענק ♦ בטוקיו, פרס יפאן למחקר טכנולוגי (200 אלף דולר), לפרופסור **אפרים קציר**, 69, איש מכון וייצמן (ביופיסיקאי) ומי שהיה נשיאה הרביעי של מדינת ישראל. קציר, יליד פולין, שגדל בירושלים, הספיק גם להיות סגן־אלוף בחיל־המדע של צה"ל בראשית המדינה והמדען הראשי של מישרד הביטחון בסוף שנות ה־60.

● ● ●

יש ארמון

הוענק ♦ בדלהי, בירת הודו, ארמון, שאיננו אלא חורבה בת 600 שנים, ל**ויליאת מאהאל**, הטוענת לכס־המלכות של עוד, ממלכה אשר סופחה להודו לפני יותר מ־130 שנה. מאהאל פלשה, לפני עשר שנים, לאחת מתחנות־הרכבת בדלהי, יחד עם ילדיה. הנסיך עלי ראזא והנסיכה מסכינה ו־12 כלבים אימתניים, ולא הסכימה לצאת את תחנת־הרכבת עד שיושב לה, אם לא ממלכתה, לפחות ארמון מלכותי. כראוי לטוענת לתואר ביגאם (מלכה).

● ● ●

תחת ז'בוטינסקי

נפטר ♦ שבועיים לפני יום־הולדתו ה־81 הפרופסור (למדעי המדינה) **בנימין אקצין**, יליד ריגה הלאטווית, שהיה במשך עשרות בשנים מראשי התנועה הרוויזיוניסטית, מנ־קורבי זאב ז'בוטינסקי ומזכירו (ותחתיו הופיע לפני ועדת־פיל, שהציעה ב־1938 את חלוקת ארץ־ישראל *). במיל־חמת־העולם היה אקצין איש ספיריית הקונגרס האמריקאי היוקרתית ול־אחריה מראשי הפעילים הציוניים בוושינגטון. עם הקמת המדינה היה לפרופסור באוניברסיטה העברית ולאחר מכן ממייסדי אוניברסיטת חיפה. אקצין, ששמו הוזכר בעבר כמועמד לנשיא המדינה מטעם הליכוד, הירבה גם לכתוב בעיתונות. כמעט עד יומו האחרון, על נושאים מדיניים (ראה גם יומן אישי בגליון זה).

● ● ●

הנדסה

נפטר ♦ ברחובות, שבועיים לפני יום־הולדתו ה־85, **בן־ציון הורביץ**, לשעבר מנהל חברת עיבוד המטעים ומיפעלי השימורים יכין־חקל ומי שהיה, ב־1950, ראש עירייתה הראשון של רחובות. הורביץ, בנו של בעל בית־מירקחת בעיירה אוקראינית, היה בצעירותו רחוק מעניינים יהודיים. אך כשביקש ללמוד הנדסה, פגש באוני־ברסיטה במשורר אברהם שלונסקי, שפתח לפניו את עולם הסיפרות העב־רית דווקא. הורביץ נגב, בגיל 22, את גבול ברית־המועצות לרומניה, ממנה עלה היישר לרחובות, לעבודה בפר־דסים, לאחריה היה לעסקן פועלים וציבור.

---

* *זבוטינסקי לא יכול היה להופיע לפני הוועדה בירושלים. כאשר נחון ממאסר 15 שנות עבודת־פרך על חלקו בהגנת ירושלים בשנת 1920 , גורש מן הארץ לצמיתות.*

קולנוע

יומן החדשות

חיים עד 900 שנה

מקאן לניו־יורק ובחזרה, ומהוליווד ללונדון — קילגה עם פיסלון

● איתן גרין התבשר על הקרנת סירטו עד סוף הלילה בפסטיבל קאן, בחודש הבא, במיסגרת הבימה מבט מסויים, שבה מוצגים סרטים בעלי גוון איכותי מיוחד. הוא פנה למנהל הפסטיבל וקיבל ממנו אישור מיוחד להקרין את הסרט פעם אחת לפני הקרנת הבכורה שלו בקאן — במיסגרת השבוע הישראלי שיי־ ערך בניו־יורק, בקולנוע קארנגי הול. זו גם תהיה פגישתו הראשונה של גרין עם ארצות־הברית והעימות הראשון של סירטו עם קהל כלשהו.

גרין
אישור

השבוע הוא אירוע לא־תחרותי, הבא אחרי שבועות רומים, צרפתי ויווני, הכוללים מיבחר סרטים מיקרי למדי. לעומת הצרפתים, שהציגו סלט ניסואז של תקופות וסיגנונות, והיוונים, שהלכו על בטוח ובחרו את הסרטים המיסחריים ביותר של תנובתם — יקרינו הישראלים, בהנהלתו של מאיר (כוורת) פניגשטיין, כמה מהסרטים שנעשו בארץ בשנה האחרונה: עתליה, אדמה בוערת, קוקו בן 19, מאחורי הסורגים, זעם ותהילה וכמו כן גם חמסין וכביש ללא מוצא. אבל ההפתעה האמיתית היא הקרנת סירטו הישראלי „הוד־דש" של אוטו פרמינגר — אקסודוס!

דמבו
חצי־ישראלי

● ארתור כהן, המפיק השוויצי הכמעט ישרא־לי, שכמעט השמיט מידיו, לטובת ישראל, את האוסקר, אילמלא זכה בו בעצמו עבור צעדים מסוכנים, בעזרת ישראלי־למחצה אחר שביים אותו, ריצ'ארד דמבו, הודיע על סירטו הבא. זהו עיבוד של ספר ידוע, שאת זכויותיו רכש לפני שנים רבות. מדובר בבני האלמוות המטופשים של פול גאליקו (1953). כהן מתכוון לצלם בישראל וברומא, ואולי אף במצריים. הסיפור נסב על אמריקאית עשירה שאינה רוצה למות כשהאלוהים גוזר עליה זאת, כי אם במועד שאותו תקבע לעצמה. היא נוסעת למיזרח התיכון בחיפוש אחרי פרי־החיים הת־נ"כי, שכנראה איפשר לארם הקדמון חיים עד 900 שנה.

נגור
מגוחך

● איגוד המפיקים האמריקאי מינה ועדה מיוחדת לבדוק את אחוז הצפיה הנמוך ביותר, שציין השנה את האוס־קר מכל קודמיו. אחת הטענות המגוחכות בי־תר שהושמעו על־ידי לארי גלבארט, מאדרי־כלי טקס חלוקת־הפרס, כדי לתרץ את חוסר־העניין של צופי הטלוויזיה בדוד אוסקר המוזהב, היתה: „הקהל פשוט לא מכיר את המועמדים. עם כל הכבוד למארי אברהם ולהייג ס' גאור (שני הזוכים באוסקרים לשחקנים) הם אינם דאסטין הופמן ורוברט רדפורד!"

● פגי אשקרופט, שאומנם איננה אליזבט טיילור, ולא הגיעה לטקס מחמת הצטננות, קיבלה את האוסקר שלה בארוחת־צהריים חגיגית קרוב לבית, בלונדון, מידיו של ריצ'ארד (גנדי) אטנבורו, שהצהיר כי „היא ללא ספק הדגולה בשחקניות החיות עדיין." אשקרופט השיבה בנאום־תודה נרגש לאנג'לה לאנסבורי, הקולגה שנטלה בשמה את הפיסלון.

● למילוש פורמן לא יישאר השנה הרבה זמן לעבור: הוא יהיה כוכב־תורן של צוותי השופטים בפסטיבלים הגדולים העתידים להתרחש בקרוב — הוא יהיה נשיא חבר־השופטים בפסטיבל קאן (8-20 במאי) ומקאן יקפוץ פורמן לטוקיו, שם יישב שוב בחבר־השופטים של פסטיבל טוקיו הראשון.

המיסגרת המרתקת שלו ביותר: 16 בימאים צעירים מתחרים על פרס של מיליון וחצי דולר.

בסיס צבאי תמורת ישבן

הומור

נערת הפרוטוקול (רב־חן, תל־אביב, ארצות־הברית) – קשה להחליט אם קומדיית־מוסר זו באה ללעוג למימסד הפוליטי הרקוב באמריקה, או להסביר שלמרות המימסד הזה, ההיגיון הבריא וההגינות הטיבעית של צצאצי ג'ורג' וושינגטון עתידים להציל את הדמוקרטיה.

גיבורת הסרט היא נערת־בארים, המצילה את חייו של נסיך סעודי המבקר בוואשינגטון, כשהיא מפילה את המתנקש בו, ותוך כדי כך חוטפת כדור בישבן. פציעה אצילה זו מזכה אותה לא רק בהכרת התודה הניצחית של מישרד־החוץ, שניצל מפלונטר בינלאומי, אלא גם באהבתו של השייח', המוכן להעניק לאמריקה בסיס צבאי בארצו, בתמורה לבלונדית הסהרורית והחמודה, שתימסר לידיו כדי לגוון את הרמונו.

מכאן נוצרת סידרה של סיבוכים, כי הרי אי־אפשר לדרוש בפרהסיה מגיבורה לאומית שתמסור את גופה, ולא חשוב מה מצבו. לידי הברבארים, כי כל אמצעי־התיקשורת יעשו מזה חגיגה, תחת זאת, מציעים לה תפקיד חשוב במדור הפרוטוקול של מישרד־החוץ, שולחים אותה למלא כל מיני משימות, שבהן היא מצליחה להביך את מנהליה, עד שורשי שיערותיהם.

כל הקומדיה הזאת מוגשת בחביבות ארסית, בעיקר הודות לדיאלוגים של באק הנרי ולהופעה של גולדי הון בתפקיד הראשי. אלא שהסאטירה, גם אם אינה מקורית ביותר, המשעשעת בחלק הראשון של הסרט, הופכת בהדרגה

ריצ'ארד רומנוס וגולדי הון: נאום לאומני

להטפת־מוסר מן הנוסח של סירטי קאפרה בשנות ה־30. לקראת הסוף זוכה הגברת השלומיאלית, שכישוריה האינטלקטואליים מפוקפקים למדי, להשמיע נאום לאומני חוצב להבות על גדולתה של האומה האמריקאית.

אם הגברת הון, שותפה להפקה, סבורה שהיא תרמה כאן משהו לתיפארת הרוח של מולדתה, מוטב שתתגייס חזרה לצבא. שם, כטוראית בנג'מין, הצליחה יותר.

רומן־משרתות למבוגרים

בעייתי

להתאהב (שחף, תל־אביב, ארצות־הברית) – רוברט דה נירו, מהנדס בניין, מתאהב במריל סטריפ, עקרת־בית בעלת נטיות אמנותיות. שניהם נשואים. כל אחד לבן־זוג אחר. שניהם בורגנים מיושבים בדעתם. שאינם מחפשים להם הרפתקת־קיץ קלילה. אבל אין מה לעשות – האהבה חזקה מכל המוסכמות.

בכך מסתכם, בעצם, כל הסרט האחרון של הבימאי אולו גרוסבארד. ואין לסיפור, הנפרש על פני כשעתיים, הרבה מה להוסיף. השניים מכירים זה את זו באקראי, בתוך הרכבת המובילה אותם משכונות־המגורים לניו־יורק. השיגרה הקבועה של חיי המעמד הבינוני נכפית על שניהם. אין בחייהם שום דבר יוצא־דופן או מיוחד, וזה צריך להיות סיפור־אהבה אמיתי, ישר מן החיים.

אלא שאמנות אינה העתק של החיים. אלא פרשנות לחיים. זה חסר כאן. גרוסבארד החליט, כנראה, שהוא רוצה לעשות רומן משרתות למבוגרים; סיפור אהבה כזה שלא יתפשר עם ראוותנות הוליוודית ולא ייעזר בסצינות דרמאטיות גדולות. כל הכבוד לו. אבל שלא יתפלא אם רבים ייצאו מן הקולנוע וישאלו בתמיהה: אז מה? זה קורה כל יום.

למען האמת, מה שמציל בכל זאת את גרוסבארד, זה דווקא

רוברט דה־נירו: מישחק מופלא

הזוהר ההוליוודי – או, ליתר דיוק, המישחק המופלא של שניים מן הכוכבים הגדולים ביותר של הקולנוע האמריקאי. דה נירו וסטריפ הם אכן שחקנים בלתי־רגילים, שנדמה כאילו אינם מסוגלים לחטוא כמלוא הנימה לתפקידים שהם מגלמים. עוד יותר מזה: נדמה שבכל פעם שהם מופיעים על הבד, נעלמת האישיות הפרטית שלהם לחלוטין, כדי שדמויות חדשות ומושלמות יתפסו את מקומם.

מכוער יותר מאיש הפיל

בעייתי

חולית (תל־אביב, תל־אביב, ארצות־הברית/מכסיקו) – המיפלצת החדשה הזאת של דינו דה־לורנטיס, מפיק הרואה את הכל דרך זכוכית מגדלת. הופכת את סיפורו המפורסם של פראנק הרברט, כמעט תנ"ך של חסידי המדע הבדיוני, לקאריקאטורה ציבעונית בלתי־מובנת.

למרות אקדמה ודיברי־קריינות לכל אורך הסרט, קשה מאוד לפענח את הזהות של הפלגים הלוחמים ביניהם על השליטה בכוכב שבו נמצא חומר־גלם חיוני למסעות בחלל. אפשר רק להניח, שהמדובר שוב במלחמת בני־אור בבני־חושך, כאשר בני־האור הם היפים. הסימפאטיים. הלבושים כמו אצילים מחצר המלך פראנץ־יוזף, ואילו בני־החושך הם המגעילים, המפליצים, המעוותים.

מובן שיש כאן שאריות של המיתולוגיה המיזרחית, אשר סיפקה חומר־גלם להרברט – ולוא רק בשמות של הגיבורים (או־ליל, פול מאהדיב וכולי). יש תערובת מוזרה ביותר של עיצוב עתידני, המעורב בבארוק, בעולם עתיק ובסתם קיטש ניצחי. סמלים פאליים מפוזרים לכל אורך הדרך. אם כי אין בסרט שום פרט מיני העשוי להביך אפילו תינוק בן יומו. לעומת זאת האכזריות חוגגת והמיפלצות שולטות בכיפה. כאשר בראשן יש אחת בצורת זרע גברי, היורקת אש מן הפתח האחורי, והיא שטה בתוך מיכל נוזלי הדומה לאקווריום.

קנת מק־מילן וברד דוריף: מיתולוגיה

כמו כן, יש בסרט הרבה מאוד כוכבים מכל הסוגים ומכל המינים. ולעתים מתחשק לשאול שחקן כמו חוזה פרר, או שחקנית כמו שון פיליפס, על מה הם חושבים כאשר הם נולטים מפיהם כל מיני שורות נבובות וחסרות־משמעות.

הבימאי דייוויד לינץ' הצליח, בסירטו הקודם איש הפיל להפיח נשמה אנושית באדם דמוי מיפלצת. כאן, הוא מצליח באותה המידה, לעשות את ההיפך.

אנשים

איך למד רפי נלסון לשיר, מה אמר בנימין אקצין לתלמידו, משה דיין, ומדוע זולל שילנסקי בלי הרף

■ בחברת־הכנסת **רב שילנסקי** רבקה תדמית של גרגרן בלתי־נלאה. השבוע, בערבו של יום־השואה־והגבורה, הסביר שי־לנסקי, תוך כדי לעיסה בלתי־פוסקת של לחמניה טריה: „מאז שהייתי באושוויץ, איני יכול לשאת את התחושה המוכרת של רעב. אני חייב להתהלך בהר־גשת־שובע!"

■ עוד הסביר שילנסקי באותה הזדמנות, מתי ומדוע חזר לעשן, אחרי שהצליח להיגמל מעישון במשך שנה תמימה: „לפני שלושה חודשים, כשבי־קרתי באושוויץ (יחד עם קבוצה של ניצולים, ביניהם גם חבר־הכנסת **שבח וייס**), התהלכתי בשטח המחנה ואכלתי להת־פוצץ." שילנסקי העיד שזאת היתה הרגשה שלא תיאמן, להסתובב בשטח מחנה־ההשמדה ולאכול ללא הגבלה. „באוש־וויץ," המשיך שילנסקי, „נהוג היה להחליף לחם תמורת סיגר־יות. אי־אפשר היה ליהנות גם מאוכל וגם מעישון. לכן, כשמי־שהו הציע לי סיגריה בשטח המ־חנה, אחרי שאכלתי, לא יכולתי לסרב: הייתי חייב לחוש את התחושה הזאת לראשונה..." וכך, לאחר שנת גמילה מעישון, חזר שילנסקי לעשן.

■ היכן שוהה יושב־ראש סיעת הליכוד, חבר־הכנסת **חיים קוסמן**? על־פי הפירסומים, שו־הה קופמן בסיסקאי, מרינת־הבובות הדרום־אפריקאית. **יוסי ברון**, רובר תנועת־החרות טוען: להד"ם! בשבוע שעבר, סיפר, צילצל אליו קופמן. „איפה אתה?" תבע ברון לדעת. „לא בסיסקאי," הבטיח קופמן במיס־תוריות רבה. לא ניתן היה להור־ציא מברון היכן נמצא קופמן בא־מת.

■ בשבוע שעבר הגיע חבר־הכנסת **עבד אליזהאב דרי־אושה** לבניין הטלוויזיה בירו־שלים, לצורך פגישה עם **יוסי בראל**, מנהל־הטלוויזיה. הש־ניים הם ידידים ותיקים, ואופי הפגישה היה פרטי בהחלט. אולם השמועה ברבר הפגישה עשתה לה כנפיים. משהגיע דראושה לבניין, התנפלו עליו אנשי מחלקת־החדשות ספק בליגלוג, ספק ברצינות: „לאן אתה נוסע? מתי?"

■ משהגיעו דראושה ומל־וויו לליכטתו של בראל, סברו תחילה כי טעו בכתובת. מחדרו הסגור של בראל בקעו צלילים מיזרחיים מוכרים: „הוי לינדה. לינדה..." משנפתחה הדלת, הוברה התעלומה. בראל היה שרוי בצפייה בהפקת טלוויזיה חדשה, שבה משתתף, בין השאר, הזמר **חיים משה**, ששר את הלהיט המפורסם.

■ חברי־הכנסת **מוחמד ותד** ממפ"ם הצהיר באוזני **סוזאן רולף**, המייצגת כתב־עת אמריקאי, כי „אין שום ערובה לכך שאשאר במפ"ם עוד שניים־שלושה חודשים!" הצהרה אחרת שמסר ותר בהמשך השיחה יכולה לשפוך אור על כוונותיו. הח"כ הערבי טען כי יש ברצונו להקים כוח פוליטי ערבי.

■ אחרי שפורסם השבוע כי חבר־הכנסת הליברלי **פסח גרוסר** פרש מסיעתו של מנהיגו, יצחק מודעי, עוררה הסתודדותם של השניים בליש־כתו של מודעי בכנסת. התענ־יינות רבה. „כן," צחק גרופר, „לא פרשתי! אבל דיברנו על אחוזים ועל מיסים."

■ כיצד הפך **רפי נלסון** („פייסי") לזמר? כל מי שצפו בזימרתו בתוכנית־הטלוויזיה סיבה למ־סיבה, וסברו שתהליך הזימרה בא לו בקלות — טעות בידם. נלסון כל־כך התרגש בעת הקלטת התוכנית, עד שמילות השיר פשוט פרחו מזיכרונו (ראה מדור שידור). אחד מי־דידיו נזעק לעזרתו והישקה אותו בכמות אדירה של משקאות חריפים. מילות־השיר חזרו ביעף אל נלסון, רווי־האלכוהול. עד כדי כך חזרו, שנלסון לא הפסיק לפזמן בעת טיסתו חזרה לאילת.

■ בקרחת הריאטות שאחזה בכנסת, בולט חבר־הכנסת **מר־דכי וירשובסקי**. הח"כ הצנום מתיקה, הוא נסע להתארח בבית מישפחה באשדוד. כשהגיעה מכוניתו לעיר, המתינו לו שם ראש־העיריה **אריה אזולאי** וסיירת־מישטרה, שהיתה אמורה להוביל אותו אל המארחים. ב־שלב מסויים נעלמה הניידת ופרס נאלץ לבוא למסיבה לברו, לפי ההוראות שקיבל נהגו מ־ראש העיריה. אנשי־הביטחון של פרס נזפו באנשי ניידת־המיש־טרה, שהופיעו מאוחר יותר. כדי שלא לחזור על הפאשלה, הח־ליטו שוטרי־הניידת להבטיח את היצמדותם לריכבו של ראש־הממשלה ברדכו חזרה. כשפרס יצא לירושלים, נסעה הניידת לפני מכוניתו, תוך כדי צפירות מחרישות־אוזניים. אלא שאז היתה השעה 1 אחרי חצות ו־רחובותיה של אשדוד היו ריקים ממכוניות.

■ שבחים לפרס חלק השר הליברלי **גידעון פת** בתוכנית בירה ומצב רוח, שנערכה בליל־שבת בבית־ליסין בתל־אביב. הציע לו המראיין **יעקב אגמון**: „כשר־המדע, אולי כדאי שתייצא את פאטנט־ממש־לת־האחדות לארצות נחשלות?"

■ בהמשך הראיון נשאל פת, אם הוא מוכן להיות שר־אוצר. פת דחה את ההצעה. „במדינת־ישראל שר־אוצר זה לשימוש חד־פעמי!" היקשה אגמון: „מה פירוש הדברך?" הסביר השר: „חלקם מתו וחלקם מסתובבים כצללים בוועדות־הכנסת השר־נות." שלף אגמון: „פירושו של דבר שהתפקיד הזה או שקובר אותם או שבו הם קוברים אותנו." אגב, שר־האוצר המועדף על פת אינו אלא **סינחם ספיר** המנוח, שלו הוא חלק באותו ערב שב־חים רבים.

■ הפרופסור החיפאי **שבח וייס** הוא אומנם ח"כ העבודה, הציב לעצמו משימה: לעלות במישקל. מישקל היעד: 65 קילוגרמים, חמישה קילוגרמים יותר ממישקלו הנוכחי.

■ אחרי **שימעון סרם** סיים לחגוג את המימונה אצל מישפחה בירושלים, ואחרי ש־גמרו לשפוך עליו חלב ומינ־אבל היו לו קשרים הדוקים עם הפרופסור **בנימין אקצין**, ש־נפטר השבוע. וייס סיים את המחזור הראשון לתואר שני במדעי־המדינה באוניברסיטה ה־עברית בירושלים, בהדרכתו של אקצין. הוא היה גם הסטודנט היחיד שנבחן לתואר, ואקצין חיבר עבורו בחינה מיוחדת. הוא גם היה הדוקטורנט הראשון אצל אקצין בירושלים.

■ אקצין נהג לפנות בשאלות לתלמידים מפורסמים שלו. אחד מהם היה **משה דיין**, שסיים בסוף שנות ה־50 את שרותו ה־צבאי ובילה באוניברסיטה עד לכניסתו לחיים הפוליטיים. אק־צין פנה אליו באחד השיעורים וביקש לדעת מדיין אם הוא קרא שלושה ספרים, שהיו חומר חובה לתלמידים במדעי־המדינה ב־שנה ב'. אחרי שהשמיע המורה את שמו של כל אחד מהספרים, השיב דיין תשובה זהה: „לא הס־פקתי לקרוא." אמר לו אקצין: „לא הספקת, לא הספקת, לא הספקת — בלתי־מספיק."

■ נאמנות מיפלגתית יוצאת רופן גילה השבוע וייס. הוא קי־בל הזמנה להרצות לפני הקהילה היהודית בסידני שבאוסטרליה, במלאות 40 שנה לסיום מילחמת העולם השניה. לצידו אמורה היתה לנאום הלוחמת האנטי־נאצית **ביאטה קלארספלד**. אבל וייס סירב להצעה המפתה, משום שהוא מרכז את ההסברה לבחירות להסתדרות באיזור חי־פה.

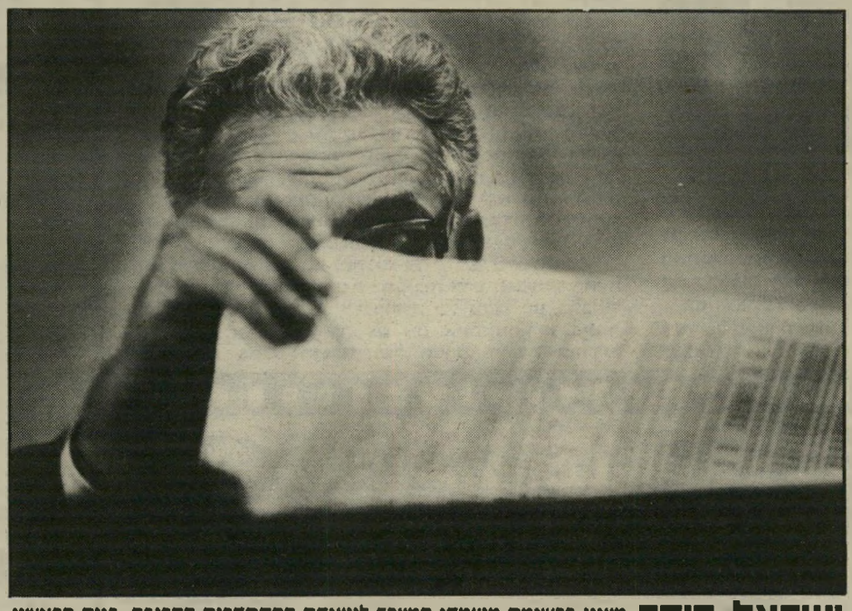
■ הליברלים התכוננו זמן רב לכינוס המועצה, שדנה בשאלת האיחוד עם חרות, אבל לא נתנו את דעתם לצד הקולינרי. שלוש שעות אחרי פתיחת הדיונים, ב־יום השלישי השבוע, שלחו ה־עיתונאים פתק למזכיר המיפ־לגה, מאיר הוברמן, ואימו עליו שאם לא יוגשו להם מזון ומשקה, הם לא יוכלו להמשיך ולשבת באולם־הדיונים שבמלון כפר־המכביה. הוברמן נבהל, שלח אל העיתונאים שלושה מלצרים נושאי מגשים עמוסים.

■ הלצה עיתונאית עמדה מ־אחורי השמועה על כיבוי־אורות וגניבת קלפיות סמוך לשעת ה־הצבעה, אחרי חצות. כתב מעריב **אבי בטלהיים** אמר בצחוק ל־**יורם גילעדי**, עוזרו של **יצחק מודעי**, שבוודאי עתה מישהו ינתק את זרם־החשמל ויחבל בקלפיות. הבריחה הפכה ל־שמועה מאיימת.

■ לצידו של מודעי נמצא בדרך־כלל **סינחם** („פיני") **גולדשטיין**. אך השבוע הוא נעדר, כי יצא למסע מגבית ב־ארצות־הברית. את מקומו מילאו בהצלחה גילעדי ו**מיכאל** („מי־קי") **צולר**, המישנה לנציב שירות־המדינה, שהיה ביום חר־פש.

■ כתב־הרדיו **אמנון נדב** היה סחוט לגמרי. 14 פעם שידר למהדורות־חדשות על המתרחש באולם. בדרך כלל, בכל שעה היו התפתחויות חדשות, שהיו הפר־כות למגמה שעליה רווח ב־מהדורה הקודמת.

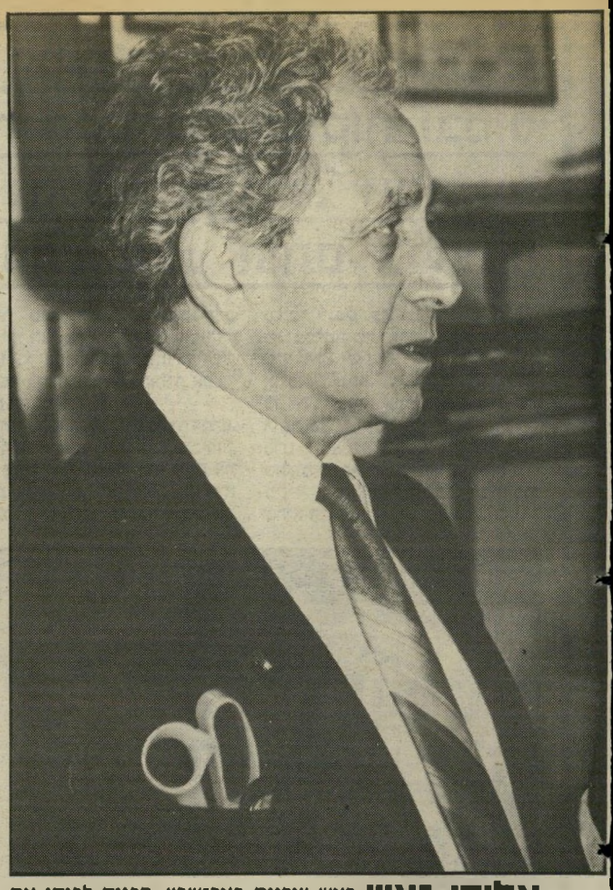
■ לקראת שעות אחר־ה־צהריים, כאשר התעורר הצורך שבאולם יהיו נוכחים כמה שיותר מתגברי האיחוד, נעלם אחד מהם. רואה־החשבון **יחזקאל סלומין** המריא לחו"ל ולא יכול היה להי־שאר באולם עד לסוף הדיונים.

ישראל קיסר מעיין ברשימת מועמדי המערך לוועידת ההסתדרות הקרובה. ביום הראשון אחרי־הצהריים אישר מרכז מיפלגת העבודה את הרשימה. באולם אוהל־שם נכחו פחות ממאה חברי מרכז, שהיו משועממים מאוד. במהלך הישיבה נקרא יושב־הראש, עוזי ברעם, לטפל בשאלת ייצוגה של אחת ממועצות־הפועלים, וקיסר, שישב על הבימה, נטל את שרביט הניצוח.

תמונת השבוע ישבניהם של סוסי־המישטרה, המנסים להרחיק את הרב מאיר כהנא וחברי מהבימה המרכזית בחגיגות המימונה, שהתקיימו בירושלים. צלם העולם הזה, ציון צפריר, צילם את שוטרי מישטרת ירושלים, שעצרו את המפגינים בעזרת גופם של הסוסים.

אליהו נאווי ראש עיריית באר־שבע, הכניס לכיסו את המיספריים, שבהם הוא גזר את הסרט בחנוכת קו אגד החדש מבאר־שבע לתל־אביב, ללא תחנות־ביניים. נאווי קיבל את המיספריים מדובר החברה, גידעון טלמור.

■ מארב פרלמנטרי למערך הכיר **יעקב שמאי**, מועמד ה־ליכוד לראשות־ההסתדרות, ח"כ העבודה, **אהרון הראל**, שמונה כיושב־ראש ועדת־הבחירות ה־מרכזית להסתדרות, הודיע ל־חברי מיפלגתו, כי הגיע להסכם עם הליכוד, לפיו במערכת ה־בחירות לא יהיה פירסום חוצות. מסיבה זו ביטל המערך הסכם חתום עם שילטי־עבודי לפיר־סומת־חוצות ברחבי־הארץ. ה־ליכוד עט על המציאה, התקשר עם שילטי עבודי, ולתדהמת המערך חתם עם החברה על הסכם הדומה לזה שביטל המ־ערך.

■ הצלחה בתפקידו, כבר ב־תחילת דרכו כנציב שירות בתי־הסוהר, זקף השבוע לזכותו גוני־דר **רמי סוויסה**. לפני שנה הוצאו לחופשת חג־הפסח 128 אסירים ורק 108 שבו. השנה, ערב היציאה, הוא שוחח אישית עם האסירים, היוצאים לחופשת־חג. התוצאות: יצאו 500, שבו 489. אחד הנעדרים הוא עיוור, שלא שב מפני שבנו שכח להביא אותו. אחר, "מטורלל" לדיברי סוויסה, שכח את מועד החזרה.

■ בתחילת השבוע חגגה ה־נציבות את פרישת **מרדכי ורטהיימר** וכניסתו של סוויסה לתפקיד, בארוחת־ערב והופעות אמנים־מתנדבים באולם־שמחות ברמת־גן. בין הנוכחים היו **שימעון סביר**, מפקד היחידה לחקירת פשעים חמורים במטה הארצי, שהוא אחיו של סוויסה, **ואפי חסין**, מפקד מרחב השפלה של המישטרה. סוויסה איחר, בגלל תגיגות המימונה.

אורי ליפשיץ הצייר פתח תערוכה בגלריה של בית־הספר קמרה אובסקורה. שם הוא מלמד. ליפשיץ סירב להצטלם ליד ציוריו, שנושאם הוא חתונות. בסופו של דבר, בעודו יושב ולוגם כוסית, הוריד מישהו את אחת התמונות מעל הקיר, העמיד אותה מאחוריו – וכך קלטה אותו המצלמה.

מה הולך בבידור

● הגשש הראשון העושה ביזנס לבד. בלי השניים האחרים, הוא **שייקה לוי**, שהפך באחרונה שותף במיסעדת בית־ציוני־אמ־ריקה. **ישראל (״פולי״) פוליא־קוב, גברי בנאי** והמפיק **אב־רהם (״פשנל״) דשא** לא הת־נגדו, כי ״זה לא מפריע. אם מישהו מאיתנו עושה משהו בשקט, מהצד, בלי קשר לבידור.״ כפי שאומר שייקה. יש שם אוכל ביתי, כשר למהדרין. שייקה יהיה אחראי לפירסום וליחסי־ציבור, יתרום את הידע שלו בבישול ויביא את כל החברים שלו.

● שותפות בעסק סידר ל־עצמו גם **מנחם זילברמן** ה־אילתי. ומעכשיו הוא אחד מבעלי בר־יין בעיר הרומית. בשם פלאטפוס. את השם הוא לקח מבדיחה של ירידו, **דני סנדרסון**, המספר על אחד שקיבל פלאטפוס מלדרוך על ענבים. כמו שייקה, גם מנחם יעסוק בעיקר ביחסי־הציבור של המקום ובאירוח. הוא מבטיח לשעשע את האורחים כיד היין הטובה עליו.

● **נעמי**, אשתו של דני סנ־דרסון, קרובה לעולם העיתונות. בעבר כתבה בחינמון העיר וכיום היא עורכת ירחון לעיצוב־פנים ב־שם בית.

● ואילו **דורית**, אשתו של מנחם זילברמן, הוציאה את סיפרה החמישי, סירוס. זהו רומן לא־אישי. המתאר איך גבר יכול לסרס אשה. דורית מספרת, על־סמך מח־קרים על הבדווים ועל־סמך מיק־רים שהיו, על ישראלית המתחתנת עם ברווי מסיני, מאבדת כיוון ונלחמת על זהותה במידבר. ״מא־חורי החזות האטומה, השלווה בכיכול, של הבדווים,״ אומרת דו־רית, ״מסתתרים יצרים עזים ומי־תוסים רב־סוד.״

●המוסיקאי **קובי אושרת**, שהוא מעשן בבר. הפסיק לעשן כבר כמה פעמים בעבר. לתקופות ארוכות. וחזר לעישון. בזמן האח־רון הוא חיפש לעצמו סיבה להפ־סיק שוב. וימים אחדים לפני הקדם־אירוויזיון הוא נדר שאם עולה עולה שלו יזכה במקום הראשון. הוא יפסיק. בינתיים הוא מחזיק מעמד, וגם שיימר על דיא־טה. כדי להיראות גמיטבו. כאשר ינצח ב־4 במאי על תיזמורת ה־אירוויזיון בשוודיה.

● **ירדנה ארזי** טוענת שהיא עם הקדם־אירוויזיון גמרה. ולא תשוב לנסות. אבל בעלה, **נתן תומר**, אומר משהו אחר. בתור בעלה הוא מסכים איתה. והוא בעד שקט נפשי ונגד תחרויות. אבל בתור המפיק שלה הוא חושב שזהו הימור כראי. גם לשנה הבאה. וחושב שיצליח לשכנע אותה להת־חרות שוב.

● הברקה מתוכנית־הרדיו משיכת יתר: ״השנה בטח נזכה באירוויזיון כי אנחנו מסתמכים על שחקן־רכש כהה — והנוסחה הזאת, כידוע, עובדת.״

●העובדה שהקריין **יקיר אביב** פוטר מעבודתו ברשת גימל לא הפריעה למפיק משיכת יתר **יצחק אלון**, להזמינו להש־תתף בתוכנית הסאטירית. החלטה נבונה. כי יקיר הוא כוכב בולט שם. ״הוא בשבילי אמן. ולכן לקחתי אותו,״ אומר אלון, ״בלי שום קשר למה שקרה לו ברדיו.״ בתוכנית האחרונה, שהוקלטה בשבוע שעבר בבית המורה בתל־אביב, לבש יקיר מיקטורן שחור אלגנטי על הג׳ינס שלו ופאפיון לבן ענק לצווארו, והיקה את **נתן דטנר**

יקיר אביב
מיקטורן ופפיון

בקדם־אירוויזיון. לצידו היתה ה־קריינית **רויטל עמית**, כשפיאה בלונדית לראשה. בתפקיד **דליה מזור**. הקהל צחק כאשר יקיר ורויטל שילבו בהנחיה הרבה חיוכים מאוזן־עד־אוזן, צ׳הקוקים וחינחונים.

● באותה תוכנית הופיעה גם **ליעד**, בתו בת ה־9 של **מזמז גילעדי**. רק בשעה 11 בלילה הגיעה תורה לעלות לבימה. על ה־שאלה אם אין הילדה עייפה בשעה כזאת. אמר מוטי: ״מה פיתאום? היא נגועה במחלה, מחלת הבימה, ואוהבת מאוד להופיע.״ ליעד הו־פיעה בתפקיד של מורה ממוש־קפת.

● ״בוקר טוב, תלמידי חברי־הכנסת,״ קראה ליעד מן הטקסט שלה, ״היום נלמד על נימוסים והליכות. **יצחק מודעי**, לאן אתה הולך? אה. עוד פעם יש לך בעיות עם נזילות. תתאפק. ילד בגילך יכול להתאפק, ולא להזרים כל רבע שעה. **שימעון** (פרס), הכנת את שיעורי־הבית? מה זאת אומרת, כן ולא?״

●והלאה: **״אברמלה שפי־רא**, תוציא את הפולקע מהפה! עוד לא ארוחת־עשר. פרעסר! **שולמית אלוני**, מה הראיון שלך? תשלימי מייד עם הצ׳ילבה. **גאולה** (כהן). גאולה, תפסיקי לב־כות! אה. את כבר לא בוכה? או תדעי שאין הבדל בין דיבורך לביכייך, ולכי תתנחלי במקומך!״

● מאז הקרנת התוכנית ה־ראשונה בסידרה תיזמורת ב־טלוויזיה והופעתו בסיבה למ־סיבה, מזהים פיתאום את הפנ־טומימאי **זדליאן שגראן** ברחוב. הוא נהנה מהמצב החדש, אבל כדי שזה לא יציק לו כל הזמן, הוא קנה לו זוג מישקפי־שמש.

●הקריינית **שירה גרא**, אחת המשתתפות הפעילות במה יש התוכנית של גלי צה״ל, מחכה בעוד חודשים אחדים להולדת ילדה השני. שירה ובעלה, טכנאי־ההקלטות **יואב גרא**, הם הורים **לנעמה**, שהיא בת 8 חודשים בסך־הכל.

● כמה משערותיו של **אבי יפרח**, מפיק פסטיבל ישראל הכסיפו מרוב דאגה, אחרי ששמע מה עליו להכין לקראת ״ערב **קורט וייל**״, בביצוע הסינפו־נייטה הישראלית בארי־שבע. הבימאי האמריקאי **דיוויד אולדן** דורש להכין לו: 15 ניצבים־גברים, בעלי מכוניות, לנסיעה על הבימה. ארבעה רוכבי־אופנוע, 20 עגלות־נכים, משאית־אשפה, 30 גוויות־בובות, 200 מנורות־ניאון ונערה בלונדית יפהפיה, בעלת פני מלאך, שתצטרך לנגע, לרקוד ולרחף על הבימה, מבלי לדבר. נהגים, אופ־נועים או נערה מלאכית כנ״ל, הרוצים להופיע בהצגה בהתנדבות, יכולים לפנות לליאור סגל (טלפון 057־31616).

● **לאלי פיטוסי**, מנהל מוע־דון החאן בירושלים, יש טענות לזמרים הישראליים. ״הם בוכים לי שאין עכשיו עבודה, ואני מתפלא שהם לא הולכים בכיוון של הופ־עות לתיירים.״ הוא אומר. ״הרי כל זמר יודע לפחות שפה זרה אחת. יש לי בקושי חמישה אמנים, הי־כולים להופיע לפני תיירים, וזה לא מספיק. אני מוכן לעזור בהדרכה לכל זמר הרוצה בכך.״

●השחקנית **שלומית כהן**, שביכבה במדור מיכתבים לרותי בשבוע שעבר, היתה מניפגי־הרעלת־המזון, שבה לקו בסוף־השבוע שעבר עשרות מאורחי המלון המלך שלמה באילת. במשך ארבעה ימים היא היתה מרותקת למיטה. חיה על נוזלים בלבד, וסבלה יסורי־תופת. ״אלה היו גלי־כאב. כמו צירי־לידה,״ היא מספרת, ״דקה וחצי כאב חזק, רבע שעה מנוחה, ושוב כאב. הורדתי בימים האלה שלושה קילו, קי־בלתי מחמאות, אבל הייתי מוותרת על התענוג הזה.״ **נעמי רון** ■

פסוקי השבוע

● **שר־האוצר יצחק מו־דעי:** ״זהו עם מטורף. כל־אחד מפטפט פיטפוטי־סרק, זו ארץ של בילבול.״

● **שר־הדתות הד״ר יו־סף בורג:** ״בעבר, כשניסו להנהיג שעון קיץ, ניסיתי לעמוד בפרץ. היום יש פרץ, אז שהוא יעמוד!״

● **ח״כ שינוי מרדכי וירשובסקי:** ״מיטען הצד המסוכן ביותר לישראל הוא הפה של מודעי.״

● **ח״כ חרות יורם ארי־דור:** ״פרס הבטיח מכונית לכל פועל ונתן לנו פקח לכל אזרח.״

● **השר אברהם שריר**, הרוצה איחוד מיידי עם חרות, בדיון במועצת המיפלגה: ״חודש אפריל — חגים. יוני, יולי ואוגוסט — חודשים חמים. ספטמבר — שוב חגים. למה לא עכשיו?״

● **העיתונאי אמנון אב־רמוביץ**, על הנ״ל: ״למה לא עכשיו? עכשיו, כשהוא במיקרה נמצא בארץ!״

● **רחל רהט, פוחרת ה־קרקעות בגדה המערבית**, על רווקותה: ״מעולם לא חשבתי על עצמי. רק על ארץ־ישראל.״

● **הרמטכ״ל לשעבר רפ־אל (״רפול״) איתן:** ״אין צד״ל ואין בצל.״

● **המשורר יהונתן גפן:** ״בשבילי החזרה בתשובה היא חדר־מיון, שאנשים נשארים בו לפעמים למשך כל החיים.״

● **הרב מנחם הכהן:** ״מילחמת הכוכבים — מילחמת בני אור ובני חושך.״

● **המשורר יב״ל:** ״המש־תמש להגנתו בתורת הגזע והגבורה קובר את עמו.״

אחרי שאנסו, רצחו ואהבו מול המצלמות, חגגו השחקנים באווירה שקטה ★ הנשים פינקו את הגברים בנשיקות ובמוס שוקולד וגם השאירו מיספרי־טלפון ★ הספר בן ה־23 תלה על הקיר את תמונות הקליינטים המפורסמים שלו וחגג איתם בפתיחה

לא קל להיאנס, אבל קל לנקום

יעקב קוצקי, מפיק־סרטים, חושב שהסרט בובה הוא הסרט הכי־טוב שנעשה אי־פעם בארץ. „אני יודע, זאת הצהרה מפוצצת," הוא אומר במסיבה לכבוד סיום הצילומים בפאב המיס־באה בתל־אביב, „בדרך־כלל אני נמנע מהצהרות כאלה, אני צנוע, אבל הפעם אני עומד בביטחון מלא מאחורי דבריי." טוב, הוא גייס משקיעים שהכניסו חצי מיליון דולר בסרט הזה, וכשמדובר בסכום כזה, מותר לחשוב כל דבר. בעצם, רצוי — אחרת אפשר להשתגע.

„בובה" הוא הכינוי של גיבור הסרט, **זאב רווה**, שגם ביים. איש טוב כזה, שלא מזיק, אבל כאשר הוא נוקם את ניקמת אחיו, הוא לא מהסס, ואז הוא כבר בכלל לא בובה. קוצקי מגדיר את סירטו כ„פקינפה אמיתי", כי אצלו, כמו בסרטיו של הבימאי ההוליוודי **סם פקינפה**, יש הרבה אלימות, רצח וגם אונס. הנאנסת, השחקנית **חני נחמיאס**, חמודה אמיתית, אומרת שזו היתה סצינה קשה מאוד, אבל זה רק סרט, והיא לא מתכוונת לפתח שום טראומות בעיקבות האונס. היא רק מקווה שהתוצאה על המסך תהיה כמו שהיא הרגישה בזמן הצילומים.

שלמה וישינסקי המופיע בסרט בובה כמנחה תחרות־ריקודים, הגיע למסיבה בחברת אשתו, הזמרת אסנת (משמאל) והצמיד אליו גם את כוכבת הסרט, חני נחמיאס.

אריק סיני הזמר, עם חברתו, הרקדנית טלי יאיר (מחייכת משמאל), העו־מדת לטוס בסוף החודש לאירוויזיון בשוודיה, כאחת מחברות להקתו של יזהר כהן. לידם, מנועצת את ביטנה וכל יתר אבריה, רקדנית־הבטן ברי סימון שרקדה לא רק על הבימה, אלא גם על השולחנות.

חני נחמיאס בחליפה אלגנטית בכניסה למיסבאה. חני נשואה לאיש־עסקים והיא אם לתום בן 8 החודשים. לצופי טלוויזיה צעירים היא מוכרת מהסידרה בלי סודות.

ברי סימון מפגינה רגל חטובה. היא היתה האטרקציה ב„ערב לגבר" שאירגן יענק'לה טל. תוך כדי ריקודיה היא העניקה טיפול אישי לכמה גברים, כאשר הצמידה את חזה אל פניהם. אחרים, שנסחפו עם הקצב ותנועותיה הסקסיות, קיפצו ממקומם ורקדו איתה בלהט.

ערב לגבר

עדיין במיסבאה. בעל המקום, **יענק'לה טל**, אוהב לשדך בין הקליינטים שלו. זה האופי שלו, לפרגן לכולם אהבות — או לכל הפחות פלירטים קצרים — וזה גם לא מזיק לביזנס. הוא כבר העביר המון פתקות בין השולחנות, ולחש המון לחישות באוזן, בנוסח „אני לא יודע אם שמת־לב, אבל ההוא ליד הבר שם עלייך עין."

ביום חמישי האחרון הכריז טל על „ערב לגבר". הזמין גברים בנפרד ונשים בנפרד, והודיע לנשים שתפקידן באותו ערב הוא לפנק את הגברים. כל אחת את מי שמוצא־חן בעיניה. „כל השנה הגברים מפנקים את הנשים," הוא הסביר, „לא צריך לפרט למה, כולם יודעים, לכן החלטתי לשנות את זה לערב אחד."

יהודה ברקן הגיע עם חברתו, **נילי פלד**, **אריק סיני** הגיע עם **טלי** שלו, **קובי אושרת** בא לבד. כי חברתו **עדה תומר** נמצאת בחו"ל, וגם **דודו טופז** הגיע עם חברים. הברון **דני ליאונוב** סיפר בריחות ורקדנית־הבטן **ברי סימון** רקדה על הבימה ועל השולחנות ופינקה כמה גברים בנפרד, כאשר הצמידה את חזה אל פניהם. הבנות האכילו את הבנים במוס־שוקולד, הבנים נישקו את הב־נות, מיספרי־טלפון נרשמו על פתקים. בשעת־לילה מאוחרת הכריז טל, שהוא בטוח שמהערב הזה תצא לפחות חתו־נה אחת, ויכול להיות שגם יותר.

עדנה לוי (משמאל), אשתו של הזמר אושיק לוי, באה לפתיחת המיספרה של מואיש, בתוקף עבודתה כעיתונאית־אופנה ביומון חדשות. לוי, שהיא גם מעצבת־אופנה, באה בחברת אחותה, דפנה אברמוביץ, החיה בניו־יורק, שם היא מנהלת בוטיק.

תיסרוקת לזימרה

יזהר כהן יושב במיספרה, אבל הוא לא ממתין לתיספורת. הוא בא לפרגן לספר שלו, **מואיש חן**, שפתח מיספרה חדשה ברחוב פרישמן. ליד יזהר יושבת הזמרת **אילנה אביטל**, בתיסרוקת בסיגנון שנות ה־40, יצירתו של מואיש. הוא גם הספר שלה. גברים, נשים, לא חשוב. יוניסקס. יזהר הוא במרכז העניינים, לא מפסיק לחייך. כולם טופחים לו על הכתף, מאחלים לו מקום ראשון בעוד שבועיים בשוודיה.

על הקיר תמונות גדולות ממוסגרות של יזהר, **עופרה חזה**, **אילנית**, **ירדנה ארזי**, ואילנה אביטל. ברקע מנוגנים השירים שלהם. מואיש חן חלם תמיד על קליינטיות מפורסמות. עכשיו, בגיל 23 בסך־הכל, החלום מתחיל להתגשם. הן באות אחת־אחת.

"אילנה אביטל היתה הראשונה," מספר מואיש, "היא הגיעה דרך **סביון צבר**, האמרגן, שהוא חבר שלי. אחר־כך באה ירדנה ארזי, שהגיעה דרך המלווה שלה, **דרור משולם**, שהוא חבר שלי. **שולה חן** הגיעה דרך ירדנה. **עופרה חזה** שמעה עליי בהד ארצי, התיישבה אצלי על הכיסא ואמרה: אתה הספר שלי."

הוריו של מואיש, תושבי נס־ציונה, רצו שהוא יהיה נגר, אבל הוא אמר שבשום אופן לא. בגיל 8 הוא הלך עם אמו לספר, ואמר לה שהוא רוצה להיות כמוהו.

התיסרוקת האידיאלית לפי מואיש, היא בסיגנון טיבעי. שאפשר לקום בבוקר, לדחוף ידיים לתוך השיער, והתיסרוקת מסתדרת מעצמה. הוא לא אוהב צבעים משוגעים על הראש. הטעם שלו זה מה שיותר שקט ויותר טיבעי. הוא אומר "צבעים לא מל־כותיים", ומתכוון ל"צבעים לא מלא־כותיים". הקריין **משה מורד** יכול להתחיל לתת לו שיעורים בעברית, אולי בזמן התיספורת החודשית.

אסתר שמיר הזמרת המתולתלת, באה לפתיחת המיספרה של מואיש חן (משמאל) והביאה לו בקבוק יין. מואיש עבד בנס־ציונה, ועכשיו, עם עזיבתם של ספרי־הבוהמה גילי גמליאלי ויוקי שרוני, הוא תפס את מקומם.

ברברה דקהם הרקדנית־עם־הנחשים, חיבקה את משה מורד, כשהיא כורכת סביב צווארו את אחד מנחשיה. בתמונה משמאל נראה מורד כשהוא לוגם מפחית־בירה.

אווה בודנר הבלונדית, מפיקת־תוכניות בטלוויזיה, בחברת המוסי־קאי בני נגרי, שגם הוא עובד בקביעות בטלוויזיה.

ביאטריס גייאר הדוגמנית הבלונדית ממוצא שווייצי, באה לפתיחת המיספרה של מואיש חן ברחוב פרישמן בתל־אביב כשהיא מחובקת עם החבר שלה, ירון, שגם הוא דוגמן. לפני הרומן שלה עם ירון חיה ביאטריס תקופה ממושכת עם השחקן אלברט אילוז.

נעמי רון

האם אפשר להוכיח שהחיילת אורלי דובי (משמאל) נרצחה בליל חופשתו של חליווה (מימין), בחולצה משובצת, בין שוטר ופרקליטו)? האם הגרגידים השחורים מספיקים להוכחת הרצח?

רוצח לכל עתך?

ד דבר המפתיע ביותר בשלמה חליווה בבית־המישפט הן התנועות הנשיות המעודנות שלו. הן מודגשות כל־כך, עד שהוא נראה ממש כהומו־סכסואל. חליווה מרצה כיום עונש של 22 שנות־מאסר על שישה מיקרי אונס אכזריים שביצע, והוא עומד לדין כעת על אונס ורצח החיילת אורלי דובי, בלילה שבין ה־15 וה־16 בנובמבר 1983.

בנאום הפתיחה למישפט, שנשאה התובעת נורית שניט, התגלתה חדשה מרעישה, כי חליווה נחקר על רצח ליאונור בן־לולו, הודה ואף שיחזר את הרצח. התיק עדיין פתוח, מכיוון שלתביעה חסרות ראיות מסייעות. התובעת סירבה להעמיד את התיק הזה לרשות סניגוריו של חליווה, יוסף סף ושמואל שובר, מכיוון שהוא איננו נוגע לרצח אורלי דובי.

ליאונור בן־לולו היתה צעירה כבת 24, תושבת טבריה. היא עברה בחברת־ביטוח בתל־אביב. בינואר 1976 נסעה בטרמפים לטבריה ונעלמה. שבועיים אחרי היעלמה נמצאה גופתה בחורשת אקליפטוסים ליד נתניה, לא הרחק מהמקום שבו נמצאה גופתה של אורלי דובי. ליאונור נרצחה על רקע מיני ונהרגה בחניקה. גופתה נמצאה עירומה למחצה.

בעת רצח ליאונור היה חליווה חופשי. זה היה בין שתי תקופות־מאסר שריצה.

חקירות המישטרה קשרו את רצח ליאונור ברציחות השונות של צעירות שהיו בכביש־החוף מאז שנת 1966, ועד לרצח אורלי דובי, בשנת 1973. בין הרציחות הללו היה גם רצח רחל הלר שבביצועו הורשע עמוס ברנס, המבקש עד היום להוכיח את חפותו. אלא שאת רצח רחל הלר אי־אפשר ליחס לחליווה, מכיוון שבעת רצח זה, ב־24 באוקטובר 1974, היה חליווה בכלא, וריצה עונש־מאסר על אונס.

היעלמה של אורלי דובי, בתו של רופא נתנייתי, לא עבר בשתיקה. המישפחה נזעקה מייד, הודיעה למישטרה ודרשה לחפש את אורלי. המישפחה היתה נחושה ביותר בדעתה, כי לא יתכן שאורלי הסתלקה מהבית מבלי להודיע, מכיוון שהדבר נגד את אופיה של בת־הטובים, שעשתה הכל כדי להתגייס לצה"ל, למרות נכות בזרוע, שהיתה לה מילדות. „היא לא תיעלם מהבית ללא סיבה, והיא לא תאחר לצבא בלי סיבה," חזרו ואמרו ההורים למישטרה ולמצ"ח (מישטרה צבאית חוקרת).

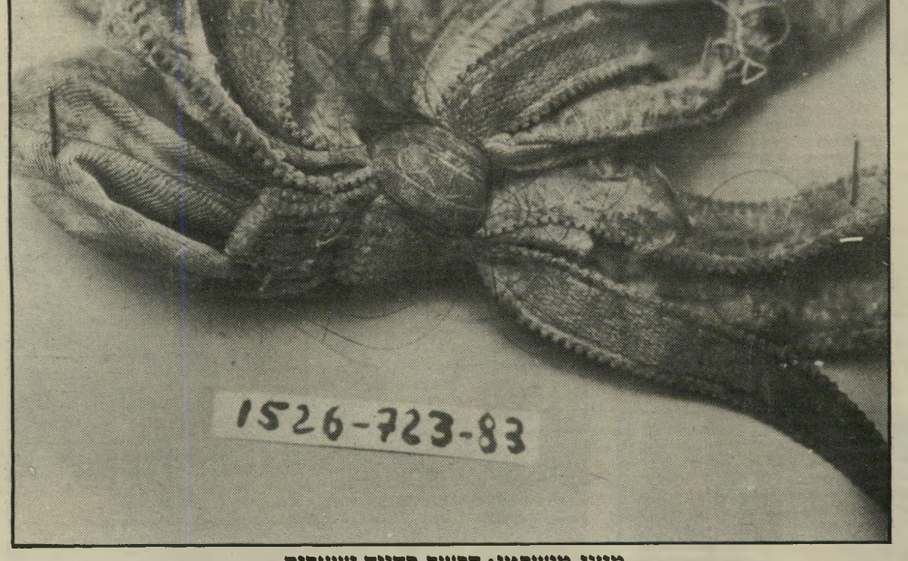
גם הודעות של אזרחים כאילו ראו את אורלי בתחנה־המרכזית בתל־אביב כשבוע לאחר היעלמה לא הרגיעו את בני מישפחתה. הם לא האמינו כי בתם תיעלם מרצונה מהבית מבלי להודיע להם על כך ותסתובב לה ברחובות.

מציאת הגופה, כמעט חודש אחרי ההיעלמות, ב־14 בדצמבר 1983, אישרה את גירסת המישפחה. אזרח, שראה את הגופה המתפוררת בגומחה שבאחת מערימות הגרגרים השחורים והאשפה ליד מחסני רייזמן לצידי כביש־החוף בנתניה, הזעיק את המישטרה. הגופה היתה מונחת על ביטנה, עירומה לחלוטין.

ליד גופת הצעירה לא נמצאו כל תעודות או סימני־זיהוי אחרים. בערך מול המקום שבו נמצאה הגופה.

חיפוש מדוקדק שנערך במקום גילה ממצאים חשובים נוספים. נמצאו שם ביגדי חיילת, כשבכיס המיכנסיים כרטיס־אוטובוס, שווהה אחר כך על־פי מיספרו. היו שם זוג נעליים, תחתונים ורודים של נערה וחזיה קשורה בקשר הדוק. בתוך הקשר נמצאה קבוצת־שיער שהסתבכה בו.

השיער שהוצא משם נבדק והושווה לזה שהיה במיברשת השיער של אורלי בבית. הזיהוי היה ודאי. המישטרה עשתה עבודה כל־כך יסודית, שהצליחה אפילו למצוא את גלולות התרופה שהיו בתיקה של החיילת ואשר התפזרו בשטח.

מוצג מישפטי: הקשר בחזיה ושערות
רציחות כביש־החוף

אשה כבת 20, שמתה לפני 15 עד 30 יום. גובהה היה כ־1.70 מטר, שערה ארוך וצבוע בלונד אדמוני. בגלל מצב הגופה לא ניתן היה לקבוע אם היו נזקים חיצוניים. כאשר ניסה הפאתולוג לסובב את הראש, ניתק הצוואר והגולגולת נותרה בידיו של הפאתולוג.

את הזיהוי הראשוני עשו על־פי שיניה של הצעירה, ועל סמך ניתוחים רבים שעברה בזרועה מילדותה, ואשר בגללם נדחה שרותה בצה"ל.

חניקה בחזיה

ך ומיים אחרי מציאת הגופה, הגיע למישטרה אזרח ובידו תיק צבאי. הוא סיפר כי מצא את התיק בתעלת־מים, מצידו השני של כביש־החוף, התחילה המישטרה לחפש את רוצחה. הצעדים הראשונים היו בכיוון שעותיה האחרונות של המנוחה. כרטיס־האוטובוס וכרטיס־רכבת שנמצאו בבגדיה, הוכיחו כי אומנם ביקרה באותו ערב אחרון את סבתה החולה בבית־החולים פלימן בחיפה.

קצין צבא העיד כי נסע עם אורלי ברכבת לחיפה, וראה אותה עולה על אוטובוס שנסע לכרמל. אחיות בבית־החולים סיפרו על ביקורה של אורלי שם ועל יציאתה מן המקום בשעת־לילה. שני סטודנטים זיהו את תמונתה של אורלי מייד לאחר שהופיעה בעיתון כנעדרת, עוד לפני מציאת הגופה. שבוע אחרי שנעלמה, העיד הסטודנט דניאל שפירא, כיום חייל בשרות חובה, כי בערב היעלמה חיכה לאוטובוס ליד בית־החולים פלימן בכרמל. השעה היתה בערך 9 וחצי או 10. החיילת ניגשה אליו ואל חברו התביעה טוענת, כי אורלי נחנקה בחזייתה, וכי רוצחה הפשיטה מכל בגדיה וזרק אותם מעבר לכביש.

כאשר התברר מעל לכל ספק כי נמצאה גופתה של החיילת הנעדרת, המישטרה הביאה למקום את הפאתולוג אישר כי זו גוויה של ד"ר אברהם לוי, והוא ברק את הגוויה בדיקה ראשונית במקום הימצאה.

הפאתולוג

תובעת שניט
לילה אחד בלבד

צל"ש וצל"ג למישטרה

המישטרה עשתה עבודה מופלאה בתיק רצח אורלי דובי. נחקרו מאות עדים, נבדקו אלפי מימצאים ולבסוף הגיעו למסקנות הגיוניות. בית־המישפט הוא שיקבע, כמובן, אם יש בראיות כדי להרשיע את הנאשם.

עבודת הנמלים של המישטרה גילתה את הגרגירים השחורים בתיפרי בגדיו של חליווה ובבגדיה של הקורבן. המישטרה מצאה אפילו את כדורי־התרופות של אורלי, שהיו מפוזרים על־פני שטח האדמה הבוצנית. אנשי המעבדות לזיהוי פלילי, ובראשם רחל גבאי, הצליחו להוכיח בראיות מדעיות את ייחו־דיותם של גרגירי החומר השחור, על־ידי צילומם בהגדלה של עשרות מיל־יונים.

"כאשר רואים מה עשתה המיש־טרה בתיק זה, אפשר רק להצטער שהיא לא עושה זאת בכל תיק־חקירה," אמר פרקליט המכיר את התיק.

אולם בהתלהבותה הגדולה של המישטרה לפתור את התיק, עשתה עוול גדול לשני הנהגים של האו־טובוס לאילת. הנהגים הללו, שהם עדים נייטרליים בתיק, נחקרו בחמת־זעם, כאילו היו הם עצמם חשודים ברצח. שני הגברים בגיל העמידה נחקרו שוב ושוב, כדי לרענן את זיכרונם באשר לפירטי הנגר שירד בעיקבות אורלי מהאוטובוס.

כאשר לא ידעו לתת פרטים מדוייקים יותר, צעקו עליהם החוק־רים וטירטרו אותם. הם נשלחו לריע־נון זיכרון בהיפנוזה. וכאשר גם זה לא הביא ראיות חדשות – צעקו עליהם החוקרים כי הם מסרבים לשתף פעולה.

"אני לא רוצה להיזכר בזה," אמר הנהג יעקב יזרעאלי בבית־המישפט. "בכיתי בזמן החקירה. כי התנהגו אתי בצורה בלתי־אנושית."

אנשי צוות־החקירה הסבירו לה־עולם־הזה כי חשדו בנהגים שהם מעלימים פרטים, מכיוון שהם סובלים ממצפון לא נקי. "הם שכחו להוריד את אורלי בתחנה והורידו אותה ליד השביל. שם מצאה את מותה. הם משקרים ולא רוצים לעזור לנו. לכן טירטרנו אותם." הסבירו אנשי המישטרה.

פיענוח רצח היא מטרה חשובה מאוד, אך בודאי איננה מצדיקה את טירטורם של שני אזרחים, עדים נייטרליים בחקירה. "אם עושים ככה לעדים סתם, מה הם עושים לנא־שמים?" שאל אחד הצופים, ששמע את עדותם של הנהגים במישפט.

האם גם בחקירה כל־כך מעולה של המישטרה אי־אפשר בלי תקלות!

מזכג מישפטי: המעיל של חליווה
סימני זרע

הגרגירים השחורים (הגדלה פי 25 מזילון)
בתוך התפרים

ושאלה איך להגיע לתחנה המרכזית של אגד. היא היתה לבושה ביגדי צבא בצבע זית, ואמרה כי היא רוצה להגיע למרכז נתניה. היא גם סיפרה להם כי עו לאורלי כי תצטרף אליהם ותיסע יחד איתם. הם ראו אותה יורדת בתח־נת־האוטובוס שליד קופת־חולים לין בחיפה, לא הרחק מהתחנה־המרכזית.

האם חליווה הוא שרצח את ליאונור בן־לולו ומעורב ברציחות כביש־החוף?

היא עוברת קורס טלקס בצבא, אבל איננה מרוצה ממנו.

שני הסטודנטים, שהיו ברדכם למעונות הסטודנטים בקריית־אלי־עזר, ליד התחנה המרכזית בחיפה, הצי־

אם דובי
ילדה טובה של אמא

השעה היתה כבר אחרי 10 וחצי.

בעיקבות עדות הסטודנטים, הגיעה המישטרה גם אל הנהגים שעבדו באותו ערב באוטובוסים שבהם נסעה החיילת. הנהג שאסף אותה יחד עם הסטודנטים זכר את החיילת וזיהה את תמונתה, שהוצגה לו על־ידי המישטרה הצבאית. "זה היה די מאוחר בלילה. מונית או מכונית פרטית חסמה את דרכי לתחנה. בשניות הללו, עד שהתפנתה התחנה, הסתכלתי על הנוסעים, היו שם כמה גברים וחיילת אחת. היא היתה יפה עם גוף יפה. ראיתי כאשר עלתה לאוטובוס, אבל לא ראיתי היכן ירדה," העיד הנהג יוסף ליבנה בבית־המישפט.

עוד בחקירתו במישטרה אמר הנהג כי אם נסעה אורלי לתחנה המרכזית, הרי שהאוטובוס האחרון שיכלה לעלות עליו היה האוטובוס לאילת, הנוסע בשעה זו אחת לשבוע מהתחנה המרכזית בחיפה. הוא הכיר את שני נהגיו של האוטובוס הזה, יעקב יזר־עאלי ועוזי אביאסף. כאשר זוהה הכרטיס בכיס מיכנסיה של החיילת, התברר כי זהו כרטיס שנמכר על־ידי עוזי אביאסף באותו ערב.

המישטרה הזמינה את שני נהגי האוטובוס מחיפה לאילת וחקרה אותם, גם הם זכרו את החיילת. "אני נוהג כבר 33 שנים ועוד לא קרה לי מיקרה כזה עם חיילת," סיפר יזרעאלי בבית־המישפט.

הוא זכר כי החיילת שעלתה לאו־טובוס רצתה לשלם בכרטיס־חייל. הנהגים סירבו והסבירו לה כי בקו שלהם אי־אפשר לשלם בכרטיס־חייל. לבסוף שילמה החיילת עבור כרטיס רגיל לנתניה.

היא ביקשה מהנהגים להעיר אותה בצומת נתניה. גם דבר זה עורר את תשומת־ליבם של הנהגים, שחשבו כי מוזר הוא שאדם יירדם בנסיעה כה קצרה, וצחקו לעצמם. הנהגים שכחו להעיר את החיילת בצומת נתניה. היה זה אזרח שזכר להעיר אותה, מייד אחרי הצומת, והיא ירדה קרוב למקום שבו נמצאה גופתה. הנהגים ראו את הגבר היורד אחריה, ושמעו אותו אומר לה: "אני אראה לך את הדרך לנתניה."

קלף חזק

ב שלב זה היה למישטרה הכל חוץ מחשוד. החשוד נמצא באקראי, עקב סיפורו של אסיר ששמו חסוי, כי ביום שאחרי היעלמה של החיילת, איחר חליווה לחזור מחופשה לכלא, שלא כהרגלו. "הוא גם היה עצבני," אמר האסיר.

המישטרה החלה חוקרת בכיוון זה.

מאחר שעל מיכנסיה של החיילת המתה נמצאו כיתמי זרע, היה חשד כי היא נאנסה לפני מותה.

לחליווה היה כבר עבר פלילי עשיר באינוסים. המישטרה היתה מעוניינת בבגדים שאותם לבש חליווה בעת חופשתו, כדי לנסות ולזהות בהם כיתמי־זרע, דם או סימנים מיוחדים. כאן נתקלה המישטרה בקשיים רבים.

מאחר שעברה תקופה ארוכה מהחופשה ועד החקירה, קשה היה לברר מה לבש חליווה בחופשה. המישטרה מצאה כי לבש מעיל־עור שהשאיל מאסיר אחר, מיכנסי ג'ינס וחולצה משובצת. הקלטות סמויות משיחותיו של חליווה עם בני־מישפחתו, שבאו לבקרו, ואסירים אחרים, שהושתלו בתאו, גילו כי הוא מתעניין במיוחד בבגדים הללו. המישטרה טו־ענת כי חליווה ברח מהכלא בעת טיול של אסירים, כדי לנסות ולהעלים את בגדיו.

כאשר נמצאו לבסוף הבגדים הללו, התברר כי בידי המישטרה קלף חזק, למרות שהמיכנסיים והחולצה כובסו, הרי כאשר פתחה המישטרה את התי־פרים, גילתה בהם גרגירים מיקרו־סקופיים שחורים. גרגירים אלה נמצאו גם על בגדיה של הנרצחת וגם במקום שבו נמצאה הגופה.

גרגירים אלה הם חומר מחצבי שחור, המיובא לארץ מדרום־אפריקה, לשם ייצור פלדה. הם נמצאים אך ורק ליד בית־החרושת אורדן, באיזור התעשיה של נתניה. לדיברי התביעה, אין מקום נוסף במדינה שבו אפשר למצוא גרגירים כאלה. "זוהי ראיה מכרעת לכך כי חליווה היה במקום הרצח," טוענת התביעה. ומאחר שהוא טוען כי לא היה בנתניה כלל, הרי שקר זה תומך באישום ברצח.

רגע מרטיט

ח ליווה נראה בבית־המישפט רגוע ומשועשע מכל ההמולה ה־מישפטית סביבו. הוא הספיק לגלח את זקן־העבות שגידל, כאשר חזר בתשובה וברח לישיבה. כיום הוא שוב מגולח למשעי, בהיר עור ובעל עיני־איילה חומות. הוא מתלוצץ עם חוקריו ושומריו, ולעיתים קרובות קורא לק־צינת המישטרה, נחמה רביע, ומסתודד איתה. "היא מוצאת חן בעיניי," צוחקים השוטרים, השומרים עליו.

למרות רוח־הלצון, מכחיש עדיין חליווה בכל תוקף כל קשר לרצח. "הלבישו עליי תיק," הוא אומר. "קל להם להיפטר מתיק־רצח דרך חליווה. האנס הירוע," הוא מצהיר.

"הוא פיקח מאוד," העיר אסיר מעדי־התביעה. "אמרו לי שהוא ינסה להפיל עליי את התיק," הסביר האסיר, ששמו נאסר לפירסום.

"תראו שהבחורה הנרצחת עוד תיכנס לאולם באיזה יום," אמר חליווה בצחוק לקהל באולם. אולם אפילו סניגוריו אינם כופרים עוד בזהות הגופה. הם כופרים רק ביום הרצח ובמעורבותו של חליווה ברצח זה. ואומנם, אם לא תצליח התובעת להוכיח כי המוות נגרם בליל היעלמה של אורלי, הוא הלילה האחרון לחופשתו של חליווה, ייצא הנאשם זכאי.

היה זה רגע מרטיט כאשר עלתה השבוע חווה דובי, אמה של אורלי, על דוכן־העדים וסיפרה על בתה. ילדה רגילה, שכל־כך רצתה להיות כמו כולן ולשרת בצה"ל. ילדה שאהבה ללכת עם אמה לקניות ורצתה לעודד את סבתא החולה.

השופטת שולמית ולנשטיין הגישה מימחטה לאם, שהרמעות חנקו את גרונה. לצידה של האם עמד בנה, שלומי, שבא מאיטליה, שם הוא לומד רפואה. "הוא היה האליל של אורלי. היא הבטיחה לו שלא תיסע בטרמפים ושמרה את הבטחתה," העידה האם.

רגע טראגי במישפט מסובך וקשה.

אילנה אלון ■

רחל מרחלת על כל השולם

שניצר נעול

הסיפור הבא מצחיק את כל חברי בורסת־היהלומים מזה כמה ימים.

ברדך־כלל נסגר הבניין בשעה 5 אחרי־הצהרים. אבל החברים, שאינם מוכנים להפסיד ולוא סיכוי אחד נוסף לעיסקה טובה, נשארים גם אחרי שעת־הסגירה. הנפגעים מכך הם אנשי האבטחה, המתקשים לבצע את עבודתם, בעוד היהלומנים מסתובבים בין רגליהם.

השבוע החליט **חיים נווה**, מנכ"ל הבורסה, לעשות סדר בבניין. ביום החמישי האחרון הוא הורה לסגור את שערי אולם הבורסה בדיוק בשעה 5.

דקות ספורות אחרי השעה 5 נשמעו צרחות רמות. מי שהתקרב והאזין, יכול היה לשמוע את קולו של נשיא בורסת־היהלומים **משה שני־צר**. בתחילה חשבו שהוא צורח על מי שנשארו באולם. אחר־כך התברר שהוא עצמו כלוא בפנים, עם אורחים, שלפניהם הוא הציג את הבניין וסידרי־העבודה בו.

חברים נשבעו לי שכמה מעובדי־הבורסה היו חיוורים יותר מאבן בלתי־מלוטשת.

ואם לא די בכך, שב שניצר המרוגז־מבוייש־

משה שניצר
סגור בפנים

מעוצבן למחרת, ביום השישי, לעבודה ושוב חשכו עיניו. כשדיפדף במוסף ציבעוני של אחד הצהרונים, קפצה מול פניו תמונתו הציבעונית של מתחרהו בבניין, היהלומן **דניאל לגזיאל**, בגודל חצי עמוד. „אף פעם לא זכיתי בצילום ציבעוני בגודל כזה בעיתון" הוא קרא בחימה. „איך זה ייתכן שהוא קיבל כיסוי כזה?"

הפעם שמעה אותו רק מזכירתו, אבל חיש־קל פשטה השמועה.

חוזרים לשאלה

הם חזרו בתשובה בקול רעש גדול. הזמרת **מירי אלוני** ובעלה־אמרגנה **שמואל אומני** החליפו אפילו בגדים. היא חבשה שביס לראשה, ולבשה שמלות ארוכות. הוא גידל זקן והתחיל ללמוד פירקי־תורה. היא הופיעה לפני צעירות דתיות שלא ידעו את מילות שיר לשלום, כשאומני מרכיב לה את ציוד ההגברה והתאורה וגובה את התשלום בזמן, בדרך־כלל לפני ההופעה.

חברי־צינקן שלהם הסביר לי שזוהי חזרה־בתשובה זמנית. החבר תיאר לי את קשייה של אלוני לשוב לפיסגת־הזמר הישראלי. לעומת זאת, הקהל הדתי הבטיח הרבה למי ששרה את הבן יקיר לי אפרים.

ביום השישי האחרון הופיעה מירי בבית־ליסין. היא לא היתה לבושה בלבוש חרדי. אומני, ללא זקן, תיקן את המיקרופון, והביט מהצד בהופעתה. בשקט־בשקט חזרו השניים לשאלה, הפעם ללא כותרות וללא הצהרות.

מירי אלוני ושמואל אומני
בלי שביס, בלי כיפה

דודו הלוי השני התחתן

אתם בגודאי מכירים את **דוד („דודו") הלוי**. לא, לא כתב טיים. שנגדו הגיש **אריאל שרון** תביעת־דיבה, אלא עיתונאי אחר, בעל שם זהה, ממושקף ומזוקן.

דודו, שזכה לכינוי „הקטן", כדי להבדילו מהגדול, **עבר** בירחון מוניטין ובשבועון אנשים המנות, עד שיום אחד פרש, כי נשבר לו מהמיקצוע. להלוי הקטן לא היו בעיות־פרנסה מי־יודע־מה כי הוא בן למישפחה אמידה.

השבוע הוא התחתן עם חברתו **חדווה**, במלון פאלאס בתל־אביב, בחתונה מפוארת שערכה לו מישפחתו. היו שם הרבה חסידים מחצרו של הרבי מקוזניץ, שעימם נמנים הוריו, והרבה־הרבה אנשי־טרופיקנה, צלע־עגל, פום־ריזולה, כיבדי־עוף מדירה, ועוד מטעמים שאני לא מסוגלת לבטא את שמם. האורחים הורשו לרקור עם הכלה דרך מיטפחת.

בין המוזמנים היו הרבה מחבריו של דודו מימי הוללותו העליזים, כמו העיתונאי **רינו צרור** והצלם **מיכה קירשנר**. היו גם תל־אביביים עליזים שבינתיים חזרו בתשובה: העיתונאי **לשעבר אמנון אריאלי**, היום עורך העלון של ישיבת אור שמח. והצייר **לשעבר יורם לוקוב**. השניים השתלבו היטב באווירה.

רק שרוריו לא יתפתה ויחזור לי כמוהם בתשובה:

שוש, בחורה עניינית, דרשה וקיבלה גט, והתחתנה עם בימאי־הסרטים **דני ווילמן**, וכעת היא עורכת את כל סרטיו, ואילו צביקה הבין מהר מאוד שמלאני גריפית בהוליווד זה לא מה שהיתה מלאני גריפית בתל־אביב, וחזר ארצה, שבע חוויות ואכזבות. מה קרה מאז למלאני גריפית בשטח הרומנטי אני לא יודעת, מה שקרה לצביקה גיל אני דווקא כן יודעת, אבל זה לא שייך לסיפור הזה.

ריקוד אחד טוב מדי

במוצאי־שבת חגגה הרקדנית הדרום־אפריקאית **סאלי־אן פרידלנד** את הצגת הבכורה שלה, בלט ליחיד, בתיאטרון נווה־צדק. חסרו שם שתיים שליוו אותה בדרכה האמנותית בארץ, הלא הן **זינט אורדמן**, המנהלת האמנותית של להקת המחול בת דור, **ובעלת־החסות ללהקה, בת־שבע דהרוטשילד.**

לשתיים נימוסים טובים. כשהן קיבלו את ההזמנה, הן טרחו לטלפן ולהודיע שלא יוכלו להופיע, משום שהן שבו ממסע ארוך ומעייף באירופה.

אבל למי שמכיר את עולם־הריקוד הישראלי היה ברור שהן לא תופענה. כי אצל השתיים קינאת רקדנים לא תרבה אלא שינאה.

פרידלנד הופיעה במשך כשנתיים כסולנית בת־דור. על־פי הזמנת אורדמן ובעידודה של דהרוטשילד. היא קצרה הצלחה, ושמה הלך לפניה. אולי אפילו לפני השם בת דור.

זה היה יותר מדי למנהלת האמנותית ולבעלת החסות. בתוך זמן קצר הן ניוטרו את רגלי הרקדנית המהוללת החוצה, אל מעבר לאולם בת דור.

הרקדנית הלבנה מהיבשת השחורה מצאה מהר את מקומה בלהקה המתחרה, בת־שבע היא קצרה הצלחה וסימפטיה. בהופעת־הכבורה שלה נכחו כל המי־ומי של עולם המחול הישראלי. הם ידעו להוקיר לה כבוד.

זינט אורדמן
רגליים החוצה

תעתועי הגוף

סרט־המתח של **בריאן דה־פלמה** תעתועי־גוף הוא שלאגר היסטרי. אבל רק מעטים מהצופים בו מכירים את הצד ה שראלי שלו. אחת השחקניות הראשיות **דברה אשטון** היא רעייתו החוקית של **שוקי לוי**, מי שהיה שחקן במחזמר שיער וחבר שלישיית השוקולדה, ביחד עם **צביקה פיק** ו**גבי שושן**, ואחר־כך היה הצד הגברי של הצמד שוקי ואביבה, ביחד עם **אביבה פז**.

גם לכוכבת השניה של הסרט, **מלאני גריפית**, יש עבר ישראלי סוער. היא בתה של **טיפי הדרן**, כוכבת סירטו של היצ'קוק הציפורים. היא הגיעה לישראל כדי להשתתף כאן באיזה סרט אמריקאי, והתאהבה עד קצות אצבעותיה בעוזר־הצלם **צביקה גיל**, בלונדי מדליק, שהיה נשוי אז לעורכת־הסרטים **שוש רוזן**.

הרומן שלהם פרץ גבולות. צביקה נסע אחרי מלאני ללוס־אנג'לס, ואפילו הכיר את **ג'ק ניקולסון** ושאר החברים המפורסמים של מלאני.

ממשולש יוצא אחד

סיפור מצויין, בלי שמות. כי אני לא רוצה לפגוע בילדים, בשכנים ובעיקר בשתי הנשים.

הצלע הגברית במשולש — גרפיקאי — התאהב לפני 12 שנה במישהי, והחל מנהל איתה רומן סוער. בתחילה בחשאי, אחר־כך בגלוי. עד שלאשתו נודע הדבר, וגם הייחוס, של החברה.

האשה החוקית לא עשתה סקנדלים, ולא דרשה גט. להיפך, היא הזמינה את **החברה** של בעלה אליהם הביתה. בתחילה לכוס־קפה ועוגה, אחר־כך לימים שלמים, אחר־כך לארוחות־ערב, ואחר־כך אפילו כדי לישון. היא כל־כך חופשיה, החוקית של הגרפיקאי, שהיא איפשרה לבעלה ולחברתו לישון ביחד. בקיצור — משולש אידיאלי.

מי שנשבר ראשון היה דווקא הבעל. הוא עזב באחרונה את הבית, גר אצל **חבר** והגיש בקשה ברבנות לקבלת גט.

לא אתפלא אם לא יהיה לו לאן לחזור. אחרי שאשתו וחברתו ישכרו דירה ויגורו ביחד. כי עתה הן אפילו מבלות ביחד.

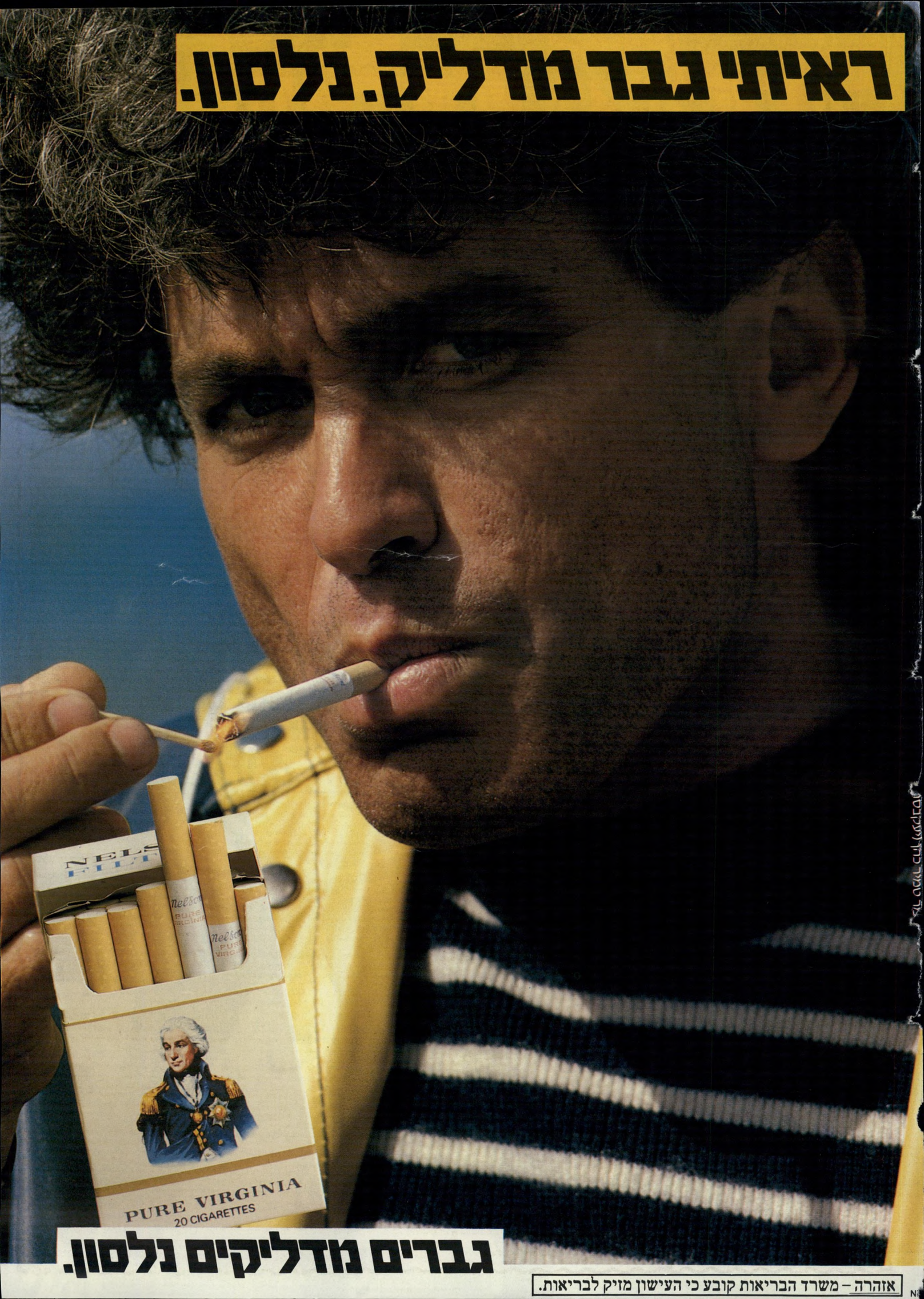
אין מילים

כל כמה זמן קורה לי משהו שקשה לי להסביר אותו. כך קרה לי גם לפני שבועיים, כאשר כתבתי על עלילותיו של **איציק קול**.

איכשהו התחלק לי העט, וכתבתי על בנה של **רות אמיר** כמה מילים שהיו קישקוש גמור. עכשיו אין מילים בפי כדי להתנצל כראוי.

הבן נולד לרותי מנשואיה הקודמים. כמובן.

ראיתי גבר מדליק. נלסון.

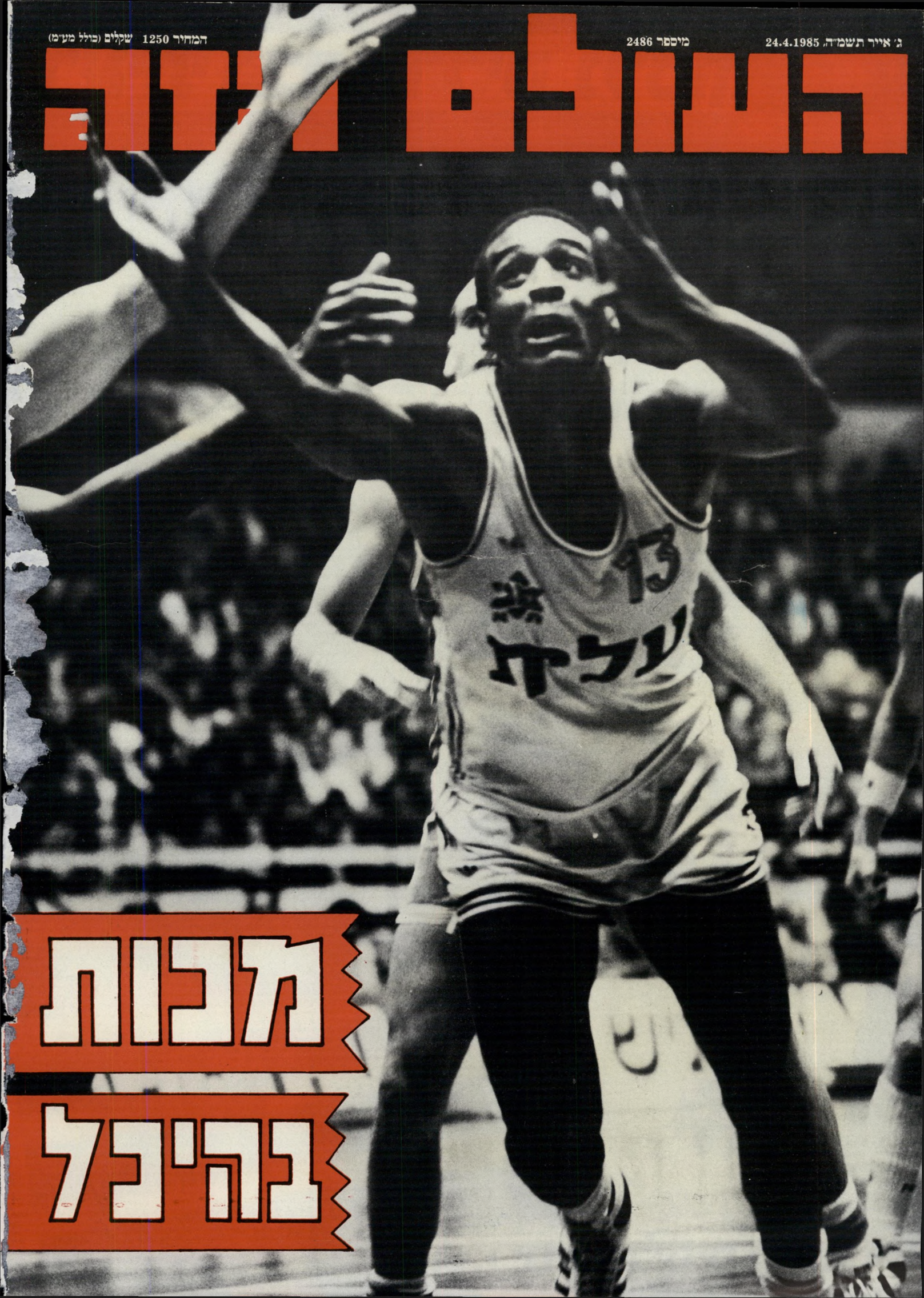

גברים מדליקים נלסון.

אזהרה – משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

ג' אייר תשמ"ה, 24.4.1985 מיספר 2486 המחיר 1250 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

מכות בהיכל